

Regeringens årsberättelse 2022

Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden
och ställningstaganden

STATSRÅDETS PUBLIKATIONER 2023:44

vn.fi/sv

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Regeringens årsberättelse 2022

Bilaga 3

Åtgärder med anledning av riksdagens
uttalanden och ställningstaganden

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Statsrådet

Statsrådets kansli

Upphovsrättslag (404/1961) 9 § Verk utan upphovsrättsskydd

ISBN pdf: 978-952-383-886-4

ISSN pdf: 2490-0966

ISBN tryckt: 978-952-383-870-3

ISSN tryckt: 2490-0613

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2023

Tryckeri: PunaMusta Oy, 2023

Painotuotteet
4041-0619

Regeringens årsberättelse 2022 Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

Statsrådets publikationer 2023:44**Utgivare** Statsrådet**Utarbetad av** Statsrådets kansli**Språk** finska**Sidantal**

345

Referat

Enligt 46 § i grundlagen ska statsrådet lämna en berättelse till riksdagen om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut. Närmare bestämmelser om regeringens årsberättelse finns i 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och i 17 och 18 § i lagen om statsbudgeten (423/1988).

I 18 § i lagen om statsbudgeten förutsätts det att de redogörelser för statsfinanserna och skötseln av statsfinanserna samt resultat av statens verksamhet som tas in i regeringens årsberättelse ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten följts och om statens intäkter och kostnader, om statens ekonomiska ställning och resultat (rättvisande bild). På författningsnivå fastställs årsberättelsens innehåll i synnerhet i förordningen om statsbudgeten (1243/1992). Regeringens årsberättelse för 2022 består av fem delar:

- Regeringens årsberättelse
- Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter
- Bilaga 2 Bokslutskalkyler
- Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden
- Bilaga 4 Statens bolagsinnehav

Nyckelord

regeringens årsberättelser, riksdagen, tillgång till information, statsrådet, regeringens berättelser, bokslut, ägarstyrning

ISBN PDF 978-952-383-886-4**ISBN tryckt** 978-952-383-870-3**Ärendenummer** VN/23578/2022**ISSN PDF** 2490-0966**ISSN tryckt** 2490-0613**URN-adress** <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-886-4>

Hallituksen vuosikertomus 2022 Liite 3

Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta

Valtioneuvoston julkaisuja 2023:44**Julkaisija** Valtioneuvosto**Yhteisötekijä** Valtioneuvoston kanslia**Kieli** suomi**Sivumäärä** 345**Tiivistelmä**

Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettyinä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt. Hallituksen vuosikertomuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 9 a §:ssä sekä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 17 ja 18 §:ssä.

Talousarviolain 18 §:ssä edellytetään, että hallituksen vuosikertomukseen otettavien valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva). Säädöstasolla kertomuksen sisältöä määrittävät erityisesti myös valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) vaatimukset. Hallituksen vuosikertomus vuodelta 2022 muodostuu viidestä osasta:

- Hallituksen vuosikertomus
- Liite 1 Ministeriöiden tuloksellisuuden kuvaukset
- Liite 2 Tilinpäätöslaskelmat
- Liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta
- Liite 4 Valtion yhtiöomistus

Asiasanat hallituksen vuosikertomukset, eduskunta, tiedonsaanti, valtioneuvosto, hallituksen kertomukset, tilinpäätös, omistajaohjaus**ISBN PDF** 978-952-383-886-4**ISBN painettu** 978-952-383-870-3**Asianumero** VN/23578/2022**ISSN PDF** 2490-0966**ISSN painettu** 2490-0613**Julkaisun osoite** <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-886-4>

Innehåll

1 Stora utskottet	12
Statsrådets redogörelse om EU-politiken.....	12
2 Grundlagsutskottet	13
Språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk	13
Ändring av självstyrelselagen för Åland.....	14
3 Utrikesutskottet	16
Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse	16
Utvecklingspolitisk redogörelse för de kommande valperioderna	17
Riksdagens skrivelse om statsrådets redogörelse om förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön och statsrådets redogörelse om Finlands anslutning till Nordatlantiska fördragsorganisationen.....	17
Statsrådets människorättspolitiska redogörelse.....	18
4 Finansutskottet	19
Beaktandet av riksdagens finansmakt vid reformer av EU-regler.....	19
Bestämmelserna om begränsning av ränteavdrag	20
Ändring av källskatteförfarandet i fråga om utdelning på förvaltarregistrerade aktier ..	21
Skattebasen för läskedrycksskatten.....	21
Lagstiftningen om rapporteringspliktiga gränsöverskridande arrangemang i fråga om beskattning.....	23
Bestämmelserna om förseningsavgifter för skatter som betalas på eget initiativ och automatiserat beslutsfattande.....	23
Slopande av skatteåterbäringar för energiintensiva företag	24
Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen om godkännande av rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel.....	25
Lindrigare villkor för betalningsarrangemang för skatter.....	27
Främjande av värmeproduktion som inte baserar sig på förbränning	28
Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen	29
Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2023–2026.....	30
Regeringens svar på riksdagens budgetuttalanden	34
Regeringens proposition om tilläggsbudget för 2017	34
Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2020	35
Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2022 (RP 146/2021 rd)	38

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2023 (RP 154/2022 rd)	41
Beredning av en mer omfattande hälsorelaterad skatt	45
5 Revisionsutskottet	46
Svart ekonomi	46
Styrning, tillsyn och rapportering	49
IKT-projektens produktivitetsnytta	50
Marginaliseringen av unga	51
Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2015	56
Finavia och riskhantering i statsbolag	57
Riksdagens skrivelse om regeringens årsberättelse 2016 och Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2016	59
Erfarenheterna av det nuvarande utkomststödssystemet	59
Riksdagens skrivelse om utvecklingsbehov i bostadspolitiken	59
Hur integrationen fungerar	61
Regeringens årsberättelse 2017	71
Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2018	72
Regeringens årsberättelse 2018	73
Statens revisionsverks ekonomiförvaltning	79
Riksdagens skrivelse om utfallet för konsekvensbedömningar i författningsförslag	82
Servicesystemet för att motverka marginaliseringen av unga: systemets funktion och servicens genomslag	85
Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022	88
Kostnadseffekter för aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder	88
6 Förvaltningsutskottet	90
Organisationen för tillsynsmyndigheten för dataskyddet	90
Ändring av lagstiftningen om sotning	90
Lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	91
Ändring av lagar som gäller ansvarsområdet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	92
Utveckling av vapenregistersystemet	93
Medborgarinitiativet om att återkalla uppehållstillståndet för och utvisa utlänningar som dömts för sexualbrott i Finland	94
Användning av biometriska uppgifter från passregistret och identitetskortsregistret inom brottsbekämpningen	95
Konsumtionsgränser som främjar måttfullt spelande samt stöd- och terapitjänster för problemspelare	95
Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten	98
Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet	101
Bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter	102
Efterhandskontroll av uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier	102
Ändring av finansieringslagstiftningen i samband med reformen av social- och hälsovårds och räddningsväsendet	103
Statsrådets redogörelse om underrättelselagstiftningen	105

7 Lagutskottet	106
Missbruk av inflytande	106
Övervakning av förundersökningsmyndigheternas verksamhet och beslut om hemliga metoder för att inhämta information	106
Avgörande i ärenden där ledamöterna i försäkringsdomstolen är eniga	107
Identitetsstöld	108
Reformprogrammet för rättsvården	108
Straffpraxis i fråga om rattfylleri	109
Lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter	109
Reformen av domarutbildning	110
Uppföljning av konsekvenserna av projektet för utvecklingen av tingsrättsnätverket... ..	110
Centralisering av summariska tvistemål	111
Uppföljning av konsekvenserna av projektet för att förenkla rättsprocesserna	111
Den nya strukturen på utsökningen, dess funktion och effekter	112
Reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt	112
Inrättande av Domstolsverket	114
Ändring av lagstiftningen om bestämmande av förvandlingsstraff för böter	115
Ändring av äktenskapslagen	115
Revidering av 20 kapitlet i strafflagen	116
Miljöansvar vid konkurs	117
Förbud mot könsstympning av flickor	117
Riktade trakasserier	118
Reform för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar	118
Uppföljning av ändringen i föräldraskapslagen	120
Upptagning och mottagande av muntlig bevisning i de allmänna domstolarna	120
Uppföljning av lagstiftningen om sexualbrott	121
Lagar om brådskande behandling av brott mot barn	124
Effektiv övervakning av besöksförbud	124
Ändring av 21 kap. 8 och 8 b paragraf i rättegångsbalken	125
Lagen om öppenhetsregistret och hur den fungerar	125
Lagstiftning om äktenskap som ingåtts under tvång	125
Statsrådets redogörelse för rättsvården	126
Lagstiftning som gäller rökning i fängelser	127
8 Kommunikationsutskottet	128
Nya förflyttningshjälpmedel	128
Myndighetsövervakningen av tillståndspliktig trafik	129
Totalreformen av körkortslagen	132
Den nya vägtrafiklagen	133
Tillåtande av tunga snöskotrar på snöskoterleder	134
Bestämmelserna om trafik- och patientskadenämnden	134
Begäran om omprövning av beslutet om temporärt körförbud	135
Genomförande av ändringar i direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik och körkortsdirektivet	136
Förbättring av tillgången till taxitjänster och utveckling av offentligt understödda transporter	136
Stöd för byggande av bredband	139

Marknaden för stark autentisering och behovet av fortsatt prisreglering	140
Konsekvenserna av miljö- och energieffektivitetskraven vid upphandling av fordon och trafik tjänster.....	140
Statsrådets redogörelse om den riksomfattande trafiksystemplanen för 2021–2032	142
Bestämmelserna om gott anseende och körtillstånd i lagen om transportservice	144
Ändring av postlagen.....	145
Tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter och för konvertering av fordon så att de drivs med alternativa drivkrafter.....	146
Ökad säkerhet vid arbete på vägområde och vid trafikolyckor.....	147
9 Jord- och skogsbruksutskottet	148
Försäkringsstöd för kommersiellt fiske	148
Godkända arealer för jordbruksskiften	148
Den skogspolitiska redogörelsen	149
Ändringsbehoven i lagen om samfälligheter	151
Överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv.....	152
Statsrådets redogörelse om livsmedelspolitik: Mat 2030, Finsk mat för oss och för världen	153
Övergångsarrangemangen i samband med reformen av bostadsdatasystemet	156
Temporärt stöd för beskogning.....	156
Ändring av renskötsellagen	157
Ändring av livsmedelslagen och 1 paragraf i lagen om verkställighet av böter.....	157
Lagstiftningen om identifiering och registrering av sällskapsdjur.....	159
Laginitiativet om att upphöra med kalhuggning på statsägda områden.....	160
Vattnet är vårt – medborgarinitiativ för att förhindra privatisering av vattentjänster	161
Ändring av lagen om ekologisk produktion och 1 § i lagen om verkställighet av böter .	161
Nätfisket i saimenvikarens utbredningsområde måste förbjudas.....	163
Tillåten jakt på vitkindad gås	163
Inledande av stamvårdande vargjakt och förhindrande av vargskador.....	165
Förbud mot jakt på hotade arter i jaktlagen.....	166
Konsekvenser av veterinärvårdslagen	167
Ändring av livsmedelsmarknadslagen.....	168
10 Försvarsutskottet.....	169
Ekonomiska förmåner för värnpliktiga.....	169
Redogörelse om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter	170
Utredning om det övergripande läget i fråga om skjutbanorna i Finland	171
11 Kulturutskottet.....	173
Utövande konstnärers rättigheter i audiovisuella verk.....	173
Revidering av lagstiftningen om studiestöd	174
Svenskan som valfritt läroämne på alla utbildningsstadier	175
Reformen av yrkesutbildningen, verkställighet och uppföljning av konsekvenserna	177
Den nya lagen om småbarnspedagogik	179
Statsrådets redogörelse om idrottspolitiken	186
Statsrådets redogörelse om informationspolitiken och artificiell intelligens.....	188
Konsekvenserna av möjligheten att utan begränsning ta om prov för studentexamen.	189
Lyftande av studielån som en del av studiestödet.....	190

Museilag och lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.....	191
Studentexamens nya struktur.....	192
Papperslösa och asylsökande barns rätt till småbarnspedagogik och rätten till skiftomsorg för barn i småbarnspedagogik.....	193
Främjande av scenkonst.....	194
Utvidgad läroplikt.....	195
Stödet till barn inom småbarnspedagogiken.....	217
Statsrådets utbildningspolitiska redogörelse.....	219
För psykoterapi – Medborgarinitiativ om att göra utbildningen i psykoterapi avgiftsfri	228
Konsekvenserna av ändringarna i disciplinbestämmelserna för utbildningsanordnarnas verksamhet och elevvårdstjänsterna.....	229
Ändring av läropliktslagen.....	230
Ändring av ungdomslagen.....	231
Ändring av 26 paragraf i lagen om grundläggande utbildning.....	232
Ändringsbehov i upphovsrättslagen.....	232
12 Social- och hälsovårdsutskottet.....	234
Ersättning för dosdispensering av läkemedel.....	234
Servicesedlar.....	235
Totalreform av biobankslagstiftningen.....	235
Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda.....	236
Skyldigheten för yrkesutbildade personer från andra EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper.....	237
Avbytarservice för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare.....	237
Effekter av lagen om smittsamma sjukdomar på benägenheten att söka vård.....	238
Effekter av ändringen gällande specialersättningsklassen för diabetesläkemedel.....	238
Förtäring av alkoholdrycker på allmänna platser och begränsning av distansförsäljning av alkoholdrycker.....	239
Medborgarinitiativet Eutanasi för en god död.....	239
Åtgärdande av missförhållandena i systemet med försäkringsläkare Ändring av 41 d paragraf i lagen om olycksfallsförsäkring så att godtyckligheten avskaffas.....	240
Totalreform av lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål.....	240
Reform av barnskyddslagstiftningen.....	241
Bedömning av behovet av en reform av systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet.....	242
Ändring av socialtrygghets- och försäkringslagstiftningen med anledning av EU:s allmänna dataskyddsförordning.....	242
Ändringen av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, 3 paragraf i lagen om servicesedlar och 5 paragraf i lagen om domstolsavgifter.....	243
Elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.....	244
Lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse.....	244
Konsekvenser av personaldimensioneringen inom barnskyddet.....	259

Intyg som beviljas vid inresa och som kan jämföras med covidintyg.....	260
Hemservice för barnfamiljer och tillgång till hemvård och heldygnsomsorg för äldre...	260
Utveckling av sysselsättningen bland personer som fyllt 55 år	262
Ändring av lagen om elev- och studerandevård.....	263
EgenVilja2020 – Vi uppdaterar Finlands abortlagstiftning till 2020-talet!.....	265
Husläkar- och egenvårdarmodellen inom den öppna sjukvården samt psykosociala metoder som vårdform	266
Behoven att utveckla företagarnas arbetspensionsskydd	267
Revideringen av lagen om utkomststöd	267
Säkerställande av nödvändig hälso- och sjukvård och hemvård under en arbetskonflikt.....	268
Utvecklingen av flerkanalsfinansiering	268
Förbättrad kostnadseffektivitet inom läkemedelsförsörjningen.....	269
Ändring av hälso- och sjukvårdslagen, socialvårdslagen och 52 paragraf i socialvårdslagen	269
Ändringar i lagstiftningen som behövs vid könsfastställelsen.....	270
Ändring av läkemedelslagen och sjukförsäkringslagen	270
13 Ekonomiutskottet	271
Lagstiftningen om upphandlingsförfarandet.....	271
Minska överskuldssättningen och relaterade problem.....	273
Sluta konkurrensupphandla assistans och stöd som är nödvändiga för personer med funktionsnedsättning.....	276
Gruvlagen Nu – Initiativ till ändring av gruvlagen	278
Ändring av 4 paragraf och temporär ändring av 8 paragraf i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet ...	281
Temporär ändring av 7 kap. i konsumentskyddslagen.....	283
Ändring av elmarknadslagen och 14 paragraf i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.....	283
Skriftligt bekräftelseförfarande vid bland annat telefonförsäljning och dess konsekvenser.....	284
Temporärt bränslestöd för transportföretag	284
Lägesrummets/Datarummets fortsatta verksamhet.....	285
Ändring av 5 d paragraf i lagen om temporärt kostnadsstöd för företag	285
Initiativ till lagstiftning om begränsning av användningen av pyrotekniska artiklar i kategorierna F2 och F3.....	286
Hur elpriskompensationen och andra stödformer fungerar.....	287
Ändring av gruvlagen.....	288
Lagstiftningen om konsumentkrediter.....	289
14 Framtidsutskottet	290
Statsrådets framtidsredogörelse, del 2, Lösningar i förändringen av arbete.....	290
Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling: Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle	292
Statsrådets framtidsredogörelse, del 1 och 2	
Utblick över kommande generationers Finland	306
15 Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet	308

Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap	308
Jämställdhetsredogörelse	309
Tvångsarbete som liknar människohandel	310
Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018	311
Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018	313
Systemen med arbetstagarrepresentation i arbetstidslagen	317
Ändring av 3 kap. 5 paragraf i arbetsavtalslagen och 4 kap. 5 paragraf i lagen om sjöarbetsavtal	318
Uppföljning av effekterna av de ändringar som gjorts i utlänningslagen	318
Behovet av att revidera lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn	320
Ändring av lagen om villkor för tredjelandmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning	320
Den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter samt ändring av 6 paragraf i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi	321
Lagstiftning om en översyn av serviceprocessen för arbets sökande och av vissa förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån	323
Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022	324
Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022	327
Statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken	330
Efterlevnad av diskrimineringslagen i ärenden som gäller arbetslivet	332
16 Miljöutskottet	333
Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser	333
Ändring av avfallslagen	333
Ändring av avfallslagen och vissa lagar som har samband med den	334
Förebyggande och ersättning av skador orsakade av fridlysta djur	336
Komplettering av klimatlagen	337
Lag om samförvaltning i statligt stödda hyreshus	338
Översyn av skyddet av naturtyper i vattenlagen	338
Ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken	341
Lag om miljöskadefonden	343
Klimatårsberättelsen 2022	344
Utveckling av räntestödsmodellen	345

1 Stora utskottet

Statsrådets redogörelse om EU-politiken

SRR 7/2020 rd – RSk 36/2021 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet har beredskap att med framförhållning påverka innehållet i särskilt kommissionens lagstiftningsinitiativ och att tillräckliga resurser avdelas för detta arbete.

Statsrådet införde 2022 en ny systematisk process för EU-påverkan. I kommissionens arbetsprogram identifieras 3–5 topprioriteringar på statsrådsnivå vilka anses ha omfattande och förvaltningsövergripande konsekvenser och kräva särskilt aktivt påverkansarbete, varvid också riksdagen och de centrala intressentgrupperna involveras i arbetet med att dra upp riktlinjerna för påverkan. För att möjliggöra påverkan i rätt tid och riksdagens deltagande upprättas alltid E-brev om riktlinjerna för påverkansarbetet i fråga om statsrådets topprioriteringar.

Utöver dessa topprioriteringar identifierar samtliga ministerier de planerade initiativ i kommissionens arbetsprogram som är centrala för det egna förvaltningsområdet och för vilka det behövs aktivt påverkansarbete. Det utses ansvariga tjänstepersoner för initiativen, och riktlinjerna för påverkan i fråga om initiativen behandlas i EU-beredningssektorerna för sektorn i fråga, där även de centrala intressentgrupperna är företrädna. För initiativen utarbetas planer och engelskspråkiga handlingar för påverkansarbetet.

Vid sidan av de konkreta initiativ som nämns i kommissionens arbetsprogram verkar statsrådet aktivt även för att föra fram Finlands syn på mer omfattande politiska riktlinjer och nästa kommissions program.

Ville Korhonen, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

2 Grundlagsutskottet

Språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk

RP 294/2014 rd – RSv 346/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att de språkliga rättigheterna för dem som använder teckenspråk ska tillgodoses i hela landet på det sätt som avsetts när lagstiftningen om rättigheterna utarbetades.

Statsrådet tillsatte 2020 en delegation för teckenspråksärenden för mandatperioden 11.2.2021–10.2.2025. Delegationen sammanträdde en gång 2022.

Utredningsarbetet kring utvärderingen av teckenspråkslagen fortgick vid justitieministeriet under 2022.

Statsrådet godkände det språkpolitiska programmet som ett principbeslut den 16 juni 2022. Programmet baserar sig på en skrivning i regeringsprogrammet. Det språkpolitiska programmet innehåller statsrådets intention med avseende på minoritetsspråkens framtid och samlade åtgärder för att skydda och stödja språken. Åtgärderna för teckenspråket i det språkpolitiska programmet:

- Öka kännedomen om teckenspråkiga barn och unga som språklig och kulturell grupp.
- Öka myndigheternas kännedom om de parallella språk- och funktionsnedsättningsperspektiv som gäller teckenspråkiga samt om teckenspråkets betydelse för barns språkutveckling och familjers interna kommunikation.

Enligt det språkpolitiska programmet ska det göras en utredning av vad bestämmelsen i 17 paragraf 3 mom. i grundlagen om rätten att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur betyder i praktiken för olika språkgrupper. I samband med detta görs en översyn av lagstiftningen och eventuella revideringsbehov i den. Justitieministeriet inledde beredningen av utredningen 2022.

Enligt regeringsprogrammet ska statsrådet inleda en statlig försoningsprocess i fråga om kränkningar av dövas rättigheter i Finlands historia. Justitieministeriet ordnade i april 2022 en rundabordsdiskussion om sannings- och försoningsprocessen för en genomgång av de dövas önskemål och förväntningar efter att statsrådets utredningsrapport blivit klar (Tecknade minnen, 15.12.2021). Statsrådets kansli tillsatte en arbetsgrupp (26.10–23.6.2023) för att bereda inledandet av den statliga sannings- och försoningsprocessen. Arbetsgruppen sammanträdde en gång under 2022.

Pamela Sarasmo, regeringssekreterare, justitieministeriet

Ändring av självstyrelselagen för Åland

RP 320/2018 rd – RSv 259/2018 rd – RSk 26/2019 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen snarast vidtar åtgärder för att genomföra en totalreform av självstyrelselagen för Åland.

I enlighet med statsminister Sanna Marins regeringsprogram: "Ålands självstyrelse ska utvecklas och värnas om i gott samarbete med Åland. Reformen av Ålands självstyrelse fortsätter."

Totalreformen av självstyrelselagen för Åland har beretts sedan hösten 2013. En parlamentarisk kommitté ledd av president Tarja Halonen där det även ingick representanter för lagtinget gav sitt slutbetänkande 2017 ([Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 33/2017](#)). Efter remissbehandlingen av kommittébetänkandet tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp under ledning av justitierådet Niilo Jääskinen som gav ett riktlinjeförslag för den fortsatta beredningen av totalreformen ([Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 14/2018](#)).

Totalreformen av självstyrelselagen har fortsatt som tjänstemannaberedning tillsammans med Ålands landskapsregering och andra myndigheter. Den nya lagen ska ersätta självstyrelselagen från 1991 och blir den fjärde i ordningen. Målet är att uppdatera bestämmelserna, utveckla Ålands självstyrelse och skapa förutsättningar att i framtiden utvidga den behörighet som hör till landskapets självstyrelse. Ett annat syfte är att förtydliga självstyrelselagens förhållande till grundlagen, utveckla statens och självstyrelsemyndigheternas samarbete, se över den uppgiftsfördelning mellan myndigheterna som anges i självstyrelselagen samt stärka Ålands ställning i förhandlingarna och ikraftsättandet av internationella förpliktelser. De ekonomibestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2021 (lagarna 98/2020 och 911/2020) i den gällande självstyrelselagen inkluderas i lagförslaget.

För att den nya självstyrelselagen ska träda i kraft krävs överensstämmande beslut av riksdagen och Ålands lagting. Självstyrelselagen är en lag på grundlagsnivå.

Svaren från remissbehandlingen som avslutades hösten 2021 och utlåtandet av rådet för bedömning av lagstiftningen från våren 2022 var delvis kritiska. Parterna nådde inte samförstånd om lagförslaget inom det angivna tidsschemat för föredragningen, bland annat på grund av remissvaren. Därför skjuts regeringens proposition upp till följande valperioder. Justitieministeriet och Ålands landskapsregering förhandlar om tillsättandet av en ny arbetsgrupp som ska göra vissa tilläggsutredningar och slutföra den fortsatta beredningen av totalreformen.

Janina Groop-Bondestam, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar en proposition om ändring av avräkningsgrunden enligt 47 paragraf 1 mom. i självstyrelselagen för Åland till 0,47 procent från ingången av 2021.

Denna ändring (911/2020) trädde i kraft vid ingången av 2021.

Janina Groop-Bondestam, lagstiftningsråd, justitieministeriet

3 Utrikesutskottet

Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse

SRR 4/2020 rd – RSk 19/2021 rd

Riksdagen förutsätter att en parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ordnas också vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet.

Statsrådet lämnade sin utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse till riksdagen den 29 oktober 2020. Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse är det viktigaste styrdokumentet i finsk utrikes- och säkerhetspolitik. Den preciserar regeringsprogrammets utrikes- och säkerhetspolitiska riktlinjer. Redogörelsen som samordnades av utrikesministeriet bereddades inom ett brett samarbete mellan olika aktörer och sakkunniga inom statsförvaltningen. I beredningen utnyttjades även medborgardiskussioner på olika håll i Finland. Riksdagen deltog i utarbetandet av den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen via en separat tillsatt parlamentarisk uppföljningsgrupp. En parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier är viktig när redogörelsen bereds även i framtiden.

Statsrådet lämnade sin redogörelse om förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön till riksdagen den 13 april 2022. Ryssland angrepp på Ukraina den 24 februari 2022 innebär en fundamental förändring i Finlands och Europas säkerhetsmiljö och omvärld. Mot denna bakgrund lämnade statsrådet en kompletterande redogörelse om säkerhetspolitiken till riksdagen. Redogörelsen kompletterar statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse, redogörelsen om den inre säkerheten och redogörelsen om EU-politiken. Det var viktigt att kompletteringen behandlades som en redogörelse för att möjliggöra en omfattande riksdagsbehandling och för att säkerställa en gemensam, nationell och aktuell totalsyn på Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet ett eventuellt Natomedlemskap, för de kommande valperioderna.

Kai Sauer, understatssekreterare, utrikesministeriet

Utvecklingspolitisk redogörelse för de kommande valperioderna

SRR 5/2021 rd – RSk 8/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet vid genomförandet av utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet beaktar iakttagelserna i detta betänkande och rapporterar om dem som en del av den utvecklingspolitiska resultatrapport som tas fram 2022.

En redogörelse om utvecklingspolitiken för de kommande valperioderna lämnades till riksdagen den 27 maj 2021. Redogörelsen styr Finlands utvecklingspolitik och den bereddes i brett samarbete. Riksdagen deltog i utarbetandet av redogörelsen via en separat tillsatt parlamentarisk uppföljningsgrupp. Ett viktigt element i detta arbete var en parlamentarisk uppföljning som omfattade alla riksdagsgrupper. Utrikesministeriet har beaktat de iakttagelser som utrikesutskottet lägger fram i sitt betänkande. Den utvecklingspolitiska resultatrapporten överlämnades till riksdagen i form av en upplysning från statsministern den 10 november 2022.

Pasi Hellman, understatssekreterare, utrikesministeriet

Riksdagens skrivelse om statsrådets redogörelse om förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön och statsrådets redogörelse om Finlands anslutning till Nordatlantiska fördragsorganisationen

SRR 1/2022 rd – SRR 3/2022 rd – RSk 23/2022 rd

Riksdagen godkände i sin skrivelse RSk 23/2022 rd med anledning av redogörelserna SRR 1/2022 rd och SRR 3/2022 rd ett ställningstagande enligt utrikesutskottets betänkande (UtUB 5/2022 rd) enligt vilket riksdagen omfattar statsrådets ståndpunkt att Finland ansöker om medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen (North Atlantic Treaty Organisation, Nato). Dessutom förutsätts i betänkandet att riksdagen får aktuell information om hur behandlingen av medlemskapsansökan framskrider.

Regeringen lämnade sin proposition om Finlands anslutning till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) måndagen den 5 december 2022. I propositionen konstateras att riksdagens rätt att få information och delta i Natoärenden tryggas med stöd av grundlagen och annan lagstiftning. Konstitutionen grundar sig på den i grundlagen föreskrivna principen för demokrati (2 paragraf 1 mom.) enligt vilken riksdagen är det högsta statliga organet också i internationella frågor. Riksdagens möjligheter att påverka ska säkerställas

även på ett föregripande sätt. Statsrådet har det totala ansvaret för att säkerställa att riksdagen får information och tillfälle att delta. Enligt det parlamentariska förvaltningssättet och bestämmelserna i 58 paragraf och 93 paragraf i grundlagen har statsrådet även det övergripande ansvaret för att ärendena bereds. Enligt 47 paragraf i grundlagen har riksdagen rätt att av statsrådet få de upplysningar som behövs för behandlingen av ett ärende. Statsrådet har lämnat riksdagen utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelser om hur processen för Natomedlemskapet går vidare.

Piritta Asunmaa, avdelningschef, utrikesministeriet

Statsrådets människorättspolitiska redogörelse

SRR 10/2021 rd – RSk 26/2022 rd

Riksdagen godkände i sin skrivelse RSk 26/2022 rd med anledning av redogörelse SRR 10/2021 ett ställningstagande enligt utrikesutskottets betänkande (UtUB 6/2022 rd) enligt vilket riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen, men förutsätter att statsrådet vid utarbetandet av en ny människorättspolitisk redogörelse beaktar iakttagelserna i detta betänkande.

Statsrådet lämnade sin människorättspolitiska redogörelse till riksdagen den 9 december 2021. Redogörelsen fastställer riktlinjerna för statsrådets verksamhet för grundläggande och mänskliga rättigheter nationellt samt styr Finlands verksamhet internationellt och inom EU. Redogörelsen lyfter upp de mänskliga rättigheternas universalitet, rättigheterna för de mest utsatta befolkningsgrupperna och individerna, stärkandet av jämställdheten mellan könen samt Finlands förbundenhet till det internationella regelbaserade systemet och de europeiska och internationella organisationer som verkställer det. I redogörelsen behandlas mer omfattande ett stärkande av de grundläggande och mänskliga rättigheterna inom hållbar utveckling, bekämpningen av klimatförändringarna, försvaret av naturens mångfald, den digitala utvecklingen och informationsförmedlingen samt stärkandet av rättsstatsprincipen. Redogörelsen bereddes i brett samarbete mellan ministerierna, laglighetsövervakarna, olika frivilligorganisationer och forskare under samordning av utrikesministeriet. Företrädare för riksdagsgrupperna deltog i behandlingen via delegationen för internationella människorättsärenden. Ett mångsidigt samarbete och information till riksdagen är ett led även i uppföljningen av hur redogörelsen genomförs.

Rauno Merisaari, utrikesråd, utrikesministeriet

4 Finansutskottet

Beaktandet av riksdagens finansmakt vid reformer av EU-regler

RP 155/2012 rd – RSv 174/2012 rd

Riksdagen förutsatte den 18 december 2012 att de stegvisa förändringarnas kumulativa verkan på riksdagens budgetmakt och den nationella suveräniteten omsorgsfullt beaktas, om det är meningen att EU-reglerna i fortsättningen ska förstärkas ytterligare på ett sätt som begränsar det nationella beslutsfattandet.

Kommissionen publicerade den 5 februari 2020 ett meddelande som blev inledningen till en regelmässig bedömning av samordningsramen för den ekonomiska politiken, men diskussionerna avbröts våren 2020 till följd av coronakrisen. Kommissionen inledde diskussionerna på nytt den 19 oktober 2021 genom att publicera ett meddelande som sammanfattar de ekonomiska konsekvenserna och lärdomarna av coronakrisen och hur de påverkar samordningen av den ekonomiska politiken.

Meddelandet inledde diskussionerna bland medlemsstaterna i Ekofinrådet och eurogruppen och i de kommittéer som lyder under dem, och därtill höll kommissionen ett offentligt samråd i ärendet som pågick till utgången av 2021.

Den 9 november 2022 publicerade kommissionen ett meddelande om de reformer den planerar i samordningen av EU:s ekonomiska politik. Meddelandet har diskuterats i Ekofinrådet, eurogruppen och kommittéerna under dem. Kommissionen förväntas lägga fram lagstiftningsförslag under våren 2023.

Kommissionens förslag av den 6 december 2017 till rådets direktiv om fastställande av bestämmelser för att stärka det finanspolitiska ansvarstagandet och den medelfristiga budgetpolitiska inriktningen i medlemsstaterna (COM(2017) 824 final) har inte diskuterats sedan 2018.

Statsrådet har fäst särskild uppmärksamhet vid riksdagens budgetmakt i diskussionerna om EU:s finanspolitiska regler, och gör det i synnerhet i beredningen av EU-lagstiftning som berör detta.

Marketta Henriksson, finansråd, finansministeriet
Niko Ijäs, budgetråd, finansministeriet

Bestämmelserna om begränsning av ränteavdrag

RP 150/2018 rd – RSv 146/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart fortsätter att tillsammans med kommissionen utreda om kraftverksprojekt för att bygga och använda kärnkraft och som genomförts av så kallade Mankala-bolag kan undantas från begränsningarna för ränteavdragen i form av långfristiga offentliga infrastrukturprojekt som avses i direktivet.

1. Bestämmelserna om begränsningar i samfunds rätt till ränteavdrag har tillämpats första gången i beskattningen för skatteåret 2014. Till följd av EU:s direktiv mot skatteflykt (EU) 2016/1164 ändrades bestämmelsen genom en ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (1237/2018) som trädde i kraft den 1 januari 2019. Genom ändringarna utvidgades tillämpningsområdet för lagstiftningen. I beredningen av propositionen om ändringarna granskades tillämpningen av lagstiftningen vid beskattningen av företag som genomför samhällliga infrastrukturprojekt och så kallade Mankala-bolag. Regeringen har fortsatt att utreda huruvida kärnkraftverksprojekt som genomförs av Mankala-bolag skulle kunna omfattas av det undantag i bestämmelsen som gäller långsiktiga offentliga infrastrukturprojekt. I samband med utredningarna har man flera gånger varit i kontakt med Europeiska kommissionen. Någon lösning till undantaget från begränsningen av avdrag för ränteutgifter på det sätt som kommissionen förutsätter har inte hittats. Förhandlingarna med kommissionen pågår fortfarande, med målet att hitta en lösning som fungerar för alla parter.

Antti Sinkman, specialsakkunnig, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen dessutom fortsätter att tillsammans med kommissionen utreda om andra avgränsade infrastrukturprojekt av samhällsrelevans kan undantas från begränsningarna för ränteavdrag.

2. Ett undantag för infrastrukturprojekt som ägs av offentliga samfund trädde i kraft den 1 januari 2022. Ett avgränsat undantag för infrastrukturprojekt som helt eller delvis ägs av offentliga samfund och har beställts av ett offentligt samfund trädde i kraft den 1 januari 2023. Undantagen är så omfattande som EU:s regler om statligt stöd tillåter. Detta har säkerställts i förhandlingar med kommissionen som pågick i flera år. Till den delen har de lagstiftningsåtgärder som riksdagen förutsatte slutförts.

Antti Sinkman, specialsakkunnig, finansministeriet

Ändring av källskatteförfarandet i fråga om utdelning på förvaltarregistrerade aktier

RP 282/2018 rd – RSv 301/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen, före den tidpunkt då ändringarna ska börja tillämpas, ytterligare granskar konsekvenserna av ändringarna och utifrån detta bedömer eventuella ändringsbehov.

Genom lagarna ändrades skatteförfarandet i fråga om utdelning på förvaltarregistrerade aktier. Enligt den nya 4 a § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) ska en förskotts-innehållning på 50 procent verkställas på utdelning på förvaltarregistrerade aktier som betalats till skattskyldiga som bor i Finland, om inga uppgifter om slutliga mottagare ges om den skattskyldiga. Lagändringen började tillämpas den 1 januari 2020. De ändringar som gäller utdelning på förvaltarregistrerade aktier i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978) och som primärt avses i riksdagens uttalande tillämpas på utdelning som betalats den 1 januari 2021 eller senare. De första årsdeklarationerna enligt det nya systemet skulle lämnas senast den 31 januari 2022.

I finansministeriets utredning [Tilannekuva hallintarekisteröidyille osakkeille maksettujen osinkojen verotusmenettelyn muutoksesta](#) från den 16 november 2020 framkom inga negativa konsekvenser som skulle kräva ändringar i lagstiftningen eller anvisningarna.

Harri Joiniemi, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Skattebasen för läskedrycksskatten

RP 27/2019 rd – RSv 35/2019 rd

Riksdagen förutsätter att finansministeriet gör en sådan utredning som avses i regeringsprogrammet om huruvida strukturen för punktskatten på läskedrycker kan ändras så att bär- och fruktsafter undantas från skatten. Utredningen ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2020.

Finansministeriet utredde 2020 möjligheten att ändra strukturen för punktskatten på läskedrycker så att bär- och fruktsafter undantas från skatten. Enligt utredningen skulle en avgränsning av den nuvarande primärt fiskala skattebasen för läskedrycksskatten vara problematisk med tanke på EU:s regler om statligt stöd.

Vid budgetförhandlingarna hösten 2021 beslutade regeringen att inleda en beredning som syftar till att stegvis införa en hälsobaserad skatt. Regeringen beslutade att den

nuvarande läskedrycksskatten i den första fasen ändras i en hälsobaserad riktning, och att det i detta sammanhang bedöms om bär- och fruktsafter kan undantas från skatten.

Reformen av läskedrycksskatten bereddes vid finansministeriet under 2022, och då inleddes även diskussioner med Europeiska kommissionen om huruvida den eventuella skattemodellen är genomförbar med tanke på reglerna om statligt stöd. Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om punktskatt på läskedrycker (RP 280/2022 rd) lämnades till riksdagen i november 2022.

I propositionen föreslog regeringen att den hälsostyrning som ingår i läskedrycksskatten ska stärkas i syfte att styra konsumtionen och produktionen från drycker med högt sockernehåll till drycker som innehåller mindre socker. Ett annat mål var att samtidigt upprätthålla skatteintäkterna, och därför föreslogs det att skattebasen ska förbli fiskal, det vill säga omfattande. I propositionen föreslog det att skatten graderas i flera skatteklasser enligt dryckens sockerhalt. Skatten på bär- och fruktsafter bestäms enligt sockerhalt på motsvarande sätt som för andra drycker som omfattas av läskedrycksskatten. En stor del av den småskaliga tillverkningen av bär- och fruktsafter kommer inte heller i fortsättningen att omfattas av skatten, eftersom dryckerna under vissa förutsättningar är befriade från skatten även för närvarande om tillverkarens årliga produktion uppgår till högst 70 000 liter.

Riksdagen godkände lagförslaget om ändring av läskedrycksskatten med vissa ändringar i februari 2023. Riksdagen beslutade att ändra skattebasen för läskedrycksskatten så att skatten inte omfattar sådana i livsmedelslagstiftningen avsedda drycker som inte är färdigförpackade och som har tillverkats för direktförsäljning på livsmedlets överlåtelseplats. Riksdagen antog också ett uttalande enligt vilket den förutsätter att regeringen fortsätter beredningen av en mer omfattande hälsorelaterad skatt som i större utsträckning beaktar produkternas hälsoeffekter.

Ändringarna i läskedrycksskatten träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs senare genom förordning av statsrådet efter att de har fått Europeiska kommissionens godkännande för statligt stöd.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pia Kivimies, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Lagstiftningen om rapporteringspliktiga gränsöverskridande arrangemang i fråga om beskattning

RP 69/2019 rd – RSv 78/2019 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet senast våren 2022 låter göra och publicera en uppföljningsrapport om erfarenheterna av rapporteringen, om de uppgifter om skattearrangemang som framgått av rapporterna och om de åtgärder som vidtagits utifrån rapporterna.

Anmälningsskyldigheten i fråga om rapporteringspliktiga gränsöverskridande arrangemang gäller i Finland från och med den 1 juli 2020. Finland utbyter med stöd av direktivet de upplysningar som ska rapporteras med andra EU-medlemsstater och utbytet av upplysningar sker kvartalsvis.

I augusti 2022 publicerade finansministeriet en [uppföljningsrapport om erfarenheterna av rapportering om gränsöverskridande skatteplaneringsarrangemang](#) I uppföljningsrapporten beskrivs både tjänsteleverantörernas och Skatteförvaltningens erfarenheter av rapporteringen. Uppföljningsrapporten innehåller också uppgifter om antalet arrangemang och deras natur samt beskattningsåtgärder som genomförts utifrån de uppgifter som lämnats. Därtill innehåller uppföljningsrapporten tjänsteleverantörernas och Skatteförvaltningens bedömningar om i vilken mån antalet rapporteringspliktiga arrangemang skulle öka om rapporteringsskyldigheten utvidgas till att gälla inhemska arrangemang.

Antti Kurikka, specialsakkunnig, finansministeriet

Bestämmelserna om förseningsavgifter för skatter som betalas på eget initiativ och automatiserat beslutsfattande

RP 54/2020 rd – RSv 112/2020 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med lagberedningen angående automatiskt beslutsfattande bedömer behoven av att revidera bestämmelserna om förseningsavgift i fråga om skatter som betalas på eget initiativ och att regeringen då beaktar de synpunkter som grundlagsutskottet framfört i sitt utlåtande.

Vid justitieministeriet bereddes 2022 regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiserat beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd). Propositionens syfte var att möjliggöra automatiserat beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen. Propositionen lämnades till riksdagen i september 2022 och den allmänna lagstiftningen om automatiserat beslutsfattande antogs av riksdagen i februari 2023.

Samtidigt med den allmänna lagstiftningen beredde finansministeriet också speciallagstiftning om automatiserat beslutsfattande i beskattnings- och tullärenden, som i vissa fall avviker från de föreslagna allmänna bestämmelserna. I det sammanhanget bedömdes också behovet av att revidera bestämmelserna om fastställandet av förseningsavgifter för skatter som betalas på eget initiativ.

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiserat beslutsfattande i beskattnings- och tullärenden (RP 224/2022 rd) lämnades till riksdagen i oktober 2022. I propositionen föreslogs det också ändringar i förfarandet med förseningsavgift i fråga om skatter som betalas på eget initiativ och i grunderna för att inte påföra förseningsavgift. Ändringarna föreslogs träda i kraft vid ingången av 2024, men dock tidigast efter att de allmänna bestämmelserna om automatiserat beslutsfattande har trätt i kraft. Grundlagsutskottet gav ett utlåtande om propositionen till finansutskottet (GrUU 88/2022 rd).

Riksdagen antog de föreslagna ändringarna i förfarandet med förseningsavgift i fråga om skatter som betalas på eget initiativ som en del av lagstiftningspaketet i februari 2023. Förfarandet för hörande i samband med förseningsavgifter utvidgas så att den skattskyldige ska höras innan förseningsavgiften påförs, om det inte är uppenbart onödigt. Om den förseningsavgift som påförs är högst 200 euro, ska den skattskyldige höras endast om det behövs av särskilda skäl. Dessutom utvidgas grunderna för att inte påföra förseningsavgift, och bestämmelsen om avstående från att påföra förseningsavgift ändras så att det grundar sig på rättslig prövning: förseningsavgift påförs inte om inlämnandet av deklaration har fördröjts av skäl som inte beror på den skattskyldige eller om det finns ett giltigt skäl eller något annat särskilt skäl till försummelsen.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pia Kivimies, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Slopande av skatteåterbäringar för energiintensiva företag

RP 167/2020 rd – RSv 196/2020 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noggrant följer hur den graderade nedskärningen av skatteåterbäringen enligt 8 a paragraf i lagförslag 2 påverkar de energiintensiva industriföretagens konkurrenskraft i det osäkra konjunkturläget och för att trygga sysselsättningen och fortsatt produktion vidtar behövliga åtgärder inom ramen för utsläppsminskningsåtagandena.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

”Bestämmelserna om stegvis slopande av skatteåterbäringen för energiintensiva företag trädde i kraft den 1 januari 2021. Det är fråga om skatteåterbäring som kan fås årligen i efterskott på ansökan. Ansökan om återbäring ska göras sex månader efter räkenskapsperiodens utgång, som i regel är ett kalenderår för företag. Således skulle merparten av företagen ansöka om skatteåterbäring för 2021 före utgången av juni 2022. Skatteförvaltningen har i regel behandlat ansökningarna och betalat ut stödet till företagen under hösten under ansökningsåret. I praktiken kan konsekvenserna av de ändringar som gjorts i skatteåterbäringen för energiintensiva företag bedömas på det sätt som riksdagen förutsätter först i början av 2023.”

Leo Parkkonen, lagstiftningsråd, finansministeriet

Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen om godkännande av rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel

RP 260/2020 rd – RSv 54/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att återhämtningsinstrumentet betraktas som en extraordinär engångslösning, att arrangemanget inte blir ett prejudikat och att Finland inte godkänner att motsvarande arrangemang upprepas eller blir permanent till sin natur.
2. Riksdagen förutsätter att Finland främjar införandet av en gemensam europeisk skuldsaneringsmekanism med tillhörande regler och iakttagandet av no bail out-principen i grundfördraget. Finland förutsätter att varje medlemsstat ansvarar för sina egna skulder så att den riskpremie som bestäms på kreditmarknaden upprätthåller disciplinen i de offentliga finanserna och minskar riskerna.
3. Riksdagen förutsätter att Finland inte förbinder sig till åtgärder som omformar Europeiska unionen i riktning mot en asymmetrisk inkomstöverföringsunion. Finland förutsätter arrangemang där ansvaret och makten i fråga om upplåning och låneskötsel ligger i samma händer och inte skiljs åt så att följden blir moralisk risk och större risk för överskuldsättning. Finland godkänner inte arrangemang som försvagar medlemsstaternas incitament att sanera sina offentliga finanser och ökar finansierings- och makrostabilitetsriskerna i Europa.
4. Riksdagen förutsätter att Finland vid behandlingen av medlemsstaternas nationella återhämtningsplaner håller fast vid villkorlighet och sanering av de offentliga finanserna i fråga om alla medlemsländer, inte godkänner att medel beviljas utan trovärdiga strukturella reformer som sanerar de offentliga finanserna och förutsätter att ett villkor för utbetalning av medlen är att man förbinder sig att följa rättsstatsprincipen.

5. Riksdagen förutsätter att de medel som fås i enlighet med Finlands program för hållbar tillväxt effektivt sammanställs för ändamål som stöder både återhämtning och långsiktig tillväxt, i synnerhet för forskning och utveckling samt höjning av kompetensnivån.
6. Riksdagen förutsätter att Finland iakttar sina etablerade skattepolitiska ståndpunkter och inte godkänner överstatliga skatter som är skadliga för Finland.
7. Riksdagen förutsätter att utvecklandet av systemet för Europeiska unionens nya medel inte leder till att Finlands totala skattekvot stiger.
8. Riksdagen förutsätter att Finland påverkar EU:s finanspolitiska riktlinjer genom att bygga upp ett effektivt samarbete med medlemsstater som delar de mål som riksdagen ställt upp för EU:s finanspolitik.

1–8. Genom rådets beslut om Europeiska unionens egna medel godkänns systemet för finansiering av EU-budgeten. Systemet bygger på att medlemsstaterna ställer inkomster till unionens förfogande för att säkerställa finansieringen av den årliga budgeten. Varje medlemsstats finansieringsansvar är individuellt, inte solidariskt. De inkomster som anges i beslutet ska tillfalla unionen utan särskilda beslut av de nationella myndigheterna.

I enlighet med den färdplan som Europeiska rådet enades om i juli 2020 och som senare ingick i avtalet mellan EU:s institutioner lade kommissionen fram ett förslag om nya egna medel (ett förslag om ändring av beslutet om egna medel) den 22 december 2021 tillsammans med ett förslag om ändring av budgetramen. Med de nya egna medlen finansieras den förtida återbetalningen av lån som tagits på grund av återhämtningsinstrumentet.

De nya medel som kommissionen föreslår består av

1. 25 procent av auktionsintäkterna från EU:s handel med utsläppsrätter,
2. 75 procent av intäkterna från gränsjusteringsmekanismen för koldioxid,
3. en nationell finansieringsandel som är 15 procent av stora multinationella företags resterande vinster som omfördelas till marknadsstaten. I samband med detta kommer kommissionen senare att lägga fram ett separat direktivförslag som baseras på den lösning som inom OECD förhandlas fram om företagsbeskattningen (Pelare 1).

I U-skrivelsen U 22/2022 rd från den 10 mars 2022 behandlas kommissionens förslag närmare och där redogörs också för Finlands ståndpunkter. I ståndpunkterna i U-skrivelsen, som lämnades till riksdagen i mars 2022, konstateras bland annat att utgångspunkten för den fortsatta utvecklingen av EU:s finansieringssystem, inklusive egna medel, ska vara att de ändringar som görs i systemet inte i oproportionerlig grad ökar Finlands betalningsbörda eller höjer Finlands totala skatteuttag eller annars orsakar oskäligen extra kostnader för Finlands samhällsekonomi och de ekonomiska aktörerna. Beslut om nya egna medel ska också i fortsättningen fattas av medlemsstaterna.

Med nya egna medel kan man också minska behovet av att höja de BNI-baserade nationella finansieringsandelarna på grund av återbetalningen av lånen för återhämtningsinstrumentet. Reformen som gäller EU:s finansiering bör anknyta till unionens centrala mål, som bekämpningen av klimatförändringen och effektiviseringen av den inre marknadens funktion.

Rådets arbetsgrupp väntade under 2022 med behandlingen av de nya egna medel som kommissionen föreslog i december 2021 tills förberedelserna för den bakomliggande nya sektorslagstiftningen (bland annat paketet Fit for 55) går vidare. Arbetet i rådets arbetsgrupp kommer sannolikt att avancera åtminstone i fråga om de egna medlen från utsläppshandeln och gränsjusteringsmekanismen för koldioxid under Sveriges ordförandeskap våren 2023, då Fit for 55-paketet slutligt godkänns.

Ståndpunkterna om de nya egna medlen kommer att preciseras när förhandlingarna framskrider. Kommissionen kommer också att lägga fram nya förslag till egna medel under det tredje kvartalet 2023.

Europeiska kommissionen publicerade den 9 november 2022 ett meddelande om reformer som den planerar för samordningen av den ekonomiska politiken i EU. Finansministrarna utbytte för första gången synpunkter om kommissionens meddelande den 6 december 2022 i rådet för ekonomiska och finansiella frågor. Finlands ståndpunkter om bedömningen av samordningen av den ekonomiska politiken finns i E-skrivelsen E 14/2020 rd och i den kompletterande E-skrivelsen EK 12/2021 rd. Riktlinjer om samordningsramen för den ekonomiska politiken finns i statsrådets redogörelse om EU-politiken SRR 7/2020 rd.

Panu Kukkonen, budgetråd, finansministeriet

Lindrigare villkor för betalningsarrangemang för skatter

RP 75/2021 rd – RSv 85/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att finansministeriet följer verkställandet av lagändringen och säkerställer att Skatteförvaltningen ger tillräcklig rådgivning om hur tilläggförskottet påverkar kvars kattens belopp och hur den förskottsskatt som påförts utifrån en ansökan om tilläggförskott kan tas in i det lindrade betalningsarrangemanget.
1. Skatteförvaltningen informerade på sin webbplats om möjligheten att ansöka om tilläggförskott och på så sätt få kvars katten för 2020 med i det lindrade

betalningsarrangemanget, även om beskattningen av den skattskyldige ännu inte skulle ha slutförts före den 31 augusti 2021.

Pertti Nieminen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur lagändringen påverkar förutsättningarna för företagsverksamhet och skatteutfallet och vid behov vidtar åtgärder för att förlänga lagens giltighetstid.

2. Villkoren för betalningsarrangemang för skatter lindrades temporärt för att förbättra företagets situation på grund av coronapandemin och de påföljande restriktionerna sommaren 2020 och 2021. Dröjsmålsräntan på skatter som omfattas av ett lindrat betalningsarrangemang sänktes till 2,5 procent. Samtidigt lindrade Skatteförvaltningen villkoren för beviljande av betalningsarrangemang.

I januari 2022 förlängde Skatteförvaltningen betalningstiden för skatter för företag och privatpersoner med giltiga betalningsarrangemang för skatteskulder. Kunderna erbjöds amorteringsfria månader för betalningsarrangemangens obetalda poster i januari, februari och mars så att betalningen av posterna flyttades fram till slutet av betalningsarrangemanget. De extra månaderna beviljades automatiskt alla med ett giltigt betalningsarrangemang. Kunderna behövde dock inte använda sig av de amorteringsfria månaderna, utan kunde fortsätta betalningarna enligt den ursprungliga tidsplanen.

Regeringen följer upp inflödet av skatter från de lindrade betalningsarrangemangen. Betalningsprogrammen har generellt sett följts väl. I mitten av januari 2023 uppgick skatteskulden i de giltiga lindrade betalningsarrangemangen till 67 miljoner euro. De sista betalningsposterna enligt betalningsplanen för de lindrade betalningsarrangemang som ingicks 2021 ska betalas i slutet av 2023. Betalningsplanernas maximala längd är 24 månader. Den relativa andelen förfallna betalningsarrangemang har inte ökat sedan tiden före coronapandemin.

Pertti Nieminen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Främjande av värmeproduktion som inte baserar sig på förbränning

RP 212/2021 rd – RSv 199/2021 rd – FiUB 29/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utvecklingen av värmeproduktion som inte baserar sig på förbränning och av utsläppsnål teknik för lagring av el. Dessutom bör regeringen utreda hur teknikneutralitet även i fortsättningen kan beaktas på ett heltäckande sätt i energibeskattningen till denna del.

För att främja värmeproduktion som inte baserar sig på förbränning betalas skatt enligt skatteklass II också för elström som används i en cirkulationspump för geotermisk värme eller i en värmepump med en nominell värmeeffekt på minst 0,5 megawatt eller i en värmepump eller elpanna som anslutits till ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2022 genom statsrådets förordning (468/2022) när EU-godkännandeprocessen för dem hade slutförts. Det nuvarande energiskattesystemet utgår från principen om teknikneutralitet, som tillämpas också i utvecklingen av beskattningen av el för värmeproduktion som inte baserar sig på förbränning, när det finns information om konsekvenserna av de ändringar som nu gjorts och utvecklingen av helt nya tekniker.

Leo Parkkonen, lagstiftningsråd, finansministeriet

Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

RP 137/2021 rd – RSv 22/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regleringens konsekvenser för införseln av tidningar och tidskrifter till Åland bevakas.

De ändringar (387/2021) som förutsätts enligt EU:s direktiv om distansförsäljning (EU) 2017/2455) trädde i kraft i juli 2021. En av reformerna var att skattefriheten på import av varuförsändelser av ringa värde (högst 22 euro) avskaffades. Till följd av detta blev till exempel import av tidningar skattepliktig.

För att underlätta importförfarandena för tidningar som tillhandahålls på fysiska bärare och som importeras till Åland från Finland eller andra medlemsstater infördes bestämmelser om en möjlighet att tillämpa ett frivilligt förenklat deklarations- och betalningsförfarande i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (1266/1996). Syftet var att göra förfarandena för införsel av tidningar smidigare och minska den administrativa bördan för dem som beställer tidningar.

Tullen förde ingen statistik över varuförsändelser av ringa värde som importeras skattefritt. Tullen samlade alltså inte tidigare in några uppgifter om detta och statistikförde inte hur många tidningar som importerades till Åland. Därför finns inga uppgifter att jämföra bestämmelsernas konsekvenser med. Det finns inte heller för närvarande någon sådan information i Tullens system. Det här beror på att tidningsprenumerationer deklarerar i olika system och har olika innehåll beroende på om tidningen kommer från Finland eller

från någon annan EU-medlemsstat, och på olika sätt beroende på om importören är en försäljare, en prenumerant eller någon annan. Tidningar kan importeras bland annat som kilovara i stora mängder eller per prenumerationsperiod eller enskild tidning.

I regeringens proposition bedömde man att slopandet av skattefriheten skulle kunna leda till att tidningar inte längre prenumereras på samma sätt som förr. Man bedömde dock att införandet av det förenklade förfarandet skulle kunna öka importen av tidningar i viss mån. Den allmänna sjunkande upplagetrenden för tidningar till följd av andra orsaker försvårar bedömningen. Prenumerationerna och importen av tryckta tidningar minskar till exempel på grund av att tidningarna digitaliseras och andra digitala informationskällor utvecklas.

Enligt uppgifter från Tullen var responsen i samband med att det förenklade förfarandet infördes i princip positiv. Enligt Tullens observationer har förfarandet i praktiken fungerat bra. Bestämmelsernas konsekvenser för importen av tidningar till Åland kan bedömas på längre sikt utifrån upplagesiffrorna genom att man jämför utvecklingen på Åland med läget i resten av Finland.

Risto Sakki, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2023–2026

SRR 2/2022 rd – RSk 28/2022

1. Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter sina målmedvetna åtgärder för att stabilisera de offentliga finanserna i spåren efter de exceptionella utgiftstrycken och med särskild fokus på att stärka tillväxtfaktorerna för en hållbar ekonomi, höja sysselsättningsgraden samt förbättra produktiviteten och genomslagskraften inom alla sektorer.

1. Den 29 april 2021 offentliggjorde regeringen sin färdplan för hållbarhet. Vad gäller den ekonomiska hållbarheten i färdplanen för hållbarhet eftersträvar regeringen en sysselsättningsgrad på 75 procent och att ökningen i skuldkvoten ska avta i mitten av årtiondet. De potentiella åtgärdsdelarna för att stärka de offentliga finanserna i färdplanen för hållbarhet är att öka sysselsättningen, stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt, öka produktiviteten inom den offentliga förvaltningen och stödja kostnadseffektiviteten. I oktober 2022 uppdaterades färdplanen för hållbarhet i enlighet med de uppdrag som regeringen gav vid det föregående årets ram- och budgetförhandlingar vad gäller fortsatt beredning och genomförande av uppföljningen av färdplanen. Färdplanen innehåller analys av en sammankoppling av hållbarhetens olika dimensioner.

Regeringen eftersträvar en sysselsättningsgrad på 75 procent och att skuldkvoten slutar öka i mitten av årtiondet. De offentliga finanserna stärks genom tillväxt, sysselsättning och moderat anpassning.

Atro Andersson, specialsakkunnig, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och bereder de åtgärder som behövs för att trygga kommuninvånarnas försörjning och tillgången till nödvändiga varor och tjänster med anledning av den tilltagande inflationen.

2. I budgetpropositionen för 2023 föreslog regeringen flera åtgärder för att stödja allmänhetens köpkraft. Avgifterna för småbarnspedagogiken sänktes permanent med 70 miljoner euro. Vårdtillägget till stödet för privat vård av barn höjdes med 100 euro. Förvärvsinkomstbeskattningen och olika indexbundna sociala förmåner indexjusterades, vilket tryggade befolkningens köpkraft. Under 2022 gjordes också en extra höjning av folkpensionsindexet, vilket höjde nivån på de flesta av FPA:s förmåner.

Barnförhöjningen i utkomstskyddet för arbetslösa höjdes med 20 procent och utkomststödet grunddel för barn under 18 år höjdes med 10 procent för 2023. Studiepenningens försörjarförhöjning höjdes med 10 euro per månad och barnbidragets ensamförsörjartillägg med 5 euro per månad för 2023. Regeringen beslutade också att ingen indexhöjning görs för läkemedelstaket 2023. I december 2022 betalades ett extra barnbidrag.

Distributionsskyldigheten för biobränslen sänktes för 2022 och 2023 i syfte att sänka pumppriserna och minska det ökande kostnadstrycket. Mervärdesskatten för persontransporter sänktes till noll procent under januari–april 2023. Mervärdesskatten på el sänktes med 14 procentenheter till 10 procent under december–april. I samband med budgetpropositionen fattades också beslut om temporärt elstöd och om att bevilja separat hushållsavdrag utifrån elräkningen. Avdraget kan sökas för elenergi som förbrukats i januari–april 2023.

Regeringen har också föreslagit en elpriskompensation som inte skulle påverka de ovan nämnda stödformerna. Den skulle betalas retroaktivt för att underlätta betalningen av elräkningarna för fyra vintermånader. I det sammanhanget föreslogs också lagstiftning om förlängning av betalningstiderna.

Atro Andersson, specialsakkunnig, finansministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer ett effektivt genomförande av social- och hälsovårdsreformen och att välfärdsområdena får tillräcklig finansiering som samtidigt motiverar till produktivitet och effektivitet.

3. Finansministeriet bevakar som en del av sina lagstadgade uppgifter hur välfärdsområdenas ekonomiska situation utvecklas och om statens allmänna finansiering är tillräcklig. Genom att följa verksamheten och ekonomin kontinuerligt och i tid bidrar statsrådet till välfärdsområdenas förutsättningar att arbeta effektivt och verkningsfullt. Bevakningen säkerställer också att eventuella finansieringsunderskott kan föregripas och att finansieringsprincipen uppfylls: alla välfärdsområden ska ha tillräckliga ekonomiska resurser för att kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. Full kompensation betalas för de nya och utvidgade uppgifterna enligt lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021). En tillräcklig finansiering är avgörande för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tillgodose, och därför bör mer uppmärksamhet än tidigare ägnas åt bedömning av ekonomiska konsekvenser. Samtidigt måste pengarna användas effektivt och serviceproduktionen vara effektiv med tanke på den övergripande hållbarheten i de offentliga finanserna. Välfärdsområdenas ekonomi utgör en stor del av de offentliga finanserna.

Statsrådet följer aktivt hur finansieringsmodellen för välfärdsområdena fungerar. Institutet för hälsa och välfärd bedriver som tjänsteuppdrag forskning för att förbättra finansieringsmodellens funktion. Den statistiska analysen bakom finansieringsmodellen möjliggör att varje välfärdsområde får tillräcklig statlig finansiering som är så objektiv och korrekt som möjligt. Parametrarna i den modell som beskriver servicebehovet i områdena uppdateras med minst fyra års mellanrum. Servicebehovet inom social- och hälsovården bedöms årligen utifrån det senaste statistiska materialet.

Den gällande lagstiftningen innehåller redan nu element som bidrar till att styra välfärdsområdenas verksamhet mot en mer produktiv och verkningsfull tjänsteproduktion. Ett sådant element är HYTE-koefficienten för främjande av hälsa och välfärd, som ingår i finansieringsmodellen och införs fullt ut från och med 2026. Finansministeriet utvärderar också kontinuerligt hur finansieringsmodellen fungerar. Om det visar sig att modellen behöver utvecklas väsentligt vidtar statsrådet de nödvändiga åtgärderna.

Jussi Lindgren, ledande specialsakkunnig, finansministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att tillgången till mentalvårdstjänster förbättras och att tillgången till vård snabbas upp.

4. Regeringen lämnade en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och till lagar som har samband med den (RP 74/2022 rd). Lagarna stadfästes den 19 januari 2023. Tidsgränserna för att få vård skärps stegvis från och med den 1 september 2023 så att icke-brådskande sjukvård inom primärvården fås inom 14 dygn och inom mun- och tandvården inom fyra månader från det att vårdbehovet bedömdes. Från och med den 1 november 2024 förkortas tidsgränserna till sju dygn respektive tre månader. Tidsgränserna gäller mottagning hos läkare, skötare eller till exempel psykolog och även tillgång till vård för psykisk ohälsa. I budgeten för 2023 har 71 miljoner euro anvisats för reformen. Regeringen lämnade också en proposition med

förslag till lagar om ändring av socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen och lagar som har samband med dem (RP 197/2022 rd). Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2023. Målet är att förbättra tillgången på, kvaliteten och behovsenligheten hos mentalvårds-, missbrukar- och beroendetjänster och stärka kundens rätt att på lika villkor få behövliga tjänster i alla åldersgrupper. I budgeten för 2023 har 16,25 miljoner euro anvisats för reformen. I den fjärde tilläggsbudgeten 2022 anvisades Studenternas hälsovårdsstiftelse 2,6 miljoner euro i tilläggsfinansiering enligt 18 paragraf i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019) för att förkorta köerna till mentalvårdstjänsterna.

För 2023–2025 har sammanlagt 178 miljoner euro från planen för återhämtning och resiliens anvisats till att åtgärda vård-, rehabiliterings- och serviceskulden inom social- och hälsovården och snabba upp tillgången till vård. Sammanlagt 21 miljoner euro har anvisats till stödet för arbetsförmågan och åtgärder som stärker den psykiska hälsan och arbetsförmågan. Finansiering från projektet Framtidens social- och hälsocentral har också anvisats till åtgärder som främjar tillgången till vård.

Virpi Vuorinen, budgetråd, finansministeriet

Regeringens svar på riksdagens budgettuttalanden

Regeringens proposition om tilläggsbudget för 2017

RSk 24/2017 rd – RP 60/2017 rd, FiUB 5/2017 rd

Ansvar och eftervård i anslutning till nedläggningen av gruvor

Moment 35.10.20

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att eftervården av gruvor säkerställs redan när driften pågår för att ansvaret i anslutning till nedläggningen inte ska falla på staten och att regeringen också utvärderar den optimala nivån på säkerheter för gruvdrift.

De säkerheter som krävs av den som bedriver gruvdrift består av i miljöskyddslagen (527/2014) avsedd säkerhet för att garantera en adekvat avfallshantering samt av i gruvlagen (621/2011) avsedd säkerhet för avslutande av gruvdriften. Med dessa säkerheter finansieras de i nämnda lagar särskilt angivna åtgärder för avslutande och efterbehandling i situationer där verksamhetsutövaren själv inte kan stå för dem på grund av exempelvis betalningsoförmåga. Säkerheterna täcker endast efterbehandlingsåtgärder som kan förutses vid tillståndsprovningen och som följer av att verksamheten avslutas på ett korrekt sätt. Lagen om ändring av miljöskyddslagen (490/2022) trädde i kraft hösten 2022 med kompletterade bestämmelser om säkerheter. En revidering och uppdatering av anvisningarna om säkerheter har inletts som stöd för verkställigheten. Hösten 2022 färdigställdes också en slutrapport om projektet "Omfattningsutökning av gruvornas säkerhet: inverkan på miljöskydd och kostnader" inom ramen för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet. Utifrån utredningen har miljöministeriet börjat kartlägga behoven av ändringar i lagstiftningen, och överväger också en komplettering av bestämmelserna om utvinningsavfall så att de bättre motsvarar kraven i utvinningsavfallsförordningen (2006/21/EG). Olika myndigheter har fortsatt utarbeta nationella anvisningar för att förbättra nivån på miljöskyddet inom gruvverksamheten.

Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av gruvlagen (RP 126/2022 rd), och den antogs den 20 februari 2023. I propositionen föreslås det att bestämmelserna om säkerheter i gruvlagen utvecklas, så att skyldigheter och åtgärder som omfattas av säkerheter samt omständigheter som ska beaktas vid övervägandet av säkerheter ska regleras mer detaljerat än i nuläget, antingen i bestämmelserna om säkerhet i gruvlagen eller i en förordning som utfärdats med stöd av gruvlagen. I propositionen föreslås det också att omfattningen av säkerheterna enligt gruvlagen utvidgas

till säkerhetsåtgärder i avvikande situationer och ersättningar till markägare. Granskningen av lagstiftningen om säkerheter för gruvor och verkställigheten av den fortsätter i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet.

Riksdagen antog lagen om miljöskadefonden (1262/2022) den 7 december 2022 och den träder i kraft den 1 januari 2025. Miljöskadefonden är en ny fond utanför statsbudgeten. Genom lagen inrättades ett mera heltäckande subsidiärt ansvarssystem som ersätter oljeskyddfonden och den obligatoriska miljöskadeförsäkringen. Ur fonden betalas ersättning för kostnaderna för bekämpning av miljöförorening och återställande av förorenad miljö samt för skador som orsakats då ersättning inte kan tas ut av den egentliga ansvariga parten till exempel på grund av insolvens eller för att det inte har kunnat utredas vem den ansvariga parten är. Dessutom beviljas ur fonden understöd enligt prövning till de aktörer som ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet för anskaffningar för bekämpning av miljöskador.

Sini Pietilä, regeringssekreterare, miljöministeriet
Eeva-Maija Puheloinen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2020

RSk 24/2019 rd – RP 29/2019 rd – RP 89/2019 rd – FiUB 20/2019 rd

Forskningsfinansiering till hälso- och sjukvårdsenheter och finansieringens tillräcklighet i vårdreformslösningen

Uttalande 7

Moment 33.60.32

Riksdagen förutsätter att statens forskningsfinansiering till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå stärks och åter bringas att växa för att säkerställa en verkningsfull forskning på hög nivå som främjar befolkningens hälsa och välfärd. Riksdagen förutsätter dessutom att det säkerställs att forskningsfinansieringen är tillräcklig också i den nya social- och hälsovårdsstrukturen.

År 2023 baserar sig den totala statliga finansieringen av välfärdsområdena på riksomfattande nivå på de sammanlagda kostnaderna för social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet, vilka överförs från kommunerna 2022. Till välfärdsområdena överförs således också den finansiering som kommunerna och sjukvårdsdistrikten för närvarande använder för forskning, utbildning och utveckling inom social- och hälsovården till den del

den har bokförts som kostnader för social- och hälsovården. Finansieringen av välfärdsområdena är huvudsakligen allmän finansiering. Som stöd för genomförandet av social- och hälsovårdsreformen behövs ett mer forskningsbaserat och långsiktigt grepp när det gäller att utveckla tjänsterna samt närmare samarbete mellan forskningen, undervisningen och utvecklandet av praxis. Det är nödvändigt att resultaten från den kliniska forskningen i framtiden börjar tillämpas i servicesystemet mer effektivt än tidigare och att praxis baserar sig på forskningsrön och är verkningsfull.

Forskning och utveckling vid universitetssjukhusen har förutom genom särskild behovsprövad statlig finansiering finansierats i sjukvårdsdistrikten i varierande omfattning. Den minskade statliga forskningsfinansieringen har i vissa specialupptagningsområden kompensats med kommunala skattemedel. En del av finansieringen har kommit direkt från sjukvårdsdistriktets budget genom kommunernas betalningsandelar, från kommunernas skattemedel eller fördelad på kostnaderna samt i form av extern finansiering. Universitetssjukhusen har beräknats använda 5–11 procent av sin totala budget på forskning.

Forskning inom social- och hälsovårdssystemet kan även i fortsättningen ersättas från den särskilda behovsprövade statliga finansieringen. Den nuvarande flerkanalsfinansieringen ger inte någon entydig helhetsbild av den forskning som bedrivs inom servicesystemet, eftersom statens system med särskild ersättning endast utgör en liten del av den totala finansieringen av klinisk och hälsovetenskaplig forskning.

Den statliga forskningsfinansieringen för 2023 för hälsoforskning på universitetsnivå uppgår enligt budgeten till 21 miljoner euro och för forskning i socialt arbete till 4 miljoner euro samt ett tillägg på 5 miljoner euro som fördelas mellan forskning i socialt arbete på universitetsnivå och hälsoforskning. Den behovsprövade statliga forskningsfinansieringen ökas för första gången. En temporär höjning av statens forskningsfinansiering från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) har också planerats i enlighet med Finlands program för hållbar tillväxt. På så sätt stärks den forskning som bedrivs i servicesystemet i syfte att förbättra kvaliteten och kostnadseffektiviteten. Båda är avsedda för forskning i hälso- och sjukvård och socialt arbete på universitetsnivå.

För närvarande får sjukvårdsdistrikten finansiering för forskning, utveckling och innovation också från externa källor och för utvecklingsverksamhet till exempel i form av statsunderstöd genom SHM:s projektfinsiering för utvecklingsprojekt. Den självfinansiering som välfärdsområdena använder för forskningsverksamhet tillsammans med statens forskningsfinansiering är programmerad finansiering utifrån välfärdsområdenas egna utgångspunkter. Denna finansiering har på motsvarande sätt som i nuläget en särskild betydelse som grund- eller tröskelfinansiering, vilket gör det möjligt att ansöka om extern konkurrensutsatt finansiering och vidareutveckla och förankra resultaten av projekt som genomförs med extern finansiering.

Förutom de ovannämnda har riksdagen antagit en lag (RP 322/2022 rd) enligt vilken universitetssjukhustillägget riktas till de välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus och till Helsingfors stad baserat på deras invånarantal. Den särskilda finansieringen uppgår till cirka 120 miljoner euro. Universitetssjukhustillägget beaktas från och med 2024 i den kalkylerade finansieringen för välfärdsområdena.

Kaisa Halinen, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

Hälso- och sjukvårdsenheterna finansierar forsknings- och utvecklingsverksamheten också med övrig extern och konkurrensutsatt finansiering. Enligt utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen är också till exempel finländska och utländska företag, stiftelser, EU, Finlands Akademi och Business Finland viktiga finansiärer av universitetssjukhusens forskning (2020). Hälso- och sjukvårdsenheternas, i synnerhet universitetssjukhusens, forskningsverksamhet kännetecknas av ett tätt samarbete med högskolorna. Till exempel för att säkerställa den kliniska forskningens omfattning, kvalitet och verkningsfullhet ska finansieringen av den kliniska forskningen som helhet granskas. Enligt utbildningsförvaltningens statistiktjänst uppgick utgifterna för klinisk medicinsk forskning vid högskolorna, forskningsinstitutet och universitetssjukhusen 2020 till sammanlagt cirka 115 miljoner euro, varav cirka 50 miljoner euro användes vid universitetet och cirka 53 miljoner euro vid universitetscentralsjukhusen. Enligt statistik över vetenskapens tillstånd från 2021 utgjorde publikationer inom klinisk medicin 13,7 procent av alla vetenskapliga publikationer i Finland. Andelen är något mindre än världsgenomsnittet och än i alla våra jämförelseländer med undantag av Kina. Enligt TOP-10-indexet ligger dessa publikationers genomslagskraft dock över världsgenomsnittet.

För att säkerställa genomförandet av social- och hälsovårdslösningen behövs förutom medicinsk forskning också forskning inom andra vetenskaps- och forskningsdiscipliner. I enlighet med ett förslag från den parlamentariska arbetsgruppen för forskning, utveckling och innovation hösten 2021 har det stiftats en lag om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024–2030 (1092/2022) för att höja forsknings- och utvecklingsfinansieringen. Dessutom utarbetas i enlighet med lagen en plan för forsknings- och utvecklingsfinansiering som sträcker sig längre än en ramperiod. Den nationella färdplanen för forskning, utveckling och innovationer som regeringen godkände våren 2020 utgör en samling åtgärder för att utveckla förhållandena för forskning, utveckling och innovationer. Färdplanen ger riktlinjer för hållbar tillväxt och välfärd samt för att höja FoU-verksamhetens omfattning och ambitionsnivå. Målet att höja de offentliga och privata forsknings- och utvecklingsinsatserna gäller också forskning inom klinisk medicin, hälsovetenskaper och socialt arbete.

Riina Vuorento, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Höjning av bostadsfondens räntestödsfullmakt

Uttalande 8

Moment 35.20.60

Riksdagen förutsätter att Statens bostadsfonds fullmakt att bevilja räntestödslån höjs så att regeringsprogrammets mål för statsunderstödd bostadsproduktion uppnås.

År 2022 minskade den statsunderstödda bostadsproduktionen till följd av konjunkturläget. I följd inleddes byggandet av cirka 6 000 statsunderstödda bostäder. Fullmakten att godkänna räntestödslån var 1 950 miljoner euro och även i årets budget bibehölls samma rekordhöga nivå. Detta gör det möjligt att öka den statligt understödda bostadsproduktionen till rimligt pris och bygga sammanlagt cirka 10 000 ARA-bostäder när konjunkturläget förbättras.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2022 (RP 146/2021 rd)

RP 216/2021 rd – RSk 48/2021 rd

Uttalande 3

Moment 29.80.41

Riksdagen förutsätter att anslagsnivån för ersättning för utlåning höjs så att den motsvarar den nordiska ersättningsnivån och att utlåning av e-böcker och ljudböcker så snart som möjligt omfattas av ersättning för utlåning utan att verksamheten på den kommersiella marknaden för e-material äventyras.

Uttalande 3 har meddelats undervisnings- och kulturministeriet för kännedom efter att statsbudgeten för 2022 godkändes.

I budgeten för 2023 har ett anslag på en miljon euro reserverats för ersättning för e-utlåning. Avsikten är att ersättningen för e-utlåning 2023 ska fördelas genom beslut av undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med utredare Harenkos förslag. Beredningen av ändringen av upphovsrättslagen schemaläggs så att ändringen träder i kraft vid ingången av 2024.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 4

Huvudtitel 30

Riksdagen förutsätter att åtgärder som förbättrar jordbrukets lönsamhet påskyndas aktivt 2022, så att produktionens kontinuitet, leveranssäkerheten inom livsmedelsproduktionen och den ekonomiska investeringskapaciteten kan tryggas också i fråga om behövliga klimatåtgärder.

EU:s nya gemensamma jordbrukspolitik för 2023–2027 utgör en samling centrala instrument för att trygga livsmedelsproduktionen och dess lönsamhet. Finlands förslag till nationell CAP-plan för 2023–2027 har beretts utifrån ett långvarigt och omfattande arbete med intressentgrupper och sakkunniga, och förslaget lämnades till Europeiska kommissionen i december 2021. Kommissionen godkände efter en förutsedd förhandlingsfas Finlands preciserade plan den 31 augusti 2022. I Finlands förslag betonas särskilt tryggheten av livsmedelsproduktionen under de särskilda förhållandena inom det nordiska jordbruket så att olika hållbarhetsaspekter beaktas så konsekvent och balanserat som möjligt under de kommande åren. Kriserna under 2022 har ytterligare accentuerat vikten av denna nationella utgångspunkt.

För att säkerställa försörjningsberedskapen fattade ministerarbetsgruppen för beredskap våren 2022 beslut om en stödhet med snabba metoder och långsiktigare åtgärder för en grön omställning i syfte att minska jordbrukets beroende av importerade fossila insatsfaktorer som energi och gödslingsmedel. Under 2022 anvisades under olika huvudtitlar sammanlagt cirka 225 miljoner euro för åtgärder för att förbättra gårdarnas lönsamhet och likviditet och drygt 60 miljoner euro för långsiktiga åtgärder. I budgeten för 2023 har drygt 50 miljoner euro under olika huvudtitlar reserverats för långvariga åtgärder. Med anslagen främjas bland annat biogasproduktion, återvinning av och självförsörjning med näringsämnen samt investeringar i gödselhantering och kolbindning.

För att främja jordbrukets lönsamhet har man i enlighet med regeringsprogrammet också tillsatt diskussionsforumet Det gemensamma matbordet, som består av företrädare för alla aktörer i livsmedelssystemet. Detta samarbetsforum har lyft fram utmaningar som gäller hela livsmedelssystemet och sökt lösningsmodeller och lösningsalternativ för dem i samförstånd.

Jordbruksproduktionens konkurrenskraft kan förbättras på många sätt och det som ligger till grund för matproduktionen, det vill säga åkrarna, bör till sin avkastningsförmåga och odlingsbarhet lämpa sig för modern produktion. Med hjälp av programmet för utveckling av åkerstrukturen utvecklades verktyg för att genomföra ägoregleringar och utveckla stödpolitiken, rådgivningen och ägo- och besittningslösningarna, och man informerade mångsidigt om fördelarna och möjligheterna med en förbättring av åkerstrukturen. En

förbättrad åkerstruktur kan minska gårdarnas kostnader och förbättra odlingens lönsamhet väsentligt genom att arbetet med traktorer och andra maskiner minskar.

Martti Patjas, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Uttalande 6

Moment 31.01.02

Riksdagen förutsätter att Cybersäkerhetscentralens finansiella bas stärks så att den kan sköta sina uppgifter, genomföra programmet för utveckling av cybersäkerheten och i tillräcklig utsträckning förbereda sig på de krav och hot som hänför sig till cybersäkerhetsmiljön.

Finland är känt för sin höga cybersäkerhetskompetens. Det är viktigt att utnyttja all cybersäkerhetskompetens som finns i Finland för att bemöta de förändringar och utmaningar som sker i den snabbt föränderliga digitala omvärlden och samtidigt skapa förutsättningar för finländska företag att få tillträde till den europeiska marknaden för cybersäkerhet.

Resurstilldelningen och finansieringen för Cybersäkerhetscentrets uppgifter har under denna regeringsperiod stärkts permanent med sammanlagt cirka 3,6 miljoner euro. I och med Finlands program för hållbar tillväxt anvisades kommunikationsministeriets förvaltningsområde sammanlagt tre miljoner euro för forskningsinvesteringar i cybersäkerhet och två miljoner euro för övningsverksamhet i cybersäkerhet för 2021 och 2022, samt totalt fem miljoner euro för 2023–2025. I budgeten för 2022 beviljades 750 000 euro för det nationella samordningscentrets verksamhet.

I enlighet med Finlands cybersäkerhetsstrategi sträcker sig utvecklingsprogrammet för cybersäkerheten över flera regeringsperioder och innehåller mål och prioriteringar på kort och lång sikt för utvecklingen av cybersäkerheten. Kommunikationsministeriet har beviljats tre miljoner euro 2023 för utvecklingen av samhällets cybersäkerhet och det internationella samarbetet. I planen för de offentliga finanserna har finansieringen förlängts även till 2024–2025. Vid sidan av utvecklingsprogrammet för cybersäkerheten har också statsrådets principbeslut om en förbättring av informations säkerheten och data skyddet inom kritiska samhällssektorer utfärdats under regeringsperioden. För att kunna genomföra de åtgärder som anges i principbeslutet anvisades Transport- och kommunikationsverket tilläggsfinansiering på 1,6 miljoner euro. Utöver uppgifterna i principbeslutet har Cybersäkerhetscentrets nya uppgifter och teman som finansierats 2022–2023 varit att sköta uppgiften som nationellt samordningscentrum, ge allmänheten cybersäkerhetsrådgivning och sköta uppgifterna som certifieringsmyndighet för cybersäkerhet. Under 2022 beviljades sammanlagt cirka 2,8 miljoner euro för dessa uppgifter. För Cybersäkerhetscentrets nuvarande uppgifter har 350 000 euro beviljats för 2023 för att utveckla produktionen av lägesbilden över cybersäkerheten.

I förklaringsdelen till moment 31.01.02 i budgeten för 2023 har en tabell infogats om den beräknade fördelningen av anslaget mellan Transport- och kommunikationsverket och Cybersäkerhetscentret, så att anslagen för Cybersäkerhetscentret framgår tydligare.

Sammanlagt 890 000 euro har beviljats för revision av Natorelaterade informationssystem.

Veikko Vauhkonen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Uttalande 8

Moment 35.20.31

Riksdagen förutsätter att regeringen senast hösten 2022 lämnar en proposition till riksdagen om att permanenta boenderådgivningen och föreskriva att den ska vara lagstadgad verksamhet och att ändringen träder i kraft 2023.

Lagen om stöd för boenderådgivning till kommunerna 2023–2027 (1036/2022) trädde i kraft den 1 januari 2023. Lagens syfte är att uppmuntra kommunerna att förbättra tillgången till boenderådgivning för alla sina invånare oberoende av grunden för besittningen av bostaden. Boenderådgivning förebygger problem med boendet och tryggar kontinuiteten i boendet. I budgeten för 2023 har sammanlagt 4,3 miljoner euro reserverats för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet för utveckling och utvidgning av boenderådgivningen och för handläggningsuppgifter i samband med detta.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2023 (RP 154/2022 rd)

RP 154/2022 rd – RP 277/2022 rd – RSk 60/2022 rd

Uttalande 1

Moment 29.01.02 Riksdagen förutsätter att Utbildningsstyrelsens basfinansiering i nästa rambeslut långsiktigt läggs på en hållbar grund så att Utbildningsstyrelsen klarar av sina uppgifter och skyldigheter.

Anslagsbehovet för Utbildningsstyrelsens grundläggande omkostnader utföll lägre än väntat under coronapandemin bland annat på grund av minskade resekostnader. Enligt de preliminära uppgifterna för 2022 och långsiktsprognozen är Utbildningsstyrelsens utgiftsnivå cirka 3,3 miljoner euro högre än anslagsnivån enligt ramen. Utbildningsstyrelsens personal har vuxit med cirka 15 årsverken på två år till följd av de nödvändiga resurser som de lagstadgade uppgifterna förutsätter.

Som ett led i utvecklingen av hela utbildnings- och kulturväsendets koncerntjänster har ministeriet inlett ett projekt för att utveckla tjänster som är gemensamma för alla ämbetsverk, och i det sammanhanget förenhetligas bland annat grunderna för dimensioneringen av anslagen för att trygga de resurser som krävs för de lagstadgade uppgifterna.

Pasi Rentola, ekonomichef, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 2

Moment 29.01.02 Riksdagen förutsätter att regeringen anvisar tillräckliga resurser för att främja barns och ungas läs- och skrivkunnighet och ser till att bland annat den nationella strategin för läs- och skrivkunnighet och programmet för läs- och skrivkunnighet genomförs.

När det gäller läskunnigheten har barnens språkliga utveckling och jämlika lärande av digitala färdigheter stärkts som en del av utvecklingsprogrammet Utbildning för alla, som regeringen inledde för att förbättra kvaliteten och jämlikheten inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Målet har varit att stärka barnens läskunnighet i småbarnspedagogiken, stödja läskulturen och säkerställa att alla barn får det stöd de behöver när de lär sig läsa.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 2020 nästan fyra miljoner euro i understöd för att stärka läskulturen och läskunnigheten. De treåriga understöden riktades till småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen. Syftet med specialunderstödet var att främja barns och ungas läskunnighet, läsentusiasm och läsning på fritiden genom att göra lärmiljöerna mångsidigare på daghemmen och i nybörjarundervisningen, främja samarbetet mellan biblioteken och hemmen och differentiera undervisningen. Målet var att så många barn som möjligt redan i ett tidigt skede ska ta upp läsningen som en livslång hobby.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 2021 4,9 miljoner euro i statligt specialunderstöd för åtgärder som främjar läskunnigheten och läskulturen i årskurs 7–9 inom den grundläggande utbildningen 2021–2022. Understödet används för att stödja elever med främmande språk som modersmål och elever som presterar sämre i läskunnighet så att de uppnår en tillräcklig läskunnighet för att aktivt kunna verka i samhället.

År 2020 inrättades utvecklingsprogrammet Nylitteracitet som stöd för utvecklingen av barns och ungas digitala kompetens på lika villkor. Utvecklingsprogrammet är en del av programmet Utbildning för alla. Inom utvecklingsprogrammet har man utarbetat beskrivningar av god pedagogisk praxis inom digital kompetens, medieläskunnighet och programmeringskunnande för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. För den grundläggande undervisningen har man utarbetat beskrivningar av medieläskunnighet, digital kompetens och programmeringskunnande för olika årskurser. Programmets

mål för 2021–2022 var att stödja tillämpningen av beskrivningarna inom småbarnspedagogiken och undervisningssituationerna, producera och sammanställa läromedel som stöd för undervisningen och utvärdera åtgärdernas genomslagskraft.

Arbetet inom det nationella läskunnighetsforum som undervisnings- och kulturministeriet startade 2017 resulterade i Läsrörelsen, som möjliggjorde bland annat finansieringen av nätverken En läsande kommun. Under Läsrörelsens ledning utarbetades 2021 den Nationella läskunnighetsstrategin 2030, som innehåller konkreta mål och åtgärder för att stärka en mångsidig läskunnighet i alla åldrar. För att utveckla läskunnigheten behövs många åtgärder och stödtjänster som utvecklas såväl nationellt som lokalt. Olika aktörers läskunnighetsarbete bör fortsättningsvis identifieras och samarbetet stärkas.

Ett nationellt läskunnighetsprogram fram till 2030 har redan inletts utifrån strategin, och där synliggörs det pågående läskunnighetsarbetet. I läskunnighetsprogrammet ingår inledningsvis införandet och samordningen av modellen Läsande skola i grundskolorna och pilotförsöket En läsande småbarnspedagogik.

Heli Nederström, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 3

Kapitel 29.20 Riksdagen förutsätter att gymnasiestuderandenas rätt till stödundervisning stärks och att tillräcklig finansiering av stödundervisningen säkerställs.

Bestämmelser om stöd för lärandet finns i gymnasielagen (714/2018). En studerande som på grund av särskilda språkliga svårigheter eller andra inlärningssvårigheter har svårt att klara av studierna har rätt att få specialundervisning och annat stöd för lärandet enligt individuella behov. Stödåtgärderna genomförs i samarbete av undervisningspersonalen. Stödbehovet ska bedömas i början av studierna samt regelbundet när studierna framskrider. Stödåtgärderna antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan. Det finns inga särskilda bestämmelser om stödundervisning. I stödet för lärandet kan också stödundervisning inkluderas.

Statsandelsfinansieringen för gymnasieutbildningen är allmän finansiering. Utbildningsanordnarna avgör hur den allokteras. Den lagstadgade finansieringen för gymnasieutbildningen tryggas enligt de anslag som riksdagen anvisar för gymnasieutbildningen. Riksdagen har 2020–2022 beviljat anordnarna av gymnasieutbildning sammanlagt 49 miljoner euro för att åtgärda brister som coronapandemin medfört i lärandet. Utbildningsanordnarna har kunnat rikta hjälpen även till stödundervisningen.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 4

Moment 29.40.02 Riksdagen förutsätter att finansieringen av Riksarkivet och de privata centralarkiven i fortsättningen dimensioneras så att arkivens verksamhet tryggas på lång sikt.

Utgifterna för de verksamheter som finansieras med avkastning av penningspel överförs till den allmänna budgetramen från och med 2024.

Undervisnings- och kulturministeriet följer förstärkt Riksarkivets lägesbild genom att inleda en regelbunden dialog på överdirektörsnivå med Riksarkivets generaldirektör. En företrädare för ministeriet utnämns till delegationen för Riksarkivet.

Undervisnings- och kulturministeriet har inlett ett strategiarbete för privatarkivens verksamhet tillsammans med de privata arkivaktörerna. Strategin som färdigställs våren 2023, genomförandet av den och uppföljningen gör det möjligt att följa lägesbilden för de privata arkiven och vidta olika typer av åtgärder för att trygga den privata arkivverksamheten. En företrädare för ministeriet utnämns till Privatarkivens delegation 2023–2026 för att utveckla delegationens verksamhet.

Katariina Simonen, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 5

Moment 29.40.50 Riksdagen förutsätter att de nya nybörjarplatserna inom lärarutbildningen inom den tidiga fostran som ingår i budgetpropositionen för 2023 anvisas där bristen på lärare inom småbarnspedagogik är störst.

UKM gör en utredning av utbildningssituationen inom småbarnspedagogiken. När utredningen är klar beslutar UKM hur de cirka 6,3 miljoner euro som beviljats i tilläggsbudgeten för 2023 ska användas för extra nybörjarplatser inom utbildningen av lärare i småbarnspedagogik.

Aija Töytäri, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 6

Moment 29.80.06 Riksdagen förutsätter att finansieringen av Nationella audiovisuella institutet balanseras och att institutets basfinansiering i nästa rambeslut permanent bringas på en nivå som motsvarar uppgifterna.

Uttalande 6 har meddelats undervisnings- och kulturministeriet för kännedom efter att statsbudgeten för 2023 godkändes.

Som ett led i utvecklingen av hela utbildnings- och kulturväsendets koncerttjänster har ministeriet inlett ett projekt för att utveckla tjänster som är gemensamma för alla ämbetsverk, och i det sammanhanget förenhetligas bland annat grunderna för dimensioneringen av anslagen för att trygga de resurser som krävs för de lagstadgade uppgifterna.

Laura Mäkelä, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Beredning av en mer omfattande hälsorelaterad skatt

RP 280/2022 rd – RSv 323/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter beredningen av en mer omfattande hälsorelaterad skatt som i större utsträckning beaktar produkternas hälsoeffekter.

Statsrådet beslutade den x.x.2023 att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens svar.

Pia Kivimies, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

5 Revisionsutskottet

Svart ekonomi

RSk 42/2010 rd – Ö 8/2010 rd – ReUB 9/2010 rd

4. Samlad bedömning av beställaransvarslagen

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande bedömning och översyn av beställaransvarslagen. Utvecklingsbehoven ska anges detaljerat utifrån praktiska erfarenheter och i enlighet med lagens syfte.

Våren 2022 lät arbets- och näringsministeriet undersöka möjligheten att öka den allmänna offentligheten som en metod för att bekämpa grå ekonomi. Undersökningen är en av de åtgärder som förutsätts enligt strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023. Undersökningen gällde företagsuppgifter som görs offentliga för allmänheten och som är av betydelse för bekämpningen av grå ekonomi, en eventuell utvidgning eller partiell förenkling av utredningsskyldigheten enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft 1233/2006 samt tillgången till uppgifter som omfattas av utredningsskyldigheten via FODS. Dessutom utreddes de personuppgiftsansvarigas beredskap att göra uppgifter tillgängliga för allmänheten via FODS samt kostnaderna för de personuppgiftsansvariga.

Undersökningen blev klar i slutet av augusti 2022. I undersökningen föreslås att de tydligaste, i möjligaste mån oomtvistade och med tanke på kostnaderna och informationssystemen mest ändamålsenliga sätten att offentliggöra uppgifter tillämpas i FODS-registret. På grundval av en enkät föreslår utredaren att uppgifter om giltiga pensionsförsäkringar, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringar, uppgifter om medellöshet vid utsökning samt uppgifter om affärsverksamhetsförbud och tullskuld införs i FODS. I undersökningen föreslås inga ändringar i beställaransvarslagen. Projektet fortsätter under samordning av arbets- och näringsministeriet våren 2023 genom att en bedömningspromemoria utarbetas om de lagändringar som utvecklingsförslagen i undersökningen förutsätter. Med hänsyn till de synpunkter som företagens, myndigheternas, arbetspensionsanstaltens och arbetsmarknadsorganisationernas företrädare gav i undersökningen är det i detta skede inte aktuellt att göra några ändringar i beställaransvarslagen eller utarbeta en mer detaljerad samlad bedömning.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

23. Möjligheten till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande ska förhindras i lagstiftningen

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att lagar bereds så att lagstiftningen inte ger möjlighet till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande.

År 2016 antog Europeiska unionen direktiv (EU) 2016/1164 om förhindrande av skatteflykt, som delvis baserade sig på OECD:s projekt BEPS (Base Erosion Profit Shifting, skattebaserosion genom flyttning av vinster helt eller delvis utanför beskattningens räckvidd). Direktivet utvidgades 2017 genom ändringsdirektiv (EU) 2017/952. Skattelagstiftningen har utifrån direktivet ändrats och kompletterats. Den lagstiftning om så kallade omvända hybrider som skatteflyktsdirektivet förutsätter sattes i kraft 2021. Lagstiftningen trädde i kraft vid ingången av 2022. Efter detta har skatteflyktsdirektivet genomförts i sin helhet.

OECD antog i oktober 2021 regler om ett nytt system för internationell beskattning som förutsätts i den digitala ekonomin. Europeiska kommissionen lade den 22 december 2021 fram ett förslag till direktiv genom vilket systemet med minimiskatt för internationella koncerner genomförs. Direktivet antogs den 14 december 2022 och kommer att genomföras under 2023 så att det kan tillämpas från och med den 1 januari 2024. Med den nya lagstiftningen genomförs en global minimiskatt på 15 procent som ska förebygga internationell skatteflykt och skattekonkurrens mellan stater.

Kommissionen lade 2021 fram två nya direktivförslag i syfte att förhindra användningen av företag utan substans (UnShell-direktivet) och räntekostnader som verktyg för internationell skatteplanering (Debt Equity Bias Reduction Allowance, DEBRA). Dessa direktivförslag behandlas för närvarande i rådets arbetsgrupp för skattefrågor. Kommissionen har också meddelat att den hösten 2023 kommer att lägga fram ett förslag till direktiv om en gemensam skattebas i EU, Business in Europe: Framework for Income Taxation (BEFIT). Enligt kommissionen syftar även detta direktiv utöver andra mål till att minska möjligheterna till aggressiv skatteplanering.

I regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering ingår flera nationella åtgärder genom vilka regeringen ser till att skattelagstiftningen inte möjliggör skatteplanering med karaktär av skatteundandragande. Till exempel infördes begränsningar i bestämmelsen om balansbefrielse i räntebegränsningsregeln från ingången av 2022 och 2023. Syftet med ändringarna är att förhindra att beskattningsbar inkomst förs ut ur Finland med hjälp av ränteavdrag. Dessutom gjordes förtäckt dividend till 100-procentigt skattepliktig inkomst för mottagaren från och med ingången av 2023.

Riksdagen har antagit en lag om att stärka skattebasen (213/2023), där det föreskrivs att Finland har rätt att beskatta inkomster från indirekt fastighetsinnehav här (10 § 10 a punkten i inkomstskattelagen). På detta sätt utvidgas Finlands skattebas samtidigt som det blir

möjligt att utnyttja den beskattningsrätt som i de nyaste skatteavtalen tilldelats den stat där fastigheten är belägen. Lagen trädde i kraft den 1 mars 2023.

Statsminister Sanna Marins regering har under sin mandatperiod ägnat ständigt uppmärksamhet åt att förhindra skatteplanering med karaktär av skatteundandragande, inom ramen för såväl regeringsprogrammet som EU-samarbetet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Jari Salokoski, regeringsråd, finansministeriet

24. Allokering av resurser för uppföljningen av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot den svarta ekonomin har haft

Riksdagen förutsätter att regeringen allokerar resurser för uppföljning av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot svart ekonomi har. Också lagstiftning som ökar risken för att svart ekonomi breder ut sig måste uppmärksammas. Behövliga åtgärder för att utveckla insatserna mot svart ekonomi och ekonomisk brottslighet måste vidtas utifrån resultatet av uppföljningen.

Statsrådet meddelade den 11 juni 2020 ett principbeslut om en nationell strategi för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet för 2020–2023. I enlighet med statsminister Sanna Marins regeringsprogram av den 10 december 2019 har det under valperioden reserverats sammanlagt 20 miljoner euro i tilläggsfinansiering för genomförandet av åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Genomförandegruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet, tillsatt av inrikesministeriet, följer hur åtgärdsprogrammet 2020–2023 framskrider och rapporterar till arbets- och näringsministeriets styrgrupp för bekämpning av grå ekonomi. Genomförandegruppen har föreslagit nya projekt och styrgruppen har fattat beslut om nya projekt. I samband med styrgruppens beslut har det också fattats beslut om eventuell projektfinansiering för genomförandet av projekten.

Åtgärdsprogrammet omfattar 23 projekt och tillhörande delprojekt. Rapporteringen om åtgärdsprogrammet har utvecklats. De projektansvariga rapporterar tre gånger per år om hur projekten framskrider. Rapporteringsperioderna är 4/8/12. I samband med rapporteringsperioden 12/2022 gjordes också en självvärderingsenkät om de slutförda projekten. Resultaten skickas till genomförandegruppen och styrgruppen.

Juha Tuovinen, polisinspektör, inrikesministeriet

Styrning, tillsyn och rapportering

RSk 26/2015 rd – B 9/2015 rd – B 15/2015 rd – ReUB 5/2015 rd

Utveckling av regeringens årsberättelse

1. Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter utveckla årsberättelsen med hänsyn till synpunkterna tidigare i betänkandet. Materialet i berättelsen måste vara mer läsarvänligt och informativt och det måste innehålla analyserade data om resultaten och effekterna av verksamheten och förändringar i verksamheten, särskilt de samhällseliga effekterna och hur de uppställda målen har nåtts. Årsberättelsen måste vara en fungerande del av statsförvaltningens och regeringens planerings- och uppföljningsmekanism. Det i sin tur kräver bland annat tydligare målsättning när budgeten upprättas.

1. Bestämmelser om innehållet i regeringens årsberättelse finns i grundlagen, lagen om statsrådet och budgetlagstiftningen. Årsberättelsen har utvecklats utifrån dessa bestämmelser med hänsyn till de omständigheter som revisionsutskottet tagit upp i sina utlåtanden om årsberättelsen. Årsberättelsens redaktionsgrupp har i sina anvisningar och sin respons till ministerierna betonat behovet av att stärka den analytiska rapporteringen om förvaltningsområdenas genomslag och resultat i stället för att beskriva verksamheten. Ministerierna har vidare instruerats att underbygga sin rapportering med forskningsdata och statistik, nyckeltal eller indikatorer. I årsberättelsen 2022 har man också strävat efter att konkretisera hur användningen av förvaltningsområdenas anslag är kopplad till förvaltningsområdets mål samt att mer omfattande än tidigare rapportera om åtgärder med anknytning till främjandet av hållbar utveckling inom förvaltningsområdena.

Årsberättelsen har gjorts mer informativ med hjälp av åskådliggörande figurer och tabeller samt länkar till webbplatser med mer detaljerade uppgifter om det som rapporteras. I arbetet med årsberättelsen ägnas särskild uppmärksamhet åt att språket ska vara klart och innehållet läsbart. Den digitala versionen av årsberättelsen har utarbetats för att vara så lättanvänd som möjligt.

Finansministeriet uppdaterade i april 2020 sin föreskrift om verksamhets- och ekonomiplanering, uppgörande av ramförslag och andra förslag i samband med beredningen av planen för de offentliga finanserna samt om uppgörande av statens budgetförslag (VN/4842/2020). Det finns skäl att fortsätta utveckla uppställandet av mål.

Peter Westerstråhle, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

IKT-projektens produktivetsnytta

RSk 37/2014 rd – B 12/2014 rd – B 16/2014 rd – ReUB 7/2014 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen som ett led i uppföljningen av projektportföljen bedömer resultaten av, kostnaderna för och produktivetsnyttan av de viktigaste IKT-projekten och rapporterar detta till riksdagen.

1. För att utvärdera statsförvaltningens operativt och ekonomiskt viktiga projekt som gäller IKT-tjänster eller informationslager fortsatte finansministeriet det utlåtandeförfarande som baserar sig på lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och den statsrådsförordning (1301/2019) som utfärdats med stöd av lagen. År 2022 gav finansministeriet sammanlagt 26 utlåtanden om olika utvecklingsprojekt eller investeringar. Det nya utlåtandeförfarandet, som infördes 2020 och är bundet till ram- och budgetberedningen, har lett till att flera utvecklingsprojekt än tidigare omfattas av den gemensamma bedömningen och skapat bättre förutsättningar också för att på ett enhetligt sätt bedöma nyttan av utvecklingen. I utlåtandena har finansministeriet lyft fram behoven att komplettera bedömningen av nyttan samt de åtgärder som realiseringen av nyttan förutsätter och uppföljningen av hur de genomförs.

Lägesbilden över betydande projekt som innefattar utnyttjande av statsförvaltningens informations- och kommunikationsteknik upprätthålls i en projektportföljtjänst som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. I projektportföljtjänsten har de statliga myndigheterna för närvarande rapporterat cirka 400 projekt i olika faser med ett värde på över 1 miljon euro. I 11 procent av dem har den ekonomiska nyttopotentialen bedömts. Den sammanlagda nyttopotentialen för projekten beräknas uppgå till cirka 1,1 miljarder euro 2022–2027. Största delen (73 procent) av de projekt som angett mål för den ekonomiska nyttan bedömer att nyttan kommer att realiseras planenligt.

Finansministeriet har identifierat behoven av att förbättra användningen av projektportföljinformation, och 2022 har man fortsatt att förbättra projektinformationens användbarhet genom att utnyttja Statskontorets analys- och rapporteringstjänster. En ny dynamisk lägesrapport togs fram för ämbetsverken och ministerierna om projektinformationen i projektportföljtjänsten, om de årliga utvecklingskostnaderna för projekten och om den eftersträlvade ekonomiska nyttan. För närvarande ingår inte alla ämbetsverks projektinformation i rapporten. Statskontoret har bett ämbetsverken om tillstånd att utnyttja uppgifterna, men ämbetsverken avgör själva om de lämnar ut uppgifterna. Finansministeriet bevakar läget och bedömer hur det påverkar utnyttjandet av projektinformation. Det går ännu inte att med hjälp av projektinformationen få en heltäckande bild av produktivetsnyttan av statsförvaltningens IKT-utveckling.

Finansministeriet fortsatte 2022 i samarbete med de andra ministerierna att utnyttja projektinformationen för behoven i samarbetsgrupperna inom informationshanteringen och Ministerarbetsgruppen för utveckling av digitaliseringen, dataekonomin och den offentliga förvaltningen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fortsatte utveckla Projektportföljtjänsten och började regelbundet kontrollera projektrapporteringens omfattning. Detta har förbättrat projektinformationens kvalitet under 2022. Enligt det mål som finansministeriet har satt upp för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utvecklas projektportföljtjänsten så att den stöder uppföljningen av målen och åtgärderna i den digitala kompassen.

Statskontoret utredde 2022 på uppdrag av finansministeriet hur redovisningen av IKT-investeringarna kan förbättras, och med hjälp av de ändringar som infördes i bokföringen vid ingången av 2023 blir redovisningen av pågående nyanläggningar mer heltäckande.

Jenni Karpus, specialsakkunnig, finansministeriet

Marginaliseringen av unga

RSk 12/2014 rd – Ö 3/2014 rd – ReUB 1/2014 rd

Fokus på förebyggande arbete

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med reformeringen av systemet för social- och hälsovårdstjänster flyttar tyngdpunkten från korrigerande till förebyggande arbete och ingriper i problem hos barn, unga och familjer på ett så tidigt stadium som möjligt. Med tanke på såväl de mänskliga aspekterna som hållbarheten i de offentliga finanserna är det nödvändigt med en omfördelning av de tillgängliga resurserna. Befintlig god praxis bör i samband med reformen spridas och förädlas systematiskt och nya förfaringsätt bör testas.

1. Programmet för utveckling av barn- och familjetjänsterna har genomförts som en del av programmet Framtidens social- och hälsovårdscentral enligt just dessa mål. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

1. Den nya paragrafen 12 a paragraf (955/2022) om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet togs in i ungdomslagen (1285/2016) i slutet av 2022. Syftet med hobbyverksamhet för unga är att främja de ungas välbefinnande genom att ge unga som deltar i den grundläggande utbildningen möjlighet till en avgiftsfri hobby som de tycker om efter skoldagen eller före skoldagens början. Deltagandet i en hobby är frivilligt för de unga. En kommun kan ordna hobbyverksamhet för unga själv, tillsammans med andra kommuner eller genom att skaffa tjänster även av andra offentliga eller privata

serviceproducenter. I detta fall ansvarar kommunen för att de tjänster som den har skaffat ordnas i enlighet med ungdomslagen. De unga ska höras om sina önskemål i fråga om hobbyer, befintlig god praxis för hobbyverksamhet ska samordnas och samarbetet mellan skolan och dem som ordnar hobbyerna ska främjas. Kommunen ska utarbeta en skolspecifik hobbyplan utifrån de uppgifter som erhållits när de unga hörts. Kommunen ska se till att den som ordnar hobbyerna har kunskaper och färdigheter för att handleda den hobby som anordnaren ansvarar för inom hobbyverksamheten för unga.

Samarbetet mellan småbarnspedagogiken och rådgivningsbyråerna utvecklas. En nulägeskartläggning av servicehandledningen inom småbarnspedagogiken och samspraxis mellan småbarnspedagogiken och rådgivningsbyråerna genomförs som ett projekt inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet. [Utredningen Samarbetet mellan Barnrådgivningsbyrån och småbarnspedagogiken samt servicehandledning](#) (på finska, sammandrag på svenska) publicerades i mars 2022. Utbildningsstyrelsen bereder i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd vägledningsmaterial om servicehandledningen inom småbarnspedagogiken och samspraxis mellan rådgivningsbyråerna och småbarnspedagogiken för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och småbarnspedagogiken.

I utvecklingen av det engagerande arbetet i skolgemenskapen prioriteras förebyggande av frånvaro och tidigt ingripande. [Nationella centret för utbildningsutvärderings utvecklande utvärdering](#) (på finska, sammandrag på svenska) tar i en delrapport fasta på behovet av att uppdatera lokala verksamhetsätt i synnerhet när det gäller förebyggande åtgärder. Modellen för engagerande arbete i skolgemenskapen etablerades från och med den 1 augusti 2023 i lagstiftningen och i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Utbildningsstyrelsen ansvarar för förankringen och etableringen av handlingsmodellen 2023–2024.

Merja Hilpinen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet
Tarja Kahiluoto, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Johanna Sergejeff, utvecklingschef, undervisnings- och kulturministeriet

Hjälp till dem som löper störst risk för att marginaliseras

2. Riksdagen förutsätter att regeringen skriker till åtgärder för att i första hand de som löper störst risk för att marginaliseras och lider av psykisk ohälsa eller drogproblem ska få den hjälp de behöver.
2. Genomförandet av den nationella strategin för psykisk hälsa, den nationella barnstrategin och programmet för utveckling av barn- och familjetjänster har förbättrat tjänsterna för unga. I strategin för psykisk hälsa är barns och ungas psykiska hälsa en av fem prioriteringar. Den genomförs i två stora tväradministrativa helheter – stärkt kompetens inom psykisk hälsa samt suicidprevention. Flera av åtgärderna i barnstrategin inriktas på utsatta

barn och unga. De här åtgärderna främjar bland annat barns och ungas trygghetskapital och utvecklingen av tjänsterna inom mentalvården och missbrukarvården. I programmet för utveckling av barn- och familjetjänster har man utvecklat verksamhetsmodellerna och servicekedjorna inom social- och hälsovården på basnivå, utvecklat innehåll och effektiviserat det sektorsövergripande samarbetet som en del av programmet Framtidens social- och hälsocentral.

Riina-Maria Leskelä, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

2. Det uppsökande familjearbetet hänvisade unga till utbildningstjänster, sysselsättningstjänster och andra tjänster som de behöver. Bristen på tjänster inom mentalvården och missbrukarvården samt de långa köerna, avstånden och väntetiderna till dessa tjänster har ökat behovet av uppsökande ungdomsarbete som pågår under längre perioder. De unga behöver stödjas och hållas under armarna medan de väntar på att få tillgång till tjänsterna.

Merja Hilpinen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

Dataskydd och sekretessfrågor samt undanröjande av hinder för multiprofessionellt samarbete

4. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder när det gäller dataskydd och tystnadsplikt i anslutning till tjänsterna för barn, unga och familjer. Beredningen bör anförtros ett enda ministerium. Ministeriet bör ges förutsättningar och befogenhet att samla och förenhetliga bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt vid myndigheterna till den del de gäller de nämnda tjänsterna. Ministeriet ska vidta behövliga lagstiftningsåtgärder för att undanröja hindren för elektronisk dokumenthantering och multiprofessionellt samarbete i arbetet för att förebygga marginalisering av unga och hjälpa marginaliserade unga.

4. Riksdagen behandlar regeringens proposition med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården, som har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Det handlar om en totalreform av bestämmelserna om informationshantering inom social- och hälsovården i syfte att förenhetliga och förtydliga bestämmelserna om informationshanteringen, så att bestämmelserna om utlämnande av uppgifter och rätt att få uppgifter inom social- och hälsovården är enhetliga och därmed begripliga för dem som tillämpar lagen.

Lagförslaget innehåller paragrafer om anteckningar vid sektorsövergripande samarbete, så att förslaget förutom de klient- och patientuppgifter som ska antecknas inom social- och hälsovården även beaktar att uppgifter som fåtts vid samarbete med social- och hälsovården i kundens ärende och den kundplan som utarbetats inom ramen för

samarbetet kan lagras också i en annan organisations handlingar när uppgifterna och kundplanen är nödvändiga för skötseln av den gemensamma kundens ärende.

Social- och hälsovårdsministeriet har identifierat ett behov av att vidareutveckla bestämmelserna om samarbetet mellan social- och hälsovården och andra aktörer i samband med den fortsatta utvecklingen av bestämmelserna om informationshanteringen. Förutom bestämmelserna om informationshanteringen behöver också bestämmelserna om olika tjänster utvecklas till exempel när det gäller samarbete mellan olika tjänster. Utvecklingen av lagstiftningen förutsätter därmed samarbete mellan ministerierna och en precisering av ansvarsfördelningen innan beredningen inleds.

Anna Sandberg, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

4. Lagstiftningen om tjänster för barn, unga och familjer är sektorsspecifik och möjliggör informationsutbyte. Behandling av personuppgifter förutsätter alltid en laglig grund: samtycke, avtal eller personens grundläggande intresse, allmänt intresse, myndighetsutövning eller berättigade intressen, varav den sistnämnda grunden är förenad med undantag särskilt om det handlar om ett barn. Grunden för behandling av personuppgifter inom det uppsökande ungdomsarbetet finns i ungdomslagen. Enligt 10 paragraf i ungdomslagen (1285/2016) är syftet med uppsökande ungdomsarbete att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som främjar deras utveckling, självständighetsprocess, delaktighet i samhället och övriga livskompetens och som bidrar till deras möjligheter till utbildning och till inträde på arbetsmarknaden. För att nå de unga i det uppsökande ungdomsarbetet behandlas personuppgifter, till exempel namn och telefonnummer, om unga som behöver stöd.

Ungdomslagen ändrades i samband med att läropliktslagen stiftades. Utbildningsanordnaren ska lämna ut identifierings- och kontaktuppgifter till den unges hemkommun för det uppsökande ungdomsarbetet om andra än läropliktiga unga som avbryter studierna inom yrkesutbildning, gymnasieutbildning eller utbildning som handleder för examensutbildning, och försvarsmakten och civiltjänstcentralen ska lämna ut identifierings- och kontaktuppgifter om unga som befrias från sin värnplikts- eller civiltjänstgöring för att de inte är tjänstdukliga eller om unga som avbryter sin tjänstgöring.

Identifierings- och kontaktuppgifter om unga får också lämnas ut till den unges hemkommun för det uppsökande ungdomsarbetet enligt följande: 1) utbildningsanordnare får lämna ut uppgifter om unga som har avslutat sin grundläggande utbildning men inte har placerat sig i utbildning efter den grundläggande utbildningen, 2) utbildningsanordnare får lämna ut uppgifter om läropliktiga unga som avbryter sin yrkesutbildning, gymnasieutbildning eller utbildning som handleder för examensutbildning, 3) också andra myndigheter än de som nämns ovan och Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifter om en ung person, om myndigheten eller Folkpensionsanstalten med stöd av information

som den fått i sitt uppdrag samt med beaktande av den unges situation och stödbehov som helhet bedömer att den unge är i behov av tjänster och annat stöd utan dröjsmål.

Den digitala tjänsten yhteysetsivaan.fi har inrättats för utlämnande av identifierings- och kontaktuppgifter.

Merja Hilpinen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

Informationsutbyte

5. Riksdagen förutsätter med hänvisning till punkt 4 i ställningstagandet att regeringen genom föreskrifter, anvisningar och utbildning säkerställer informationsutbytet och att enhetlig praxis för dataskydd och tystnadsplikt tillämpas i samarbetet mellan myndigheter. Lagstiftningen, det praktiska förmansarbetet och ledningsarbetet måste betona myndighetens skyldighet att ta ansvar för barnets eller den ungas problem och söka lösningar på problemen i samarbete med familjen och andra involverade. Insatserna ska alltid utgå från barnets bästa och från barnets rätt att få hjälp. I osäkra fall får rädsla för att bryta mot bestämmelserna om dataskydd och tystnadsplikt eller för följderna av detta inte utgöra ett hinder för ett ansvarsfullt agerande.

5. Ärendet besvaras ovan under punkt 4 om totalreformen av informationshanteringen.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

5. Informationsutbytet har underlättats med hjälp av sektorsövergripande samarbete: möten med unga ordnas i team så att planerna och tjänsterna stöder de unga enligt vad som överenskommits gemensamt, och man avtalar gemensamt om ändringar. Tjänsten yhteysetsivaan.fi som är avsedd för utlämnande av identifierings- och kontaktuppgifter om unga har tagits i bruk. Under det första året förmedlades över 3 000 kontaktbegäranden till det uppsökande ungdomsarbetet från myndigheter, aktörer som arbetar med unga samt de unga själva.

Merja Hilpinen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

Reformen av flerkanalsfinansieringen

6. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med översynen av social- och hälsovårdens finansieringssystem, som bygger på ett flerkanalssystem, ser till att finansieringen i fortsättningen styr ordnandet av de förebyggande och korrigerande tjänster som krävs för att motverka marginaliseringen av unga på så sätt att tjänsterna erbjuds på ett enda ställe och i form av en lättillgänglig helhet som utnyttjar multiprofessionellt samarbete.

6. I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Enhetlig praxis för att ingripa i problem

7. Riksdagen förutsätter att regeringen skrider till åtgärder och inför en förvaltningsövergripande, enhetlig praxis genom vilken man i det praktiska arbetet kan ingripa tidigt och effektivt när barn och unga har problem, sköta informationsutbytet och följa upp åtgärderna samt förhindra att problemen förvärras.

7. Med hänvisning till svaren i punkterna 1, 2 och 4 föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2015

RSk 14/2016 rd – B 10/2016 rd – B 15/2016 rd – ReUB 2/2016 rd

1. Centrala projekt för bekämpning av grå ekonomi

Riksdagen förutsätter att regeringen i åtgärdsprogrammet tar in centrala projekt som har stor betydelse för bekämpningen av svart ekonomi och att regeringen säkerställer att det finns tillräckliga resurser för att genomföra projekten.

Statsrådet meddelade den 11 juni 2020 ett principbeslut om en nationell strategi för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet för 2020–2023. I enlighet med statsminister Sanna Marins regeringsprogram har det under valperioden reserverats sammanlagt 20 miljoner euro i tilläggsfinansiering för genomförandet av åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Åtgärdsprogrammet innehåller 23 utredningsprojekt och andra projekt, som också inbegriper underprojekt. Efter att åtgärdsprogrammet blev klart har det även kompletterats med nya projekt. Projekt som har betydande effekter för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet är införandet av ett förfarande med skattenummer för varv, effektiviseringen av bekämpningen av grå ekonomi på transportmarknaden (taxireformen), bekämpningen av identitetsmissbruk, modellen för uppföljning av myndigheternas resurser, utvecklingen av flermyndighetsverksamheten, projekten för att

främja bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel samt andra projekt kring informationsutbyte (fullgöranderapporter) som främjar myndigheternas tillsynsarbete.

Genomförandegruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet, tillsatt av inrikesministeriet, följer framstegen och lägger vid behov fram förslag till nya projekt. Genomförandegruppen följer hur åtgärdsprogrammet 2020–2023 framskrider och rapporterar till arbets- och näringsministeriets styrgrupp för bekämpning av grå ekonomi. Styrgruppen fattar beslut om de nya projekt som genomförandegruppen föreslår och beslutar samtidigt om eventuell finansiering för genomförandet av projekten.

Genomförandegruppen och styrgruppen följer tre gånger per år upp hur åtgärdsprogrammet framskrider. Rapporteringsperioderna är 4/8/12. Åtgärdsprogrammet har avancerat väl.

Juha Tuovinen, polisinspektör, inrikesministeriet

Finavia och riskhantering i statsbolag

RSk 4/2017 rd – EÄ 72/2016 rd – ReUB 1/2017 rd

Allmänna anvisningar om riskhanteringen i statsägda bolag

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och utfärdar allmänna anvisningar om riskhanteringen i statsägda bolag.

1. Inga förändringar har skett jämfört med året innan. Ägarstyrningsavdelningen vid statsrådets kansli behandlade ärendet 2020 på det sätt som revisionsutskottet förutsatte.

I statsrådets principbeslut om ägarpolitiken från våren 2020 utfärdades allmänna anvisningar till statsägda bolag om riskhantering. I principbeslutet förutsätter den statliga ägaren att riskhanteringen i bolagen har ordnats på ett sätt som motsvarar deras behov i enlighet med aktiebolagslagen (624/2006). Likaså förutsätts det i principbeslutet att företagen ska identifiera företagsansvarsriskerna i affärsverksamheten både i sin egen verksamhet och i värdekedjan och integrera företagsansvarsriskerna i riskhanteringssystemet.

Riskhantering är en väsentlig del av styrelsens och ledningens uppgifter och ansvar enligt aktiebolagslagen och god förvaltningssed. Styrelserna och ledningen ansvarar för riskhanteringen och principerna för den samt rapporterar betydande iakttagelser vidare till ägaren.

Precisering av verksamhetsprinciperna för statens ägarstyrning

2. Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av 2017 preciserar principerna för statens ägarstyrning och särskilt i fråga om bolag som helt ägs av staten.

2. Inga förändringar har skett jämfört med året innan. Ägarstyrningsavdelningen vid statsrådets kansli behandlade ärendet 2020 på det sätt som revisionsutskottet förutsatte.

Verksamhetsprinciperna för statens ägarstyrning utvecklas och preciseras regelbundet både som en del av det kontinuerliga ägarstyrningsarbetet och i statsrådets gällande ägarpolitiska principbeslut. Enligt det senaste principbeslutet från våren 2020 fortsätter man bedriva en långsiktig, dynamisk ägarpolitik som tryggar statens strategiska intressen. Innehav ska utvärderas med hänsyn till den totala samhällsekonomiska nyttan, utvecklingen av de ägda bolagens verksamhet och värde samt effektiv resursallokering.

Staten förvaltar sina bolagsinnehav genom att samordna sina ägarstrategiska mål, kraven i lagstiftningen och de övriga ägarnas rättigheter. Statens ägarpolitik är öppen och konsekvent, och staten stöder tillväxten och utvecklingen i de bolag som staten äger genom ansvarsfullt ägarskap och med beaktande av kraven på konkurrensneutralitet. Företagstillgångarna ger upphov till inkomster i statsbudgeten, och förväntningarna på dessa fastställs separat varje år.

Åtskiljandet av ägande och reglering fortsätter och samordnings- och stödfunktionsrollen för avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli stärks. I förvaltningen av statens bolagsegendom eftersträvas ett så gott samhälleligt och ekonomiskt helhetsresultat som möjligt. Målet är också att näringsstrukturen ska bli mångsidigare och starkare genom att en positiv och hållbar strukturomvandling främjas. Ett ytterligare mål är att de statsägda bolagen ska vara föregångare i övergången till en klimatneutral cirkulär ekonomi, utnyttjande av digitaliseringen och företagsansvar.

Kimmo Viertola, avdelningschef, statsrådets kansli
Petri Vihervuori, finansråd, statsrådets kansli

Riksdagens skrivelse om regeringens årsberättelse 2016 och Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2016

Erfarenheterna av det nuvarande utkomststödssystemet

RSk 36/2017 rd – B 14/2017 rd – B 9/2017 rd

4. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och utvärderar erfarenheterna av det nuvarande systemet där FPA ansvarar för det grundläggande utkomststödet och kommunerna för det kompletterande och förebyggande utkomststödet samt socialarbetet och att regeringen avger rapport till riksdagen före utgången av 2020.

4. Riksdagen antog ändringarna i lagen om utkomststöd (RP 127/2022 rd, 1023/2022), som trädde i kraft den 1 januari 2023. I lagen klarlades Folkpensionsanstaltens och socialvårdens roller i verkställandet av utkomststödet, och bestämmelserna om samarbetet mellan dem preciserades.

Susanna Rahkonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Riksdagens skrivelse om utvecklingsbehov i bostadspolitiken

RSk 26/2018 rd – EÄ 61/2016 rd – ReUB 3/2018 rd

Utveckling av bostadsområden

2. Riksdagen förutsätter att det som en del av det åttaåriga utvecklingsprogrammet utarbetas ett förvaltningsövergripande utvecklingsprogram för bostadsområden som stöd för en positiv utveckling i områdena och för att förebygga segregation. Programmet ska på lång sikt trygga en god nivå på tjänster och boende och stärka livskraften i bostadsområdena.

2. Ett förortsprogram genomfördes under den gångna regeringsperioden i syfte att utveckla bostadsområdena för att förebygga segregation samt stödja forskning på området. Programmet hade flera teman såsom förortsskolor, åldersvänlighet och tillgänglighet samt en trivsam, funktionell och grön livs- och boendemiljö. Resultaten av programmet presenterades på flera seminarier under året som gick.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

Lösning av problem i områden på tillbakagång genom närings-, region- och utbildningspolitik

3. Riksdagen förutsätter att det i samband med det åttaåriga utvecklingsprogrammet för bostadspolitiken utreds hur man genom närings-, region- och utbildningspolitiken kan förebygga problem med boendet i regioner som går back.

3. I utvecklingsprogrammet för bostadspolitiken inkluderades åtgärder för att förebygga boendeproblem i områden med minskande befolkning. I det pågående arbetet med den riksomfattande utvecklingsbilden av områdesanvändningen genereras mångsidig information om nuläget och framtiden för Finlands region- och samhällsstruktur. Utvecklingsbilden för områdesanvändningen innehåller också en bedömning av de närings-, region- och utbildningspolitiska aktörerna och aktuell information om utvecklingen av region- och samhällsstrukturen till stöd för planeringen och beslutsfattandet.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

Bedömning av behoven av att utveckla bostadsbidragssystemet

4. Riksdagen förutsätter att behovet att utveckla systemet för bostadsbidrag utvärderas under nästa valperiod i samband med reformen av den sociala tryggheten.

4. Kommittén för social trygghet föreslår i sin mellanrapport en utredning om det allmänna bostadsbidraget. I utredningshelheten utvärderas de reformer som genomförts, och den ger övergripande information och åtgärdsförslag för att utveckla och revidera stöden för boende.

Mikko Horko, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Offentligt stödd bostadsproduktion

5. Riksdagen förutsätter att det produceras fler överkomliga hyresbostäder med statligt stöd i huvudstadsregionen och i de tillväxtorter där det på lång sikt finns efterfrågan på sådana bostäder. Vid byggandet av bostäder med offentligt stöd är det befogat att beakta konjunkturerna så att det offentliga byggandet kan ökas under lågkonjunkturer.

5. Förutsättningarna för att producera bostäder har bibehållits på en hög nivå och under regeringsperioden har den statsunderstödda bostadsproduktionen varit omfattande. Bostadsproduktionen har koncentrerats i synnerhet till huvudstadsregionen och MBT-regionerna.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

Statens bostadsfonds självständiga ställning

7. Riksdagen förutsätter att regeringen bevarar Statens bostadsfonds självständiga och oberoende status och att fondens tillgångar används för att främja boende.

7. I den bostadspolitiska redogörelsen fastställdes att statens bostadsfond ska vara en fond som förvaltas av miljöministeriet och som står utanför statsbudgeten. En mer omfattande användning av fondens tillgångar i finansieringen av stödmodeller för boende på ett kostnadseffektivt sätt på lång sikt utreds.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

Andelslagsmodell för socialt boende

9. Riksdagen förutsätter att den så kallade andelsmodellen för socialt boende främjas genom lagändringar.

9. Möjligheterna att införa en andelsmodell bedömdes i samband med beredningen av regeringens proposition om en ändring av lagen om bostadsaktiebolag (RP 250/2022 rd), med resultatet att inga lagändringar föreslogs. Det finns inget behov av att tillåta kooperativa bolagsrättsliga inslag i bolagsordningarna eftersom de verkliga lagstiftnings- och förvaltningsrelaterade orsakerna till prisutvecklingen för ägarbostäder är kopplade till annan lagstiftning. En kooperativ sammanslutningsform ger i sig inte större rätt till exempelvis offentliga stöd än andra former av ägarboende och berättigar inte till undantag från reglerna om till exempel bostadsköp och gruppbyggande. Även remissvaren som inkom under beredningen visar att det inte finns något väsentligt behov av bolagsrättsliga specialbestämmelser om kooperativa boendegemenskaper.

Jyrki Jauhiainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Hur integrationen fungerar

RSk 35/2018 rd – EÄ 10/2017 – ReUB 6/2018 rd

Reform av integrationslagen

2. Riksdagen förutsätter att regeringen omarbetar integrationslagen och övrig lagstiftning vid behov utifrån riksdagsbehandlingen av redogörelsen.

2. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) lämnades till riksdagen i oktober 2022.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Snabbare integrationsprocess

3. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att integreringen snabbas upp betydligt på så sätt att integrationsperioden i regel varar ett år. Verksamheten ska effektiviseras jämfört med nuläget i alla faser så snart invandraren har kommit till Finland.

3. Arbets- och näringsministeriet anser att förkortandet av integrationsperioden till ett år sannolikt inte påskyndar invandrarnas integration. Det är viktigt att satsa på utvecklandet av kompetensen hos såväl sysselsatta som arbetslösa och personer utanför arbetsmarknaden, inklusive invandrarna, så att den svarar mot arbetsmarknadens behov. Språk- och samhällskunskaper har också betydelse för hur man hittar sin plats i samhället och för föräldrarnas möjligheter att stödja sina barn.

I lagen om främjande av integration (1386/2010) föreskrivs det om individuella längder för de personliga integrationsplanerna, eftersom klienterna har mycket olika utgångspunkter och bakgrund. En del saknar läs- och skrivkunnighet eller grundstudier, vilket kräver längre utbildning på vägen till arbetsmarknaden, medan andra har goda förutsättningar för lärande och sysselsättning. En del behöver också integrations- och sysselsättningsfrämjande stöd för arbetsförmågan och hälsan. Enligt integrationslagen uppgörs den första integrationsplanen för högst ett år. Varaktigheten av invandrerens integrationsplan bestäms individuellt utifrån hens egna mål, arbets- och utbildningshistoria och de åtgärder som planerats och tillhandahållits för hen. Den tid som berättigar till en integrationsplan är dock högst tre år från det att den första integrationsplanen undertecknades. Den kan under förutsättningar som anges i lagen förlängas till högst fem år.

Även i dag är målet att en invandrare övergår till exempel till arbetslivet så fort förutsättningarna uppfylls. Integrationsprocessens längd påverkas ändå i hög grad av invandrerens utgångspunkter och det är inte möjligt att påverka individuella egenskaper och livssituationer enbart genom att fastställa integrationsperiodens längd i lag. Det bör noteras att också samhällets och arbetsmarknadens strukturer och mottaglighet påverkar integrationen.

I regeringens proposition om en totalreform av integrationslagen föreslås att integrationsplanens längd även i fortsättningen ska vara individuell och att den maximala längden ska förkortas från tre till två år. Dessutom kan planen förlängas i de situationer som anges i lagen, precis som för närvarande.

Propositionen syftar dessutom till att påskynda och effektivisera det inledande skedet av integrationen, till exempel genom att påskynda invandrarnas tillgång till bedömning av kompetens- och integrationsrelaterade servicebehov inför upprättandet av en integrationsplan. Bedömningen av kompetens- och integrationsrelaterade servicebehov ska vara

mer individuell och målinriktad än tidigare. Dessutom betonas sysselsättning starkare än tidigare i lagens mål.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) behandlas av riksdagen för närvarande.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Överföring av det samlade ansvaret för integrationstjänsterna till kommunerna

4. Riksdagen förutsätter att regeringen för att integreringen ska fungera bättre och snabbare överför det samlade ansvaret för integrationstjänsterna till kommunerna och utreder hur tjänsterna kan tillhandahållas i tillräcklig omfattning också på andra håll än i tillväxtcentra.

4. Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringstjänsterna, välfärdsområdets social- och hälsojourer samt i form av andra integrationsfrämjande åtgärder. Det är inte ändamålsenligt att exkludera de arbets- och näringstjänster, den utbildning eller de social- och hälsovårdstjänster som invandrarna behöver från det allmänna service- och utbildningssystemet. Överlappande och separata system ska undvikas så att man kan skapa en fungerande helhet.

Kommunernas och välfärdsområdenas roller klarades genom lagen om ändring av lagen om främjande av integration (936/2022). Genom lagändringen behöll kommunen ansvaret för uppgifter i samband med bland annat mottagandet av flyktingar och utarbetandet av den inledande kartläggningen och integrationsplanen. I lagen föreskrevs det om välfärdsområdets deltagande i dessa uppgifter, och ersättningarna enligt integrationslagen ändrades så att de överensstämmer med kostnadsansvaret till följd av överföringen av uppgifter i samband med social- och hälsovårdsreformen.

I totalreformen av integrationslagen föreslås bestämmelser om det integrationsprogram som ska förtydliga och effektivisera tjänsterna i det inledande skedet av integrationen och som kommunen ansvarar för att ordna. Det föreslås också att det samlade ansvaret för att samordna främjandet av integrationen överförs till kommunen. Kommunens integrationsprogram föreslås bland annat innehålla en bedömning av kompetens- och integrationsrelaterade servicebehov, upprättande av en integrationsplan, integrationsutbildning och andra tjänster i det inledande skedet. Totalreformen av integrationslagen har beretts tillsammans med reformen av arbetskraftsservicen (regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen, RP 207/2022 rd), och det föreslås att kommunen i och med dessa reformer ska ansvara för att ordna alla tjänster för integrationskunder. Enligt den föreslagna integrationslagen främjas integrationen också av tjänster inom det

allmänna servicesystemet, om vilka det föreskrivs närmare i separata lagar. Genom lagen strävar man efter att förtydliga olika aktörers roller, sektorsövergripande samarbete och samordningsbehov.

I totalreformen av integrationslagen föreslås nya uppgifter för kommunerna, och deras nuvarande uppgifter utvidgas. Finansieringen av dessa uppgifter ingår i planen för de offentliga finanserna 2023–2026.

I regionstäder och på landsbygden ska man se till att utbudet av integrationstjänster är tillräckligt och stärka det regionala samarbetet. Nya modeller för ordnande av tjänster, till exempel distansstudier, ska tas i bruk. Ett fungerande integrationsfrämjande är även i regionstäder och på landsbygden kopplat till en välfungerande basservice. I samband med reformen av integrationslagen bereds en möjlighet för kommunerna att samarbeta för att främja integrationen, vilket möjliggör bättre tillgång till service också i kommuner med få invandrare.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) behandlas av riksdagen för närvarande.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Tjänster som stöder sysselsättningen av invandrare

5. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att de servicesystem och servicestrukturer som stöder sysselsättningen av invandrare börjar fungera bättre så att de också svarar mot behoven hos företag som erbjuder sysselsättning.

5. På sin väg mot arbetsmarknaden är invandrarna, liksom andra arbetslösa arbetssökande, kunder hos arbets- och näringstjänsterna. I reformen av arbetskraftsservicen (regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen, RP 207/2022 rd) föreslås att arbets- och näringstjänsterna överförs till den lokala nivån, det vill säga till kommunerna. I främjandet av sysselsättningen bland invandrarna kan man därmed dra nytta av arbets- och näringstjänsternas kunskaper om arbetsförmedlings- och företagstjänster och av deras företagskontakter. Med hjälp av arbets- och näringstjänsterna kan man också främja företagandet bland invandrarna.

I fortsättningen bör arbets- och näringstjänsterna satsa hårdare på att främja sysselsättningen bland invandrarna, eftersom undersökningar visat att tjänster med nära anknytning till arbetslivet har effekt. Med hjälp av arbets- och näringstjänsterna kan man skraddarsy flexibla rutter till arbetslivet som bör utnyttjas aktivare än för närvarande vid matchning av invandrarnas och arbetsgivarnas behov.

Vid sidan av tjänstesamordningen behövs modeller för tjänsteintegration, till exempel branschvisa sysselsättningspaket för branscher med brist på arbetskraft samt effektivare anpassning av tjänster för olika grupper.

Kommunernas, utbildningsanordnarnas och läroanstalternas företagssamarbete spelar en central roll för genomförandet. Övergångsarbetsmarknaden bör utnyttjas effektivare och nya modeller behövs för att parallellt förvärva kompetens och arbetslivskontakter i syfte att samordna målen för snabb sysselsättning och hållbara yrkesbanor.

Arbets- och näringsministeriet har i samarbete med intressentgrupperna berett ett program för mångfald i arbetslivet med målet att förbättra öppenheten i arbetslivet och utarbeta modeller som kombinerar arbete och kompetensutveckling.

De åtgärder som syftar till att främja sysselsättningen bland invandrare och förbättra matchningen på arbetsmarknaden har beretts som en del av redogörelsen om behoven av att reformera integrationsfrämjandet.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) behandlas av riksdagen för närvarande.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Snabbare handläggning av ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare

6. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att handläggningen av ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare snabbas upp. Handläggningen får ta högst två månader.

6. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Marins regering överfördes den arbetsrelaterade invandringen från och med den 1 januari 2020 till arbets- och näringsministeriet för att effektivisera handläggningen. Inrikesministeriet resultatstyr Migrationsverket i samarbete med arbets- och näringsministeriet. Arbets- och näringsministeriet utvecklar i samarbete med inrikesministeriet och övriga ministerier, till exempel utrikesministeriet och undervisnings- och kulturministeriet, och tillsammans med hela förvaltningsområdet handläggningsprocesserna vid ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete med målet att också förkorta handläggningstiderna. I regeringsprogrammet är målet i genomsnitt en månad. Arbets- och näringsministeriet har samordnat ett förvaltningsövergripande projekt för utveckling av utlänningslagstiftningen och tillståndsförfarandena (2020–2024) med målet att stegvis förkorta handläggningstiden för arbets- och studiebaserade uppehållstillstånd till i genomsnitt en månad under regeringsperioden. För att målen ska uppnås revideras i utvecklingsprojektet bestämmelserna om arbete och näringsidkande i 5 kap. i utlänningslagen. Regeringens proposition (RP

114/2022 rd) lämnades till riksdagen i augusti 2022. I projektet skapades dessutom ett förfarande för snabba tillstånd för specialsakkunniga och uppstarts företagare och deras familjemedlemmar, en så kallad expressfil, där servicelöftet om handläggningstiden är högst 14 dygn. Förfarandet infördes i juni 2022.

Den genomsnittliga handläggningstiden för en arbetstagares första ansökan om uppehållstillstånd har minskat från 143 dygn (år 2020) till 82 dygn. Handläggningstiden för en specialsakkunnigs första ansökan om uppehållstillstånd har minskat från i genomsnitt 22 (2020) till 15 dygn. Genom budgetering har regeringen strävat efter att säkerställa att Migrationsverkets resurser är tryggade i relation till de tillståndsärenden som inleds. I statsbudgetarna för 2020–2022 fick Migrationsverket ökade anslag för att trygga resurserna för beslutsfattande och minska anhopningen av ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete och studier samt för att utveckla automatiseringen. För det tekniska och kommunikativa genomförandet av lagändringarna och processutvecklingen anvisas dessutom inom olika förvaltningsområden sammanlagt cirka 20 miljoner euro i finansiering 2021–2024 från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens inom ramen för Finlands program för hållbar tillväxt (RRP).

Kristel Stenman-Huuskonen, projektchef, arbets- och näringsministeriet

Språkstudier inom integrationsutbildningen

7. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att omorganisera språkstudierna inom integrationsutbildningen på så sätt att undervisningskvaliteten garanteras och inlärningsresultaten förbättras så att de uppfyller målen för inläringen och kraven på språkkunskaper i arbetslivet.

7. Reformen av ordnandet av integrationsutbildning bedöms som en del av den övergripande bedömningen av främjandet av invandrarnas sysselsättning och utbildning som genomförs i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet. Integrationsutbildningen har utvecklats under de senaste åren bland annat genom stärkt arbetslivsorientering och kundsegmentering enligt utgångsnivå och framsteg. [Rekommendationer till stöd för upphandling av integrationsutbildning](#) (på finska) utarbetades som ett led i den riksomfattande utvecklingen av integrationsutbildningen, som närings-, trafik- och miljöcentralerna i Nyland, Norra Österbotten och Kajanaland genomförde 2021–2022. Integrationsutbildningen vidareutvecklas i enlighet med förslagen i [statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet](#), som riksdagen godkände, utifrån bland annat rekommendationerna i VNTEAS-utredningen om invandrarnas utbildnings- och sysselsättningsvägar och de [utvecklingsbehov](#) (på finska, sammandrag på svenska) som iaktogs i det riksomfattande arbetet med att utveckla integrationsutbildningen (2021–2022).

Grunderna för läroplanen för integrationsutbildning förnyades 2020–2022. De nya grunderna publicerades 2022. I de nya grunderna stärks bland annat den individuella anpassningen och handledningen. Olika sätt att ordna utbildningarna tas upp och delområdena samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt språkliga färdigheter och kommunikationsfärdigheter har uppdaterats.

I totalreformen av integrationslagen och reformen av arbetskraftsservicen föreslås det att kommunernas arbetskraftsmyndigheter ska ta över organiseringsansvaret för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning (regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen, RP 207/2022 rd). Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) behandlas av riksdagen för närvarande.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Språkutbildningens förpliktande karaktär

8. Riksdagen förutsätter att regeringen gör språkutbildningen mer förpliktande i integrationsplanen för invandrare som fått uppehållstillstånd på så sätt att utbildningen inbegriper ett språkprov.

8. Studiefärdigheterna och utgångsnivån i fråga om språkkunskaper testas för att man bättre ska kunna rikta in integrationsutbildningen och hänvisa invandrarna till utbildning som motsvarar deras behov. Testningen ordnas på olika sätt i olika delar av Finland, men ofta ingår testningen i den inledande kartläggningen. Under hela integrationsutbildningen bedöms lärandet och hur de studerandes språkkunskaper utvecklas. De nya grunderna för läroplanen för integrationsutbildningen från 2022 styr hur bedömningen genomförs. Språkkunskaperna bedöms kontinuerligt bland annat utifrån de uppgifter och framsteg som den studerande gjort. Ett sluttest i finska har tagits fram inom integrationsutbildningen för vuxna invandrare. Målet med sluttestet är att producera information om i vilken grad den studerande uppnått läroplanens mål för kunskaper i finska. Detta test används dock inte överallt i landet, och det är inte heller förpliktande att använda det. I Finland används också en riksomfattande allmän språkexamen där man mot en avgift bland annat kan avlägga språkprov i finska och svenska som inkluderar både en muntlig och en skriftlig del.

I regeringens proposition om en totalreform av integrationslagen (RP 208/2022 rd) föreslås sluttestning av kunskaperna i finska eller svenska i samband med integrationsutbildningen för att utveckla uppföljningen av inlärningsresultaten och genomslaget. Syftet med den riksomfattande enhetliga sluttestning som enligt förslaget ska utvecklas är att säkerställa att sluttestningen genomförs på ett enhetligt sätt som en del av integrationsutbildningarna. Med hjälp sluttestningen syftar man till att förbättra uppföljningen av

hur språkkunskapsmålen för integrationsutbildningen uppnås och hur språkkunskaperna utvecklas, förbättra jämförbarheten för testningen mellan olika anordnare samt stödja hänvisning till andra tjänster eller utbildningar enligt integrationskundens språkkunskapsnivå. Enhetliga uppgifter om de språkkunskapsnivåer som uppnås förbättrar också uppföljningen av integrationsutbildningen. Utbildningsstyrelsen ansvarar på riksnivå för att utveckla och administrera sluttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen. Utvecklingsarbetet inleds i början av 2023.

Ett av målen i totalreformen av integrationslagen är att systematisera sluttestningen som en del av integrationsutbildningen.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) behandlas av riksdagen för närvarande.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Främjande av sysselsättningen av kvinnor med invandrarbakgrund

10. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste vidtar åtgärder för att främja sysselsättningen av kvinnor med invandrarbakgrund. Kvinnorna ska bli en särskild målgrupp för integreringstjänster.

10. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering förbinder sig regeringen till att främja jämställdheten mellan könen bland annat i budgetprocessen och i alla viktiga reformer. Ökad jämställdhet är ett av målen i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) som behandlas av riksdagen för närvarande. I förslaget till integrationslag ingår åtgärder för att bättre nå kvinnor med invandrarbakgrund utanför arbetskraften och få dem att anlita tjänsterna i det inledande skedet av integrationen. Föräldrar som flyttat till Finland för mindre än tre år sedan och får stöd för hemvård av barn är en ny målgrupp för integrationstjänsterna. Dessutom kan integrationsplanens maximala längd förlängas om invandraren har deltagit i planen på deltid och samtidigt fått stöd för hemvård av barn.

För kommunerna föreslås en striktare skyldighet än för närvarande att systematiskt nå även kvinnor utanför arbetskraften som till exempel sköter barn hemma, och erbjuda dem integrationsfrämjande tjänster. En möjlighet att delta i exempelvis språkkurser med barnomsorg under familjeledigheterna skulle ha omfattande konsekvenser för invandrar kvinnornas språkinläring, sociala nätverk och senare sysselsättning. Med tanke på vidareutbildning och sysselsättning är det viktigt att utbildningen för hemmaföräldrar har en koppling till arbets- och näringstjänsterna och andra kompetensutvecklingstjänster. Det är viktigt att barnen har tillträde till småbarnspedagogiken så att vården av dem

kan ordnas när vården i hemmet upphör och så att mammornas övergång till arbetslivet kan stärkas. Föräldrarnas kännedom om nyttan med småbarnspedagogik till exempel med tanke på barnens skolgång bör ökas.

I kvinnodominerade branscher har språkkunskaperna i genomsnitt större betydelse för sysselsättningen än i mansdominerade branscher, vilket höjer tröskeln för invandrarkvinnor att hitta arbete. Kvinnornas sysselsättningsmöjligheter skulle indirekt förbättras om kvaliteten och målinriktningen i språkutbildningen stärks i enlighet med regeringens proposition genom bland annat slutttestning inom integrationsutbildningen.

Det föreslås att en flerspråkig samhällsorienteringsperiod ska ingå i kommunernas integrationsprogram. Som en del av den flerspråkiga samhällsorienteringen kan man bland annat diskutera jämställdhet och könsroller med nyinflyttade på deras eget språk eller ett språk som de behärskar bra. En flerspråkig samhällsorientering utjämnar utbildnings- och könsrelaterad ojämlikhet mellan invandrare.

Även utbildningar inom det fria bildningsarbetet, till exempel utbildningar i läs- och skrivkunnighet, ska enligt lagförslaget om dem vara avgiftsfria i ytterligare ett år efter att integrationsplanen löper ut för personer som fortfarande behöver utbildning. Detta tryggar möjligheterna för kvinnor som behöver längre kompetensutveckling att få utbildning som motsvarar deras behov. [Nationella centret för utbildningsutvärdering NCU har gjort en utredning](#) (på finska, sammandrag på svenska) om läskunnighetsutbildningen för invandrare inom det fria bildningsarbetet, och där ägnat uppmärksamhet åt administrativa problem samt problem som följer av tidsfrister.

Det är också viktigt att stärka jämställdheten i familjerna. Den verksamheten kan inte riktas enbart till kvinnorna utan utgångspunkten ska vara att stödja hela familjens integration. Till exempel bör arbetet med invandarmän effektiviseras. Arbets- och näringsministeriet har beviljat statligt specialunderstöd för 2022 till organisationer som genomför projekt i syfte att utveckla förfaranden för att främja familjernas integration och jämställdheten.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Större involvering av organisationerna och det fria bildningsarbetet i integrationen

11. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att tredje sektorn, det vill säga organisationerna och det fria bildningsarbetet, tar över en större andel av integreringen och att regeringen vidtar åtgärder för att omdefiniera arbetsfördelningen mellan myndigheterna och tredje sektorn.

11. Integrationsfrämjandet präglas av att verksamhetsfältet är brett och av att de olika aktörerna har kompetens på både bredden och djupet, men samtidigt är arbetsfältet

också splittrat och samordningen problematisk. Att ta med det civila samhället, organisationerna, de religiösa samfundet och näringslivets aktörer i integrationsfrämjandet är en förutsättning för att integrationspolitiken ska fungera och kunna genomföras.

I enlighet med regeringsprogrammet stärks också tredje sektorns roll i integrationsfrämjandet. I reformen av integrationslagen betonas tredje sektorns roll i integrationsfrämjandet och den involveras till exempel i den lokala planeringen av integrationsfrämjandet. Organisationers, föreningars och sammanslutningars roll i integrationsfrämjandet betonas, bland annat i planeringen av integrationen på lokal nivå och som en del av kommunens integrationsprogram. Det fria bildningsarbetets roll och finansiering inom främjandet av invandrades integration har stärkts betydligt under de senaste åren, till exempel genom utbildning i läs- och skrivkunnighet, utbildning för invandrar kvinnor och utbildning för dem som överskridit integrationsperioden.

I redogörelsen föreslogs också en fortsatt utveckling av partnerskapsprogrammet för integration, som samordnas av arbets- och näringsministeriet. Partnerskapsprogrammet för integration är ett komplement till statens program för integrationsfrämjande och ger praktiska möjligheter för nya former och modeller av integrationssamarbete, delaktiggör nya aktörer och stärker verksamheten hos organisationer och sammanslutningar som redan en längre tid arbetat med integration. Partnerskapsprogrammet stärker också organisationernas roll när det gäller att stödja sysselsättningen av invandrare. Målet är att på lång sikt systematisera partnerskapen för integration genom att erbjuda organisationer och myndigheter tillgång till samarbetsforum såsom webbtjänsterna [Partnerskapsplattformen](#) och [stödförintegration.fi](#). Med hjälp av partnerskapsprogrammet ökas integrationsarbetets genomslag också genom att man skapar en samarbetsmodell med ESF+ och AMIF-programmens finansierare. Genom enkäten Kumppanuusbarometer följer man framstegen i programmet och utvecklar verksamheten tillsammans med aktörerna. Den andra barometern i ordningen genomfördes vid årsskiftet 2022–2023.

Lagen om fritt bildningsarbete ändrades så att utbildning som godkänts i integrationsplanen för invandrare avskiljs till en separat del i finansieringssystemet för det fria bildningsarbetet (912/2021). Lagen trädde i kraft den 1 januari 2022. Ändringen innebär att läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet har lika möjligheter att ordna denna utbildning oberoende av hur mycket annan utbildning inom det fria bildningsarbetet som ordnas. Efter ändringen har det årligen reserverats 11,83 miljoner euro för ordnandet av denna utbildning (tidigare hade 4,927 miljoner euro reserverats för denna utbildning i planen för de offentliga finanserna).

Arbets- och näringsministeriet delade ut sammanlagt 590 000 euro i statliga specialunderstöd till 13 projekt för 2022. Understöd beviljades särskilt till små och medelstora organisationer för att möjliggöra deras integrationsfrämjande projektarbete.

Arbets- och näringsministeriet deltog i beredningen av EU:s AMIF-finansieringsperiod, som administreras av inrikesministeriet. Där utlystes ett riksomfattande pilotförsök med samhällsorienterad integration. I slutet av 2022 beviljades ett konsortium under ledning av Finlands Röda Kors AMIF-finansiering. I pilotförsöket med samhällsorienterad integration utvecklas från och med 2023 en verksamhetsmodell där civilsamhällets aktörer och lokala företag stöder integreringen av kvotflyktingar samhällsorienterat och baserat på frivillighet.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) behandlas av riksdagen för närvarande.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Regeringens årsberättelse 2017

RSk 47/2018 rd – B 11/2018 rd, B 17/2018 rd – ReUB 11/2018 rd

Eliminering av matchningsproblemen på arbetsmarknaden

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att eliminera matchningsproblemet med arbetskraften, som försvagar den ekonomiska tillväxten.

2. Statsminister Sanna Marins regering har gjort åtaganden om långsiktiga åtgärder för att höja sysselsättningsgraden. Genom beslut i samband med detta eftersträvar man uppskattningsvis 80 000 nya sysselsatta. Sysselsättningsåtgärderna bildar en omfattande och sektorsövergripande helhet. En del har snabba effekter medan andra verkar långsiktigt. Målet är en sysselsättningsgrad på 75 procent. Statsminister Sanna Marins regerings sysselsättningsåtgärder och uppskattningarna av åtgärdernas sysselsättningseffekter samt uppgifter om beredningssituationen finns samlade på adressen [Regeringens sysselsättningsåtgärder – Arbets- och näringsministeriets webbplats \(tem.fi\)](#)

Åtgärderna inbegriper en systemisk förändring i linje med den nordiska modellen för sysselsättningstjänster, åtgärder för att höja sysselsättningsgraden bland personer över 55 år, en lönesubventionsreform, försök med rekryteringsstöd, inledande av verksamheten vid det bolag med specialuppgifter som sysselsätter partiellt arbetsföra, överföring av sysselsättningstjänsterna till den lokala nivån, utveckling av Navigatorverksamheten, förnyande av det kontinuerliga lärandet, integration och arbetskraftsinvandring samt andra åtgärder till stöd för matchningen och tillgången till arbetskraft. Program som främjar

sysselsättningen inkluderar åtminstone programmet för påskyndande av offentlig upphandling, programmet för arbetsförmåga och åtgärdsprogrammet för god psykisk hälsa i arbetslivet.

Ville Heinonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2018

RSk 43/2018 rd, B 19/2018 rd – ReUB 10/2018 rd

Effektivisering av riskhanteringen

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att förbättra statens riskhantering och före utgången av 2020 fastställer harmoniserade och fungerande riskhanteringsförfaranden på statsrådsnivå, förvaltningsområdesnivå och ämbetsverksnivå samt fastställer de ansvariga ministerierna och övriga ansvarsförhållanden.

Riskhanteringen har utvecklats utifrån de riktlinjerna som den arbetsgrupp finansministeriet tillsatte i april 2020 gav. Arbetsgruppen beredde förslag till de viktigaste målen, tillvägagångssätten och avgränsningarna för riskhanteringen på statsrådsnivå, till principer för samordningen av riskhanteringen på förvaltningsområdesnivå och ämbetsverksnivå samt förslag till ändamålsenliga sätt att styra, organisera och fördela ansvaret för riskhanteringen på statsrådsnivå ([Utveckling av riskhanteringen på statsrådsnivå: Arbetsgruppens slutrapport](#), på finska, sammandrag på svenska). Arbetsgruppens utgångspunkt har varit att definiera riskhanteringen på statsrådsnivå dels utifrån de centrala referensramar för riskhanteringen som allmänt tillämpas, dels utifrån gällande bestämmelser, i synnerhet i lagen (423/1988) och förordningen om statsbudgeten (1243/1992).

Statsrådet tillsatte den 16 december 2021 delegationen för intern kontroll och riskhantering för den nya mandatperioden 2022–2024. Inom delegationen tillsattes en sektion för riskhantering för delegationens mandatperiod. Sektionen är ett samarbetsorgan för ministeriernas riskhantering. Den samordnar ministeriernas riskhantering, utvecklar och stöder enhetliga tillvägagångssätt inom riskhanteringen och producerar information till stöd för ett riskmedvetet beslutsfattande.

Tidigare har dessutom en utvärderingsram för intern kontroll och en modell för riskhanteringspolitik utarbetats som stöd för ämbetsverkens riskhantering och interna kontroll, och statsrådet har utfärdat ett [principbeslut om den digitala säkerheten i den offentliga förvaltningen](#).

Jaana Kuusisto, controller vid statsrådet, finansministeriet

Regeringens årsberättelse 2018

RSk 25/2019 rd – B 3/2019 rd – B 13/2019

Informationsutbyte mellan myndigheterna för bekämpning av svart ekonomi

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med regeringens årsberättelse rapporterar om vilka åtgärder den har vidtagit för att utveckla informationsutbytet mellan myndigheterna i bekämpningen av svart ekonomi.

1. Inom ramen för åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023 har ett flertal lagändringar genomförts som främjar och utvecklar myndigheternas tillgång till information, informationsutbytet mellan myndigheterna och användningen av informationen.

Följande lagprojekt har genomförts under 2022:

- Jord- och skogsbruksministeriet; gödselmedelslagen (711/2022)
- Jord- och skogsbruksministeriet; lagen om animaliska biprodukter (517/2015, senast ändrad genom 1118/2022)
- Jord- och skogsbruksministeriet; lagen om stödjande av landsbygdens utveckling (1325/2022)
- Jord- och skogsbruksministeriet; lagen om strukturstöd till jordbruket (1328/2022)
- Jord- och skogsbruksministeriet; lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012, senast ändrad genom 1336/2022)
- Justitieministeriet; ändring av aktiebolagslagen (gränsöverskridande omstruktureringar)
- Arbets- och näringsministeriet; ändringar i lönegarantilagen
- Arbets- och näringsministeriet; stöd i anslutning till brexitjusteringsreserven
- Arbets- och näringsministeriet; lagen om ändring av 1 kap. i bokföringslagen
- Finansministeriet; ändringar i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi
- Finansministeriet; ändringar i lagen om inkomstdatasystemet
- Miljöministeriet; avfallslagen
- Social- och hälsovårdsministeriet; tillsynen över tjänsteproducenter inom social- och hälsovården (RP inte ännu godkänd)
- Dessutom har följande projekt som anknyter till myndigheternas informationsutbyte och informationsanvändning förberetts:
- Justitieministeriet; användning av uppgifter om brottslig bakgrund i bekämpningen av grå ekonomi
- Inrikesministeriet; lagstiftningen om säkerhetsbranschen, vapenbranschen och lotteriförvaltningen
- Arbets- och näringsministeriet; ändring av revisionslagen med mera.
- Finansministeriet; ändring av statsunderstödslagen

- Finansministeriet; ändringar i ansvarsområdet för Enheten för utredning av grå ekonomi

Juha Tuovinen, polisinspektör, inrikesministeriet

Ansvar i byggandet och byggnadsanvändningen

2. Riksdagen förutsätter att kvaliteten på byggande och användning av byggnader förbättras klart och att tillsynen och ansvarsfördelningen görs tydligare.

2. Riksdagen behandlar för närvarande den nya bygglagen. I och med bygglagen förbättras byggandets kvalitet genom att den huvudansvariga genomföraren har ansvaret för genomförandet. Bygglagen förbättrar också den planmässiga användningen och underhållet av byggnader under hela deras livscykel.

Det är viktigt att minska byggfelen och de problem de föranleder eftersom det är fråga om ett betydande samhällsekonomiskt och folkhälsorelaterat problem. Miljöministeriets förordningar om byggande har reviderats i enlighet med ändringarna (958/2012) i markanvändnings- och bygglagen så att de reviderade förordningarna trädde i kraft den 1 januari 2018. Den reviderade byggbestämmelsesamlingen beaktar bättre än tidigare bland annat byggnadstillsynen och byggnadernas hälsoaspekter.

Kirsi Martinkauppi, regeringsråd, miljöministeriet

Stöd till hushåll som hamnat i en mögelfälla

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder vilken typ av hjälp och stöd de som hamnat i en så kallad mögelfälla behöver.

3. Ärendet har utretts i VN TEAS-utredningen "Hjälp och stöd för personer som utsatts för problem med inomhusluft" som publicerades den 17 juni 2021. Utredningen genomfördes som ett samarbetsprojekt mellan Andningsförbundet rf, Institutet för hälsa och välfärd, Förbundet för boendehälsa Asumisterveysliitto AsTe ry och Advokatbyrå Alfa Ab.

Vesa Pekkola, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

3. I fråga om hjälpbehovet färdigställdes 2021 VN-TEAS-utredningen "Hjälp och stöd för personer som utsatts för problem med inomhusluft" (Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2021:48, på finska, sammandrag på svenska). Utlandet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Liisa Meritähti-Lustig, regeringssekreterare, miljöministeriet

Sunda lokaler 2028

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med regeringens årsberättelse rapporterar om de konkreta resultaten av projektet Sunda lokaler 2028 och utvärderar projektets effekter.

4. Genomförandet av åtgärdsprogrammet Sunda lokaler 2028, som samordnas av statsrådets kansli, har framskridit aktivt under 2022. Utöver statsrådets kansli deltog undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet i genomförandet av programmet.

Programmets utvecklande halvtidsutvärdering [Terveet tilat 2028 -ohjelman kehittävä arviointi](#) blev klar i februari och styr genomförandet av programmet så att kommunerna har större nytta av det. Utvärderingen genomfördes av Owl Group Oy i samarbete med Teknologiska forskningscentralen VTT. Enligt den utvecklande halvtidsutvärderingen upplevs målen som viktiga och de utvalda temana är inriktade på de offentliga aktörernas behov. Programmet anses ha effekter på tre plan: på det strategiska planet i och med samarbetet mellan ministerierna, på målgruppernas verksamhet i och med informationen, anvisningarna och modellerna samt på den offentliga debatten genom att det genererar information. Målen på högre nivå möjliggör en bas för många olika åtgärder, men ger inte åtgärderna någon klar riktning. De utredningar och undersökningar som gjorts om nuläget och behoven när det gäller problem med inomhusluften har enligt halvtidsutvärderingen gett önskad information som de offentliga aktörerna kan utnyttja. Det krävs dock ytterligare nya insatser för att sprida resultaten av programmets projekt till kommunerna så att de kan tillämpas i större omfattning. Programmets genomslag bör stärkas genom att resultaten sammanställs i lättillgängliga helheter och genom att man stärker nätverkssamarbetet. Detta har varit en prioritering i programarbetet 2022. Man informerade omfattande om projekten och de guider som publicerades, och de behandlades bland annat i nätverket Sunda lokaler.

För att nå kommunala aktörer ordnades fem distansmöten med olika teman för kommunernas nätverk för Sunda lokaler. Nätverket är avsett för kommunernas tjänsteinnehavare, anställda och kommunfullmäktige och har redan nästan 600 deltagare. Nätverkets verksamhetsidé är att dela information och ta lärdom av andra kommuner om fungerande lösningar och förebyggande av problem med inomhusluften. Via nätverkets gemensamma webbplats delas aktuell information och anvisningar om god inomhusluft. Artikelserien Tips från kommunerna, som beskriver god praxis för inomhusluften i kommunerna, förlängdes (<https://tilatjaterveys.fi/toimintamalli/vinkit-kunnista>).

En animerad video (<https://youtu.be/4jSoNkcWHOo>) om handlingsmodellen Sunda lokaler, som uppmuntrar planmässig fastighetsförvaltning, publicerades i samband med Kommunmarknaden i september 2022. Handlingsmodellen Sunda lokaler vidareutvecklas 2023 och kompletteras med ett revisionsverktyg för kommunerna. Avsikten är att hjälpa

kommunerna utvärdera i vilken omfattning förfarandena och åtgärderna för god inomhusluft används i kommunen.

Antalet besökare på programmets webbplats ökade när den nya sidan om byggnader i genomskrifning (<https://tilatjaterveys.fi/lapileikkaus-rakennuksiin>) publicerades på finska. Där presenteras typiska riskabla konstruktioner i skolbyggnader från olika årtionden, faktorer som påverkar inomhusluftens kvalitet samt reparationslösningar.

Under verksamhetsåret publicerades ett flertal utredningar och guider som har sammanställts på programmets finskspråkiga webbplats på sidan Oppaita ja selvityksiä (<https://tilatjaterveys.fi/ohjelma/oppaita-ja-selvityksia>).

Katja Outinen, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

4. Senatkoncernen som hör till finansministeriets förvaltningsområde har utvecklat underhållspraxis för fastigheter, till exempel en föregripande byggnadsbesiktningsmodell, som utnyttjas i utvecklingen av handlingsmodellen Sunda lokaler tillsammans med regionerna och kommunerna. Enligt de årliga kundnöjdhetsenkäterna till dem som använder statens lokaler har kunderna blivit avsevärt nöjdare med inomhusförhållandena.

I oktober 2022 inledde Senatkoncernen ett omfattande **energiparprogram** som genomförs tillsammans med kunderna och tjänsteleverantörerna. Programmets sparmål för energiförbrukningen är 50 000–75 000 megawattimmar och för kostnaderna upp till 10 miljoner euro. Sparåtgärderna påverkar inte kvaliteten på inomhusluften. När det gäller temperaturen och andra regleringar följs de värden som anges i klassificeringen av inomhusklimatet.

Pauliina Pekonen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

4. I programmet Sunda lokaler 2028 hör delområdet hälsa och välbefinnande till social- och hälsovårdsministeriet, och åtgärderna genomförs huvudsakligen genom det nationella programmet för inomhusluft och hälsa, som samordnas av Institutet för hälsa och välfärd. Under 2022 låg fokus i programmet i synnerhet på att ta fram förhållningsregler för olika situationer som gäller inomhusluften och i synnerhet på att utbilda hälso- och sjukvårdsaktörer. Förhållningsregler har utarbetats för offentliga byggnader, arbetsplatser och bostäder.

Förhållningsreglerna för de boende tar bland annat upp situationer som försämrar inomhusluften, som till exempel städning och rengöring av inventarier efter reparation av mikroskador, och hur man hanterar situationer som försämrar inomhusluften i bostaden. Hösten 2022, på grund av osäkerheten kring eltillgången och de stigande elpriserna, sammanställde THL:s experter med hänsyn till miljöhälsan tips för att minska energiförbrukningen hemma utan att äventyra de boendes hälsa eller fastighetens skick.

Arbetshälsoinstitutet publicerade nya anvisningar om inomhusluften för arbetsplatserna och social- och hälsovården. Anvisningarna kan tillämpas på kontor och skolor, daghem och social- och hälsovårdslokaler. De är främst avsedda för inomhuslufts- och byggnads-hälsoexperter och företagsläkare, men även fastighetsägare, arbetsgivare, myndigheter samt experter inom arbetarskydd och hälsovård har nytta av dem. Anvisningarna gäller inomhusklimatundersökningar, bedömning av förhållandena, bedömning av den hälsomässiga betydelsen samt städning och rengöring av inventarier på arbetsplatser efter reparation av byggnader.

Institutet för hälsa och välfärd har uppdaterat anvisningen om rektorns uppgifter i fall av problem med inomhusluften vid den enhet som rektorn leder. Anvisningarna tar upp vad som oftast händer i de olika faserna av utredningen av olägenheter med koppling till inomhusluften, vilka som deltar i utredningen och vilken roll rektorn har. Anvisningen innehåller också information om bekämpning av infektioner i skolmiljön.

Filha ry, som är en expertförening för lungsjukdomar, utarbetade en webbskola för vårdpersonal om symptom som kopplats till inomhusluften. Föreningen ordnade också utbildningar och webinarier för personalen i sjukvårdsdistrikten på finska och svenska.

Hösten 2022 publicerade Institutet för hälsa och välfärd en utredning om fuktskador i småhus. Enligt utredningen har 15 procent av småhusen en säker fuktskada och cirka 40 procent har antingen en skada eller behov av ytterligare undersökningar i de vanligaste riskkonstruktionerna. I slutet av 2022 publicerades också översikter över metoder för att studera mikrobbestånd i fuktskadade objekt och rollen av fuktskadeindikatormikrober vid bestämning av mikrober i byggmaterial.

Hösten 2022 beställde social- och hälsovårdsministeriet en extern utvärdering av WitMill Oy om hur systemet med kompetenskrav för utomstående sakkunniga enligt hälsoskyddslagen (expert på hälsoriktigt byggande, expert på inomhusluft och konditionsgranskare med kunskap om fuktskador) fungerar. Denna utvärdering kommer att utnyttjas i utvecklingen av kompetenskraven.

Vesa Pekkola, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

4. I juni 2022 färdigställdes den [lägesöversikt över internaten inom yrkesutbildningen](#) (på finska) som Utbildningsstyrelsen inledde och beställde sommaren 2021.

Den lägesöversikt över lokalerna och fastigheterna inom småbarnspedagogiken som Utbildningsstyrelsen inledde och beställde i slutet av 2022 blir klar 2023. Sommaren 2022 inledde och beställde Utbildningsstyrelsen den del av handboken om planering av lärmiljöer inom slöjdundervisningen som gäller tekniska krav, och den blir klar 2023.

Undervisnings- och kulturministeriet finansierar ett förvaltningsövergripande projekt om luftrenare i skolorna med titeln "Hiukkaset, mikrobit ja kemikaalit – ilmanpuhdistimien vaikutukset altistumiseen kouluissa (HiMIKKo)" som Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för. Projektet blir klart 2024.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 2022 en samarbetsgrupp som inom förvaltningsområdet fungerar som diskussionsforum och förmedlar information om åtgärder och projekt inom ramen för programmet Sunda lokaler 2023. I samarbetsgruppen ingår företrädare för Utbildningsstyrelsen, Museiverket, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland samt Regionförvaltningsverket i Lappland.

Mikko Helasvuo, byggnadsråd, undervisnings- och kulturministeriet

4. År 2022 fortsatte miljöministeriet med åtgärder som bland annat fokuserar på stärkande av byggprocesserna, anpassning till klimatförändringen, utveckling av fukt-säkerheten och relaterad rådgivning samt hantering av ventilationen i synnerhet i det befintliga fastighetsbeståndet. Handböcker om förbättring av lufttätheten i byggnader och bedömning av behovet av att reparera plastmattor färdigställdes. Handboken om ventilationsbesiktning pilottestades och uppdaterades 2022. Projektet Rakentamisen mitoitussäät om byggandet och klimatförändringen slutfördes. Dessutom färdigställdes en utredning om skyddade byggnaders egenskaper och användbarhet. Ett webbaserat utbildningsmaterial producerades om fukthantering, och fuktutbildningar ordnades. En webbaserad handbok om renoveringar och problem med inomhusluften blev klar 2022. Ett forskningsprojekt om sänkning av inomhustemperaturerna och mögelrisker genomfördes.

Miljöministeriet har aktivt informerat om handlingsmodellen Sunda lokaler. Webbplatserna hometalkoot.fi och kosteudenhallinta.fi uppdaterades och administrerades 2022. Programmet Sunda lokaler har aktivt medverkat i beredningen av bygglagen.

Timo Lahti, överingenjör, miljöministeriet

Utrikesministeriets datasäkerhetsarrangemang

5. Riksdagen förutsätter att regeringen går vidare med åtgärderna för att förbättra datasäkerhetsarrangemangen inom utrikesförvaltningen och rapporterar om dem i regeringens årsberättelse.

5. Statsrådets kansli har fortsatt arbetet med att utveckla datasäkerheten i ministeriernas grundläggande it-miljö genom att ta i bruk särskilda datasäkerhetslösningar och tjänster som omfattar hela statsrådet och ministerierna. Statsrådets kansli, utrikesministeriet och de viktigaste producenterna av datasäkerhetstjänster har gemensamt utvecklat samarbetsprocesserna och informationsutbytet. Lägesbilden för datasäkerheten delas nu effektivare mellan de här aktörerna.

Hotbilderna i samband med datasäkerheten och cybersäkerheten har ökat på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och konsekvenserna av detta, i synnerhet Finlands ansökan om att bli medlem i Nordatlantiska fördragsorganisationen Nato. I synnerhet utrikesförvaltningen har under ansökningsprocessen och redan tidigare kontinuerligt utsatts för omfattande underrättelse- och störningsverksamhet. Användningen av statsrådets gemensamma system- och säkerhetslösningar har ytterligare utvidgats under 2022 även vid utrikesministeriet, vid sidan av ministeriets egna lösningar som är specifika för förvaltningsområdet, och arbetet fortsätter under ramperioden. Målet är att höja nivån på datasäkerheten inom hela statsrådet och att utrikesförvaltningens datasäkerhetslösningar i tillämpliga delar ska integreras med statsrådets enhetliga lösningar. Utöver detta behöver utrikesförvaltningen fortsättningsvis vidta särskilda säkerhetsrelaterade arrangemang och ha separata, från de övriga ministerierna avskilda lösningar för att hantera och skydda information. För utrikesförvaltningens del utvärderades informationssäkerheten vid ministeriet igen 2022 av en auktoriserad aktör och säkerhetscertifieringen enligt standarden ISO27001 fastställdes på nytt.

Statsrådets kansli anvisades i den andra tilläggsbudgeten 2022 anslag för att utveckla cybersäkerheten vid statsrådet och ministerierna. Tjänster med högre datasäkerhet och beredskapsnivå används i större utsträckning vid sidan av bastjänsterna vid statsrådet och ministerierna, och säkerheten i bastjänsterna vidareutvecklas. För att utveckla datasäkerheten på statsrådsnivå reserverades ett ramanslag för statsrådets kansli som en del av beslutet om planen för de offentliga finanserna 2021–2024. Utrikesministeriet har fortsatt utveckla en videokonferenslösning på säkerhetsklassnivå III och system för elektronisk hantering av information med hög säkerhetsklassificering så att resultaten av arbetet även kan användas av den övriga statsförvaltningen. Utrikesministeriet beviljades anslag för datasäkerhet (korg I) i början av valperioden, och därtill (korg II andra fasen) 1,4 miljoner euro i budgeten för 2021 (1 400 000 euro för utveckling av utrikesförvaltningens informationssäkerhetslösningar, särskilt för säker informationsförmedling). Nationella lösningar behöver fortfarande utvecklas för att hantera nationella uppgifter med hög säkerhetsklassificering och i synnerhet Natorelaterad säkerhetsklassificerad information som utlämnats till Finland.

Max Hamberg, informationsråd, statsrådets kansli
Ari Uusikartano, datadirektör, utrikesministeriet

Statens revisionsverks ekonomiförvaltning

Rsk 22/2021 rd, EÄ 4/2021 rd – ReUB 2/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och utreder hur genomförandet av principen med chefens chef kan främjas inom hela statsförvaltningen. Riksdagen anser det vara viktigt att utreda ett förfarande

genom vilket iakttagelser som gjorts av den interna revisionen och även Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och som gäller missförhållanden i fråga om den högsta ledningen för statens ämbetsverk eller inrättningar kan anmälas till en instans som är oberoende av ämbetsverkets eller inrättningens operativa ledning. Också den externa revisorns tillgång till information bör ombesörjas i detta sammanhang.

1. Statsförvaltningens ämbetsverk har haft tillgång till en kanal för rapportering av interna missförhållanden sedan 2022. I praktiken fördröjdes ibruktagandet av rapporteringskanalen i väntan på beredningen av den nationella lagstiftningen om ärendet. Riksdagen antog lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av EU-rätten och den nationella lagstiftningen (1171/2022) och den trädde i kraft den 1 januari 2023. I och med att lagen trätt i kraft kan rapporteringskanalen tas i bruk med de rättsverkningar som föreskrivs i lagen. Målet med den gemensamma lösning som statsrådet har skaffat är högklassig service och kostnadseffektivitet i och med att varje ämbetsverk inte behöver skaffa en egen teknisk lösning för den interna rapporteringskanalen. Justitiekanslersämbetet tillhandahåller en centraliserad extern rapporteringskanal.

Finansministeriet har rekommenderat att ämbetsverken godkänner att även andra misstänkta överträdelse än de som nämns i lagen tas emot via den tekniska rapporteringskanalen. Ämbetsverkets interna revision eller motsvarande funktion ska medverka i mottagandet av rapporter om överträdelse. Rapporterna ska lämnas till ämbetsverkets ledning för fortsatta åtgärder. Om en misstanke om överträdelse gäller ämbetsverkets högsta direktör, ska rapporten lämnas till det ministerium som styr ämbetsverket.

I fråga om extern revision bör det dessutom konstateras att 16 paragraf i lagen om statens revisionsverk (676/2000) förpliktar statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder att underrätta revisionsverket om sådant missbruk i verksamheten som riktar sig mot medel eller egendom som de förvaltar eller svarar för. Lagens 17 paragraf innehåller dessutom bestämmelser om de statliga myndigheternas, inrättningarnas, affärsverkens och fondernas samt statens revisionsverks skyldighet att göra anmälan om brott.

Markus Siltanen, finansråd, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förtydliga och förenhetliga anvisningarna om statsförvaltningens resor. Det ska också ses till att handledningen och rådgivningen är tillräcklig och att efterlevnaden av anvisningarna övervakas. Som enskild fråga bör det utredas hur man bör ge anvisningar om användningen av de stamkundsförmåner som tjänas in vid tjänsteresor så att praxisen är enhetlig, tydlig och möjlig att efterfölja. Regeringen bör dessutom göra en helhetsbedömning av huruvida en rekommendation till en tjänsteman om att ingå ett personligt stamkundsavtal med flygbolaget medför

tillräckliga ekonomiska eller andra väsentliga fördelar för statens tjänsteresor, för att det även i fortsättningen ska vara motiverat att behålla det trots kända problem.

2. [Statens resestrategi](#) från 2021 uppmuntrar aktörerna att utnyttja nya kontaktformer och överväga resebehovet noggrant. Genom färre resor eftersträvas både kostnadsbesparingar och minskad miljöbelastning. I strategin betonas helhetsbedömning och hållbarhetsaspekter, som miljöansvar och säkerhet. En resa grundar sig alltid på arbetsuppgifter, och tjänsteresor ska företas endast om det är nödvändigt och inte med fler deltagare än vad som är nödvändigt. Det är chefens skyldighet att noga överväga om en tjänsteresa är nödvändig innan tjänstemannen ges ett reseförordnande. Ämbetsverkets ledning ska se till att resestrategin och de centraliserade anvisningarna följs inom ämbetsverket.

Finansministeriet utfärdade i februari 2022 en [anvisning om uppföljning och övervakning av tjänsteresor](#) som företas av en chef för ett ämbetsverk. Ämbetsverken ska två gånger om året med sex månaders mellanrum rapportera till ministeriet inom sitt förvaltningsområde om resor som företas av ämbetsverkets chef och presentera en preliminär resplan för chefen och en utredning om tjänsteresor som genomförts under de föregående sex månaderna.

Finansministeriet utfärdade i juni 2021 [en anvisning om tjänsteresor och utnyttjande av stamkundsprogram](#). Enligt den ska alla stamkundsförmåner som erhålls vid tjänsteresor användas för tjänsteresor och det är förbjudet att använda dem för personliga förmåner. Tjänstemannen rekommenderas ha ett separat stamkunds- eller förmånskort för tjänsteresor om stamkundsprogrammet tillåter det, och i synnerhet om personen reser ofta. Stamkunds- eller förmånskortet som skaffats för tjänsteresor åtskiljs från resenärens eventuella personliga kort. Tjänstemannen ansvarar för att stamkundsförmånerna används för tjänsteresor på behörigt sätt. Anvisningen tar också ställning till när det vid tjänsteresor kan vara ekonomiskt eller på annat sätt fördelaktigt att ansluta sig till ett stamkundsavtal.

Statskontoret gjorde i januari 2022 en uppskattning av antalet statliga tjänsteresor och av vilka ekonomiska och andra förmåner flygbolagens stamkundsavtal ger. Enligt utredningen gagnas åtminstone de som reser ofta av att vara stamkunder eftersom resandet blir smidigare. Till exempel den snabbare säkerhetskontrollen och incheckningen samt möjligheten att använda lounges som väntrum är förmåner som avsevärt ökar resekomforten. Det kan även i fortsättningen anses motiverat att hålla kvar stamkundsrelationen för tjänstebruk med iakttagande av finansministeriets anvisningar.

Juha Madetoja, enhetschef, finansministeriet

Riksdagens skrivelse om utfallet för konsekvensbedömningar i författningsförslag

EÄ 48/2019 rd – RSk 14/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om resurserna för lagberedningen är på rätt nivå i förhållande till statsrådets övriga uppgifter och vid behov vidtar åtgärder för att rätta till situationen.

1. En lagberedning av hög kvalitet är avgörande för politikens trovärdighet och legitimitet. Varje ministerium ansvarar för lagberedningen inom sitt ansvarsområde. Ministeriets kanslichef sörjer för kvaliteten i beredningen av lagstiftning vid ministeriet. Ministeriets tjänstemannaledning ansvarar för att det finns resurser för lagberedningsprojekten. Författningsberedningsbehoven varierar beroende på förvaltningsområdet och även tidpunkten. Vid sidan av projekten i regeringsprogrammet är det viktigt att se till att den grundläggande lagstiftningen är tydlig och aktuell. Samtidigt bör villkoren för de offentliga finanserna beaktas.

Regeringen har möjlighet att bedöma om resurserna för lagberedningen är tillräckliga och vid behov höja nivån på ministeriernas driftsanslag på den grunden, till exempel i samband med beredningen av regeringsprogrammet. I enlighet med detta har justitieministeriet stärkt sina resurser för utveckling av lagstiftningsarbetet, samt kompetensen om grundläggande och mänskliga rättigheter såväl som den författningsrättsliga och övriga offentlighetsrättsliga sakkunskapen i lagberedningen. Vissa ministerier har dessutom riktat om sina driftsanslag för att stärka resurserna för lagberedningen. Uppmärksamhet har också ägnats åt planeringen och ledningen av lagberedningsarbetet. Samarbetsgruppen för utveckling av lagberedningen har granskat lagberedningsresursernas tillräcklighet bland annat med tanke på coronaviruspandemins konsekvenser. Nästan alla ministerier har varit tvungna att omorganisera arbetet på grund av beredningen av Covid-19-relaterade lagändringar. Trots oförutsedda händelser har lagstiftningsprojekten i regeringsprogrammet sammantaget kunnat föras framåt väl.

Statsrådet har satsat på att utveckla lagberedningskunnandet inom ramen för handlingsprogrammet för bättre lagstiftning. I samband med genomförandet av handlingsprogrammet har lagberedningsutbildningens innehåll och organisering setts över, och i synnerhet introduktionen för nya lagberedare har stärkts med en ny utbildningshelhet. Vissa ministerier har inlett projekt för att rekrytera nya lagberedare och introducera dem i arbetet. Erfarenheterna har varit positiva. Med tanke på författningsöversynen och upprätthållandet av kompetensen bör lagberedningsresurserna vila på en så hållbar och

bestående grund som möjligt. Det är också viktigt att det finns tillräckligt med personal som bistår vid lagberedningen.

Heidi Kaila, lagstiftningsråd, statsrådets kansli

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om rådet för bedömning av lagstiftningen bör ha rätt att stoppa och återremittera en i rådets uppfattning bristfällig proposition.

2. Sedan 2016 har det oberoende och självständiga rådet för bedömning av lagstiftningen verkat i anslutning till statsrådets kansli. Bestämmelser om rådet finns i förordningen om det (1735/2015). Rådets huvudsakliga uppgift är att ge utlåtanden om konsekvensbedömningarna i utkastet till regeringens propositioner. Den förvaltningsövergripande grupp för utveckling av lagberedningen som justitieministeriet tillsatt har granskat förslaget om rätten för rådet för bedömning av lagstiftningen att stoppa och återremittera propositioner som det anser vara bristfälliga. Rådet har inte själv tagit ställning till förslaget.

En rätt att stoppa och återremittera propositioner är problematisk i förhållande till statsrådets roll enligt 3 paragraf i grundlagen som utövare av regeringsmakten vid lagberedning. Enligt grundlagen utövas regeringsmakten av republikens president och statsrådet, vars medlemmar ska ha riksdagens förtroende. Vittsyftande och principiellt viktiga ärenden samt sådana andra ärenden vars betydelse kräver det avgörs enligt grundlagen vid statsrådets allmänna sammanträde. Att lämna regeringens proposition till riksdagen är ett sådant ärende. Det allmänna sammanträdet beslutanderätt kan inte överföras till ett organ som består av enskilda experter. Den här principen är väsentlig också med tanke på det parlamentariska ansvaret.

Den föreslagna rätten är inte heller oproblematisk i förhållande till laglighetsövervakningen. Justitiekanslern övervakar med stöd av grundlagen lagenligheten i statsrådets verksamhet. Övervakningen är till största delen föregripande. Justitiekanslersämbetet granskar alla regeringens propositioner före statsrådets allmänna sammanträde i en så kallad listgranskning. Ministerierna korrigerar alla fel som upptäcks, och behandlingen skjuts fram om det behövs. Justitiekanslersämbetet har också på eget initiativ börjat begära en del av regeringens propositioner för granskning innan föredragningslistan distribueras. En förhandsgranskning kan också göras på det föredragande ministeriets begäran. Enligt justitiekanslerns årsberättelse 2021 bedömer man vid förhandsgranskningen om den respons som erhållits under remissförandet samt innehållet i utlåtandet av rådet för bedömning av lagstiftningen har beskrivits tillförlitligt, på det sätt som dess innehåll kräver, i propositionens motivering samt beaktats i propositionens innehåll. Justitiekanslern är närvarande vid statsrådets allmänna sammanträde och iakttar att den lagenliga behandlingsordningen och gällande bestämmelser följs. Justitiekanslern har ingen formell rätt att stoppa regeringens proposition. Om statsrådet låter bli att beakta en

anmärkning som justitiekanslern gjort med stöd av 112 paragraf i grundlagen ska justitiekanslern låta anteckna sin ståndpunkt i statsrådets protokoll och vid behov vidta andra åtgärder. Enligt justitiekanslerns årsberättelse 2021 är tröskeln för att använda sig av ett sådant yttrande av justitiekanslern hög.

En rätt att stoppa och återremittera skulle också kunna fördröja lagstiftningsprojekt, inbegripet det nationella genomförandet av EU-lagstiftning. Den skulle inte heller i övrigt vara ändamålsenlig. Även om ett utlåtande från rådet för bedömning av lagstiftningen inte är bindande har det i praktiken stor vikt. Ministerierna har i praktiken redan nu en indirekt skyldighet att korrigera konsekvensbedömningar som konstaterats vara bristfälliga för att riksdagens rätt att få upplysningar ska kunna tillgodoses. Rådet har också på olika sätt utvecklat sitt samarbete med ministerierna. Det har varit en mångsidig och smidig växelverkan. Rådets verksamhet har haft en positiv effekt på konsekvensbedömningarnas kvalitet och lagberedningen. Rådets utlåtanden skulle kunna utnyttjas i ännu högre grad, särskilt i lagberedningsutbildningen. Statsrådets kansli har stärkt rådets roll i enlighet med regeringsprogrammet bland annat genom att inrätta en generalsekreterartjänst. Statsrådet har också utvecklat konsekvensbedömningsarbetet på andra sätt.

Heidi Kaila, lagstiftningsråd, statsrådets kansli

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om kompetensen inom konsekvensbedömning bör stärkas på ministerienivå eller om det bör inrättas ett kompetenskluster eller en enhet för konsekvensbedömning på statsrådsnivå.

3. Utvecklingen av konsekvensbedömningarna är en prioritering i regeringens utveckling av lagberedningen. Statsrådets nya anvisningar om konsekvensbedömning vid lagberedning publicerades den 4 november 2022 ([Anvisningar om konsekvensbedömning vid lagberedning](#)). De nya anvisningarna är mer detaljerade när det gäller planeringen av konsekvensbedömningar, bedömningsprocessen och bedömningsmetoderna.

Konsekvensbedömning ingår i den nya grundutbildningen för lagberedare, och det finns också fördjupande utbildningar och gemensamma evenemang om konsekvensbedömning för lagberedare. Flera ministerier har också stärkt sina stödstrukturer för konsekvensbedömning genom att inrätta separata enheter, team och nätverk för konsekvensbedömningar eller rekrytera konsekvensbedömningsexperter till olika stödfunktioner. Justitieministeriet har stärkt sina resurser för utveckling av lagstiftningsarbetet.

Under den pågående regeringsperioden har ett kompetensnätverk för konsekvensbedömning bestående av företrädare för ministerierna inrättats vid statsrådet (<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM018:00/2021>). Kompetensnätverkets uppgift är att förbättra det interna samarbetet och informationsgången inom statsrådet i frågor som gäller konsekvensbedömning. Nätverkets medlemmar är kontaktpersoner för sina ministerier och genom dem kan man vid behov få stöd för att utarbeta enskilda

konsekvensbedömningar. Avsikten är att kompetensnätverkets verksamhet ska utvecklas utifrån erfarenheterna av modellen.

Kaisa Tiusanen, utvecklingsråd, justitieministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att förhandsbedömningar av författningsförslagets konsekvenser och utvärderingar i efterhand dokumenteras och görs tillgängliga på ett enhetligt sätt.

4. I anvisningarna för utarbetande av regeringspropositioner och i de nya anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning finns anvisningar om hur konsekvensbedömningar ska dokumenteras. Resultaten av konsekvensbedömningen framställs kort och koncist i regeringens proposition om förslaget. De preliminära bedömningar som gjorts under förberedelserna och den egentliga beredningen av lagstiftningsprojektet antecknas om möjligt i de offentliga beredningshandlingar som publiceras i Projektfönstret. Till följd av de ovannämnda lagberedningsanvisningarna och den grundläggande strukturen för propositioner innehåller alla lagförslag ett avsnitt om konsekvensbedömningen, som i regel dokumenteras på ett enhetligt sätt.

Statsrådet har låtit göra en VN-TEAS-utredning om utveckling av efterhandsutvärderingen och inlett ett separat utvecklingsprojekt för att inrätta ett system på statsrådsnivå för efterhandsutvärderingen [Utveckling av efterhandsutvärderingen av lagstiftningen](#). Som en del av projektet utarbetas gemensamma principer om uppföljning och efterhandsutvärdering för statsrådet. Principerna handlar bland annat om enhetlig dokumentering av efterhandsutvärderingar och att information om pågående och avslutade efterhandsutvärderingar ska vara offentligt tillgänglig.

Tuomas Lihir, specialsakkunnig, justitieministeriet

Servicesystemet för att motverka marginaliseringen av unga: systemets funktion och servicens genomslag

EÄ 41/2020 rd – RSk 56/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att servicesystemet för förebyggande av marginalisering bland unga fungerar samordnat när välfärdsområdena tar över ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Tjänsterna måste samverka, oberoende av vem som ordnar dem.

1. Ett av målen för social- och hälsovårdsreformen är bättre integrering av tjänsterna. Enligt 14 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) ska välfärdsområdet och kommunerna samarbeta och förhandla om samarbetet, målen och arbetsfördelningen vid skötseln av

sina uppgifter. De ska avtala om samarbetsstrukturer, kommunikation och verksamhetsmodeller. Enligt 10 paragraf i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) ansvarar välfärdsområdet för att kundernas tjänster samordnas med välfärdsområdets övriga tjänster och med kommunernas, statens och andra aktörers tjänster.

Programmet för utveckling av barn- och familjetjänsterna har genomförts i samband med programmet Framtidens social- och hälsocentral. Sektorsövergripande helheter av tjänster har varit en prioritering i utvecklingsarbetet. Samarbetet med bildningsväsendet och elevhälsan är centralt i programmet. Flera projekt för att förebygga marginalisering bland unga och utveckla mentalvården och missbrukarvården för unga har fått finansiering inom programmet för hållbar tillväxt. Det handlar om att utveckla servicesystemet i välfärdsområdet så att de ungas behov bättre tillgodoses inom olika sektorer och i samarbete med kommuner och organisationer. Sektorsövergripande teamarbete, tryggad kontinuitet i tjänsterna, utsedda kontaktpersoner för kunderna, mottagningar med låg tröskel samt mobila tjänster är exempel på metoder för att uppnå detta.

Inom ramen för ungdomsgarantin har Navigatorernas sektorsövergripande lågtröskeltjänster gjorts permanenta, och ministerierna har samarbetat långsiktigt för att servicesystemet för unga ska kunna fungera som en mer verkningsfull helhet i och med strukturförändringarna.

Exempelvis med åtgärd 13 i [planen för genomförandet av den nationella barnstrategin](#) ökas genomslaget för arbetet för att främja barns och ungas psykiska hälsa. Målet är att göra mentalvårdsarbetet till en tydligare helhet och identifiera utvecklingsbehov som har att göra med lagstiftningen, arbetsuppgifterna, verksamhetsätten och resurstilldelningen inom social- och hälsovården och att erbjuda lösningar. Åtgärden stöder införandet av verkningsfulla metoder och god praxis samt kompetensen i välfärdsområdena. I åtgärd 12 i barnstrategin utarbetas en övergripande handlingsplan för att stödja barn och unga som missbrukar, och i åtgärd 21 genomförs ett tväradministrativt (SHM, JM, UKM, IM) forskningsprojekt för att utreda situationen för barn och unga som riskerar marginaliseras och som lider av utanförskap. Resultaten kan användas som stöd för dem som arbetar med barn och unga, som bakgrundsinformation för tväradministrativa program och strategier och som ett verktyg i beslutsfattandet.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet
Kirsi Pollari, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur man kunde förbättra informations- och statistikunderlaget när det gäller tjänsterna för att förebygga marginalisering bland unga. Jämförbar information ska finnas tillgänglig till stöd för bedömningen av tjänsternas effektivitet och för utvecklingen av servicesystemet.

2. I åtgärd 24 i genomförandeplanen för den nationella barnstrategin fick Statistikcentralen i uppgift att ta fram en heltäckande lägesbild av informationsunderlaget om barns välfärd, kartlägga områden där information saknas och göra ett förslag om en portal med information om barn. I åtgärden ägnades särskild uppmärksamhet åt sammanställningen av information om utsatta barn och unga. Självständighetsjubileets barnstiftelse (Itla) producerar dessutom i samband med genomförandet av barnstrategin en utredning om nationella indikatorer för barns välfärd med ett tidigare utredningsarbete om barnindikatorer som underlag. I den här utredningen ligger fokus på hur väl de befintliga indikatorerna beskriver målen i de centrala strategierna för barns välfärd och rättigheter. I utredningen ingår ett förslag till centrala indikatorer för att följa teman relaterade till barns välfärd i framtiden. Informationsunderlaget om våld mot barn och unga har utvecklats som en del av åtgärdsplanen En barndom utan våld, i ett omfattande samarbete mellan olika aktörer. Halvtidsutvärderingen av En barndom utan våld publiceras i början av 2023 och innehåller förslag om hur det här arbetet kan stärkas under de kommande åren.

Kirsi Pollari, specialsakkunnig, Nationella barnstrategin
Johanna Laisaari, projektchef, statsrådets kansli, Nationella barnstrategin

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder under vilka förutsättningar det övergripande ansvaret för tjänsterna och informationsgången mellan aktörerna för förebyggande av marginalisering bland unga kan läggas på en enda aktör. Det bör också utredas vilken denna aktör kunde vara.

3. Förebyggandet av marginalisering bör vara en gemensam uppgift för alla aktörer och alla förvaltningsområden, inte bara social- och hälsovården, som alltför ofta upplevs bära ansvaret. Under de senaste åren har barn och unga fått allt starkare stöd i sina vardagsmiljöer och tjänsterna har utvecklats så att de är sektorsövergripande och involverar flera aktörer, bland annat genom programmet för utveckling av barn- och familjetjänster och genomförandet av ungdomsgarantin. Tyngdpunkten i ungdomsgarantin har legat på att etablera och utveckla i synnerhet de sektorsövergripande lågröskeltjänsterna vid Navigatorerna. Det förutsätts både lagändringar och omorganisering för att lägga det övergripande ansvaret på en enda aktör.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022

B 25/2022 rd – RSk 75/2022

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur övervakningen och utvärderingen av den oberoende externa ekonomiska politiken och finanspolitiken kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt och om det finns behov av att slå samman resurserna, samt vidtar behövliga åtgärder i ärendet.

Statsrådet beslutade den 23.3.2023 att vidta åtgärder som föranleds av ställningstagandet i riksdagens skrivelse.

Seppo Orjasniemi, finansråd, enhetschef, finansministeriet

Kostnadseffekter för aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder

EÄ 15/2021 rd – RSk 81/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att kostnadsuppgifter om aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder finns tillgängliga och är jämförbara på riksnivå, när ansvaret för ordnandet av de offentliga sysselsättningstjänsterna överförs på kommunerna vid ingången av 2025. Kostnadsuppgifter ska finnas att tillgå på ett heltäckande sätt för att utveckla en kostnadseffektiv arbetskraftsservice oberoende av vem som ordnar servicen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att samarbetet och informationsgången mellan kommunerna och välfärdsområdena säkerställs när ansvaret för den offentliga arbetskraftsservicen överförs på kommunerna vid ingången av 2025. Tjänsterna och servicevägarna för dem som har den sämsta ställningen på arbetsmarknaden bör fungera och de bör ombesörjas också i samband med ändringarna.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur befintliga indikatorer som mäter arbets- och funktionsförmågan kan tas i bruk för att mäta de mjuka effekterna av aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder. Information för att bedöma och utveckla servicens genomslag ska finnas tillgänglig också i fråga om sådana tjänster där sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är det primära målet.
4. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om det till alla delar är ändamålsenligt att ordna tjänsterna för dem som har den sämsta ställningen på arbetsmarknaden som en del av arbetskraftspolitisk service eller om de bör vara en del av social- och hälsovårdstjänsterna.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att det finns oberoende forskning om organisationernas roll som tillhandahållare av sysselsättningsfrämjande tjänster och om hur verkningsfulla dessa tjänster är.

1.–5. Statsrådet beslutade att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse.

Kimmo Ruth, arbetsmarknadsråd, arbets- och näringsministeriet

6 Förvaltningsutskottet

Organisationen för tillsynsmyndigheten för dataskyddet

RP 9/2018 rd – RSv 108/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder huruvida organisationen för tillsynsmyndigheten för dataskyddet bör utvecklas som ett ämbetsverk och vid behov bereder relevanta lagändringar i ärendet. Frågor som bör beaktas när organisationen utvecklas är bland annat bestämmande av administrativa påföljdsavgifter i verkets kollegiala organ och kraven i EU:s dataskyddsförordning om tillsynsmyndighetens självständighet och oberoende.

Dataombudsmannens byrå har sedan den inrättades funnits i anslutning till justitieministeriet. Byrån har skött sin verksamhet och sina avgöranden fullständigt självständigt och ministeriet har inte påverkat byråns arbetsordning eller verksamhetsplanering överhuvudtaget. Ministeriet har fört årliga resultatförhandlingar om mål och resurser med byrån liksom med de övriga ämbetsverken inom sitt förvaltningsområde.

Justitieministeriet har berett en sammanslagning av de administrativa uppgifter som sköts av förvaltningsområdets små och funktionellt självständiga fristående myndigheter utan att deras självständiga ställning som bygger på lagstiftning och internationella bestämmelser äventyras eller deras verksamhetsfält i det här sammanhanget ändras. Samtidigt föreslås det att myndigheter såsom dataombudsmannens byrå formellt separeras från justitieministeriet, vilket skulle stärka deras självständighet och oberoende och öka deras strukturella distans till det politiskt ledda ministeriet. Reformen skulle inte ingripa i dataombudsmannens uppgifter eller ordnandet av dem. Utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om Specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen har varit på remiss. Beredningen avses fortsätta under nästa regeringsperiod.

Virpi Koivu, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av lagstiftningen om sotning

RP 64/2018 rd – RSv 110/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer vilka konsekvenser revideringen av lagstiftningen om sotning har särskilt för brandsäkerheten samt för tillgången, kvaliteten och priserna på sotningstjänster. En skriftlig utredning om genomförandet av reformen ska lämnas till förvaltningsutskottet före utgången av 2021. Riksdagen förutsätter dessutom att regeringen utreder om det i framtiden

finns behov av ett sotningsregister och hur en kund som anlitar sotningstjänster kan försäkra sig om att tjänsteleverantören uppfyller behörighetskraven för sotare.

Inrikesministeriet lämnade den 22 december 2021 en skriftlig utredning om genomförandet av sotningsreformen till riksdagens förvaltningsutskott. Utredningen till riksdagen baserar sig på observationer som gjorts av den uppföljningsgrupp för sotningsreformen (SM030:00/2018) som inrikesministeriet tillsatt, samt på den utredning som inrikesministeriet beställt av Östra Finlands universitet angående konsekvenserna av lagändringarna om sotning Inrikesministeriets publikationer 2021:30, [Nuohousta koskevan sääntelyn uudistamisen jälkiseuranta](#) . En bedömning av registerbehovet ingår i utredningen.

Genomförandet av sotningsreformen har framskridit som väntat. Byggnadsägarna har använt sig av sotningstjänsterna på samma sätt som förut och utbudet av sotningstjänster har varit tillräckligt. De som anlitat sotningstjänster har i allmänhet varit nöjda med den service de fått. Priset på sotning har fortsättningsvis varit skäligt även utanför tätorterna. Enligt utredningen fungerar bestämmelserna om sotning av byggnader bra och för närvarande finns det inget behov av att ändra bestämmelserna i räddningslagen.

Mandatperioden för uppföljningsgruppen för sotningsreformen upphörde den 31 december 2021. Inrikesministeriet kommer att främja kommunikationen kring sotning och samarbetet mellan aktörer inom sotning samt följa upp de långsiktiga konsekvenserna av sotningsreformen på andra sätt.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Jaana Rajakko, överingenjör, inrikesministeriet

Lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 242/2018 rd – RSv 318/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp och utvärderar verkställigheten av polisens nya personuppgiftslagstiftning och uppmärksammar bland annat hur den nya på ändamålsbundenhet baserade regleringen fungerar, hur skyddet för personuppgifter genomförs, vilka konsekvenserna blir för polisens och andra myndigheters verksamhet samt hur behandlingen av personuppgifter övervakas, samt avfattar en detaljerad rapport om detta till förvaltningsutskottet före utgången av 2021.

Inrikesministeriet har den 31 januari 2022 lämnat den i uttalandet avsedda rapporten till förvaltningsutskottet inom den tid som utskottet preciserat.

Suvi Pato-oja, specialsakkunnig, inrikesministeriet
Johanna Hakala, regeringsråd, inrikesministeriet

Ändring av lagar som gäller ansvarsområdet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

RP 10/2019 rd – RSv 20/2019 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan tillhandahålla tjänster av hög kvalitet i hela landet med hänsyn till bland annat behoven av personliga besök hos myndigheten, bristande tillgång till it-utrustning och brister i it-kunskaperna hos en del av befolkningen, nedsatt funktionsförmåga till följd av hög ålder eller sjukdom, vilket försvårar kontakterna med myndigheten, och tillgången till språktjänster på båda nationalspråken och på samiska.

Finansministeriet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har kommit överens om att myndighetens nät av verksamhetsställen som tar emot personliga besök ska utvecklas i enlighet med de riktlinjer för genomförandet av [strategin för reformering av den offentliga förvaltningen](#) som beretts av ministeriet. Utvecklingen baseras på forskningsdata om myndighetsbesök, säkerställer tillgången till tjänster i hela landet och tar hänsyn till pendlingsavstånden och statens allt mer ansträngda ekonomiska situation. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata deltar i [projektet för reformering statens service- och lokalnät](#), som leds av finansministeriet och går ut på att koncentrera de statliga myndigheternas kundbesök till gemensamma kundserviceställen i samarbete med FPA och kommunerna. Arbetet har inletts i Norra Karelen, Päijänne-Tavastland och Södra Karelen, och MDB:s verksamhetsställen i dessa regioner deltar i reformen.

Lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner (728/2021) trädde i kraft den 1 januari 2022. Bestämmelser i den lagen om öppettiderna för statliga ämbetsverk ändrades genom en lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2023 och som innebär att bestämmelser om specifika klockslag frångicks. Flexibla bestämmelser om öppettider gör det möjligt att utveckla servicenätet och ta emot kunder på ett kostnadseffektivt sätt. De statliga myndigheternas öppethållning kan förläggas särskilt till kundtjänstställen och klockslag med många kundbesök. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utvecklar nätet av verksamhetsställen och deras öppettider, också för personliga besök, i enlighet med dessa bestämmelser. Ämbetsverket betjänar kunderna i flera kanaler (telefon, nätet, besöksställen) även om den primära kanalen är e-tjänsterna,

som under de närmaste åren kommer att utvecklas kraftigt. Endast en del ärenden kräver personliga besök, närmast när det gäller vigsel och registrering av utländska medborgare.

Antalet kunder hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har ökat påtagligt bland annat på grund av att befolkningen blir äldre. De ökade kundmängderna och de nya arbetsmoment som den nya riksomfattande verksamhetsmodellen kräver (skanning av pappersansökningar till en gemensam arbetskö) ledde till fördröjningar i handläggningen och överbelastning av kundtjänsten under 2021. Läget har dock huvudsakligen normaliserats med hjälp av de tilläggsresurser som riksdagen beviljade 2021 och 2022, och kommer fortsatt att förbättras med hjälp av programmet för digitalisering av tjänster som utvidgades 2022. Finansministeriet följer månatligen upp att de mål för handläggningstiderna som fastställts i resultatavtalet 2023 uppfylls. I resultatavtalet ingår också att de målsatta handläggningstiderna ska kunna uppfyllas utan nya temporära tilläggsresurser. [De aktuella handläggningstiderna för olika tjänster](https://dvv.fi/sv/handlaggningstiderna-vid-kundtjansten-for-privatpersoner) finns på nätet (<https://dvv.fi/sv/handlaggningstiderna-vid-kundtjansten-for-privatpersoner>).

I finansministeriets program för att främja digitaliseringen har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata under 2022 pilottestat [den riksomfattande verksamhetsmodellen för digitalt stöd till medborgare, företag och sammanslutningar](#). Det digitala stödet bidrar till att de digitala tjänsterna anlitas allt mer inom hela den offentliga förvaltningen. Det höjer också förvaltningens produktivitet, säkerställer kundernas likvärdighet och förhindrar marginalisering.

Antalet svenskspråkiga tjänstemän vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ökade då verksamheten inleddes och uppfyller kraven enligt organisationsförordningen. Det finns också ett servicenummer och krypterad e-post på samiska, vilket förbättrar möjligheterna att uträtta ärenden på samiska.

Enligt finansministeriet föranleder ärendet inte längre några särskilda åtgärder, utan det följs upp och leds som en del av myndighetens normala resultatstyrning.

Marjukka Ala-Harja, informationsförvaltningsråd, finansministeriet

Utveckling av vapenregistersystemet

RP 101/2019 rd – RSv 2/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i första hand ser till att det innan 25 paragraf i skjutvapenlagen träder i kraft, med stöd av den nu föreslagna lagen säkerställs att det nuvarande informationssystemet utvecklas och vidtar andra åtgärder så

att det inte råder osäkerhet om vapensäkerheten, näringsidkarnas behov och rättssäkerhet, vapenregistersystemets integritet och tillförlitlighet eller andra omständigheter som är av betydelse i ärendet och

1. Elektroniska formulär har tagits fram för anmälningar enligt 25 paragraf i skjutvapenlagen. Med dessa formulär kan näringsidkare i vapenbranschen göra anmälningar i vapenregistersystemet. Polisstyrelsen använder en elektronisk tjänst där näringsidkare i vapenbranschen lämnar de anmälningar som krävs till polisen. Anmälningar från näringsidkare i vapenbranschen matas tills vidare in manuellt i registersystemet hos Polisstyrelsen och på vissa polisinsrättningar.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen i andra hand lämnar riksdagen en proposition om uppskjutande av ikraftträdandet av 25 paragraf i skjutvapenlagen till en tidpunkt efter den 1 november 2020, om den säkerhet som avses i 1 punkten till någon del inte kan uppnås.

2. Målet är att systemet ska vara färdigt den 1 mars 2024. Polisstyrelsen har inte meddelat inrikesministeriet om några ändringar i tidsplanen.

Seppo Sivula, polisinspektör, inrikesministeriet

Medborgarinitiativet om att återkalla uppehållstillståndet för och utvisa utlänningar som dömts för sexualbrott i Finland

MI 5/2019 rd – RSk 5/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att utlänningar som begått sexualbrott eller grova brott avlägsnas ur landet snabbt och effektivt samt även i övrigt säkerställer smidigare behandlingsprocesser i brottmål för att förbättra medborgarnas trygghetskänsla och rättssäkerheten för brottsoffren och parterna själva, och lämnar förvaltningsutskottet en rapport om de åtgärder som vidtagits och resultaten av dem före början av höstsessionen 2022.

Regeringen har lämnat en utredning över vidtagna åtgärder och deras resultat till förvaltningsutskottet i enlighet med uttalandet.

Riitta Koponen, lagstiftningsdirektör, inrikesministeriet

Användning av biometriska uppgifter från passregistret och identitetskortsregistret inom brottsbekämpningen

RP 206/2020 rd – RSv 81/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att inrikesministeriet utreder de rättsliga och andra förutsättningarna för en lagändring som gör det möjligt att använda fingeravtryck som införts i passregistret eller identitetskortsregistret för att förebygga, avslöja eller utreda åtminstone de allra grövsta brotten, antingen som en del av utredningen om verkställigheten av polisens personuppgiftslagstiftning eller som en separat utredning om saken som lämnas till förvaltningsutskottet senast vid ingången av höstsessionen 2022.

1. Inrikesministeriet lämnade den 5 september 2022 till förvaltningsutskottet en utredning om användningen av biometriska uppgifter från passregistret och identitetskortsregistret inom brottsbekämpningen.

Suvi Pato-oja, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Konsumtionsgränser som främjar måttfullt spelande samt stöd- och terapitjänster för problemspelare

RP 135/2021 rd – RSv 226/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att sänka de i inrikesministeriets förordning VN/23729/2021 fastställda obligatoriska högsta tillåtna förlustgränserna per dag och månad i fråga om identifierat penningsspel.

1. Införandet av förlustgränser eller andra konsumtionsgränser som främjar måttfullt spelande förutsätter att spelaren identifierar sig. De bestämmelser om förlustgränser som ingår i inrikesministeriets förordning tillämpas för närvarande endast på Veikkaus Ab:s elektroniskt förmedlade penningsspel med snabb spelrytm. Förlustgränserna för penningsspel med snabb spelrytm består av två delar: de obligatoriska förlustgränser per dygn och per månad som spelaren själv ställer in samt de högsta beloppen för dessa gränser. Förlustgränserna ingår i en större helhet av spelbegränsningar för att kontrollera spelandet som utfärdats genom förordning. Förordningen innehåller också många andra bestämmelser som stöder ett måttfullt spelande.

I och med lagen om ändring av lotterilagen utvidgades den obligatoriska identifieringen till att gälla alla Veikkaus Ab:s spel. Obligatorisk identifiering införs i alla Veikkaus Ab:s

penningspel senast vid ingången av 2024. Detta gör det också möjligt att införa spelbegränsningar för alla Veikkaus Ab:s penningspel. Enligt lagen kan begränsningarna basera sig på inrikesministeriets förordning eller fastställas av Veikkaus Ab. Veikkaus Ab har på eget initiativ utvidgat de förlustgränser som anges i förordningen till att gälla även spelautomater på spelplatser och i bolagets spelsalar samt spelsalarnas kasinobordsspel, och infört en årlig förlustgräns för allt spelande med identifiering.

Utvärderingsgruppen för riskerna med och skadeverkningarna av penningspel som verkar i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet utvärderar för tillfället hur helheten av spelbegränsningar fungerar med hänsyn till skaderiskerna. För att faktabaserade utvecklingsrekommendationer ska kunna ges har det varit nödvändigt att tillämpa social- och hälsovårdsministeriets och Institutet för hälsa och välfärds rätt till upplysningar, som föreskrivits i reformen av lotterilagen, och att analysera Veikkaus Ab:s uppgifter. Utvärderingen av spelbegränsningarna har indelats i etapper så att de första utvecklingsrekommendationerna, som gavs i slutet av december 2022, gällde förlustgränser. Avsikten är att inrikesministeriet efter att ha bedömt rekommendationerna vid behov ska börja bereda ändringar i förordningen.

Jukka Tukia, konsultativ tjänsteman, inrikesministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen satsar på tillgången till olika stöd- och terapitjänster samt ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning för problemspelare och deras närstående.

2. Ett spelpolitiskt program som utgör en del av rusmedels- och beroendestrategin har utarbetats under social- och hälsovårdsministeriets ledning och offentliggjordes i maj 2022. Programmet innehåller mål och åtgärder fram till 2030 för att minska spelandets skadeverkningar i Finland. Åtgärderna för att utveckla tillgången till stöd- och terapitjänster och deras kvalitet, främja de ekonomiska kunskaperna och förebygga överskuldssättning är delar av det spelpolitiska programmets helhet för att effektivisera bekämpningen av penningspelens skadeverkningar. Genomförandet av programmet har inletts och en genomförandeplan ska utarbetas före utgången av 2023. Programmet har som mål att förbättra tjänsternas kvalitet, åtkomlighet och tillgänglighet. Ett mål är att penningspelens skadeverkningar ska ägnas mer uppmärksamhet och få mer synlighet inom social- och hälsovården och att kompetensen ska stärkas. I programmet ingår att föra penningspelandet på tal inom social- och hälsovården och andra offentliga tjänster och att identifiera penningspelens skadeverkningar. Andra mål är att förankra kamratstödet och erfarenhetsexpertisen i stöd- och terapitjänsterna, främja rätten att få behandling för spelproblem och förebygga självdestruktivt beteende. Beredningen av en God medicinsk praxis-rekommendation har inletts.

Ett nytt anslagsmoment införs för genomförandet av det spelpolitiska programmet. Ett sådant moment föreslogs i en parlamentariskt beredd samförståndsprogrammemoria om en ny

finansieringsmodell för allmännyttig verksamhet som finansieras med avkastning av penningospel. Från momentet finansieras riksomfattande digitala och anonyma tjänster för att hantera skadeverkningar av digitala spel och penningospel, motsvarande den nuvarande tjänstehelheten Peluuri. Dessutom stöds välfärdsområdena i utvecklingen av stöd- och terapitjänster samt förankringen av utvecklingsarbetets resultat.

Ett nytt nätverk, ett "spelmissbrukscenter", bildas för att bistå stöd- och terapitjänsterna. Nätverket består av en utvecklings- och påverkanshelhet (kompetensutveckling, utveckling av tjänsterna och servicesystemet) och den ovannämnda riksomfattande helheten av anonyma digitala tjänster. Verksamheten bygger starkt på nätverksbaserat arbete till stöd för välfärdsområdenas service. Välfärdsområdena ansvarar för de lagstadgade social- och hälsovårdstjänsterna. Genom centrets nätverk sprids kompetens, god praxis och metoder till välfärdsområdena för utvecklingen och tillhandahållandet av stöd- och terapitjänster för spelberoende.

Lagstiftningen om mentalvård och missbrukarvård reformerades den 1 januari 2023. Nu regleras mentalvården, missbrukarvården och mentalvårds- och missbrukarbetet inom socialvården främst genom hälso- och sjukvårdslagen och socialvårdslagen. Reformen förtydligade välfärdsområdenas och kommunernas uppgifter inom främjande av psykisk hälsa och förebyggande rusmedelsarbete samt tillhandahållandet av mentalvård och missbrukar- och beroendevård som en del av välfärdsområdenas social- och hälsovårdstjänster. Även socialvårdens och hälso- och sjukvårdens uppgifter och ansvarsfördelning inom dessa tjänster förtydligades, samordningen av tjänsterna stärktes och vid behov ska socialvården och hälso- och sjukvården kunna ordna dessa tjänster gemensamt.

När det gäller beroendevården infördes i både socialvårdslagen och hälso- och sjukvårdslagen bestämmelser om annat beroendebeteende utöver missbruk av berusningsmedel och substansrelaterade störningar. Med termen avses funktionella beroenden, som spelberoende. Principen är fortsättningsvis att det inte krävs diagnos eller exakt fastställande av sjukdom för att svara på en persons hjälp- eller stödbehov. Ett mål med tillägget var att förbättra möjligheterna till tidig identifiering av spelmissbruk så att kunden får den hjälp som behövs.

Tillgången till ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning och kunskaperna om kundernas särdrag har förbättrats. Vid rättshjälpsbyråerna arbetar 193 personer som ekonomi- och skuldrådgivare eller sekreterare. Det finns flera sätt att kontakta rådgivningen: kunden kan ringa, boka ett möte på byrån eller på distans, diskutera i chatten eller använda e-tjänsten. Dessutom finns ekonomirådgivningar på cirka 30 orter där kunden kan träffa ekonomi- och skuldrådgivare och sakkunniga från till exempel utsökningen, socialväsendet eller FPA. Till ekonomirådgivningen kan kunden komma med små eller stora ekonomiska frågor utan tidsbokning. Ekonomi- och skuldrådgivningspersonalen är utbildad i att ta hänsyn till spelberoendets särdrag och känner till verksamheten hos olika aktörer som

stöder spelmissbrukare. Till exempel Päijät-Hämeen pelipolku är ett samarbetsprojekt där ekonomi- och skuldrådgivningen har delat med sig av sin ekonomi- och skuldrelaterade expertis till intressentgrupper och kunder och tagit in information om rehabilitering för spelmissbrukare i sin rådgivning. Ekonomi- och skuldrådgivningen hjälper kunder ansöka om skuldsanering för privatpersoner och bevakar domstolarnas avgörandepraxis, särskilt möjligheterna för spelberoende att få skuldsanering för privatpersoner. Både spelmissbrukare och deras närstående gagnas av en bättre tillgång till rådgivning och bättre kännedom om olika särdrag i rådgivningen.

Ekonomi- och skuldfrågor uppmärksammas också i det spelpolitiska programmet. Åtgärder för att motverka överskuldssättning följs och främjas när programmet genomförs, och man hjälper kunderna hantera sina penningospelsskulder, återhämta sig ekonomiskt och stärka sina ekonomikunskaper.

Mari Pajula, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Sanna Helesuo, ledande sakkunnig, justitieministeriet

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

SRR 4/2021 rd – RSk 15/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen sörjer för verksamhetsförutsättningarna för de centrala myndigheterna inom den inre säkerheten (polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, Nödcentralsverket, Tullen och Migrationsverket), justitieförvaltningsmyndigheterna i rättsvårdskedjan (Åklagarmyndigheten och Brottspåföljdsmyndigheten) samt domstolsväsendet och att regeringen hållbart och långsiktigt tryggar deras finansieringsbas över valperioderna utifrån resursbehoven enligt redogörelsen för den inre säkerheten (SRR 4/2021 rd).

1. I redogörelsen för den inre säkerheten konstateras att den permanenta finansieringen behöver höjas med cirka 10 procent från ramnivån 2020 fram till 2030, om statsfinanserna tillåter det, för att tillgodose behoven på området inre säkerhet och rättsvård och för att trygga tillräckliga tjänster.

Under statsminister Marins regeringsperiod har ramanslagen för inrikesministeriets förvaltningsområde ökat från cirka 1,48 md euro i den tekniska ramen för 2020 till cirka 2,29 md euro 2023, vilket innebär en ökning med cirka 810 mn euro. I budgeten för 2023 beviljades förvaltningsområdet dessutom totalt 200 mn euro utöver ramnivån för 2023. Jämfört med den ordinarie budgeten för 2022 har anslagen under IM:s huvudtitel ökat med totalt 914 mn euro (58 procent) i budgeten för 2023.

Tilläggen 2023 beror huvudsakligen på förändringarna i omvärlden till följd av kriget i Ukraina, och på konsekvenserna av detta för myndigheterna inom den inre säkerheten samt för invandringen. Enligt rambeslutet 2022 minskar ramnivån för inrikesministeriets huvudtitel från nivån 2023 till cirka 1,6 md euro 2025–2026. Då är ökningen jämfört med nivån 2020 över 9 procent, och målet i redogörelsen för den inre säkerheten kan som helhet anses ha uppfyllts väl.

Vid den tidpunkt då redogörelsen färdigställdes var situationen emellertid på många sätt en annan än i slutet av 2022. Den kraftiga kostnadsökningen i synnerhet för ICT och lokaler har varit och är fortfarande en utmaning för förvaltningsområdet. De mest betydande tilläggen som gjorts för ramåret 2023 gäller Gränsbevakningsväsendets investeringar (163 mn euro för övervakningsflygplan, 15 mn euro för ett system för teknisk övervakning av land- och sjögränsen), Gränsbevakningsväsendets beredskap (30 mn euro) och invandringen (flyktingarna från Ukraina, totalt 493 mn euro).

Rättsvårdens resurser har granskats omfattande också ur den straffrättsliga kedjans perspektiv i statsrådets redogörelse för rättsvården (SRR 13/2022 rd). I samband med behandlingen av planen för de offentliga finanserna 2024–2027 våren 2023 behandlas finansieringsunderskottet inom rättsvården och en ökning av personalresurserna för rättsvården. Förundersökningsmyndighetens, åklagarens, rättshjälpens, domstolarnas och straffverkställighetens resurser måste vara rätt dimensionerade för att det straffrättsliga ansvaret ska kunna uppfyllas problemfritt.

Antti Karila, konsultativ tjänsteman, inrikesministeriet
Juha Saunamäki, ledande sakkunnig, justitieministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen effektiviserar bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet och i detta syfte bland annat 1) snarast möjligt uppdaterar strategin för bekämpning av organiserad brottslighet och 2) utreder och bedömer behoven av att utveckla lagstiftningen och utifrån detta bereder behövliga lagstiftningsförslag.

2. Regeringen har inlett förberedelserna för att uppdatera strategin för bekämpning av organiserad brottslighet. Justitieministeriet och inrikesministeriet har tillsammans inlett en preliminär utredning om professionell och organiserad brottslighet i Finland. Polisyrkeshögskolan utför utredningen, som blir klar våren 2023. Syftet är att den preliminära undersökningen ska utgöra bakgrundsinformation för åtgärderna i den uppdaterade strategin. Avsikten är att den egentliga beredningen av strategin (åtgärder och riktlinjer) ska inledas i början av den regeringsperiod som börjar sommaren 2023. Behoven av att utveckla lagstiftningen bedöms i strategiberedningen jämsides med beredningen av de övriga åtgärderna.

Ari Evwaraye, strategichef, inrikesministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en bedömning av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter och utifrån bedömningen bereder en proposition om ändring av lagstiftningen så att myndigheterna inom social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde åläggs att lämna polisen åtminstone de i övrigt sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hot mot liv eller hälsa eller förhindra en hotande gärning.

3. Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en arbetsgrupp som i början av 2023 påbörjar arbetet med att bereda bedömningen och lagändringarna.

Joni Komulainen, förvaltningsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Marja Penttilä, förvaltningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Heidi Kankainen, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

3. Enligt gällande lagstiftning har personalen inom småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning och högskoleutbildning samt personer som sköter uppgifter enligt lagen om grundläggande konstundervisning, lagen om fritt bildningsarbete eller ungdomslagen trots sekretessbestämmelserna rätt att till polisen anmäla om de vid fullgörandet av sina uppgifter har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Riksdagen förutsatte att det görs en bedömning om en ändring av lagstiftningen om utlämnande av uppgifter så att myndigheterna inom social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde i stället för att ha anmälningsrätt åläggs att lämna polisen åtminstone de i övrigt sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hot mot liv eller hälsa eller förhindra en hotande gärning.

Tjänstemän vid undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet har preliminärt diskuterat frågan om anmälningsskyldighet och bedömningen av den. Inrättandet av en arbetsgrupp och eventuellt en styrgrupp betraktades som det bästa och det rätta sättet att gå vidare, eftersom riksdagen också har förutsatt att en proposition med förslag till lagändringar eventuellt bereds utifrån bedömningen. Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en arbetsgrupp som i början av 2023 påbörjar arbetet med att bereda bedömningen och lagändringarna.

Marja Penttilä, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet

SRR 6/2021 rd – RSk 22/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noggrant följer hur åtgärderna för att öka integrationsutbildningens, i synnerhet språkutbildningens, genomslagskraft och obligatoriet när det gäller att delta i språkkurser påverkar inlärningsresultaten samt ser till att språkstudierna utvecklas så att språkkunskaperna hos dem som flyttat till landet bättre än för närvarande motsvarar kraven på språkkunskaper i arbetslivet.

Enligt integrationslagen är en invandrare skyldig att iaktta sin integrationsplan och söka sig till och delta i de åtgärder och tjänster som överenskommit i planen, inklusive språkutbildning. Om invandraren utan giltig orsak vägrar delta i arbetet med att utarbeta en integrationsplan, i översynen av planen eller i en överenskommen åtgärd i planen får hans eller hennes rätt till arbetslöshetsförmån begränsas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utkomststödet sänkas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomststöd. I regeringens proposition om en totalreform av integrationslagen (RP 208/2022 rd) föreslås det att kommunens ansvar för att främja integrationen utökas. Kommunen bör enligt förslaget bättre nå invandrare som står utanför arbetskraften, till exempel föräldrar som sköter sina barn hemma, så att de omfattas av åtgärderna i den inledande integrationsfasen och den vägen deltar i integrationsfrämjande tjänster.

Integrationsutbildningen har utvecklats under de senaste åren bland annat utifrån rekommendationer från statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet. När modeller för integrations- och språkutbildning utvecklats har man bland annat tagit hänsyn till behoven i olika kundsegment och i arbetslivet. Utbildningar kan också ordnas i kombination med arbete, till exempel som Arbetsplatssvenska och Arbetsplatsfinska eller integrationsutbildning vid sidan av arbetet. Arbetet med att utveckla integrationsutbildningen fortsätter i enlighet med förslagen i [statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet](#) I regeringens proposition om en totalreform av integrationslagen (RP 208/2022 rd) föreslås slutttestning av kunskaperna i finska eller svenska i samband med integrationsutbildningen för att utveckla uppföljningen av inlärningsresultaten och genomslaget. Utbildningsstyrelsen ansvarar på riksnivå för att utveckla och administrera slutttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen. Utvecklingsarbetet inleds i början av 2023.

Mira Sinkkonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter

RP 35/2021 rd – RSv 92/2022

Riksdagen förutsätter att regeringen noga utreder och bedömer den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen om behandling av biometriska uppgifter om utlänningar, inklusive förutsättningarna för användning av biometriska uppgifter i nationella informationssystem för registreringar enligt SIS-förordningarna, och vid behov vidtar lämpliga åtgärder för att ändra den nationella lagstiftningen.

I slutet av 2021 inledde inrikesministeriet ett projekt för att utreda en totalreform av utlänningslagen. Avsikten är att det egentliga arbetet med reformen av utlänningslagen ska inledas som ett separat projekt under nästa regeringsperiod. Avsikten är att behandlingen av biometriska uppgifter ska utredas och bedömas som en del av den reformen. Som ett led i utredningsarbetet kartläggs nationella bestämmelser och förfaranden för behandling av biometriska uppgifter från andra länder våren 2023 i Europeiska migrationsnätverkets (EMN) Inform-informationsöversikt.

Anu Polojärvi, specialsakkunnig, inrikesministeriet
Suvi Pato-oja, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Efterhandskontroll av uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier

RP 232/2021 rd – RSv 35/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen i framtiden vidtar behövliga åtgärder för att efterhandskontrollen av förutsättningarna för uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier ska fungera, bli effektivare och få resurser på ett sätt som säkerställer att det finns förutsättningar för uppehållstillstånd också efter det att tillståndet beviljats.

Arbets- och näringsministeriet konstaterar att lagändringar som gäller studerande från tredjeländer trädde i kraft den 15 april 2022. I och med lagändringarna beviljas de studerande uppehållstillstånd för hela den tid det tar att avlägga examen. Migrationsverket har inlett projektet AURA (Möjliggörande av automatiskt avgörande och tillståndsovervakning i efterhand) som finansieras med AMIF-medel och där ett mål är att utveckla och införa mekanismer för automatisk efterhandskontroll. I projektet AURA genomförs ändringar i Migrationsverkets informationssystem för att automatisera efterhandskontrollen av uppehållstillstånd för arbete och studier, och processer utarbetas för att ta i bruk det automatiserade systemet. Det första användningsfallet för den automatiserade efterhandskontrollen är de studiebaserade processerna, där förutsättningarna för att bevilja tillstånd behöver kontrolleras i efterhand i synnerhet i fall där den studerande har beviljats

uppehållstillstånd för hela studietiden. Efterhandskontrollen för studerande uppskattas kunna införas under det fjärde kvartalet 2023. Hela projektet planeras vara genomfört den 30 april 2025.

Åtgärderna främjar också övergången till en riskbaserad handläggning av uppehållstillstånd på grund av arbete och studier genom automatisering av efterhandskontrollen. Entydiga ansökningar om uppehållstillstånd kan behandlas i förenklade och automatiserade handlägningsförfaranden om det parallellt finns kontrollmekanismer för att identifiera eventuellt missbruk. De tekniska strukturerna möjliggör också mer omfattande kvalitetskontroll, kvalitetsuppföljning och effektanalys av automatiseringen. Samtidigt förbättras invandringsförvaltningens förmåga till informationsbaserad ledning.

Essi Lojander, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Ändring av finansieringslagstiftningen i samband med reformen av social- och hälsovårds och räddningsväsendet

RP 68/2022 rd – RSv 102/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att trygga finansieringen av oljebekämpning till havs.

1. Välfärdsområdenas finansieringsmodell har en inbyggd korrigeringsmekanism i det avseendet att efterhandskontrollen enligt 10 paragraf i finansieringslagen (617/2021) korrigerar skillnaden mellan den kalkylerade finansieringen och de faktiska nettokostnaderna på riksnivå i efterhand. Med andra ord beaktas skillnaden mellan områdenas kalkylerade kostnader och faktiska kostnader korrigerande i hela landets kalkylerade kostnader. Den exakta effekten för ett enskilt område beror på regionala behov och beräkningsfaktorer. Om välfärdsområdets finansiering inte räcker till för oljebekämpningsuppgifterna och det finns ett strukturellt underskott i finansieringen borde finansieringsmodellen korrigera en stor del av finansieringsunderskottet i och med efterhandskontrollen.

Den statliga finansieringen för välfärdsområdena är allmän finansiering, och om den verksamhet som tidigare finansierats med understöd inte får sådan finansiering i fortsättningen syns ökningen av nettokostnaderna i efterhandskontrollen av finansieringen på riksnivå. Denna finansiering fördelas över områdena enligt andelarna i finansieringsmodellen. En tillräcklig finansiering för välfärdsområdenas driftsekonomi har i vilket fall som helst tryggats inom ramen för gällande lagstiftning, områdena kan ansöka om tilläggsfinansiering från staten. Finansministeriet bevakar regelbundet hur välfärdsområdenas ekonomi utvecklas och hur finansieringen räcker till. Finansieringen av lagstadgade

uppgifter ska i vilket fall som helst vara tillräcklig – vid behov ska välfärdsområdena också allokera sina resurser bättre för att åstadkomma produktivitetsnytta.

Jussi Lindgren, ledande specialsakkunnig, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att uppnåendet av målen för reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet följs långsiktigt och att iakttagelserna rapporteras regelbundet.

2. Syftet med reformen av social- och hälsotjänsterna och räddningsväsendet är att minska skillnaderna i välfärd och hälsa, trygga likvärdiga och högklassiga social- och hälsotjänster för alla, förbättra säkerheten, främja tillgången till tjänster och förbättra deras tillgänglighet, trygga tillgången på yrkeskunnig arbetskraft, reagera på de utmaningar som samhällseliga förändringar för med sig och dämpa kostnadsökningen.

Måluppfyllelsen följs mångsidigt och långsiktigt. Den kontinuerliga nationella styrningen av social- och hälsovården och räddningsväsendet är ett viktigt instrument för att stödja och följa upp måluppfyllelsen. Det gemensamma informationsunderlaget för styrningen av välfärdsområdena består av uppgifter om välfärdsområdets befolkning och ekonomi samt organiseringen av social- och hälsovården och räddningsväsendet.

Välfärdsområdet utarbetar årligen en redogörelse för social- och hälsovården i välfärdsområdet och för välfärdsområdets ekonomiska läge och en redogörelse för hur räddningsväsendets tjänster genomförts och för det ekonomiska läget inom sitt område. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken upprättar årligen utifrån de uppgifter som erhållits i samband med tillsynen en redogörelse för jämlikheten i social- och hälsovården i välfärdsområdena. Med hjälp av de ovannämnda utredningarna utarbetar Institutet för hälsa och välfärd årligen en expertbedömning av befolkningens välfärd och hälsa samt social- och hälsovårdens tillstånd i hela landet, i samarbetsområdena för social- och hälsovården och i välfärdsområdena. Regionförvaltningsverket bereder årligen en expertbedömning inom sin region för att välfärdsområdesvis bedöma om räddningsväsendets servicenivå och finansieringsnivå är tillräckliga. Av regionförvaltningsverkens bedömningar sammanställs en riksomfattande expertbedömning.

Social- och hälsovårdsministeriet utarbetar årligen en riksomfattande redogörelse där det ingår en bedömning av hur väl kravet på jämlikhet i social- och hälsovården uppfyllts och om finansieringen är på en tillräcklig nivå. Inrikesministeriet upprättar årligen en riksomfattande redogörelse där det ingår en bedömning av genomförandet av räddningstjänsterna och av finansieringens tillräcklighet. Den ekonomiska utvecklingen och de mål som anges för den i lagen om välfärdsområdenas finansiering följs i planen för de offentliga finanserna.

Social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet förhandlar årligen med välfärdsområdena om genomförandet av de uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet som omfattas av välfärdsområdets organiseringsansvar. Finansministeriet deltar i förhandlingarna. Ett dokument utarbetas om förhandlingarna och offentliggörs i det allmänna datanätet.

Antto Korhonen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Statsrådets redogörelse om underrättelseagstiftningen

SRR 11/2021 rd – RSk 70/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en grundlig utredning om hur brandväggsbestämmelserna i underrättelseagstiftningen fungerar och om behoven att precisera dem samt att regeringen utifrån analysen bereder behövliga heltäckande, noggrant avgränsade och exakta lagstiftningsförslag för att förtydliga regleringen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen också i övrigt granskar underrättelseagstiftningens funktion, konsekvenser och eventuella ändringsbehov, ser till att lagstiftningen är uppdaterad i en föränderlig omvärld och säkerställer tillräckliga resurser för underrättelseverksamheten och tillsynen över den.

1–2. Statsrådet beslutade den 9 mars 2023 att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse.

Johanna Hakala, regeringsråd, inrikesministeriet

7 Lagutskottet

Missbruk av inflytande

RP 79/ 2010 rd – RSv 373/2010 rd

Riksdagen förutsatte den 15 mars 2011 att regeringen skyndsamt börjar bereda ett förslag till lagstiftning om kriminalisering av missbruk av inflytande.

Justitieministeriet tillsatte den 25 april 2014 en arbetsgrupp för att utreda bland annat denna fråga (arbetsgruppen för utredning av vissa behov av ändringar i bestämmelserna om mutbrott, JM 7/41/2014). Arbetsgruppens betänkande blev färdigt i februari 2015 och det sändes ut på remiss. Vid den fortsatta beredningen utarbetades ett utkast till lagstiftning som sändes på remiss. Den fortsatta beredningen av förslaget till lagstiftning pågår vid justitieministeriet. Lagstiftningsförslaget, som bygger på den tidigare beredningen och på de remissvar som inkommit om det, har varit ute på remiss den 13 oktober–den 25 november 2022.

Vissa ändringsbehov i fråga om bestämmelserna om mutbrott [Vissa ändringsbehov i fråga om bestämmelserna om mutbrott](#)

Vissa ändringsbehov i fråga om bestämmelserna om mutbrott [Vissa ändringsbehov i fråga om bestämmelserna om mutbrott](#)

Straffbestämmelse om handel med inflytande, sammandrag av utlåtanden [Straffbestämmelse om handel med inflytande, sammandrag av utlåtanden](#)

Leena Mäkipää, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Övervakning av förundersökningsmyndigheternas verksamhet och beslut om hemliga metoder för att inhämta information

RP 222/2010 rd – RSv 374/2010 rd

2. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder och överväger om besluten om hemliga metoder för att inhämta information bör ingå i domstolarnas behörighet.
2. Av riksdagens utskottshandlingar om den nya tvångsmedelslagen (806/2011) som trädde i kraft i början av år 2014 framgår att noteringen gäller beslutsfattande om täckoperationer, bevisprovokation genom köp och skydd av hemligt inhämtande av

information. I enlighet med vad som konstateras ovan har det ansetts ändamålsenligt att överväga ändringsbehoven i tvångsmedelslagen när det finns tillräckliga erfarenheter av tillämpningspraxis för den nya lagen. Justitieministeriet tillsatte därför den 10 juli 2020 en arbetsgrupp för att bedöma behoven av att ändra tvångsmedelslagen och bereda behövliga lagstiftningsändringar utifrån granskningen. Vid bedömningen av ändringsbehoven har arbetsgruppen beaktat till exempel riksdagens ställningstaganden, såsom den i uttalandet avsedda frågan om huruvida beslut om hemliga metoder för inhämtande av information bör ingå i domstolarnas behörighet. Utifrån arbetsgruppens betänkande och de yttranden som inkommit om det bereddes regeringspropositionen RP 217/2022 rd, som lämnades till riksdagen den 20 oktober 2022.

Ärendet föranleder således inga ytterligare åtgärder.

Lauri Rautio, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Avgörande i ärenden där ledamöterna i försäkringsdomstolen är eniga

RP 104/2014 rd – RSv 330/2014 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen prövar möjligheterna att ändra förfarandet för utnämning av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtrogna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden så att förfarandet blir öppnare och att det i förekommande fall ställs upp behörighetskrav för dessa ledamöter.

2. Justitieministeriet har utarbetat ett PM om förfarandet för utnämning av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtrogna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden. Justitieministeriet lämnade en utredning till lagutskottet den 17 december 2018. I fortsättningen är avsikten att bedöma om det ska fastställas behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid försäkringsdomstolen och på vilka grunder intresseledamöter kan utses till domstolarna. Sakkunnigledamöter kan inte avsättas från sitt uppdrag under pågående mandatperiod, varför ändringarna ska genomföras tidigast i slutet av 2024 när den nuvarande mandatperioden löper ut.

Piritta Koivukoski-Kouhia, specialsakkunnig, justitieministeriet

Identitetsstöld

RP 232/2014 rd – RSv 335/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp om metoderna och befogenheterna för att utreda identitetsstöld som förekommer som självständiga brott är tillräckliga och vidtar åtgärder för att effektivisera bekämpningen och utredningen av dessa brott, om det visar sig vara befogat.

Den nya 9 b § om identitetsstöld i 38 kap. i strafflagen (368/2015) trädde i kraft den 4 september 2015. I enlighet med vad som konstateras ovan har det ansetts ändamålsenligt att funktionen och tillräckligheten av utredningsmetoderna och befogenheterna kan bedömas när ändrings- och kompletteringsbehoven av tvångsmedelslagen (806/2011), som trädde i kraft i början av 2014, ska övervägas. Justitieministeriet tillsatte den 10 juli 2020 en arbetsgrupp för att bedöma behoven av att ändra tvångsmedelslagen och bereda behövliga lagstiftningsändringar utifrån granskningen. Vid bedömningen av ändringsbehoven har arbetsgruppen beaktat till exempel riksdagens ställningstaganden, såsom den i uttalandet avsedda frågan om huruvida metoderna och befogenheterna för att utreda identitetsstöld fungerar och är tillräckliga. Utifrån arbetsgruppens betänkande och de yttranden som inkommit om det bereddades regeringspropositionen RP 217/2022 rd, som lämnades till riksdagen den 20 oktober 2022.

Ärendet föranleder således inga ytterligare åtgärder.

Lauri Rautio, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Reformprogrammet för rättsvården

RP 246/2014 rd – RSv 308/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt utreder behovet av och möjligheterna att införa ett system där fullföljdsdomstolen tar emot muntlig bevisning med hjälp av ljud- och bildupptagningar som gjorts i tingsrätten.

Enligt regeringsprogrammet koncentreras mottagandet av bevisning vid rättegångar till tingsrätterna så att bevisupptagningen dokumenteras för hovrättsbehandlingen. I september 2021 lämnade regeringen en proposition om reformen (RP 133/2021 rd) till riksdagen. Riksdagen godkände propositionen med vissa ändringar i december 2021 (RSv 214/2021 rd).

Bestämmelser om ikraftträdandet av reformen utfärdas genom en särskild lag, när det tekniska system som reformen förutsätter är färdigt. Domstolsverket ansvarar för

beredningen av ibruktagandet av systemet. Avsikten är att övergå till ett nytt förfarande så fort som möjligt.

Jukka Siro, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Straffpraxis i fråga om rattfylleri

Ö 5/2014 rd – RSk 56/2014 rd

5. Riksdagen förutsätter att regeringen effektiviserar kartläggningen av rusmedelssituationen för unga rattfyllerimisstänkta jämte relaterade vidare åtgärder.

5. Institutet för hälsa och välfärd har främjat spridningen av verksamhetsmodellen Tie selväksi, som är avsedd för personer under 25 år som åkt fast för rattfylleri. Verksamhetsmodellen går ut på att polisen erbjuder unga personer som åker fast för rattfylleri en möjlighet att diskutera med en representant för social- och hälsovården omedelbart efter att de åkt fast. Efter att ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster överförts till välfärdsområdena ingår kartläggningen av rusmedelssituationen för unga rattfyllerimisstänkta och relaterade vidare åtgärder i välfärdsområdenas ansvar för att främja invånarnas välfärd och hälsa i samarbete med kommunerna och andra aktörer i området.

Den reviderade lagstiftningen om mentalvård och missbrukarvård, som trädde i kraft i början av 2023, förbättrar tillgången till tjänster inom mentalvård, missbrukarvård och beroendevård, tjänsternas kvalitet och ändamålsenlighet och stärker kundernas rätt att på lika villkor få de tjänster de behöver i alla åldersgrupper. Även förebyggande mål har satts upp för att förbättra servicesystemets funktion i syfte att möta behoven av att effektivisera kartläggningen av rusmedelssituationen för unga rattfyllerimisstänkta och de relaterade fortsatta åtgärderna.

Tapani Hämmäläinen, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter

RP 291/2014 rd – RSv 363/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utreder möjligheterna att införa ett lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter och de faser som föregår detta och att regeringen ger riksdagen de behövliga förslagen samtidigt

som den lämnar förslaget till lag om införande av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.

Under 2021 inledde justitieministeriet en bedömning av behovet av att reformera lagen om verkställighet av böter. Projektet har samband med förnyandet av Rättsregistercentralens informationssystem för verkställighet av påföljder. I detta sammanhang bedöms om förfarandet för förvandlingsstraff för böter ytterligare kan förenklas på basis av förslagen i de tidigare utredningarna. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för projektet. Arbetsgruppen ska lämna en rapport inom 2023 och avsikten är att en regeringsproposition om ändringarna i lagstiftningen ska lämnas 2024.

Juho Martikainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Reformen av domarutbildning

RP 7/2016 rd – RSv 99/2016 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen av domarutbildningen fungerar och vilka konsekvenser den har och fäster då särskild uppmärksamhet vid bland annat kostnaderna för reformen, domarutbildningsnämndens resurser, ansöknings- och utnämningförfarandet i fråga om assessorer och reformens konsekvenser för öppenheten inom domarkarriären, och lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av såväl 2020 som 2023.

Justitieministeriet utsåg den 14 juni 2022 en utredare, och ministeriet ska lämna lagutskottet en utredning före utgången av 2023.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Uppföljning av konsekvenserna av projektet för utvecklingen av tingsrättsnätverket

RP 270/2016 rd – RSv 126/2017 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar effekterna av omstruktureringen av tingsrätterna och den eventuella reformen av behandlingen av summariska tvistemål med särskilt fokus på den regionala tillgången till rättssäkerhet, fullföljandet av de språkliga rättigheterna, de ekonomiska konsekvenserna och utbudet av juridiska tjänster samt att regeringen lämnar lagutskottet en utredning i de här frågorna senast 2022.

Justitieministeriet lämnade den 29 december 2022 en utredningsrapport till lagutskottet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Centralisering av summariska tvistemål

RP 190/2017 rd – RSv 32/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar effekterna av omstruktureringen av tingsrätterna och reformen av behandlingen av summariska tvistemål med särskilt fokus på den regionala tillgången till rättssäkerhet, tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna, de ekonomiska konsekvenserna och utbudet av juridiska tjänster samt att regeringen lämnar lagutskottet en utredning i de här frågorna senast 2022.

Justitieministeriet lämnade den 29 december 2022 en utredningsrapport till lagutskottet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Uppföljning av konsekvenserna av projektet för att förenkla rättsprocesserna

RP 200/2017 rd – RSv 31/2018 rd

Riksdagen förutsätter att justitieministeriet följer hur reformen för att förenkla rättsprocesserna i de allmänna domstolarna fungerar och vilka konsekvenser den har, särskilt när det gäller bestämmelserna om domstolarnas sammansättningar och om den åtalades personliga närvaro vid rättegången, och att ministeriet lämnar lagutskottet en utredning om de frågorna före utgången av 2023.

Hur reformen fungerar och vilka konsekvenser den har följs särskilt när det gäller bestämmelserna om domstolarnas sammansättningar och om den åtalades personliga närvaro vid rättegången, och den utredning som avses i uttalandet kommer att lämnas till riksdagen före utgången av 2023. År 2022 inleddes ett utredningsarbete vid justitieministeriet i form av ett tjänsteuppdrag.

Katja Repo, specialsakkunnig, justitieministeriet

Den nya strukturen på utsökningen, dess funktion och effekter

RP 71/2018 rd – RSv 296/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga ger akt på hur den ändrade organisationen och uppdelningen av verkställigheten i samband med den nya strukturen på utsökningen fungerar och vilka effekterna blir samt att den lämnar lagutskottet en rapport om saken före utgången av 2022. I uppföljningen och rapporten ska särskild uppmärksamhet ägnas åt reformutfallet när det gäller gäldenärernas och borgenärernas ställning, rättssäkerheten och de språkliga rättigheterna, verkställighetens kvalitet, sakkunskapen och indrivningsresultatet samt de besparingar som eftersträvas genom reformen.

Justitieministeriet lämnade den 20 december 2022 en rapport till lagutskottet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Merja Muilu, regeringsråd, justitieministeriet

Reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

RP 88/2018 rd – RSv 175/2018 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt utreder och bedömer konsekvenserna av växelvist boende och behovet av ändringar i lagstiftningen om förmåner och tjänster samt utan dröjsmål bereder de ändringar som behövs i lagstiftningen och överlämnar dem till riksdagen.

2. För att stödja barns växelvisa boende och andra fall där barn har två hem utarbetades hösten 2021 en förvaltningsövergripande åtgärdsplan (som ett samarbete mellan JM, UKM, SHM, FM). Förslagen i åtgärdsplanen gällde social trygghet, social- och hälsovårdstjänster (social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde), undervisning och småbarnspedagogik (undervisnings- och kulturministeriet) samt fastställande av underhållsbidrag (justitieministeriet). Situationer där barns växelvisa boende redan har beaktats i lagstiftningen behandlades inte. I planen kartlades till vilka större totalreformer åtgärdsförslagen är kopplade. Konsekvenserna av förslagen bedömdes separat för varje förvaltningsområde. Åtgärdsplanen ska utgöra stöd för beslutsfattandet i pågående utvecklingsprogram och lagprojekt. Som ett led i åtgärdsplanen utreddes de olika myndigheternas ansvar för att driva åtgärderna framåt.

Social- och hälsovårdsministeriet har beaktat växelvist boende bland annat i reformerna av lagstiftningen om funktionshinderservice och lagen om utkomststöd. Bland de förslag om utveckling av den sociala tryggheten som ingick i mellanrapporten av den parlamentariska kommittén för social trygghet från den 16 mars 2023 hänför sig i synnerhet förslag 13 (reform av barnbidragssystemet bland annat med tanke på olika familjesituationer), förslag 14 (utredning om förebyggande och minskning av risken för barnfattigdom) samt förslag 16 (utvecklingsförslag om bostadsstöd) till barns växelvisa boende och andra fall där barn har två hem.

Annika Juurikko, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen stärker och utvecklar stödet för föräldraskap och parrelationer och tjänsterna för separationssituationer i syfte att förebygga och avgöra utdragna och svåra vårdnads- och umgängestvister.

3. Utvecklandet av stödet för föräldraskap och parrelationer och tjänsterna för separationssituationer fortsätter. Användningen av föräldraplanen, som är ett hjälpmedel i föräldraskapet efter en separation, främjas bland annat som en del av familjecentralernas utvecklingsarbete. Beredningen av kompetens- och stödcenter som svarar mot behoven hos de barn, unga och familjer som är mest utsatta har fortsatt. I regeringens program Framtidens social- och hälsocentral spelar basservicen en central roll. Det fästs uppmärksamhet vid förebyggande tjänster och tidigt stöd, exempelvis tjänster vid separation och andra kriser i familjelivet.

Marjo Malja, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

4. Riksdagen förutsätter att det ges riksomfattande anvisningar och utbildning om hur de utredningar om omständigheterna som utarbetas för domstolsbehandlingen av ärenden som gäller vårdnad och umgängesrätt ska göras och att man bedömer behovet av att reglera behörighetskraven för dem som gör utredningarna.

4. Institutet för hälsa och välfärd publicerade 2021 en handbok för utarbetande av socialnämndens utredning i enlighet med lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (expertgruppens rekommendation). Dessutom sammanställde en sakkunniggrupp vid Institutet för hälsa och välfärd 2022 ett ställningstagande om kraven på behörighet, utbildning och samarbetsstrukturer vid utredningar för domstolen i enlighet med lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Jari Keinänen, direktör, Social- och hälsovårdsministeriet

5. Riksdagen förutsätter att regeringen noga ger akt på genomförandet och effekterna av reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt och att den därvid i synnerhet ägnar uppmärksamhet bland annat åt hur de utvidgade möjligheterna att avtala om vårdnad, boende och umgänge utnyttjas

och motsvarande utvidgade befogenheter för de sociala myndigheterna utövas och åt hur det växelvisa boendet fungerar och hur effektiva de metoder är som är avsedda mot föräldraalienation och annat hindrande av umgängesrätten.

5. Reformen trädde i kraft den 1 december 2019. En separat utredning om genomförandet och effekterna av reformen sammanställs med särskilt fokus på de faktorer som riksdagen lyft fram när det finns tillräckligt med erfarenhet av tillämpningen av reformen.

Outi Kempainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Inrättande av Domstolsverket

RP 136/2018 rd – RSv 218/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den reform som gäller inrättande av Domstolsverket fungerar och vilka konsekvenser reformen har för domarutbildningen samt för domarutbildningsnämndens och domarförslagsnämndens ställning och uppgifter, och lämnar en rapport om saken före utgången av 2023.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den reform som gäller inrättande av Domstolsverket fungerar och vilka konsekvenser reformen har särskilt med avseende på domstolarnas oberoende och rättssäkerheten, förhållandet och uppgiftsfördelningen mellan justitieministeriet och verket, hur ledningen av verket och direktions sammansättning fungerar samt hur resurserna räcker till, och lämnar en rapport om detta till lagutskottet före utgången av 2025.

1. Justitieministeriet utsåg den 14 juni 2022 en utredare, och ministeriet ska lämna lagutskottet en utredning före utgången av 2023.

2. Finansministeriet tillsatte den 13 december 2022 ett projekt för utvärdering av ämbetsverk 2022–2023 för mandatperioden 13.12.2022–30.9.2023. Ett av de ämbetsverk som ska utvärderas i projektet är Domstolsverket. Utifrån utvärderingen sammanställs en utredning som ska lämnas till lagutskottet före utgången av 2025.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Ändring av lagstiftningen om bestämmande av förvandlingsstraff för böter

RP 178/2018 – RSv 245/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheterna att utveckla och utöka placeringen av personer som dömts till förvandlingsstraff i missbrukarvård i en anstalt utanför fängelset samt möjligheterna att fortsatt få behövliga missbrukartjänster och social- och hälsovårdstjänster under en tillräckligt lång tid efter att placeringen i anstalt och avtjänandet av förvandlingsstraffet har upphört.

1. Justitieministeriet har ställt upp ett resultatmål för 2021–2024 för Brottspåföljdsmyndigheten om att öka placeringen av korttids- och bötesfångar i anstalter utanför fängelset. År X inledde Brottspåföljdsmyndigheten ett projekt om korttids- och bötesfångar. Under 2022 genomfördes sammanlagt 320 placeringar utanför fängelse i en anstalt för missbrukarvård, och totalt 254 av dessa var slutförda placeringar. Allt som allt har 402 klienter under projektet slutfört sin placering planenligt. Under projektet har regionala processer tagits fram och klientsamarbetet med social- och hälsovården intensifierats. Projektets utfall utvärderas i en undersökning. Målet är att framskrida stegvis genom att öka antalet placeringar i anstalter utanför fängelset så att 25 procent av alla frisläppta bötesfångar placeras i missbrukarvård utanför fängelset 2024.

Införandet av Brottspåföljdsmyndighetens verksamhetsutvecklings- och informations-systemsprojekt (Roti) och organisationsförändringen inom Brottspåföljdsmyndigheten försvårade avsevärt genomförandet av placeringarna. Projektet förlängs till den 30 juni 2023.

Minna Piispa, konsultativ tjänsteman, justitieministeriet

Ändring av äktenskapslagen

RP 211/2018 rd – RSv 256/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste utreder dels hur äktenskap som ingåtts av en minderårig eller trots hinder för äktenskap kan avslutas, upplösas, upphävas eller ogiltigförklaras på något annat sätt än genom äktenskapsskillnad, dels vilka konsekvenser detta har för bland annat makarnas och barnens ställning.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt utreder revideringsbehoven och konsekvenserna av bestämmelserna om erkännande av äktenskap som ingåtts av minderåriga utomlands.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste utreder dels hur påtvingade äktenskap kan avslutas, upplösas, upphävas eller ogiltigförklaras på något annat sätt än genom äktenskapsskillnad, dels vilka konsekvenser detta har för bland annat makarnas och barnens ställning.

1–3. Regeringen lämnade den 14 oktober 2021 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av äktenskapslagen och till lagar som har samband med den (RP 172/2021 rd). I propositionen föreslås särskilda bestämmelser om erkännande av äktenskap som minderåriga ingått utomlands. Dessutom föreslås bestämmelser som gör det möjligt att genom upphävande upplösa äktenskap som ingåtts genom tvång. I samband med beredningen har det inte ansetts vara nödvändigt att föreslå ändringar i lagstiftningen om upplösning av äktenskap som ingåtts trots hinder för äktenskap.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Outi Kemppainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Revidering av 20 kapitlet i strafflagen

RP 212/2018 rd – RSv 305/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt reviderar bestämmelserna om utnyttjande- och våldtäktsbrott mot barn i strafflagens 20 kap. och överlämnar en proposition om saken till riksdagen. I reformen ska straffen för utnyttjande- och våldtäktsbrott mot barn skärpas ytterligare, särskilt minimistraffen, och regleringstekniken och brottsbeteckningarna bedömas. Man bör särskilt granska regleringstekniken i fråga om gärningar i vilka det ingår samlag, betydelsen av barnets ålder och frågan om huruvida dessa gärningar borde överföras till våldtäktsbrotten. Konsekvenserna för jämställdheten ska beaktas i reformen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt inleder en totalreform av 20 kap. i strafflagen och i det sammanhanget gör en översyn av bestämmelserna om de olika sexualbrotten i kapitlet så att de bildar en tydlig och konsekvent helhet. Dessutom bör man särskilt bedöma rekvisitet för våldtäktsbrott i fråga om andra gärningar än de som riktar sig mot barn. Det är bland annat viktigt att bedöma regleringen om offrets hjälplösa tillstånd och en stärkning av samtyckets ställning i definitionen av våldtäktsbrott och andra sexualbrott. Konsekvenserna för jämställdheten ska beaktas i reformen.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med totalreformen av 20 kap. i strafflagen eller separat bedömer utvecklingsbehoven även i fråga om de straffbestämmelser om sexualbrott som ingår i andra kapitel i strafflagen. Konsekvenserna för jämställdheten ska beaktas i reformen.

1–3. Regeringen lämnade den 17 februari 2022 en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om sexualbrott (RP 13/2022 rd). Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2023 (RSv 88/2022 rd).

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Sami Kiriakos, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Miljöansvar vid konkurs

RP 221/2018 rd – RSv 311/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder bestämmelser om miljöansvar för konkursbon. Bestämmelserna ska balanserat beakta både borgenärernas rätt att få betalt och de grundläggande miljö rättigheterna.

Statsrådet ska inleda en VN TEAS-utredning där man jämför olika modeller för reglering av offentligt miljöansvar vid konkurs. Avsikten är att utredningen ska vara klar våren 2024. Beslut om eventuell fortsatt beredning fattas efter remissbehandlingen.

Mari Aalto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Förbud mot könsstympling av flickor

MI 1/2019 rd – RSv 44/2020 rd

Riksdagen förutsätter utifrån medborgarinitiativet att statsrådet snarast möjligt vidtar åtgärder för att i strafflagen tydligare kriminalisera könsstympling av flickor och kvinnor och under denna valperiod förelägger riksdagen de lagförslag som behövs.

Justitieministeriet tillsatte den 27 maj 2021 en arbetsgrupp med uppgiften att bereda förslag till bestämmelser i strafflagen som tydligare kriminaliserar könsstympling av flickor och kvinnor ([Projekt för att bereda förslag till sådana bestämmelser i strafflagen som tydligare kriminaliserar könsstympling av flickor och kvinnor](#)). Arbetsgruppens mandatperiod har genom justitieministeriets beslut förlängts till den 30 november 2022. Beslut om fortsatta åtgärder fattas under våren 2023.

Leena Mäkipää, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Riktade trakasserier

RP 226/2020 rd – RSv 97/2021 rd

Riksdagen förutsätter att man skyndsamt utreder och bedömer behoven av att ändra lagstiftningen för att effektivare kunna ingripa i riktade trakasserier med straffrättsliga medel samt bereder de lagförslag och anvisningar som behövs, så att offrens ställning stärks.

Riksdagens uttalande var en central orsak till att det vid justitieministeriet utarbetades en bedömningspromemoria om de straffrättsliga lagstiftningsbehoven när det gäller riktade trakasserier. Bedömningspromemorian om [straffrättslig reglering om riktade trakasserier](#) publicerades den 7 september 2022. I bedömningspromemorian analyseras sådan verksamhet i ett elektroniskt datanät som går ut på att flera personer skickar förkastliga meddelanden och som måste betraktas som systematiskt trakasserier. I promemorian läggs fokus på riktade trakasserier som gäller skötseln av en persons arbetsuppgifter eller samhällsuppgifter.

Av promemorian framgår att det finns grunder för att separat kriminalisera riktade trakasserier, och promemorian innehåller följaktligen också ett förslag till en ny straffbestämmelse. Enligt förslaget ska det vara straffbart att inleda och delta i riktade trakasserier. Det föreslås att teleövervakning ska kunna tillämpas för att främja förhindrande och utredning av riktade trakasserier.

Bedömningspromemorian var ute på remiss fram till den 31 oktober 2022. Ett [sammandrag av yttrandena](#) publicerades den 14 december 2022. Yttrandena utgör ett omfattande material som ska analyseras omsorgsfullt innan det fattas beslut om fortsatta åtgärder. En eventuell regeringsproposition kan överlämnas först till den nya riksdagen som väljs våren 2023.

Janne Kanerva, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Reform för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar

RP 109/2021 rd – RSv 34/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar fungerar och vilka konsekvenser den har samt lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av 2026.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar och den eventuella reformen gällande ett positivt kreditupplysningsregister fungerar tillsammans och vilka de samlade konsekvenserna är samt att regeringen lämnar en utredning om saken till lagutskottet senast fyra år efter det att det positiva kreditupplysningsregistret tagits i bruk.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen tillgodoser Utsökningsverkets behov av tilläggsanslag för att målen för reformen av lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar ska kunna nås.

1–3. Justitieministeriet har börjat planera och bereda en efterhandsutvärdering av ändringarna i kreditupplysningslagen. Den uppföljning som avses i riksdagens första uttalande ska genomföras som en del av den mer övergripande efterhandsutvärderingen av ändringarna i kreditupplysningslagen. Under våren 2023 ska material om åren före lagändringarna börja sammanställas i anslutning till efterhandsutvärderingen, inklusive statistik och annan tillgänglig information. I enlighet med den uppföljningsplan som ingår i regeringspropositionen kan konsekvenserna för de fysiska personernas och företagens ställning följas till exempel med hjälp av den statistik över antalet anteckningar om betalningsanmärkningar som förs av dem som bedriver kreditupplysningsverksamhet, myndigheternas statistik och andra källor, såsom de senaste forskningsrönen gällande överskudsättning. Utöver konsekvenserna för gäldenärerna är det också nödvändigt att bedöma åtminstone hur de ändrade lagringstiderna har påverkat kreditupplysningsverksamheten och användningen av kreditupplysningar till exempel vid bedömning av kreditvärdighet, beviljande av kredit eller uthyrning av bostäder. Även konsekvenserna för myndigheterna behöver följas upp, i synnerhet konsekvenserna för Utsökningsverket och dataombudsmannen.

Den lag om ett positivt kreditupplysningsregister som avses i riksdagens andra uttalande trädde i kraft den 1 augusti 2022. Enligt ikraftträdandebestämmelserna i lagen börjar det positiva kreditupplysningsregistret användas våren 2024 i fråga om konsumentkrediter och våren 2026 i fråga om krediter som fysiska personer har tecknat för sin näringsverksamhet. Konsekvenserna av det nya registret och de sammanlagda effekterna som det nya registret och ändringarna i kreditupplysningslagen har på kreditgivningen och gäldenärerna kan följas upp på det sätt som avses i riksdagens uttalande efter att registret har börjat användas i fråga om konsumentkrediter. Justitieministeriet har för avsikt att genomföra en efterhandsutvärdering av lagstiftningen även till denna del.

I syfte att uppnå de mål som avses i riksdagens tredje uttalande fogades till budgetpropositionen för 2023 ett förslag på att utöka omkostnaderna för Utsökningsverket med ett anslag på 320 000 euro för att täcka de utgifter som orsakas av ändringarna i kreditupplysningslagen. Riksdagen godkände budgeten den 21 december 2022. I samband med beredningen av ändringarna i bestämmelserna om lagringstiderna för uppgifter om

betalningsstörningar uppskattades att ändringarna kommer att medföra extra arbete för Utsökningsverket till en omfattning av 8–10 årsverken. Det beviljade tilläggsbeloppet på 320 000 euro uppskattas täcka 8 årsverken. I rambeslutet har ett anslag av samma storlek (320 000 euro) reserverats för Utsökningsverket även för 2024. Avsikten är att kontinuerligt följa upp vilka konsekvenser lagändringarna får för Utsökningsverket.

Virpi Koivu, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Uppföljning av ändringen i föräldraskapslagen

RP 132/2021 rd – RSv 85/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet ger akt på hur den ändring som lindrar ovillkorligheten i bestämmelserna om tidsfristen för väckande av talan om upphävande av föräldraskap fungerar och vilka följder ändringen har samt att statsrådet vid behov utreder alternativ för en vidareutveckling av bestämmelserna.

Föräldraskapslagen (775/2022) trädde i kraft den 1 januari 2023. Ändringens effekt och konsekvenser följs upp.

Salla Silvola, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Upptagning och mottagande av muntlig bevisning i de allmänna domstolarna

RP 133/2021 rd – RSv 214/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2022 lämnar riksdagen en redogörelse om tryggande och stärkande av rättsstaten och om rättsvårdens verksamhetsförutsättningar.
2. Riksdagen förutsätter att informationssystemen och de tekniska lösningarna måste vara klara och driftsäkra innan reformen träder i kraft. Dessutom ska det sörjas för behövlig utbildning och annan beredskap inför reformen samt för de resurser som reformen kräver. En utredning om detta ska lämnas till lagutskottet i samband med propositionen om reformens ikraftträdande.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen angående mottagande och upptagning av muntlig bevisning i de allmänna domstolarna fungerar och vilka konsekvenser den har samt lämnar en utredning om saken senast fem år från det att reformen trätt i kraft.

1. Statsrådets redogörelse för rättsvården (SRR 13/2022 rd) lämnades till riksdagen den 17 november 2022.

Niina Puolusmäki, ledande sakkunnig, justitieministeriet

2–3. Justitieministeriet lämnar lagutskottet de utredningar som förutsätts inom de tidsfrister som anges i uttalandet.

Jukka Siro, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Uppföljning av lagstiftningen om sexualbrott

RP 13/2022 rd – RSv 88/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter med beaktande av de otillräckliga anslagen inom justitieministeriets förvaltningsområde att regeringen noga följer huruvida de tilläggsanslag som anvisats myndigheter och domstolar för genomförandet av totalreformen av 20 kap. i strafflagen är tillräckliga och inbördes proportionerliga samt vid behov vidtar åtgärder för att stärka anslagsläget.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att medborgarna får effektiv och heltäckande information om totalreformen av 20 kap. i strafflagen och att de nya straffbestämmelserna om sexualbrott beaktas på behörigt sätt i sexualupplysningen och sexualfostran. För att säkerställa tillräcklig kompetens måste även behövlig utbildning vid myndigheter och domstolar ordnas.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen på bred front och ingående följer hur totalreformen av 20 kap. i strafflagen fungerar, hur bestämmelserna tillämpas och vilka konsekvenser reformen har. Särskild uppmärksamhet bör fästas bland annat vid tillämpningen av de straffbestämmelser som grundar sig på avsaknad av frivillighet, det vill säga bestämmelserna om våldtäkt och sexuellt övergrepp. Också tillämpningen av straffbestämmelsen om sexuellt utnyttjande bör bevakas med särskild hänsyn till gränsdragningen mellan den bestämmelsen och de straffbestämmelser som grundar sig på avsaknad av frivillighet och till huruvida det inbördes förhållandet mellan bestämmelserna är tydligt. Särskild uppmärksamhet bör också fästas vid tillämpningen av straffbestämmelserna om sexualbrott mot barn och vid konsekvenserna av straffpraxis. En utredning om hur reformen fungerat och vilka konsekvenser den gett ska lämnas till lagutskottet senast fem år efter det att reformen trätt i kraft.

1–3. Anslagens tillräcklighet:

Tillräckligheten av de tilläggsanslag som anvisats för genomförandet följs upp från och med lagarnas ikraftträdande. Eventuella åtgärder för att stärka anslagsläget vidtas i samband med ram- och budgetberedningen av statsfinanserna.

Reformen av sexualbrottslagstiftningen och hur den beaktas i sexualupplysningen och sexualfostran:

Av läroämnena i skolan har sexualbrottslagstiftningen beröringspunkter med hälsokunskap och, ur brottsligt perspektiv, även samhällslära. Den 26 januari 2023 publicerade Utbildningsstyrelsen på sin webbplats samlat material som skolorna och läroanstalterna kan använda som stöd när dessa frågor behandlas på lektionerna i hälsokunskap och samhällslära. (<https://www.oph.fi/fi/tapahtumat/2023/eikaikellevakivallalle-sivuston-ja-materiaalien-julkistamistilaisuus>)

Tidigare publicerat material:

- broschyr och affisch för gymnasieelever och yrkesstuderande, kan även användas med elever i årskurserna 7–9: [Hur man förebygger och ingriper i sexuella trakasserier och sexuellt våld](#)
- en serie videoklipp: [Som vuxen bär du ansvaret för att känna igen och ingripa vid mobbning, trakasserier, diskriminering och våld](#)
- Observera och identifiera när ett barn har upplevt sexuellt våld: [Observera och identifiera när ett barn har upplevt sexuellt våld](#)
- Sexuella trakasserier och sexuellt våld mot unga – Identifiera och ingrip [Sexuella trakasserier och sexuellt våld mot unga – Identifiera och ingrip](#)

Undervisnings- och kulturministeriet uppmanar högskolorna att på eget initiativ beakta centrala, aktuella mål för den kompetens som lärarna behöver i sitt arbete. På grund av den autonomi i fråga om forskning och undervisning som högskolorna garanteras i lag kan undervisnings- och kulturministeriet dock inte förplikta dem till detta.

Inom ramen för det lärarutbildningsforum som undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt har man tagit fram ett gemensamt åtagande för alla lärarutbildare att förebygga sexuella och könsrelaterade trakasserier samt annat osakligt beteende inom lärarutbildningen. I enlighet med åtagandet ska följande fem principer följas i lärarutbildningen: 1) Vi är förtrogna med relevanta lagar och anvisningar 2) Vi identifierar och ingriper genast i trakasserier 3) Vi vet hur vi ska agera i trakasserisituationer 4) Vi erbjuder de blivande lärarna verktyg och säkerställer att de har aktuell kompetens och 5) Vi säkerställer en studiemiljö utan trakasserier. Lärarutbildningsforumet har reviderat utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen. Utvecklingsprogrammet fokuserar bland annat på barns och ungas välbefinnande.

Information till allmänheten

Den 19 december 2022 publicerade justitieministeriet en webbsida om sexualbrott som är avsedd för allmänheten. Webbsidan redogör kort för det huvudsakliga innehållet i totalreformen av 20 kapitlet i strafflagen och ger svar på olika vardagliga frågor. Webbsidan finns

för närvarande på följande språk: finska, svenska, engelska, ryska, estniska, nordsamiska, arabiska, somaliska och persiska. Utöver webbsidan inledde justitieministeriet dessutom den 23 januari 2023 en kampanj för att informera allmänheten om lagreformens huvudsakliga innehåll. Målet med kampanjen är att säkerställa att en så stor del av befolkningen i Finland som möjligt är medveten om de centrala ändringar som gjorts i lagstiftningen om sexualbrott. Kampanjen genomförs på finska, svenska och engelska med hjälp av utomhusaffischering, skärmbilder på webbtjänster som är populära bland unga, aktualitetssajter och justitieministeriets Instagram-inlägg.

Utbildning för myndigheterna och domstolarna

I anslutning till totalreformen av lagstiftningen om sexualbrott har det organiserats en webbkurs för poliser. Den riktar sig framför allt till de poliser som berörs av reformen i praktiken. Ett antal poliser har dessutom deltagit i de kurser som ordnats av Åklagarmyndigheten. Materialet har översatts till svenska med tanke på de svenskspråkiga polisernas behov, och en separat kurs har också ordnats på svenska.

Åklagarmyndigheten ordnade i slutet av hösten 2022 tre kurser om ändringarna i lagstiftningen om sexualbrott. Kurserna hölls av specialåklagare som fördjupat sig i ämnet. Målet med kurserna var att ge deltagarna en bild av reformens centrala innehåll och dess målsättningar. Kurserna riktade sig till åklagare som sköter brottmål enligt 20 kap. i strafflagen och till representanter för intressentgrupperna, främst undersökningsledare.

Domstolsverket ordnade den 27 januari 2023 en riksomfattande utbildningsdag om den reviderade lagstiftningen om sexualbrott. Hovrätterna har under 2022 ordnat kurser med samma innehåll för rättskipningspersonalen vid hovrätterna och tingsrätterna i respektive hovrätts domkrets, och de har fortsatt att ordna kurser i början av 2023.

Justitieministeriet ordnar den 31 januari 2023 en utbildningsdag för offentliga rättsbiträden om den reviderade lagstiftningen om sexualbrott.

Uppföljning av lagstiftningens funktion, tillämpning och konsekvenser

Den reviderade lagstiftningen om sexualbrott trädde i kraft den 1 januari 2023. Det är inte ändamålsenligt att undersöka och utvärdera lagstiftningens funktion, tillämpning och konsekvenser förrän lagstiftningen har varit i kraft en längre tid.

Samir Kiriakos, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Lagar om brådskande behandling av brott mot barn

RP 144/2022 – RSv 192/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt bevakar hur resurserna för brådskande behandling av brott mot barn räcker till och vidtar omedelbara åtgärder för att öka resurserna om de i praktiken visar sig otillräckliga och i synnerhet om behandlingen av andra brottmål fördröjs.

Riksdagen har godkänt lagarna om brådskande behandling av brott mot barn (RSv 192/2022). Lagarna träder i kraft den 1 oktober 2023. Tillräckligheten av de tilläggsanslag som anvisats för genomförandet följs upp från och med lagarnas ikraftträdande. Eventuella åtgärder för att stärka anslagsläget vidtas i samband med ram- och budgetberedningen av statsfinanserna.

Katariina Jahkola, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Effektiv övervakning av besöksförbud

RP 143/2022 rd – RSv 203/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den elektroniska övervakningen av utvidgat besöksförbud fungerar och vilka konsekvenser det har samt utifrån erfarenheterna bedömer behovet och möjligheterna att utveckla den elektroniska övervakningen och utvidga dess användningsområde vid övervakningen av att besöksförbud iakttas.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur resurserna för att effektivisera besöksförbudet räcker till och vidtar omedelbara åtgärder för att öka resurserna, om de visar sig vara otillräckliga.

1–2. Funktionen och konsekvenserna av den elektroniska övervakningen av besöksförbud börjar följas upp från och med att lagarna träder i kraft. Lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2023. Behoven av och möjligheterna att utveckla och utvidga den elektroniska övervakningen och dess användningsområde bedöms utifrån erhållna erfarenheter.

Tillräckligheten av de tilläggsanslag som anvisats för genomförandet följs upp från och med lagarnas ikraftträdande. Eventuella åtgärder för att stärka anslagsläget vidtas i samband med ram- och budgetberedningen av statsfinanserna.

Katja Repo, specialsakkunnig, justitieministeriet

Ändring av 21 kap. 8 och 8 b paragraf i rättegångsbalken

RP 201/2022 rd – RSv 240/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen i syfte att öka tillgången till rättslig prövning skyndsamt vidtar nya lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att sänka rättegångskostnaderna och tröskeln för att inleda process i tvistemål och utreder åtgärder för att stödja de ekonomiska möjligheterna för parter i tvistemål att stå för rättegångskostnaderna.

Statsrådet beslutade den 2 februari 2023 att vidta de åtgärder som föranleds av uttalandet.

Jukka Siro, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Lagen om öppenhetsregistret och hur den fungerar

RP 98/2022 rd – RSv 304/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att tillämpningsområdet för lagen om öppenhetsregistret när det gäller påverkanskommunikation som utövas på riksdagen och ministerierna följs upp och att man utifrån erfarenheterna bedömer möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet till påverkanskommunikation på andra förvaltningsnivåer.
2. Riksdagen förutsätter att det heltäckande och i stor omfattning följs upp hur lagen om öppenhetsregistret fungerar och vilka konsekvenser den har med beaktande av bland annat anmälningsskyldigheten och dess begränsningar, de uppgifter som ska anmälas och anmälningsförfarandet samt sanktionssystemet. Också regleringens konsekvenser för civilsamhällets och företagens samhällsaktivitet och påverkanskommunikation bör följas upp.

1.–2. Statsrådet beslutade den 23 mars 2023 att vidta de åtgärder som föranleds av skrivelsen.

Sami Demirbas, specialsakkunnig, justitieministeriet

Lagstiftning om äktenskap som ingåtts under tvång

RP 172/2021 rd – RSv 285/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur bestämmelserna om upphävande av äktenskap som ingåtts genom tvång fungerar och vilka konsekvenser de har samt vid behov vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar granskningen av straffbestämmelserna om tvingande till äktenskap och utifrån det vidtar behövliga åtgärder för att i strafflagen förtydliga straffbarheten för tvingande till äktenskap.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar bestämmelserna om erkännande av äktenskap som en minderårig ingått utomlands och vid behov bedömer behovet av mer omfattande ändringar i lagstiftningen.

1.–3. Statsrådet beslutade den 23 mars 2023 att vidta de åtgärder som föranleds av skrivelsen.

Leena Mäkipää, lagstiftningsråd, justitieministeriet
Outi Kempainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Statsrådets redogörelse för rättsvården

SRR 13/2022 rd – RSk 84/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen sörjer för rättsvårdens verksamhetsförutsättningar och vidtar omedelbara åtgärder för att avhjälpa finansieringsunderskottet inom rättsvården genom att väsentligt öka de permanenta anslagen för rättsvården utifrån de resursbehov som framförs i redogörelsen SRR 13/2022 rd på ett hållbart och långsiktigt sätt som överskrider valperioderna.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart inleder en utredning med brett förankrad sammansättning om behoven och möjligheterna att utöka juristutbildningen samt om att utveckla den examensinriktade fortbildningen och den kompletterande utbildningen för att svara på de utmaningar med utbildning och rekrytering av personal inom rättsvården som framgår av redogörelsen SRR 13/2022 rd. En skriftlig redogörelse om projektet och dess framskridande ska lämnas till lagutskottet före utgången av 2023. Även behoven och möjligheterna att utveckla utbildningen inom brottspåföljdsområdet bör utredas antingen i detta sammanhang eller separat.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för det fortsatta arbetet med och genomförandet av de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som föreslås i redogörelsen SRR 13/2022 rd. Beredningen av åtgärderna samt deras framskridande och genomslag bör följas aktivt och noggrant.
4. Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av september 2026 lämnar riksdagen en ny övergripande redogörelse om rättsvårdens verksamhetsförutsättningar och de åtgärder som behövs med tanke på åtgärdsförslagen i redogörelsen SRR 13/2022 rd samt rekryterings- och utbildningsutmaningarna inom rättsvården. Redogörelsen bör också bedöma mer

allmänna, principiella frågor som gäller rättsstaten samt innehållsfrågor som gäller tillgången till rättvisa liksom också kopplingarna till rättsvården på EU-nivå och internationell nivå.

1.–4. Statsrådet beslutade den 1 mars 2023 att vidta de åtgärder som föranleds av skrivelsen.

Niina Puolusmäki, ledande sakkunnig, justitieministeriet

Lagstiftning som gäller rökning i fängelser

RP 272/ 2022 rd – RSv 226/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur resurserna vid Brottpåföljdsmyndigheten och Enheten för hälso- och sjukvård för fångar räcker till för att ordna och övervaka möjligheter till rökning för fångar och häktade samt för stödåtgärder för rökavvänjning och att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att öka resurserna om de visar sig vara otillräckliga.

Lagarna träder i kraft den 4 september 2023. Efter att lagstiftningen trätt i kraft kommer dess funktion och anslagens tillräcklighet att följas upp, och eventuella behov av tilläggsanslag behandlas i samband med ram- och budgetberedningen av statsfinanserna.

Juho Martikainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

8 Kommunikationsutskottet

Nya förflyttningshjälpmedel

RP 24/2015 rd – RSv 110/2015 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur gränsdragningen mellan fotgängare och cyklister i bestämmelserna om användningen av förflyttningshjälpmedel, som stöder eller ersätter förflyttning till fots, och lätta elfordon fungerar och påverkar trafiksäkerheten och att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att trygga trafiksäkerheten.

Lätta elfordon är ett etablerat inslag i stadstrafiken. I synnerhet lätta elfordon av sparkcykelmodell har blivit allt vanligare under åren 2019–2022 i och med att de har erbjudits som mikromobilitetstjänster. Allteftersom antalet lätta elfordon och förflyttningshjälpmedel som stöder eller ersätter förflyttning till fots ökar i trafiken uppstår också nya säkerhetsproblem.

Trafikreglerna för lätta elfordon och förflyttningshjälpmedel som stöder eller ersätter förflyttning till fots har preciserats i den gällande vägtrafiklagen. De ovannämnda säkerhetsproblemen beror inte på brister i lagstiftningen, utan på trafikanternas bristande kunskaper och delvis också nonchalans att följa trafikreglerna. Ett allmänt drag i trafikolyckor med lätta elfordon av sparkcykelmodell är till exempel att föraren har varit berusad.

Regeringen följer upp och utvärderar användningen av lätta elfordon och förflyttningshjälpmedel som stöder eller ersätter förflyttning till fots som en del av bedömningen av konsekvenserna av vägtrafiklagen. Trafiksäkerhetsstrategin innehåller flera åtgärder som är avsedda att förbättra säkerheten i mikrotrafiken. Strategin omspannar åren 2022–2026. Om åtgärderna i strategin visar sig vara otillräckliga bedömer regeringen vilka andra åtgärder som ska vidtas.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Sofia Johansson, överinspektör, kommunikationsministeriet

Myndighetsövervakningen av tillståndspliktig trafik

RP 161/2016 rd – RSv 27/2017 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet ser till att myndighetsövervakningen av tillståndspliktig trafik förblir effektiv och att det inte i och med att tillstandsregleringen lindras uppstår fenomen som är kopplade till svart ekonomi eller marknadsstörningar.

1. I början av 2022 infördes i lagen om transportservice de åtstramningar av kraven på gott anseende i fråga om innehavare av trafiktillstånd som förutsätts i EU:s mobilitetspaket för vägtransporter. Kravet på FO-nummer utsträcktes till att gälla förutom taxitrafik även godstrafik- och persontrafiktillstånd samt dem som bedriver tillståndspliktig godstrafik.

Transport- och kommunikationsverket är den allmänna tillstånds- och tillsynsmyndigheten för vägtrafik. År 2022 har cirka 420 innehavare av godstrafiktillstånd, 110 innehavare av persontrafiktillstånd, 2 580 innehavare av taxitrafiktillstånd och 40 idkare av anmälningspliktig trafik blivit föremål för Transport- och kommunikationsverkets skrivbordskontroller. Den tillståndspliktiga vägtrafiken övervakas också av andra myndigheter inom ramen för deras respektive befogenheter.

I fråga om gods- och persontrafik gäller sedan den 30 april 2022 ett krav på FO-nummer. På grundval av tillsynen över FO-nummer har 9 trafiktillstånd och 36 registreringar som idkare av godstrafik återkallats. Transport- och kommunikationsverket har under 2022 tagit emot cirka 1 900 anmälningar om förseelser som begåtts av innehavare av person- och godstrafiktillstånd. Cirka 160 av dessa förmedlades till andra EU-medlemsstater, och omkring 210 tillsynsärenden inleddes i Finland. Den vanligaste förseelsen gäller körtider och vilotider. År 2022 har 110 person- eller godstrafiktillstånd återkallats på grund av brister i tillståndshavarens rättshandlingsförmåga, och dessutom har cirka 200 utredningar av andra villkor för beviljande av tillstånd gjorts.

Den övergångsperiod som i samband med raden av ändringar i regleringen av taxitrafiken i lagen om transportservice fastställdes för avläggande av företagarpöv löpte ut den 1 maj 2022. Tillsynen över företagarpöv ledde till att cirka 1 580 taxitrafiktillstånd återkallades 2022. På grund av bristande rättshandlingsförmåga återkallades 90 taxitrafiktillstånd, och cirka 40 utredningar av andra villkor för beviljande av tillstånd gjordes.

År 2022 ordnades inom fältövervakningen sammanlagt 14 polisleda gemensamma övervakningar av taxitrafiken på 20 olika orter. Under en gemensam övervakning fokuserar polisen särskilt på fordonen (registrering, fordonsskatt, periodisk besiktning, tillståndspliktigt användningsändamål, taxilykta), taxiförarna (körrätt, körtillstånd, körskick) och taxitrafiktillstånden. Transport- och kommunikationsverket kontrollerar det sätt på

vilket priserna anges, taxametern/någon annan apparat och de uppgifter som ska ges passageraren. Skatteförvaltningen samlar in uppgifter för sina kontrollprojekt och regionförvaltningsverken övervakar till exempel användningen av utländsk arbetskraft. Polisen övervakar också taxitrafiken i samband med trafikövervakningen.

I fältövervakningen av tung trafik har myndigheterna, det vill säga Transport- och kommunikationsverket, polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och arbetarskyddsmyndigheten börjat samarbeta i allt högre grad. År 2022 färdigställdes genom myndighetssamarbete den första nationella strategin om tillsyn över sociallagstiftningen på vägtransportområdet och cabotagetransporter. Transport- och kommunikationsverket ansvarar för att uppgifterna om transportföretagens riskklassificering lämnas till myndigheterna för riskbaserad övervakning.

Övervakningen av tillståndspliktig trafik fortsätter som normal myndighetsverksamhet. Övervakningens nivå och volym är god med tanke på de resurser som finns att tillgå. Utvecklingen av myndighetssamarbetet och informationsutbytet i synnerhet inom övervakningen av grå ekonomi fortsätter. Konsekvenserna av den lindrade tillståndsregleringen har bedömts utförligt under regeringsperioden, och korrigerande lagändringar har gjorts.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Hanna Laurila, regeringsråd, kommunikationsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer definitionen av yrkesmässig transport på väg särskilt med avseende på bekämpning av svart ekonomi och vid behov vidtar åtgärder för att garantera sunda och rättvisa villkor på transportmarknaden.

2. I lagen om transportservice definieras yrkesmässig transport som transport av personer eller gods på väg mot ersättning i tydligt förtjänstsyfte. Kravet på taxitrafiktillstånd för yrkesmässig persontransport preciserades genom en ändring av lagen om transportservice som trädde i kraft i maj 2021. Syftet med ändringen var att förtydliga att kravet på taxitrafiktillstånd inte enbart gäller faktiska transporter som utförs i förtjänstsyfte utan också tillhandahållande och marknadsföring av yrkesmässig persontransport, oberoende av om transporten genomförs eller inte. Polisen kan ingripa i olovlig yrkesmässig transportverksamhet även i andra sammanhang än i samband med en konkret transport som konstaterats i trafik. I regeringens proposition konstateras att yrkesmässiga transporttjänster kan tillhandahållas för allmänheten också till exempel i olika grupper i sociala medier. Enbart erbjudande av skjuts i en nättjänst är dock inte ett bevis på sådan yrkesmässig transportverksamhet i förtjänstsyfte som avses i lagen, och det har inte varit meningen att exempelvis omvandla arbetskamraters eller hobbygruppers samåkningsgrupper till tillståndspliktig transportverksamhet. Definitionen av yrkesmässig transport har ansetts

trygga bekämpningen av svart ekonomi så att samåkning och andra motsvarande transportformer kan fortsätta enligt tidigare praxis.

I efterhandsutvärderingen av lagen om transportservice har inga oklarheter kring definitionen av yrkesmässig transportverksamhet uppdagats. Med andra ord känner inte kommunikationsministeriet till att lagens definition av yrkesmässig transport skulle vara förknippad med problem i övervakningsverksamheten. Lagändringarna har inte heller konstaterats leda till ett behov av att, jämfört med tidigare, börja begränsa samåkningsverksamhet. De knappa resurserna för tillsyn inverkar enligt inkommen respons rent praktiskt på i vilken utsträckning polisen kan övervaka eventuell yrkesmässig transportverksamhet som ordnas exempelvis via de sociala medierna. Dessa resursrelaterade utmaningar kan inte lösas med ändringar av definitionen på yrkesmässig transport.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Hanna Laurila, regeringsråd, kommunikationsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet uppmärksamt följer konsekvenserna av de aktuella lagarna och vid behov utan dröjsmål vidtar åtgärder för att ändra regleringen. Statsrådet ska lämna kommunikationsutskottet en skriftlig utredning om lagens konsekvenser och eventuella ändringsbehov före utgången av 2018. En utredning om uppföljning och konsekvenser på längre sikt ska lämnas till utskottet före utgången av 2022.

3. Kommunikationsministeriet lämnade den 8 december 2022 till riksdagens kommunikationsutskott [en utredning om konsekvenserna av lagen om transportservice på lång sikt](#). Kommunikationsministeriets utredning byggde på en beställd [utvärderingsrapport](#) och till exempel på Konkurrens- och konsumentverkets [Policy Brief](#) om taxireformen i anslutning till lagen om transportservice samt på de lägesbilder över transporttjänsterna som Transport- och kommunikationsverket publicerat på sin webbplats som en del av sin analys av trafiksystemet.

I samband med efterhandsutvärderingen av lagen om transportservice uppdagades inga nödvändiga behov av att ändra lagstiftningen. Det konstaterades dock att det finns ett behov av tilläggsutredningar om bland annat tillgången till taxitjänster, vilka möjligheter det finns att förtydliga tillsynsmyndigheternas befogenheter och uppgifter enligt lagen om transportservice och att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheterna samt på vilket sätt bestämmelserna om samarbete i fråga om biljett- och betalningsgränssnitt kan preciseras. Uppföljningen av konsekvenserna av lagstiftningen fortsätter som ett normalt tjänsteuppdrag i samarbete med intressentgrupperna.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Hanna Laurila, regeringsråd, kommunikationsministeriet

Totalreformen av körkortslagen

RP 146/2017 rd – RSv 29/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp hur körkortsreformerna utfaller, framför allt i fråga om trafiksäkerhet och lika konkurrensvillkor, och i förekommande fall vidtar åtgärder mot snedvridningar i konkurrensen.

1. Man följer kontinuerligt upp hur dessa mål uppfylls. Den 5 maj 2022 lämnade statsrådet till riksdagen en regeringsproposition (RP 70/2022 rd), vars syfte är att göra det möjligt för de unga att röra sig säkrare i trafiken. Det föreslås att lagstiftningen ska uppdateras på grundval av resultaten från de första delarna av den uppföljande undersökningen om körkortslagen för att finna lösningar på de uppdagade orosmoment som gäller unga förare på ett sätt som ändå ger de unga möjlighet att färdas samt att göra processen för att skaffa körkort och myndigheternas verksamhet smidigare.

I en uppföljning av 2018 års reform av körkortslagen undersöktes vilka effekter reformen har haft på trafiksäkerheten, varvid det konstaterades att antalet unga dödsoffer på vägarna inte har förändrats väsentligt, men antalet skador i trafiken har minskat bland den unga befolkningen. Det konstaterades att den obligatoriska körförbudsutbildningen för nya förare effektivt har minskat antalet återfall av brott som leder till körförbud. Den uppföljande undersökningen fokuserade också på lika konkurrensvillkor. Undervisning med undervisningstillstånd har blivit allt populärare, och en enkätundersökning ger vid handen att detta har lett till en ökad konkurrens mellan bilskolorna. Lagreformen ansågs ha haft den allra största effekten på konkurrensen mellan dem som tillhandahåller övningsbanor.

I mars 2021 inleddes ett projekt som gick ut på att bedöma bland annat vilka förarutbildningsmängder som krävs och olika sätt att ordna undervisningen, provens verkningsfullhet samt påföljdernas tillräcklighet och effekt. I propositionen föreslås att den säkerhetsbetonade utbildningen i att upptäcka risker ska utvidgas och att den utbildning som det krävs att en ny förare som meddelats körförbud ska genomgå ska utvidgas till att omfatta även den körrätt som gäller mopeder, lätta fyrhjulingar och traktorer samt sådana förare som polisen meddelat temporärt körförbud. Dessa ändringar leder till att mängden undervisning som ges i bilskolorna ökar. Det föreslås att den övning i halkkörning som ingår i utbildningen i att upptäcka risker i regel ska ordnas på en övningsbana. Vidare föreslås det att körrätten för kategori B för 17-åringar ska begränsas så att det är förbjudet att köra nattetid, klockan 00–05, och att en 17-årig förare endast får ha en passagerare

åt gången i bilen. Förare som inte följer dessa begränsningar ska enligt förslaget kunna dömas till böter och meddelas körförbud.

Saara Louko, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Monika Mutanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet låter göra och till kommunikationsutskottet lämnar en uppföljande undersökning om hur de ändringar som nu föreslås har genomförts och vilka konsekvenserna blivit, i synnerhet med avseende på hur trafiksäkerheten, logistiken och yrkesförarna påverkas av de framtida förfaringssätten inom transportområdet.

2. En uppföljande undersökning om körkortslagen blev klar och lämnades till riksdagens kommunikationsutskott i september 2022. Undersökningen bereddes av Transport- och kommunikationsverket på uppdrag av kommunikationsministeriet. Den [första](#) och [andra delen](#) av undersökningen publicerades i mars 2021. Dessa delar behandlar vilka effekter körkortsreformen har haft på unga förare och vilka ekonomiska konsekvenser reformen har fått. Den [tredje delen](#) av undersökningen fokuserar på de konsekvenser som reformen har haft på trafiksäkerheten, och den offentliggjordes i september 2022. Utöver den uppföljande undersökningen om körkortslagen genomförde Transport- och kommunikationsverket 2020 en årlig uppföljande undersökning av nya förare som en del av en [tilläggsutredning](#) om nya förare som beviljats körkort med åldersdispens. Denna undersökning publicerades i maj 2021, och den lämnades till riksdagens kommunikationsutskott i samband med den uppföljande undersökningen av körkortslagen.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Monika Mutanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Saara Louko, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Den nya vägtrafiklagen

RP 180/2017 rd – RSv 65/2018 rd

Riksdagen förutsätter att information om reformerna i den nya vägtrafiklagen ges effektivt och med god täckning till vägtrafikanterna och att lagens effekter följs upp och utvärderas i synnerhet i fråga om säkerhet och smidighet i trafiken.

Transport- och kommunikationsverket beredde på uppdrag av kommunikationsministeriet kampanjen Vägtrafiklagen 2020, som innefattar en [webbplats](#) och bland annat videoklipp på [strömningstjänsten Youtube](#). På webbplatsen finns mycket information om olika områden som regleras i den nya vägtrafiklagen, allt från gångtrafik och biltrafik till bestämmelser om däck och avgiften för trafikförseelse. Även Trafikledsverket och

Polisstyrelsen deltog i beredningen av innehållet på webbplatsen. Information om webbplatsen och dess innehåll spreds med hjälp av olika medier. Även Trafikskyddet bidrog till informationen om den nya vägtrafiklagen genom sin egen [kampanj Känner du till trafikreglerna?](#) En konsekvensbedömning av vägtrafiklagen genomförs under 2023.

Konsta Arvelin, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Tillåtande av tunga snöskotrar på snöskoterleder

RP 185/2018 rd – RSv 172/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer utvecklingen när det gäller att öppna upp snöskoterleder för tunga snöskotrar och tar fram anvisningar för dem som ansvarar för lederna om hur bedömningar av ledernas lämplighet för tunga snöskotrar ska göras och tillställer kommunikationsutskottet och miljöutskottet en utredning om öppnandet av leder för tunga snöskotrar senast i maj 2022.

Kommunikationsministeriet lämnade den 31 maj 2022 den utredning till kommunikationsutskottet och miljöutskottet som förutsätts i utlåtandet. I utredningen konstateras att det i landskapet Lappland har öppnats upp leder för tunga snöskotrar till en sammanlagd sträcka på 141,9 kilometer. Informationen om lederna har fåtts från närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Lapplands kommuner och Kommunförbundet. Dessutom har enligt uppgifter från Transport- och kommunikationsverket sammanlagt 11 tunga snöskotrar registrerats i trafik- och transportregistret. Tunga snöskotrar registrerades endast under 2019. Under åren 2020–2022 registrerades inga tunga snöskotrar. År 2020 sammanställde kommunikationsministeriet och miljöministeriet [anvisningar om hur man bedömer om en led lämpar sig för tunga snöskotrar](#) för dem som förvaltar snöskoterleder.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Konsta Arvelin, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Bestämmelserna om trafik- och patientskadenämnden

RP 299/2018 rd – RSv 293/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer och noga utvärderar hur målen med bestämmelserna om trafik- och patientskadenämnden nås och konsekvenserna av bestämmelserna i synnerhet när det gäller anmälan om bindningar, öppenheten och opartiskheten i nämndens arbete, behandlingstiderna och myndighetsövervakningen samt vid behov vidtar åtgärder för att uppfylla målen.

Social- och hälsovårdsministeriet har regelbundna möten med nämnden och diskuterar med nämnden om dess verksamhet, inklusive behandlingstider och behovet av att öka öppenheten. Behandlingstiderna har under de senaste åren utvecklats i en positiv riktning. Varje år avgör nämnden fler ärenden än vad den tar emot. Utmaningen när det gäller att lägga ut fall på webben är att säkerställa anonymiteten, men bägge avdelningarna har lagt ut fall på webben. I synnerhet patientskadeavdelningen har lagt ut flera fall. Ur social- och hälsovårdsministeriets synvinkel är nämndens verksamhet etablerad.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Milla Mustamäki, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Begäran om omprövning av beslutet om temporärt körförbud

RP 91/2019 rd – RSv 75/2019 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet snarast utvärderar och ser över bestämmelserna om rätt att begära omprövning och anföra besvär över beslut om körförbud så att körrättsinnehavarens rättssäkerhet tillgodoses utan att bestämmelserna medför överlappande behandling av omprövnings- eller besvärärenden som belastar myndigheternas resurser i onödan.

I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av körkortslagen (RP 70/2022 rd) konstateras att lagstiftningen om körförbud och körförbuds förfarandet behöver granskas mer omfattande som en helhet. En ändring av lagstiftningen om körförbud och de nuvarande förfarandena förutsätter förvaltningsövergripande samarbete. Regeringen utfärdade den 24 mars 2022 en [trafiksäkerhetsstrategi 2022-2026](#). Enligt en av åtgärderna (89) i strategin ska ändringsbehoven i anslutning till körförbuds förfarandet och övervakningen av körtillstånd enligt körkortslagen utredas som helhet. Körförbudssystemet har konstaterats vara förknippat med omfattande ändringsbehov när det gäller konsekvensen i körförbuds förfarandet och förfarandenas effektivitet. De aktörer som ansvarar för åtgärden är kommunikationsministeriet, Transport- och kommunikationsverket Traficom, justitieministeriet, inrikesministeriet och Polisstyrelsen.

Saara Louko, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Monika Mutanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Genomförande av ändringar i direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik och körkortsdirektivet

RP 50/2020 rd – RSv 68/2020 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer tillämpningen av undantag från yrkeskompetenskrav för lastbils- och bussförare och tillsynen över att bestämmelserna följs, och säkerställer att de fungerar i praktiken samt vid behov vidtar åtgärder för att precisera undantagen.

Kommunikationsministeriet följer i samarbete med Transport- och kommunikationsverket hur undantagen som gäller yrkeskompetensen för lastbils- och bussförare fungerar och hur bestämmelserna övervakas. Transport- och kommunikationsverket har på uppdrag av kommunikationsministeriet gjort en efterhandsutvärdering av genomförandet av ändringarna i direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik. Utvärderingen blev färdig i december 2022. Så vitt ministeriet vet har inga brister i bestämmelsernas praktiska funktion upptäckts.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Monika Mutanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Saara Louko, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Förbättring av tillgången till taxitjänster och utveckling av offentligt understödda transporter

RP 176/2020 rd – RSv 34/2021

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål bedömer och vidtar alla lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som behövs för att förbättra tillgången till taxitjänster i olika områden.

1. I lagen om transportservice preciserades i maj 2021 skyldigheten för alla tillhandahållare av mobilitetstjänster för persontrafiken att regelbundet till Transport- och kommunikationsverket lämna regionalt och tidsmässigt klassificerade uppgifter om utbudet och den faktiska efterfrågan på de tillhandahållna eller förmedlade tjänsterna. Transport- och kommunikationsverkets preciserande bestämmelse om vilka uppgifter som ska lämnas, hur de ska lämnas och om tidsfristerna för inlämnandet trädde i kraft i november 2021. För att få en tillförlitlig lägesbild av tillgången är förutsättningen att de preciserade skyldigheterna har varit i kraft tillräckligt länge och att taxiaktörerna har kunnat lämna uppgifter med dem som grund.

Transport- och kommunikationsverket har i april 2022 börjat samla in uppgifter som krävs för uppföljningen av taximarknaden, bland annat beställningstidsuppgifter av tillhandahållare av förmedlingstjänster för taxitrafik. I slutet av 2022 genomfördes också en enkät om den upplevda servicenivån i taxitrafiken, som besvarades av cirka 6 000 användare av taxitjänster och företagare inom branschen. De preliminära resultaten av enkäten ger vid handen att utvecklingen i tillgången till taxitjänster är tudelad: i de till invånarantalet största kommunerna har tillgången till taxitjänster huvudsakligen förbättrats, medan man på mindre orter kan se tecken på att tillgången försämrats. Beställningstiderna för taxikörningar som kräver en tillgänglighetsanpassad taxibil verkar i genomsnitt vara längre än beställningstiderna för sedvanliga taxikörningar.

Enligt Transport- och kommunikationsverket är det ännu inte möjligt att utifrån de uppgifter som för närvarande finns till förfogande skapa en klar bild över vad en eventuell försämrad tillgång till taxitjänster i praktiken innebär och vilken typ av mobilitetsbehov det sist och slutligen gäller. Det finns till exempel knappt med information om hur många beställningar som på grund av bristen på taxibilar aldrig har lett till en taxikörning. Från april 2023 kommer dessa uppgifter att börja samlas in av förmedlingscentralerna.

Transport- och kommunikationsverket uppskattar att tudelningen mellan dem som bedriver taxitrafik på marknadsvillkor och dem som bedriver taxitrafik som ordnas av samhället har ökat. En stor del av de nya aktörerna i branschen har sökt sig till den taxitrafik som ordnas på marknadsvillkor och som följer efterfrågan och därför koncentreras till stadsregionerna. Samtidigt verkar de taxiföretagare på mindre orter som tillhandahåller offentligt understödda taxitransporter tydligare än tidigare koncentrera sig på den typen av taxikörningar. Det behövs mer information om hur tillgången har utvecklats i olika regioner och vilken betydelse det har för att en lägesbild ska kunna skapas, och informationsbehovet gäller också tillgången till taxitjänster som upphandlas av samhället.

Hanna Laurila, regeringsråd, kommunikationsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål inleder och genomför ett lagstiftningsprojekt och andra behövliga åtgärder för att utveckla offentligt understödda transporter och lösa de nuvarande utmaningarna i samarbete med branschaktörerna.

2. Enligt den parlamentariskt beredda riksomfattande trafiksystemplanen ska kommunerna och staten långsiktigt främja kombinerade persontransporter och även statsunderstöd riktas till dem. Enligt planen ska man i kombinerade transporter bedöma bland annat möjligheterna att kombinera lagstadgade transporter som kommunerna och Folkpensionsanstalten skaffar eller ersätter med varandra samt med kollektivtrafik med hjälp av anvisningar och enhetlig upphandlingspraxis. Bland åtgärderna i trafiksystemplanen finns planer på samarbete mellan ministerierna och intressentgrupperna i utvecklingen av offentligt understödda transporter.

Regleringen av offentligt understödda transporter hör till stor del till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Kommunikationsministeriet har tagit upp de fortsatta åtgärder som ska vidtas i anslutning till offentligt understödda transporter med social- och hälsovårdsministeriet även under 2022 både på tjänstemannanivå och i diskussioner mellan ministrarna. I och med att välfärdsområdena har inlett sin verksamhet håller betydande förändringar på att ske i ansvarsfördelningen när det gäller att ordna och finansiera offentligt understödda transporter. På grund av dessa förändringar har det samarbete mellan ministerierna och intressentgrupperna som eftersträvades i trafiksystemplanen i form av kombinerade transporter och utvecklade offentliga transporter dock inte framskridit under 2022.

Välfärdsområdena kommer i fortsättningen att i stället för kommunerna ansvara för resor enligt socialvårdslagen, resor enligt lagen om funktionshinderservice och de uppgifter som avses i transportbestämmelserna i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Av de nuvarande offentligt understödda transporterna kvarstår endast transporterna av skolelever inom den grundläggande utbildningen på kommunernas ansvar. Överföringen av uppgifter ger samhället en utmärkt möjlighet att utveckla de offentligt understödda transporterna och lösa de nuvarande utmaningarna. Denna möjlighet bör under inga omständigheter förbises, utan det gäller att så fort som möjligt och med krafttag ta itu med utvecklingsarbetet.

Folkpensionsanstalten (FPA) har konkurrensutsatt FPA-transporterna så att det från och med ingången av 2022 i varje landskap i stället för en ska finnas två beställningscentraler för FPA-transporter som tillhandahåller helhetsservice. Ministerarbetsgruppen för social- och hälsovård fattade den 3 mars 2022 ett linjebeslut om en färdplan för avveckling av flerkanalsfinansieringen. Enligt uppgifter från social- och hälsovårdsministeriet ska också ansvaret för finansieringen av reseersättningar och ansvaret för att ordna de resor som ersätts av FPA överföras till välfärdsområdena på ett enhetligt sätt i hela landet 2025–2027 vid utgången av FPA:s konkurrensutsättningsperiod, beroende på situationen i fråga om beredningen av social- och hälsovårdsreformen. Enligt uppgifterna fortsätter beredningen av detta ärende först när följande regeringsprogram har fastslagits. De ändringar som gäller finansierings- och organiseringsansvaret förutsätter att de lagar och finansieringskriterier som hänför sig till social- och hälsovården öppnas upp. Om det i framtiden trots allt bestäms att reseersättningarna för sjukvård alljämt ska verkställas av FPA kan man enligt social- och hälsovårdsministeriet utreda om det till exempel vore möjligt att övergå till ett registreringsförfarande i organisationen av transporter, vilket i så fall också förutsätter ny lagstiftning.

Hanna Laurila, regeringsråd, kommunikationsministeriet

Stöd för byggande av bredband

RP 221/2020 rd – RSv 195/2020 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer upp hur målen med lagen nås, och i synnerhet att kommunernas betalningsandelar inte blir oskäliga, och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagen och förordningen.

Den nya lagen om stöd för byggande av bredband och statsrådets förordning om minimihastigheten för bredbandsförbindelse, utfärdad med stöd av den förstnämnda lagen, trädde i kraft den 3 februari 2022. Kommunikationsministeriet har inrättat ett nytt bredbandsstödprogram som är bundet till EU:s återhämtningsfinansiering. Den finansiering som betalas ut via EU:s facilitet för återhämtnings och resiliens (RRF-finansiering) uppgår under åren 2022–2023 till sammanlagt 32 miljoner euro. Enligt förordningen om EU:s facilitet för återhämtnings och resiliens ska alla stöd ha beviljats före utgången av 2023, vilket innebär att alla stödbeslut ska ha fattats före det. Målet med stödprogrammet är att uppnå 6 400 nya fiberuppkopplingar före mitten av 2024 och 16 000 nya uppkopplingar före mitten av 2026. En förutsättning för att få stöd är kommunens betalningsandel, som är 8, 22 eller 33 procent av de stödberättigande kostnaderna. Det nya bredbandsstödprogrammet har väckt tillräckligt med intresse, och Transport- och kommunikationsverket har under 2022 gjort 83 marknadsanalyser av olika områden i syfte att kontrollera befintliga nät och sannolika investeringsplaner. Utifrån dessa har 19 projektområden i olika delar av Finland gått vidare till landskapsförbundens konkurrensutsättning. Efter konkurrensutsättningen har 11 ansökningar lämnats till Transport- och kommunikationsverket, och det sammanlagda stödbeloppet för dessa uppgår till cirka 8,5 miljoner euro. Transport- och kommunikationsverket har fört en intensiv dialog med landskapen och kommunerna vid olika evenemang och genom direkt kontakt. Av den respons som Transport- och kommunikationsverket har fått framgår att det optiska fibernätverkets betydelse för kommunernas livskraft har identifierats. I kommunerna har dock samtidigt budgeternas tillräcklighet och de kommunandelar som är en förutsättning för att få stöd kunnat göra det svårare att starta upp projekt inom vissa projektområden. I utvecklingen av stödprogrammet och lagstiftningen om det har man strävat efter att ta dessa konsekvenser i beaktande. Insamlade data ger vid handen att negativa ekonomiska konsekvenser främst har orsakats sådana kommuner som har erbjudit projekten förutom den lagstadgade betalningsandelen även annan frivillig finansiering. Kommunikationsministeriet har förutom en rad andra åtgärder låtit göra en omfattande utvärdering av de tidigare bredbandsstödprogrammen. Den innefattar en bedömning av nuläget och en utredning över hur målen för lagen om bredbandsstöd har uppfyllts. [Utvärderingen](#) färdigställdes i januari 2023. I utvärderingen konstateras att bredbandsstödprogrammet har haft en positiv inverkan på byggandet av optiska fibernätverk i glesbygderna i Finland, såsom Lappland och Norra Karelen, där inga optiska fibernätverk skulle ha byggts på marknadsvillkor. Av

utvärderingen framgår att även kommunernas livskraft och möjligheterna till distansarbete och utbildning har förbättrats i och med stödprogrammet.

Sofia Lindbäck, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Marknaden för stark autentisering och behovet av fortsatt prisreglering

RP 237/2020 rd – RSv 17/2021 rd

Riksdagen förutsätter att kommunikationsministeriet årligen lämnar kommunikationsutskottet en utredning om den information som samlats in om marknaden för och utbudet av stark autentisering och en bedömning av behovet av fortsatt prisreglering.

Transport- och kommunikationsverket genomförde sin första marknadsinformationsenkät våren 2022. Kommunikationsministeriet lämnade den 25 maj 2022 en separat utredning till kommunikationsutskottet per e-post om enkätresultaten och en analys av resultaten. Det är meningen att enkäten ska genomföras årligen, följande gång våren 2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Sonja Töyrylä, överinspektör, kommunikationsministeriet

Konsekvenserna av miljö- och energieffektivitetskraven vid upphandling av fordon och trafiktjänster

RP 70/2021 rd – RSv 106/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet från första början noga följer upp regleringens konsekvenser i synnerhet i fråga om konsekvenserna för glesbygden och de företag som deltar i anbudsförfaranden och vid behov börjar se över regleringen i god tid redan före den halvtidsöversyn av regleringen som avses i propositionen.

1. Skyldigheterna enligt lagen om miljö- och energieffektivitetskrav vid upphandling av fordon och trafiktjänster är fördelade på två olika upphandlingsperioder. Den första perioden är 2.8.2021–30.12.2025 och den andra 1.1.2026–30.12.2030. Skyldigheterna enligt lagen gäller endast nya upphandlingar som konkurrensutsatts efter den 2 augusti 2021. Lagen tillämpas inte på upphandlingar om vilka det har publicerats en

upphandlingsannons eller inlett ett upphandlingsförfarande innan den första upphandlingsperioden inleddes.

Riksdagen godkände den 20 januari 2023 en lagändring, enligt vilken de miniminivåer som välfärdsområdena ska följa i sina upphandlingar ska fastställas i lag. I samband med beredningen av regeringens proposition kontrolleras annonser i efterhand som hör till lagens tillämpningsområde. Endast ett mycket begränsat antal annonser i efterhand har lämnats in, och därför saknas tills vidare förutsättningar att granska lagens konsekvenser. En utvärdering av regleringens konsekvenser och eventuellt behövliga ändringar görs längre in i upphandlingsperioden. Det finns inte heller förutsättningar att i ett så här tidigt skede bedöma hur kommunernas finansieringsprincip genomförs.

Pinja Oksanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet redan före den halvtidsöversyn som avses i propositionen ser till att kommunernas finansieringsprincip genomförs också i praktiken och dessutom genom tillräckliga stödåtgärder och andra behövliga åtgärder säkerställer att rena och energieffektiva fordon kan användas för de ändamål som avses i propositionen också inom de områden där det inte uppstår laddnings- och distributionsinfrastruktur på marknadsvillkor.

2. Utvecklingen av offentlig laddningsinfrastruktur har understötts med offentliga medel i områden där laddningspunkter annars inte skulle inrättas. Staten understöder byggandet av offentlig laddnings- och distributionsinfrastruktur med hjälp av infrastrukturstödet för trafik.

I statsbudgeten för 2022 reserverades 13,2 miljoner euro för offentliga investeringar i infrastruktur för laddning av el och tankning av gas och väte i trafiken som en del av finansieringen från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens. I budgeten för 2023 reserverades 21,5 miljoner euro i infrastrukturstöd för trafik, som ska användas före utgången av 2025. Dessutom understöder staten byggandet av privat laddningsinfrastruktur vid fastigheter som ägs av husbolag och arbetsplatser. År 2022 reserverades totalt 22,5 miljoner euro för detta stöd. I budgeten för 2023 har totalt 10 miljoner euro anvisats för laddningssystem för husbolag och arbetsplatser.

I färdplanen för fossilfria transporter, som är uppgjord av kommunikationsministeriet, föreslås det att det reserveras 8,5 miljoner euro per år till stöd för laddningsinfrastruktur för eldrivna fordon, det vill säga sammanlagt 34 miljoner euro under åren 2022–2025. Det reserverade stödet för tankningsstationer för gasdrivna fordon är 5 miljoner euro, det vill säga 20 miljoner euro under åren 2022–2025. De anslagsbeslut som hittills fattats bidrar till att uppfylla målet i färdplanen för fossilfria transporter.

Pinja Oksanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Statsrådets redogörelse om den riksomfattande trafiksystemplanen för 2021–2032

SRR 2/2021 rd – RSv 23/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet förbinder sig att iaktta riktlinjerna i den riksomfattande trafiksystemplanen och ser till att de anslag som behövs för genomförandet av planen beaktas i planerna för de offentliga finanserna och i budgetpropositionerna.

1. Den riksomfattande trafiksystemplanen (2021–2032), dvs. Trafik 12-planen, har fortsatt under 2022. Verksamheten enligt Trafik 12-planen, som bland annat går ut på att utnyttja det informationsunderlag som fås genom analysen av trafiksystemet, har etablerat sig under året som gått. Dessutom har den allmänna kännedomen om planen ökat, och målen i planen styr verksamheten inom så gott som hela förvaltningsområdet. Kommunikationsministeriet följer årligen hur åtgärderna enligt Trafik 12-planen framskrider. En andra sammanfattande rapport om hur åtgärderna framskrider offentliggjordes i oktober 2022.

En central utmaning i verkställandet av Trafik 12-planen är det kraftigt förändrade världsläget och den ökade kostnadsnivån. Planen för de offentliga finanserna, som fastslogs sommaren 2022, och budgeten för 2023 innehåller inte heller de anslag som behövs för att planen ska kunna verkställas fullt ut.

Kaisa Kuukasjärvi, trafikråd, kommunikationsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet i syfte att nyttiggöra de konkurrenskrafts- och miljöfördelar som möjliggörs av digitalisering, trafikdata och nya trafik tjänster bedömer möjligheterna till ytterligare satsningar i den fortsatta utvecklingen av trafiksystemet för att främja och nyttja digitalisering och nya trafik tjänster.

2. I den riksomfattande trafiksystemplanen ligger fokus vad gäller digitalisering, trafikdata och nya trafik tjänster i synnerhet på åtgärderna för att utveckla utnyttjandet av data i trafiken, något som är en central förutsättning för att utveckla digitaliseringen och nya tjänster. Genom åtgärder för att utveckla knutpunkter för persontransporter och samarbetet mellan olika aktörer förbättras interoperabiliteten mellan olika transportslag och skapas förutsättningar även för utvecklingen av nya tjänster.

Statsrådet följer intensivt utvecklingen av digitaliseringen samt nya tjänster och tekniska lösningar i trafiken som ett led i uppföljningen av transportmarknaden och utvecklingen av trafiksystemet. Kommunikationsministeriet lämnade i december 2022 till riksdagen en utredning om konsekvenserna av lagen om transportservice på lång sikt. Denna efterhandsutvärdering visade att lagen om transportservice möter de ändringsbehov som

uppstått i och med omställningen i trafiken. Inom trafiksystemet som helhet har lagen om transportservice lett till att data och gränssnitt har öppnats. Genom lagen öppnades också marknaden för godstransporter i vägtrafik och kollektivtrafik, i synnerhet taxitrafik. Samtidigt blev det möjligt för nya aktörer att komma in på marknaden. På basis av efterhandsutvärderingen konstaterades inga omedelbara behov av större lagstiftningsändringar. I samband med utvärderingen konstaterades att det finns ett behov av tilläggsutredningar om bland annat vilka möjligheter det finns att förtydliga tillsynsmyndigheternas befogenheter och uppgifter enligt lagen om transportservice och precisera bestämmelserna om samarbete i fråga om biljett- och betalningsgränssnitt. EU håller för närvarande på att se över lagstiftningen om digitalisering av trafiken, och under 2023 förväntas nya lagförslag läggas fram om bland annat multimodala digitala mobilitetstjänster och tillgången till fordonsdata. På nationell nivå finns det till dessa delar således skäl att undersöka frågan närmare efter att den EU-lagstiftning som är under beredning har preciserats.

Statsrådet lämnade i oktober 2022 en redogörelse om Finlands digitala kompass. Den digitala kompassen är en nationell strategisk färdplan som sträcker sig till 2030 och som skapar en övergripande bild av utvecklingen av digitaliseringen i Finland och styr det nationella utvecklandet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Kaisa Kuukasjärvi, trafikråd, kommunikationsministeriet
Laura Lassila, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Tiia Orjasniemi, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet vid beredningen av nästa riksomfattande trafiksystemplan utreder möjligheterna att utnyttja eldriven flygtrafik, framför allt för kortare resor.

3. Samtidigt som Trafik 12-planen för åren 2021–2032 genomförs har förberedelserna inför utarbetandet av följande plan redan inletts. För närvarande pågår flera utredningar som stöder utarbetandet av följande plan. Sommaren 2022 färdigställdes utredningen [Elflyg i Finland](#), som används som bakgrundsmaterial i beredningen av följande Trafik 12 plan.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Kaisa Kuukasjärvi, trafikråd, kommunikationsministeriet

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet ser till att samfinansieringsmodellen inte ändrar de grundläggande principerna för finansieringsansvaret för trafikprojekt.

4. I enlighet med den riksomfattande trafiksystemplanen stärker, tydliggör och differentierar staten det avtalsbaserade samarbetet med kommuner och företag vid

finansieringen av infrastrukturprojekt och är genom samfinansiering och på avtalsbasis med och stöder näringslivets utveckling och markanvändningen i kommunerna. Samfinansieringen kan gälla endast ett begränsat antal projekt. Enligt planen ändrar samfinansieringsmodellen inte de grundläggande principerna för finansieringsansvaret vid trafikprojekt.

Arbetet med att definiera principerna för identifiering av projekt som lämpar sig för samfinansiering och för fördelningen av finansieringsansvaren samt utvecklingen av det praktiska samarbetet fortsätter under 2023 för alla trafikledsformer.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Kaisa Kuukasjärvi, trafikråd, kommunikationsministeriet

Bestämmelserna om gott anseende och körtillstånd i lagen om transportservice

RP 194/2021 rd – RSv 222/2021 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder och bedömer behoven att ändra bestämmelserna om gott anseende och körtillstånd i lagen om transportservice, särskilt när det gäller fängelsedomar för brott mot liv och hälsa eller bland annat sexualbrott mot en kund.

I samband med genomförandet av EU:s rörlighetspaket åtstramades kraven på gott anseende för beviljande av trafik tillstånd enligt lagen om transportservice. Ändringarna trädde i kraft i januari 2022. Trots att ändringarna i mobilitetspaketet huvudsakligen gällde tillstånd för person- och godstrafik påverkar de ändringar som rör bedömningen av gott anseende även villkoren för beviljande av tillstånd för taxitrafik. Listan på kriterier som ska beaktas i bedömningen av gott anseende utökades med bland annat brott i anslutning till människohandel. Så vitt kommunikationsministeriet vet finns det bland alla tillståndspliktiga transportföretagare endast ett obetydligt antal personer som gjort sig skyldiga till våldsbrott eller sexualbrott. Hittills har det inte heller identifierats sådana nya problem i passagerarnas fysiska säkerhet som man på ett väsentligt sätt skulle kunna påverka genom att lägga till bestämmelser om kontroll av brott mot person i fråga om personer som ansöker om trafik tillstånd innan tillstånd kan beviljas.

Taxiförare som transporterar passagerare, även innehavare av taxitrafik tillstånd, ska alltid ha ett gällande körtillstånd för taxiförare. I samband med beviljandet av sådant körtillstånd kontrolleras en eventuell brottslig bakgrund hos den som ansöker om att bli taxiförare. Varken i utvärderingen av hur taxilagstiftningen fungerar eller i utvärderingen

av lagen om transportservice har det framkommit sådana problem gällande passagerarnas fysiska säkerhet som man inte redan nu skulle ha försökt förhindra på förhand genom kontroll av brottslig bakgrund hos personer som ansöker om att bli taxiförare. De åtstramningar angående sexualbrott som nyligen har införts i strafflagen och som trädde i kraft i början av 2023 har redan beaktats i de krav på kontroll av brottslig bakgrund inför beviljande av körtillstånd för taxiförare som tagits in i lagen om transportservice.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Hanna Laurila, regeringsråd, kommunikationsministeriet
Veli-Matti Syrjänen, trafikråd, kommunikationsministeriet

Ändring av postlagen

RP 58/2022 rd – RSv 246/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga bevakar befordringstiderna för postutdelningen för att inte postförsändelser som sänts av myndigheter och som är relevanta för rättssäkerheten ska fördröjas eller komma fram senare på grund av utdelningen och att statsrådet vid behov vidtar både praktiska och lagstiftningsmässiga åtgärder.

1. Syftet med bestämmelserna i postlagen är att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av delgivningsförfarandet och möjligheten att ta emot delgivningar på samma sätt i hela landet. Med tanke på delgivningarna och rättssäkerheten är det väsentligt att delgivningarna kan genomföras inom ramen för antagandet om delfående i lagen. Transport- och kommunikationsverket, som är behörig myndighet när det gäller tillsynen över postlagen, analyserar regelbundet marknaden för brev- och pakettjänster och fastställer vid behov en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Genom den skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som bestäms i postlagen är det den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster som ansvarar för att delgivningsförfarandet kan genomföras och användas. På så sätt säkerställs delgivningsförfarandet. Myndigheternas delgivningsbrev omfattas inte av den skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som föreskrivs i postlagen. Myndigheterna ingår ett separat avtal med utdelaren om utdelning av sina försändelser, och myndighetsbrev delas ut helt i enlighet med dessa avtal oberoende av den befordringstid som föreskrivs för de brev som ingår i de samhällsomfattande tjänsterna. Så vitt kommunikationsministeriet vet har de aktörer som är centrala med tanke på delgivningsbrev inte observerat några som helst problem med befordringstiden för dessa brev.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en lag om mediestöd som syftar till att trygga lokaltidningarnas betydelsefulla roll i informationsförmedlingen.

2. Vid kommunikationsministeriet bereds en förordning av statsrådet om statsunderstöd för informationsförmedling och nyhetsmedier 2023. Syftet med statsunderstödet är att stödja en heltäckande och samhällsligt viktig informationsförmedling samt mångsidigheten och mångfalden i nyhetsverksamheten. Genom att stödja en heltäckande informationsförmedling strävar man efter att säkerställa inte bara riksomfattande medi-ers nyhetsförmedling utan även en tillräcklig nyhetsförmedling på regional och lokal nivå samt att förhindra uppkomsten av informationsvakuum.

Fanni Thessler, överinspektör, kommunikationsministeriet

Tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter och för konvertering av fordon så att de drivs med alternativa drivkrafter

RP 171/2022 rd – RSv 147/2022 rd

Riksdagen förutsätter att man på såväl nationell nivå som EU-nivå i fortsättningen söker fungerande och effektiva styrmedel för att främja väte som en av drivkrafterna inom trafiken.

Enligt lagen om tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter och för konvertering av fordon så att de drivs med alternativa drivkrafter (1289/2021) har stöd kunnat beviljas för anskaffning av gas- eller eldrivna fordon. I regeringens proposition (RP 171/2022 rd) konstateras att medan tekniken i fråga utvecklas under stödperioden kommer en eventuell utvidgning av stödprogrammet till att också gälla andra alternativa drivkrafter att ses över. Transport- och kommunikationsverket Traficom har under hösten 2022 analyserat marknaden för vätedrivna fordon i vägtrafiken.

Finland har från sedan 2018 följt ett program för främjande av infrastrukturen för eltrafik och för användning av biogas i trafiken. Stödprogrammet kompletterades 2022 med projekt för uppbyggande av en infrastruktur för tankning av väte. I statens budget för 2022 reserverades 2 miljoner euro och i statens budget för 2023 totalt 1,6 miljoner euro för offentliga infrastrukturprojekt för tankning av väte. Med andra ord har sammanlagt 3,6 miljoner euro anvisats till infrastrukturprojekt för tankning av väte för åren 2022–2023.

Kommunikationsministeriet tillsatte i maj 2022 en arbetsgrupp för att utveckla och planera infrastrukturen för distribution av nya drivkrafter inom vägtrafiken. Syftet med arbetsgruppen är att ta fram ett nationellt program för distributionsinfrastruktur som sträcker sig till 2030-talet. Programmet ska främja det som behövs för klimatvänlig trafik och ge akt på hur energisystemet utvecklas. Det ska innehålla mål och åtgärder för användning av bland annat väte.

I EU nåddes i slutet av 2022 enighet om uppdateringen av förordningen om gränsvärden för koldioxidutsläpp för person- och paketbilar. Finland har understött förslaget att föreskriva om ambitiösa gränsvärden för koldioxidutsläpp för person- och paketbilar. Gränsvärdena för person- och paketbilar styr i hög grad tillverkningen av vätedrivna bilar och renodlade elbilar. Kommissionens förslag om gränsvärden för koldioxidutsläpp för tung trafik ges sannolikt i början av 2023. Finland har understött förslaget att på EU-nivå föreskriva om infrastrukturen för alternativa bränslen. Förhandlingarna om förordningen pågår fortfarande, men när förordningen träder i kraft ska den innehålla bindande minimimål även för infrastrukturen för tankning av väte.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Emmi Simonen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Ökad säkerhet vid arbete på vägområde och vid trafikolyckor

RP 291/2022 rd – RSv 290/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet gör en helhetsbedömning av de lagstiftningsmässiga och tekniska medel och till exempel av de metoder för informations spridning, övervakning och körundervisning som kan öka säkerheten vid arbete på vägområde och vid trafikolyckor.

Målet med trafiksäkerhetsstrategin är bland annat att öka trafikkompetensen och förbättra attityderna hos de olika aktörerna i vägtrafiken. Med avseende på detta mål utreder kommunikationsministeriet i samband med strategins genomförande med vilka metoder man kan öka säkerheten vid arbete på vägområde och vid trafikolyckor.

Konsta Arvelin, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

9 Jord- och skogsbruksutskottet

Försäkringsstöd för kommersiellt fiske

RP 129/2012 rd – RSv 151/2012 rd

2. Riksdagen förutsatte att förvaltningsplanen för sälstammar uppdateras.

2. Naturresursinstitutet har utarbetat en nordisk syntesrapport om metoder för effektivare bekämpning av sälskador inom fiske och vattenbruk. Jord- och skogsbruksministeriet har för avsikt att beakta Naturresursinstitutets rapport och att bereda ett utkast till förvaltningsplan och sända det på remiss. Utifrån utlåtandena om utkastet ska ministeriet färdigställa och godkänna den slutliga förvaltningsplanen under 2023.

Maija Mela, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet
Janne Pitkänen, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Godkända arealer för jordbruksskiften

RP 156/2012 rd – RSv 7/2013 rd

1. Riksdagen förutsatte den 12 februari 2013 att Finland, i syfte att förhindra de orättvisa konsekvenserna av att godkända arealer för jordbruksskiften förändras när stödansökan behandlas eller efter behandlingen, i samband med EU:s jordbruksreform arbetar för att de förhandsifyllda (digitaliserade) skiftesuppgifterna i stödansökningarna ska få officiell ställning som den areal som myndigheterna godkänner.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar alla de nationella åtgärder som är möjliga för att jordbruksproducenternas rättssäkerhet garanteras vid uppdatering av arealerna och att producenternas ställning också i övrigt tryggas vid tillämpningen av bestämmelserna.

1–2. Finland var bland de första medlemsstaterna som i augusti 2022 fick sin plan för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP), den så kallade CAP-planen som innehåller åtgärder inom stödsystemet för jordbruk och landsbygdsutveckling för 2023–2027, godkänd av EU-kommissionen. Inom de GJP-stödsystem som ingår i CAP-planen och som helt eller delvis finansieras av unionen övergår man till en ny genomförandemodell som bygger på att följa upp output och resultat. Behovet av detaljerad övervakning minskar, och det blir möjligt för dem som ansöker om stöd att göra korrigeringar i stödansökningarna och på så sätt undvika eventuella påföljder i och med den heltäckande arealövervakning som sker via satelliter och de administrativa kontrollerna. I stället höjs dock kraven på systemens kvalitet. Åkerskiftesregistret, som en central del av förvaltnings- och

övervakningssystemet, och dess kvalitet spelar en fundamental roll i den nya genomförandemodellen. Kraven på åkerskiftesregistret höjs i förhållande till den tidigare GJP-perioden bland annat på så sätt att det i förordningen fastställs hur ofta åkerskiftesregistret ska uppdateras (vart tredje år). Medlemsstaterna lyckades i samarbete rösta ned kommissionens förslag om att registret ska uppdateras årligen. Kvalitetsbedömningarnas täckningsgrad utvidgas, och via dem bedömer kommissionen kvaliteten på medlemsstaternas system.

Syftet med kvalitetsbedömningarna är att ge kommissionen information om hur medlemsstaternas förvaltningssystem fungerar och hur unionens grundläggande krav iakttas. Fel som analyseras i kvalitetsbedömningen är bland annat för stora anmälda arealer, och antalet sådana fall. Kvalitetsbedömningsrapporterna ska lämnas till kommissionen senast i mitten av den februari månad (15.2) som följer på kontrollåret. Omedelbara korrigeringsåtgärder och sådana korrigeringsåtgärder som ska göras på uppmaning av kommissionen följer om den konstaterade felnivån överstiger de gränser som kommissionen har fastställt. I samband med detta ska korrigeringsplaner upprättas, och kommissionen medverkar aktivt i upprättandet av planerna om felen upprepas. Dessutom följer kommissionen med täta mellanrum hur korrigeringsplanerna genomförs. Ett förfarande där arealer som godkänts av förvaltningen används uppfyller inte dessa krav och skulle således leda till omfattande korrigeringsåtgärder.

Arealmätningarna har inte heller hittills varit något självändamål i samband med de kontroller som görs på plats och ställe, utan anvisningarna har utgått från att områden som helt klart inte berättigar till stöd, såsom nya byggnader och motsvarande, ska tas bort från den stödberättigande arealen. Verksamheten kommer att fortsätta utifrån dessa principer även i fortsättningen.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Mirja Kiviranta, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Den skogspolitiska redogörelsen

SRR 1/2014 rd – RSv 13/2014 rd

Riksdagen godkände den 20 maj 2014 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

1. Finlands ställning som världsledande skogsnation stärks genom att vi effektivare utnyttjar våra naturliga förutsättningar och vår kompetens inom skogssektorn.

2. Genom hållbar vård och användning av våra skogar ökas virkesanvändningen och vi anpassar oss till klimatförändringen, och samtidigt motverkas de negativa effekterna av klimatförändringen vård och användning av skog måste vara ett godtagbart och eftersträvansvärt mål.
3. Aktivt företagande med utgångspunkt i diversifierad användning av skogen främjas bland annat genom underlättad generationsväxling och fler samfällda skogar. Dessa åtgärder ska samtidigt förhindra att skogsfastigheter splittras.
4. Förutsättningar för nya investeringar och ökad virkesanvändning skapas genom att vi förbättrar konkurrenskraften inom skogssektorn.
5. Den multidisciplinära forskningen måste stärkas för att stödja förnyelse och diversifiering inom skogssektorn och
6. Finland ska mer kraftfullt och målmedvetet satsa på initiativtagande, samordning, konsekvens och omfattande påverkansarbete, när skogsfrågor förbereds inom skogs- och miljöpolitiken i EU och på det internationella planet. Det behövs för att garantera diversifierad användning av skogarna.

1–6. Den nationella skogsstrategin reviderades under 2022. [Den nationella skogsstrategin 2035](#), som antogs av det nationella skogsrådet den 14 december 2022, innehåller de viktigaste riktlinjerna för Finlands skogspolitik fram till 2035. Skogsstrategin innehåller de mål som anges i den skogspolitiska redogörelsen och i riksdagens ställningstagande till redogörelsen. Den nationella skogsstrategin redogör för de viktigaste målen och prioriteringsområdena inom utvecklingen av skogsbranschen.

Orsaken till att strategin reviderades var att omvärlden förändrats i snabb takt både nationellt och internationellt. Den uppdaterade skogsstrategin ger akt på en övergripande hållbar utveckling och på skogens betydelse när det gäller att stävja klimatförändringen och anpassa sig till den. Skogsstrategin har många beröringspunkter med flera nationella och internationella strategier.

Den nationella skogsstrategin 2035 utarbetades på ett interaktivt sätt. Den brett inkluderande processen gick ut på att samordna intressentgruppernas behov med regionala intressen. Skogsstrategiarbetet understöddes genom flera forsknings- och utredningsprojekt.

Visionen i skogsstrategin är att skapa välfärd med hjälp av och för skogarna. I visionen framhävs förutom den välfärd som skogarna ger finländarna även vikten av att skogarna i sig mår bra. Ansvarsfullhet och hållbarhet är bärande teman genom skogsstrategin. Det innebär att ta hänsyn till människan, ekonomin och miljön och att ta ansvar för de sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna. Skogsstrategin samordnar på ett hållbart sätt sinsemellan delvis motstridiga behov och mål. I visionen framhävs också att skogsstrategin är en tillväxtstrategi.

Skogsstrategin består av fyra strategiska mål som tillsammans bildar en helhet. Visionen nås och strategin genomförs genom en samordning av dessa fyra mål, som alla är lika viktiga. Målen är följande:

- Finland är en konkurrenskraftig omvärld för en ansvarsfull skogsbransch som förnyas sig.
- Skogen används på ett aktivt, hållbart och mångsidigt sätt.
- Vi stärker skogens livskraft, mångfald och anpassningsförmåga.
- Vi stärker den kunskapsbaserade ledningen samt kompetensen inom skogsbranschen.

En projektportfölj har utformats för genomförandet av skogsstrategin, och i projektportföljen redogörs för de viktigaste åtgärderna som stöder målen i strategin. Projektportföljen består av tre spetsprojekt: skogens tillväxt, biodiversitet i ekonomiskogar samt skogsbranschens förnyelse och konkurrenskraft. De tre spetsprojekten bidrar tillsammans till att visionen och målen i strategin uppfylls. Forskning, kunskapsbas, kompetens, digitalisering och utnyttjande av öppna data, växelverkan och kommunikation ingår i varje spetsprojekt. Ett separat FUI-program har tagits fram som stöd för forsknings-, utvecklings- och innovationsarbetet inom ramen för projektportföljen.

Den nationella skogsstrategin är förenlig med innehållet i regeringsprogrammet från 2019. Regeringsprogrammets mål om ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden har inneburit nya prioriteringar i de skogspolitiska målen och genomförandet av dem. Regeringen har målmedvetet och konsekvent påverkat bland annat beredningen av EU:s biodiversitets- och klimatpolitik, lagstiftningen om hållbar finansiering och skogsstrategin.

Erno Järvinen, förstråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändringsbehoven i lagen om samfälligheter

RP 192/2014 rd – RSv 353/2014 rd

1. Riksdagen ser det som nödvändigt att bedöma ändringsbehoven i lagen om samfälligheter (758/1989) i fråga om att främja delägarnas inbördes likvärdighet och utveckla delägarlagens verksamhet.

1. Inget nytt att rapportera.

Jord- och skogsbruksministeriet konstaterar att det på basis av ministeriets tidigare utredning inte har ansetts finnas något särskilt behov av eller särskilda förutsättningar för en

mer omfattande revidering av lagen om samfälligheter. Lagens grundstruktur kan på basis av utredningen fortfarande bedömas innebära likabehandling av delägare på det sätt som förutsätts och för delägare med effektiv delägarlagsverksamhet ge möjlighet att utnyttja deras gemensamma egendom och trygga dess värde.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pentti Lähteenoja, generaldirektör, jord- och skogsbruksministeriet.

2. Riksdagen förutsätter att det följs upp hur tillståndssystemet enligt 13 § i lagen om fiske fungerar i praktiken i fråga om de kommersiella fiskarnas tillgång till fiskevatten och utbudet av inhemsk fisk. En utvärdering av konsekvenserna ska lämnas till jord- och skogsbruksutskottet tre år efter det att lagen har trätt i kraft.

2. I enlighet med 36 § i lagen om fiske har fiskeriområdena utarbetat förslag till planer för nyttjande och vård av sitt område. Närings-, trafik- och miljöcentralerna har under 2022 godkänt en del av dem. Planerna för nyttjande och vård innehåller de uppgifter om vilka områden som lämpar sig väl för kommersiellt fiske och fisketurism som anges i lagen om fiske. Regionalt tillstånd att bedriva kommersiellt fiske enligt 13 § i lagen om fiske kan under vissa villkor beviljas av närings-, trafik- och miljöcentralen i syfte att trygga en uthållig avkastning och ett hållbart nyttjande av fiskresurserna samt genomförandet av planen för nyttjande och vård. Tills vidare har ännu inga sådana regionala tillstånd som avses i de nya planerna för nyttjande och vård och i 13 § i lagen om fiske beviljats. Därför är det ännu inte möjligt att utreda hur tillstånd enligt 13 § fungerar i praktiken. De nya planerna för nyttjande och vård skapar i princip bättre förutsättningar för de kommersiella fiskarnas tillgång till fiskevatten och för utbudet av inhemsk fisk.

Orian Bondestam, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv

RP 239/2016 rd – RSv 16/2017 rd

1. Riksdagen förutsätter att det för Lantmäteriverket reserveras tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att verket skyndsamt ska kunna slutföra de gamla ersättningsförrättningarna enligt lagen om ersättande av förluster på grund av vissa bestämmelser i överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv och i den därtill anslutna fiskeristadgan (501/1991).

1. Inget nytt att rapportera.

Lantmäteriverket har på det sätt som riksdagen förutsätter ökat resurserna för att påskynda slutförandet av ersättningsförrättningarna för fisket i Tana älv sedan 2018. Ersättningsförrättningarna fortsätter i takt med att fiskerättigheterna avgjorts enligt lagen.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pentti Lähteenoja, generaldirektör, jord- och skogsbruksministeriet

2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet i samråd med Norge senast tre år efter det att avtalet har trätt i kraft granskar hur avtalet fungerat i allmänhet och hur fiskbestånden utvecklats. Likaså ska omfattningen av och utnyttjandet av de fiskerättigheter som innehas av samer och av fastighetsägare som bor någon annanstans granskas. Samtidigt ska det utredas om det finns förutsättningar att övergå till dags- och säsongspecifika fiskekvoter.

2. Även år 2022 var laxens vandring till Tana älv exceptionellt svag, och laxfiske i Tana älv förbjöds helt i lag (409/2022). Laxbeståndens tillstånd ger för närvarande inte någon biologisk grund för att tillåta en ökad fiskedödlighet. Uppföljningen och utvärderingen av hur avtalet fungerar generellt sett och av fiskbeståndens utvecklingstrender samt utvärderingen av möjligheterna att tillämpa fiskekvoter har fortsatt som en del av tillämpningen av fiskeavtalet för Tana älv och beredningen av den nya fiskeristadgan.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tapio Hakaste, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Statsrådets redogörelse om livsmedelspolitik: Mat 2030, Finsk mat för oss och för världen

SRR 2/2017 rd – RSv 21/2017 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

2. uppställer numeriska mål för ett minskat matsvinn i olika delar av livsmedelskedjan och utreder behoven av att se över datummärkningen av livsmedel för att bidra till ett minskat matsvinn,
2. Eurostat har i oktober 2022 publicerat statistik om mängden livsmedelsavfall och matsvinn som uppstår i olika delar av livsmedelskedjan i hela EU-området. I Finland ligger mängden livsmedelsavfall, 116 kilo per invånare, under EU-genomsnittet; privathushållen står för 46 procent, livsmedelsindustrin för 25 procent, måltidstjänsterna för 12 procent,

handeln för 9 procent och primärproduktionen för 8 procent av livsmedelsavfallet. Den totala mängden livsmedelsavfall som uppstår i hela livsmedelskedjan är cirka 641 miljoner kilo per år, och över hälften av det är matsvinn. Naturresursinstitutets färdplan för matsvinn för att halvera matsvinnet fram till 2030 publicerades den 19 januari 2021. [Färdplanen för matsvinn \(http://www.ruokahavikkitiekartta.fi/\)](http://www.ruokahavikkitiekartta.fi/) kompletteras kontinuerligt. De tidigare siffrorna för matsvinnet i Finland är från 2012: då uppgick matsvinnet till sammanlagt cirka 450 miljoner kilo, det vill säga cirka 80 kilo per invånare. Privathushållen stod för 32 procent (140 miljoner kilo), livsmedelsindustrin för 21 procent (95 miljoner kilo), måltidstjänsterna för 18 procent (81 miljoner kilo), affärerna för 16 procent (72 miljoner kilo) och primärproduktionen för 13 procent (59 miljoner kilo).

Strategin Från jord till bord, som kommissionen gav ut i maj 2020, innehåller åtgärder som strävar efter att minska matsvinnet. Kommissionen ska lägga fram ett förslag till mål för minskat matsvinn på EU-nivå före slutet av 2023. Användningen av de nuvarande datummärkningarna (bäst före-dag och sista förbrukningsdag) och missförstånd kring dessa märkningar anses vara en bidragande orsak till matsvinnet. Av denna anledning lägger kommissionen fram ett förslag om att se över reglerna för datummärkingar utifrån en konsumentundersökning. Jord- och skogsbruksministeriet har deltagit aktivt i de samråd som ordnats som bakgrund till initiativet om att se över datummärkningarna och i behandlingen av frågan i övrigt. Det har bland annat föreslagits att vissa livsmedel kan befrias från datummärkingar, att bäst före-märkingen kan kompletteras med en tilläggs-text och att visuella datummärkingar kan införas. Nya lagstiftningsförslag är att vänta under våren 2023.

3. systematiskt ökar och effektiviserar Finlands arbete för att i ett tidigt skede påverka beredningen av EU-lagstiftningen i frågor som rör livsmedelssektorn

3. Strategin Från jord till bord, som kommissionen gav ut våren 2020, innehåller flera initiativ genom vilka man strävar efter att främja en hållbar livsmedelskonsumtion och underlätta övergången till hälsosamma och hållbara matval: harmoniserade obligatoriska näringsdeklarationer på framsidan av förpackningarna, obligatoriska ursprungsbeteckningar på fler livsmedel än i nuläget, kontroll av de nuvarande datummärkningarna samt näringsdeklaration och ingrediensförteckning på alkoholdrycker. Kommissionen förväntas komma med lagstiftningsförslag under våren 2023. Strategin Från jord till bord innehåller också ett förslag om att utarbeta en lagstiftningsram för ett hållbart livsmedelssystem och ta fram ett märkningssystem för hållbart producerade livsmedel. Ministeriet har deltagit aktivt i olika samråd i anslutning till de konsekvensbedömningar som gjorts som underlag för initiativen i strategin Från jord till bord.

Jord- och skogsbruksministeriet har deltagit aktivt i rådets behandling av det förslag om att utveckla ett nytt system för geografiska beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel som antogs våren 2022. Vidare har ministeriet lagt fram sina ståndpunkter om

EU:s politik för säljfrämjande åtgärder i fråga om jordbruksprodukter vid kommissionens offentliga samråd om revideringen av politiken våren 2021. Kommissionen kommer att utfärda ett lagstiftningsförslag om detta under 2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

4. avsätter tillräckligt stora ekonomiska och operativa resurser för att exporten av livsmedel och vatten ska kunna främjas långsiktigt och systematiskt, och

4. Jord- och skogsbruksministeriet och arbets- och näringsministeriet finansierar Business Finlands tillväxtprogram Food from Finland, som fokuserar på att främja exporten av livsmedel och drycker. Under Sipiläs regering riktades spetsprojektfinansiering till Livsmedelsverket för projekt om marknadsinträde som öppnar nya exportmöjligheter, utveckling av exportövervakningssystem, rådgivning till och förbättring av exportberedskapen hos små och medelstora livsmedelsföretag samt utveckling av ett sådant elektroniskt system för djurläkemedelsintyg som Kinas myndigheter kräver. Finansieringen av dessa åtgärder har fortsatt också under statsminister Sanna Marins regeringsperiod. Jord- och skogsbruksministeriet har också gett resurser för anställning av en attaché som fokuserar på livsmedelsexport till Kina, Sydkorea och Sydafrika. Jord- och skogsbruksministeriet har anvisat medel för ett flertal utbildningar om kunnande inom livsmedelsexport, ett utbildnings- och samordningsprojekt för livsmedelsexport, förbättrad exportberedskap för spannmålsprodukter, en utredning om produktion och export av förpackat vatten och en profilhöjning för den inhemska produktionens särdrag i förhållande till konkurrentländernas produkter. Jord- och skogsbruksministeriet har också anvisat medel för internationalisering av vattensektorn bland annat genom att finansiera Finlands vattenforum rf. Jord- och skogsbruksministeriet har understött exporten av kunskap i vattenfrågor i synnerhet med hjälp av programmet för tillväxt och internationalisering av vattenkompetens, som hör till Finlands program för hållbar tillväxt, i samarbete med NTM-centralen i Södra Savolax i dess egenskap av stödmyndighet. Ambitionen har varit att utöka exporten av kunskap i vattenfrågor inte bara genom projektfinansiering utan också genom att samarbeta tätt med Finlands vattenforum och regionala vattenkluster och aktivera nätverket Team Finland till att understöda vattensektorn. Via programmet finansieras också sammanställningen av exportutbudet på finländsk vattenkompetens. Dessutom har exporten främjats med hjälp av Team Finlands exportfrämjande resor.

5. underlättar småskalig förädling av inhemsk mat och närproducerad mat.

5. Jord- och skogsbruksministeriet har gjort talrika lagstiftningsändringar med vilka direktförsäljningen från gårdarna och marknadstillträdet för småskaligt förädlade livsmedel underlättats. Bestämmelserna kommer att göras ännu mer flexibla i samband med totalreformen av livsmedelslagstiftningen. Livsmedelsverket har tagit fram ett stort antal instruktioner inom spetsprojektet Rådgivning till små och medelstora företag i

livsmedelsbranschen, och även anordnat kurser och gett rådgivning om ämnet samt effektiviserat framtagandet av enhetliga myndighetstolkningar och införandet av en ny servicemodell. Företagsverksamheten inom livsmedelssektorn på landsbygden har finansierats ur programmet för utveckling av landsbygden, och under perioden 2023–2027 fortsätter finansieringen ur CAP-planen.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Anna-Leena Miettinen, jordbruksråd, jord- och skogsbruksministeriet

Övergångsarrangemangen i samband med reformen av bostadsdatasystemet

RP 127/2018 rd – RSv 168/2018 rd

Riksdagen förutsätter att det noga bevakas hur reformen kommer i gång och hur övergångsarrangemangen fungerar och att det vid behov vidtas korrigerande åtgärder samt att jord- och skogsbruksministeriet lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning i frågan före utgången av 2022.

I december 2022 lämnade jord- och skogsbruksministeriet till riksdagens jord- och skogsbruksutskottet en utredning om hur övergångsarrangemangen i samband med bostadsdatasystemet har fungerat och vilka korrigeringsåtgärder som har vidtagits. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pentti Lähteenoja, generaldirektör, jord- och skogsbruksministeriet

Temporärt stöd för beskogning

RP 150/2020 rd – RSv 171/2020 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheten att senare utsträcka stödordningen till sådana områden på minst 0,5 hektar som består av separata områden på minst 0,2 hektar, när den genomsnittliga bredden på varje område är minst 20 meter och när alla arealer i övrigt uppfyller villkoren för att bli godkända för stödordningen och godkännande av mindre arealer inte medför onödig extra administrativ börda.

Lagen om temporärt stöd för beskogning (1114/2020) bereddes 2020 och trädde i kraft vid ingången av 2021. Lagen är temporär och gäller till utgången av 2023. Det är fråga om en ny stödordning och utifrån erfarenheterna av genomförandet av lagen bedömer

jord- och skogsbruksministeriet senare möjligheten att utsträcka stödordningen till att omfatta också områden som är mindre än den nuvarande minimiarealen på 0,5 hektar så att det är ändamålsenligt att minska den fastställda minimiarealen och att detta inte medför onödig extra administrativ börda för Finlands skogscentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna. En naturlig tidpunkt för en översyn av minimiarealsgränsen är i början av 2023 när genomförandet av beslagningar och fortsättningen på stödordningen ses över som en helhet. Lagen om stöd för beslagning uppdateras under 2023 och den reviderade lagen avses träda i kraft i början av 2024.

Kaisa Pirkola, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av renskötsellagen

RP 152/2020 rd – RSv 170/2020 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer och utvärderar hur lagstiftningen fungerar och hur verksamheten i renskadenämnden bedrivs samt lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning om saken före utgången av 2023.

Inget nytt att rapportera.

”Bestämmelserna om renskadenämnden i renskötsellagen (848/1990) utfärdades genom lag 1135/2020 och trädde i kraft den 1 januari 2021. Jord- och skogsbruksministeriet följer hur nämndens verksamhet bedrivs och hur lagstiftningen fungerar samt lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning om saken före utgången av 2023.”

Johanna Wallius, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av livsmedelslagen och 1 paragraf i lagen om verkställighet av böter

RP 3/2021 rd – RSv 24/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet skärper de krav på livsmedelsmärkning som gäller ursprungsmärkning, effektiviserar tillsynen och sanktionerna i enlighet med utskottets betänkande och förelägger riksdagen de behövliga författningsändringarna 2022. Finland måste ansöka om undantag från EU-lagstiftningen, om det inte annars är möjligt att ändra författningarna.

1. Eftersom den harmoniserade EU-lagstiftningen om ursprungsmärkningar inte har utvecklats på det sätt som Finland har förutsatt utfärdade Finland våren 2017 en

förordning av jord- och skogsbruksministeriet (218/2017), i vilken det föreskrivs om angivande av ursprungsland för kött och mjölk i färdigförpackade livsmedel som tillverkas i Finland. Förordningens giltighetstid har förlängts till den 31 december 2023. År 2019 utfärdade Finland också en förordning av jord- och skogsbruksministeriet (154/2019), enligt vilken restauranger och andra serveringsställen ska informera konsumenterna skriftligen om ursprunget för kött som används som ingrediens i en rätt. Förordningens giltighetstid har förlängts till den 30 april 2023.

I myndighetstillsynen övervakas ursprungsmärkningar liksom andra obligatoriska livsmedelsuppgifter som en del av den normala riskbaserade livsmedelstillsynen.

Enligt planen för genomförande av kommissionens strategi Från jord till bord bereder kommissionen ett förslag om att utvidga de obligatoriska ursprungsmärkningarna till att omfatta vissa livsmedel. Under genomförandet av strategin kan medlemsstaterna inte meddela EU nationella lagförslag om ursprungsmärkning, eftersom kommissionen har uppgett att den kommer att avge ett negativt yttrande om sådana. Det är för närvarande inte möjligt att utfärda nya nationella författningar, men Finland kan förlänga giltighetstiden för de gällande nationella författningarna om ursprungsmärkningar. Kommissionen förväntas komma med lagstiftningsförslag under våren 2023.

2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet underlättar och förbättrar små slakteriers verksamhetsbetingelser och slakt på gårdar i enlighet med utskottets betänkande och förelägger riksdagen de behövliga författningsändringarna 2022. Finland måste ansöka om undantag från EU-lagstiftningen, om det inte annars är möjligt att ändra författningarna.

2. Finland har redan underlättat och förbättrat verksamhetsbetingelserna för småskaliga slakterier och slakt på gårdar på många sätt.

Verksamhetsbetingelserna för småskaliga slakterier: Finland har sedan 2011 infört omfattande nationella anpassningar av kraven i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 som gäller småskaliga slakteriers konstruktioner. Anpassningarna lindrar avsevärt kraven på småskaliga slakteriers lokaler, och bestämmelser om detta finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning (318/2021).

I jord- och skogsbruksministeriets förordning (315/2021) föreskrivs om de undantag i fråga om den officiella veterinärens närvaro som avses i artikel 13 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/627.

Ytterligare lindringar för småskaliga slakterier och vilthanteringsanläggningar erbjuds i form av subventionerade köttbesiktningavgifter och genom att utreda möjligheterna att i framtiden utnyttja videofilmning vid köttbesiktningar.

Slakt på gårdar: Finland har utnyttjat de undantag som gäller köttbesiktning som EU-lagstiftningen möjliggör fullt ut. Bestämmelser om undantagen finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning (318/2021).

Gårdarnas verksamhet underlättas också av möjligheten att börja slakta nötkreatur, hästar och svin på den jordbruksanläggning som djuren kommer från. Livsmedelsverkets anvisningar om inledande av slakt blev klara den 28 mars 2022, vilket innebär att denna möjlighet i fortsättningen kan utnyttjas i Finland. Livsmedelsverket har den 19 september 2022 meddelat sitt första beslut om godkännande av en mobil slakterienhet som möjliggör avlivning på gården med kulgevärsmetoden.

De nationella anpassningar som EU-lagstiftningen tillåter har tagits i bruk i full omfattning i Finland både när det gäller verksamhetsbetingelserna för småskaliga slakterier och slakt på gården. I praktiken vore det därför mycket svårt att ta in nya anpassningar i den nationella lagstiftningen.

Hannu Miettinen, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Lagstiftningen om identifiering och registrering av sällskapsdjur

RP 101/2021 rd – RSv 162/2021 rd

Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet följer upp och utvärderar hur lagstiftningen om identifiering och registrering av sällskapsdjur och särskilt bestämmelserna om hundregistret fungerar i förhållande till de mål som uppställts för lagstiftningen samt lämnar en utredning om detta till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2024.

Lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021) trädde i kraft den 1 januari 2022. Jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket följer upp och utvärderar hur lagstiftningen om identifiering och registrering av sällskapsdjur och särskilt bestämmelserna om hundregistret fungerar i förhållande till de mål som uppställts för lagstiftningen samt lämnar en utredning om detta till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2024. De kommande åren utvisar om de mål som har satts upp för registreringen av hundar kommer att uppnås, allteftersom registret börjar användas och alla hundar införs i det. Likaså kan effekten av tillsynen över registreringen av hundar utvärderas först under de kommande åren, när tillsyn har utövats i tillräcklig omfattning och heltäckande resultat finns att få.

Anssi Welling, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Laginitiativet om att upphöra med kalhuggning på statsägda områden

MI 9/2019 rd – RSv 43/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att olika skogsbehandlingsmetoder används mångsidigt i statens skogar och att den lämpligaste metoden väljs för varje område och växtplats. Jord- och skogsbruksministeriet ska utreda hur man i statens skogar kan öka hyggesfritt skogsbruk särskilt i för ändamålet lämpliga torvmarker, rekreations- och turistområden samt vid kanterna av skyddsområden, sjöar och vattendrag och ovan nämnda områden som används för särskilda ändamål, och före utgången av 2022 lämna jord- och skogsbruksutskottet en utredning om hur hyggesfritt skogsbruk på statens marker kan ökas.

1. I december 2022 har en utredning om hyggesfritt skogsbruk på statens marker lämnats till riksdagen. Utredningen har utarbetats i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och Forststyrelsen. Utredningen visar att hyggesfritt skogsbruk används i statens skogar på objekt för vilka denna metod lämpar sig väl och i regel alltid på sådana objekt som omfattas av begränsat skogsbruk. Forststyrelsens ägarpolitik innefattar ett mål att öka användningen av hyggesfritt skogsbruk till 25 procent av alla förnyelseavverkningar på statens marker.

2. Riksdagen förutsätter att Forststyrelsens avkastningsmål och krav på intäktsföring ställs så att de inte försvårar en totalt sett hållbar användning av statens skogar. Statsrådet ska utarbeta en långsiktig plan för uppställande av ett avkastningsmål och krav på intäktsföring på en nivå som stöder en totalt sett hållbar användning av skogarna och lämna en utredning om planen till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2023.

2. Planen utarbetas i samband med att Forststyrelsens ägarpolitik ses över, och utredningen lämnas under 2023.

Leena Arpiainen, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Vattnet är vårt – medborgarinitiativ för att förhindra privatisering av vattentjänster

MI 2/2020 rd – RSv 26/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vid beredningen av den reglering som avses i medborgarinitiativet som en del av reformen av vattentjänstlagstiftningen ingående utreder olika regleringsalternativ och fäster särskild uppmärksamhet vid regleringens förhållande till den kommunala självstyrelsen och de krav som följer av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och före utgången av 2022 lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning om hur reformen av vattentjänstlagstiftningen framskrider.
2. Riksdagen förutsätter utifrån medborgarinitiativet att statsrådet så snabbt som möjligt vidtar åtgärder för att bereda lagstiftning som säkerställer att de offentligt ägda vattentjänstfunktioner som omfattas av kommunens organiseringskyldighet förblir i kommunernas ägo och bestämmanderätt.

1–2. Förberedelsefasen av den lagreform som riksdagen förutsätter har slutförts. Beredningen utfördes genom förvaltningsövergripande samarbete och de utredningar som genomfördes tog utöver andra aspekter också fasta på i synnerhet förhållandet mellan den lagstiftning som ska genomföras och den kommunala självstyrelsen samt förpliktelserna avseende de grundläggande och mänskliga rättigheterna (utredningarna från förberedelsefasen finns i [projektfönstret](#)). Den egentliga beredningen av lagreformen har inletts av den arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 17 november 2022. Arbetsgruppen ska bereda en regeringsproposition med förslag till reform av lagen om vattentjänster före den 30 juni 2024. Regeringspropositionen ska färdigställas och lämnas till riksdagen våren 2025. En utredning om hur ärendet framskrider lämnades till jord- och skogsbruksutskottet den 14 december 2022.

Johanna Kallio, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av lagen om ekologisk produktion och 1 § i lagen om verkställighet av böter

RP 193/2021 rd – RSv 218/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att Livsmedelsverket anvisas tillräckliga resurser för att sköta sina uppgifter.

1. Jord- och skogsbruksministeriet följer tillsammans med Livsmedelsverket hur resurserna räcker till för att sköta verkets uppgifter. Ministeriet lägger vid behov fram ett förslag

i samband med de normala ram-, budget- eller tilläggsbudgetprocesserna, om det finns behov av att anvisa Livsmedelsverket tilläggsresurser för skötseln av de uppgifter som verket åläggs i lagen om ekologisk produktion.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder rekommendationer och anvisningar för skogsägare och aktörer inom branschen för ekologisk insamling av naturprodukter om ekologisk produktion i syfte att främja nyttjandet av den ekonomiska och hälsofrämjande potentialen hos ekologiska naturprodukter. Statsrådet ska före utgången av 2022 lämna en utredning över de vidtagna åtgärderna.

2. Lagen om ekologisk produktion (1330/2021) och lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter trädde i kraft den 1 januari 2022. Enligt lagen om ekologisk produktion är det Livsmedelsverket som sörjer för planeringen, styrningen och utvecklingen av tillsynen över ekologisk produktion. Livsmedelsverket har gett ut anvisningar om samlingsproduktion som har sammanställts i samarbete med intressentgrupper. Anvisningarna har fått ett positivt mottagande, och det att de tagits fram i samarbete med intressentgrupperna har ansetts gynna bägge parter. Den 22 december 2022 lämnade jord- och skogsbruksministeriet den utredning till riksdagens jord- och skogsbruksutskott som utskottet begärt.

3. Riksdagen förutsätter att konsekvenserna av lagen om ekologisk produktion för det kommersiella nyttjandet av ekologiska naturprodukter följs upp och att en utredning om konsekvenserna lämnas före utgången av 2022.

3. Jord- och skogsbruksministeriet har i samarbete med Livsmedelsverket följt vilka konsekvenser lagen om ekologisk produktion har för det kommersiella nyttjandet av ekologiska samlade naturprodukter, och den 22 december 2022 lämnade ministeriet den utredning till riksdagens jord- och skogsbruksutskott som utskottet begärt.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tero Tolonen, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Nätfisket i saimenvikarens utbredningsområde måste förbjudas

MI 8/2019 rd – RSv 43/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utvecklingen av saimenvikarstammen och fångstdödligheten för vikare och utifrån dessa uppföljningsuppgifter lämnar en utredning till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2023.

Jord- och skogsbruksministeriet har i samband med 2023 års resultatstyrning av den underlydande förvaltningen säkerställt att ministeriet har tillgång till de uppgifter om utvecklingen av saimenvikarstammen och fångstdödligheten för saimenvikare som behövs för den utredning som ska lämnas till jord- och skogsbruksutskottet. Utredningen lämnas till riksdagen inom den tid som förutsätts i uttalandet.

Eija Kirjavainen, fiskeriråd, jord- och skogsbruksministeriet

Tillåten jakt på vitkindad gås

MI 3/2020 rd – RSv 42/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt påverkar kommissionen och EU:s medlemsstater i syfte att ändra Bernkonventionen så att vitkindad gås överförs till fågeldirektivets bilaga II.

1. I Bernkonventionen (konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö) är vitkindad gås upptagen i bilaga II (strikt skyddade djurarter). För att den ändring i fågeldirektivet som riksdagen kräver ska vara möjlig förutsätts att skyddsstatusen för vitkindad gås ändras i Bernkonventionen från bilaga II till bilaga III (skyddade djurarter). Det bör dock observeras att denna ändring i Bernkonventionen inte automatiskt leder till en motsvarande ändring i fågeldirektivet. Vidare bör det noteras att både fågeldirektivet och Bernkonventionen redan nu tillåter undantag från skyddsbestämmelserna.

Finland deltar i verksamheten enligt Bernkonventionen som en del av EU. Beslut om EU:s ståndpunkt gällande ändringar som ska göras i texten i Bernkonventionen fattas med kvalificerad majoritet. Miljöministeriet fortsätter att som en del av EU:s interna beredningsprocesser diskutera med kommissionen om vilka förutsättningar det finns att till Bernkonventionens permanenta kommitté lämna ett förslag om att ändra den vitkindade gåsens skyddsstatus i konventionen.

Nina Mikander, specialsakkunnig, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att de möjligheter till undantag som föreskrivs i artikel 9 i fågeldirektivet utnyttjas och att fördrivning av fåglar genom beskjutning också tillåts på våren med beaktande av fåglarnas häckningsro.

2. Enligt naturvårdslagen kan närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja tillstånd till avvikelser från lagens bestämmelser. Närings-, trafik- och miljöcentralerna fattar i egenskap av behöriga myndigheter tillståndsbesluten enligt gällande lagstiftning och med stöd av domstolarnas rättspraxis. Ändring i beslut som fattats av en behörig myndighet får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Enligt naturvårdslagen saknar ministeriet behörighet att överta avgörandet av ärenden som hör till naturvårdsmyndighetens behörighet, och ministeriet har inte heller behörighet att bestämma hur ett ärende som omfattas av naturvårdsmyndighetens övervägande ska avgöras.

På grund av de begränsningar som följer av fågeldirektivet har miljöministeriet föreslagit att man som en del av projektet för gåsåkrar, som finansieras av miljöministeriet och genomförs av Naturresursinstitutet, ska undersöka hur effektiva icke-dödande fördrivningsmetoder (t.ex. startpistol) är på våren samt hur dessa metoder påverkar det övriga fågelbeståndet. Undersökningens resultat skulle underlätta den behöriga myndighetens beslutsfattande när det gäller att bevilja undantagstillstånd.

Nina Mikander, specialsakkunnig, miljöministeriet

3. Riksdagen förutsätter att utnyttjande av vitkindade gäss som skjutits med stöd av dispens tillåts och att regeringen bereder en proposition om ändring av naturvårdslagen så att det med stöd av undantaget i artikel 9.1 c i fågeldirektivet blir möjligt att ta till vara och förnuftigt använda vitkindad gås som dödade med dispens.

3. Vitkindad gås är en art som fridlysts genom naturvårdslagen, inte en villebrådsart. Hittills har det inte varit tillåtet att använda arter som är fridlysta enligt naturvårdslagen som mat utan att undantag från naturvårdslagen beviljats. En betydande ändring i den nationella lagstiftningen som görs på grund av en enskild art skulle störa konsekvensen i den gällande lagstiftningen och skapa ett tryck på att behandla andra fridlysta arter på samma sätt. Av denna anledning måste den ändring i naturvårdslagen som riksdagen föreslår och de eventuella konsekvenserna av den bedömas grundligt. Inom 2023 inleder miljöministeriet de bakgrundsutredningar som behövs som underlag för beredningen av propositionen. Vidare ska miljöministeriet kontakta EU-kommissionen och kartlägga den eventuella ändringens förhållande till skyldigheterna enligt fågeldirektivet.

Nina Mikander, specialsakkunnig, miljöministeriet

4. Riksdagen förutsätter att dispensärenden som gäller vitkindade gäss överförs från Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen och att dispensförfarandet samtidigt görs smidigare.

4. Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Egentliga Finland och Norra Karelen beredde i november på miljöministeriets begäran ett förslag till omorganisering av den centraliserade tillståndsuppgiften som gäller artskydd i enlighet med riksdagens uttalande. Ministeriet bad att det av förslaget ska framgå hur uppgiften och de resurser som behövs för skötseln av den ska fördelas mellan de två närings-, trafik- och miljöcentralerna. Utifrån närings-, trafik- och miljöcentralernas förslag utarbetade miljöministeriet ett förslag till arbets- och näringsministeriet om att i planen för de offentliga finanserna för 2024–2027 (den s.k. tekniska ramen) inkludera ett tilläggsanslag på sammanlagt 0,3 miljoner euro. Tilläggsanslaget ska enligt förslaget fördelas så att Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland anvisas permanenta personalresurser motsvarande 1,5 årsverken och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen permanenta personalresurser motsvarande 2,5 årsverken. Ärendet behandlas som en del av förfarandet gällande planen för de offentliga finanserna. Statsrådet har för avsikt att godkänna planen för de offentliga finanserna den 23 mars 2023.

Hanne Lohilahti, specialsakkunnig, miljöministeriet

Inledande av stamvårdande vargjakt och förhindrande av vargskador

MI 4/2020 rd – RSv 41/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet påverkar Europeiska unionen på så sätt att vargen för hela Finlands del överförs från habitatdirektivets bilaga IV till dess bilaga V.
1. Finland understödde Schweiz förslag i Bernkonventionens permanenta kommitté att vargen ska upptas i en annan bilaga. Överföringen till en annan bilaga till habitatdirektivet på EU-nivå förutsätter att vargens skyddsstatus först ändras i Bernkonventionen. Schweiz initiativ vann inte ett tillräckligt stort understöd.
2. Riksdagen förutsätter att referensvärdet för en gynnsam skyddsnivå inte enbart ska kunna grunda sig på genetik, utan att man med tanke på den totala hållbarheten måste beakta säkerheten, socioekonomiska faktorer och bevarandet av en jaktkultur med jakthund.
2. Det tas ställning till denna fråga i samband med uppdateringen av förvaltningsplanen för vargstammen, som inleds i februari 2023.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en proposition om ändring av 41 a § i jaktlagen och lämnar den till riksdagen senast i november 2022.

3. Propositionen RP 288/2022 rd är för närvarande under behandling i riksdagen i enlighet med riksdagens uttalande.

4. Riksdagen förutsätter att tillstånd för stamvårdande jakt beviljas i så god tid att de med beaktande av eventuellt ändringssökande kan användas under jakttiden och att beviljandet av skadebaserad dispens görs smidigare och att besvär över dem behandlas skyndsamt.

4. Jord- och skogsbruksministeriet har berett en förordning om begränsning av vargjakt som hjälper Finlands viltcentral att motivera hur dispens påverkar en gynnsam skyddsnivå för vargstammen. Till övriga delar tas det ställning till detta uttalande i samband med uppdateringen av förvaltningsplanen för vargstammen.

5. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet under den jaktperiod som inleds i höst följer hur bestämmelserna i 4 kap. 5 § i strafflagen fungerar i förhållande till avlägsnande av varg som medför hot eller fara samt förtydligar tillämpningen av bestämmelserna om nödtillstånd genom anvisningar och råd till medborgarna. En redogörelse för dessa åtgärder ska lämnas till riksdagen senast den 28 februari 2023.

5. Finlands viltcentral har getts anvisningar om ärendet. En redogörelse lämnas inom den tid som förutsätts i riksdagens uttalande.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Förbud mot jakt på hotade arter i jaktlagen

MI 9/2021 rd – RSv 47/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utvecklar uppföljningen när det gäller sjöfåglar och bedömningen av beståndens utveckling så att det tillgängliga materialet möjliggör en årlig reglering av jakten på sjöfåglar. Vidare förutsätter riksdagen att regeringen lämnar en utredning om hur uppföljningen utvecklats till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2023.

1. Jord- och skogsbruksministeriet har i resultatstyrningen av Naturresursinstitutet avtalat om resultatmålen för 2023 när det gäller utvecklingen av uppföljningen av sjöfågelbestånden. Utredningen lämnas till riksdagen inom den tid som förutsätts i uttalandet.

2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet sörjer för att information om befintliga jaktbegränsningar och deras betydelse för skyddet av hotade arter sprids i så stor utsträckning som möjligt.

2. Jord- och skogsbruksministeriet har publicerat meddelanden med information om de jaktbegränsningar som fastställts genom ministeriets förordning. Finlands viltcentral informerar om jaktbegränsningarna i tidningen Metsästäjä, som skickas till alla jägare som betalat en jaktvårdsavgift. Ministeriets förordningar och motiveringspromemoriorna om dessa finns offentligt tillgängliga på ministeriets webbplats på sidan [Begränsning av jakt och ministeriets förordningar](https://mmm.fi/sv/jakt/begransning-av-jakt) (<https://mmm.fi/sv/jakt/begransning-av-jakt>).

3. Riksdagen förutsätter att regeringen granskar möjligheterna att effektivisera skyddet av de för närvarande mest hotade sjöfågelarterna genom att med stöd av 38 § i jaktlagen begränsa jakten i större utsträckning än för närvarande eller genom att förbättra tillståndet för dessa sjöfågelbestånd med hjälp av andra vårdåtgärder. Dessutom förutsätter riksdagen att regeringen lämnar en utredning om dessa åtgärder till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2023.

3. En arbetsgrupp som tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet har under 2022 berett ett förslag till en strategi för ansvarsfull sjöfågeljakt och uppfödning av vilda fåglar. Utredningen lämnas till riksdagen inom den tid som förutsätts i uttalandet.

Janne Pitkänen, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Konsekvenser av veterinärvårdslagen

RP 83/2022 rd – RSv 269/2022 rd

Riksdagen förutsätter att det bevakas vilka konsekvenser veterinärvårdslagen har för den regionala tillgången till veterinärtjänster och för djurens hälsa och välfärd och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att trygga veterinärtjänster till skäligt pris i hela landet. En utredning om konsekvenserna ska lämnas till riksdagen inom två år från det att veterinärvårdslagen trätt i kraft.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till veterinärvårdslag och till vissa lagar som har samband med den (RP 83/2022 rd – RSv 269/2022 rd) överlämnades till statsrådets allmänna sammanträde den 2 mars 2023.

Johanna Wallius, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av livsmedelsmarknadslagen

RP 283/2022 rd – RSv 267/2022

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en proposition om ändring av konkurrens- och livsmedelsmarknadslagstiftningen så att förändringar på marknaden bättre kunde förmedlas vidare i livsmedelskedjan till exempel genom ett kostnadsindex och kortare prissättningsperioder, och att statsrådet lämnar en proposition om detta till riksdagen före utgången av 2024.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder metoder för att förbättra tillgången till uppgifter om livsmedelsmarknaden och bereder behövliga ändringar i lagstiftningen om insamling och behandling av uppgifter så att en proposition om detta lämnas till riksdagen före utgången av 2024.
3. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet bevakar och utvärderar den praktiska tillämpningen och konsekvenserna av livsmedelsmarknadslagen och ändringarna i den i förhållande till de mål som uppställts för lagstiftningen samt lämnar en utredning om saken till jord- och skogsbruksutskottet två år efter det att ändringarna i livsmedelsmarknadslagen har trätt i kraft.

1–3. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av livsmedelsmarknadslagen (RP 283/2022 rd – RSv 267/2022 rd) överlämnades till statsrådets allmänna sammanträde den 2 mars 2023.

Ilona Rauhanen, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

10 Försvarsutskottet

Ekonomiska förmåner för värnpliktiga

RP 37/2007 rd – RSv 110/2007 rd

Riksdagen förutsatte den 11 december 2007 att regeringen vidtar åtgärder för att beväringstjänstgöringen ska beaktas i pensionen och hemförlovningspenning betalas till dem som hemförlovas. Vidare förutsatte riksdagen att de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras.

Regeringen har strävat efter att långsiktigt och planmässigt förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala villkor. Utvecklingen av de värnpliktigas förmåner samordnas av försvarsministeriets tväradministrativa samarbetsforum, som i sitt arbete systematiskt betonat vikten av att förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner och uppskattningen av deras samhälleliga ställning (arbetsliv, studier).

Grunderna för reservistlönen reviderades 2008, varigenom lönen bands till försvarsministeriets lönetabell. I enlighet med det höjdes reservistlönerna senast den 1 juni 2022. År 2022 fattades ett beslut om att höja dagpenningen för beväringar och reservister från och med den 1 januari 2023. Dessutom höjdes från och med den 1 januari 2023 det dagtraktamente som betalas som ersättning för förlorad arbetsförtjänst till dem som rekryteras utanför Försvarsmakten och som genomgår krishanteringsutbildning. I försvarsredogörelsen (2021) och den parlamentariska värnpliktskommitténs betänkande (2021) ges i uppdrag att utreda och utveckla de värnpliktigas ekonomiska förmåner.

Försvarsministeriet har utfärdat en förordning om ändring av paragrafen om matpenning i försvarsministeriets förordning om de förmåner som avses i värnpliktslagen och i lagen om hälsovården inom försvarsmakten. Till en värnpliktig betalas matpenning för en kommanderingsresa under vilken Försvarsmakten inte ordnar sådan kost som avses i 100 § i värnpliktslagen. I matpenning betalas 13,50 euro för varje dygn som kommanderingsresan beräknad från begynnelsestidpunkten har räckt. Ersättningen betalas högst två gånger per resedygn. För en kommanderingsresa till utlandet betalas 30 euro för varje dygn som resan beräknad från begynnelsestidpunkten har räckt, när försvarsmakten inte ordnar sådan kost som avses i 100 § i värnpliktslagen.

I enlighet med försvarsministeriets beslut föreskrivs dessutom med stöd av 7 paragraf i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (285/2022) att till dem som fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor betalas 1,50 euro i persedelpenning för varje helt kalenderdygn som ska räknas som tjänstgöringstid (tidigare 0,50 euro).

Beaktandet av beväringstiden vid fastställandet av pensionen och ett eventuellt återinförande av hemförlovningspenningen hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Med beaktande av de ekonomiska förmånerna som helhet har social- och hälsovårdsministeriet tills vidare inte ansett det vara nödvändigt att återinföra hemförlovningspenningen.

Sami Roikonen, avdelningsstabsofficer, försvarsministeriet

Redogörelse om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter

RP 31/2020 rd – RSv 194/2020 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen före ingången av höstsessionen 2022 lämnar en övergripande redogörelse om Senatfastigheter, dess dotteraffärsverk Försvarsfastigheter och hela Senatkoncernen. Redogörelsen ska bland annat

1. granska bland annat statens lokalförvaltning i dess helhet, dess organisation, verksamhetsprinciper, reglering, kundens ställning, kostnader, serviceavtal med eventuella anknytande meningsskiljaktigheter, systemets konsekvenser för myndigheternas förutsättningar att sköta sina lagstadgade uppgifter och lokalförvaltningens ansvar bland annat för brister i lokalernas skick,
2. mer generellt bedöma affärsverksmodellens lämplighet som organisationsform för statens lokalförvaltning och
3. bedöma hur den nya lagstiftningen om Försvarsfastigheter fungerar, särskilt i fråga om genomförandet av styrningsbehörigheten mellan finansministeriet och försvarsministeriet, och hur personalens ställning utvecklas.

1.-3. I enlighet med uttalandet lämnade statsrådet den 6 oktober 2022 en [redogörelse till riksdagen om Senatkoncernen och statens verksamhetslokalförvaltning](#) (SRR 9/2022 rd).

I redogörelsen beskrivs förvaltningen och skötseln av statens byggda fastighetsegendom på det sätt som riksdagen förutsätter. Vidare presenteras statens interna hyressystem, med hjälp av vilket statliga ämbetsverk och inrättningar anskaffar verksamhetslokaler för eget bruk. Redogörelsen beskriver de senaste årens reformer inom statens lokalförvaltning, varav de viktigaste är övergången från marknadsbaserad hyresprissättning till prissättning enligt självkostnadsprincipen 2016 samt inrättandet av Försvarsfastigheter som dotteraffärsverk till Senatfastigheter för att tillgodose Försvarsmaktens lokalbehov 2021.

I redogörelsen bedöms att reformerna har utfallit väl och att de har gjort det möjligt att uppnå de mål som ställts upp för statens lokalförvaltning. Målen för lokalförvaltningen

gäller bland annat kostnadseffektivitet och klimatneutralitet i samband med statens lokalanvändning samt lokalernas säkerhet och driftsäkerhet under undantagsförhållanden och vid störningar under normala förhållanden. Den centraliserade lokalförvaltningen har också gjort det möjligt för statens ämbetsverk och inrättningar att fokusera på sina kärnuppgifter i och med att förvaltningen och skötseln av lokalrelaterade frågor har koncentrerats till Senatkoncernens affärsverk. Bedömningen baserar sig på undersökningar som beställts för att stödja beredningen av redogörelsen, till exempel [utvärderingen av statens hyressystem och Senatkoncernens verksamhet](#).

I redogörelsen föreslås att finansministeriet på grund av lokalförvaltningens samhällsliga betydelse ska utreda alternativa sätt att ordna statens lokalförvaltning och det interna hyressystemet och utvärdera inrättandet av Försvarsfastigheter på nytt fem år efter det att Försvarsfastigheter grundades (2026).

Försvarsutskottet, ekonomiutskottet och revisionsutskottet yttrade sig om redogörelsen. Förvaltningsutskottet hann inte lämna sitt betänkande om redogörelsen, varför behandlingen av den avbröts.

Peppiina Huhtala, regeringssekreterare, finansministeriet
Tero Meltti, finansråd, enhetschef, finansministeriet

Utredning om det övergripande läget i fråga om skjutbanorna i Finland

RP 80/2022 rd – RSv 98/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2022 lämnar en utredning om det övergripande läget i fråga om skjutbanorna i Finland. Utredningen bör också behandla hur antalet skjutbanor i Finland kan ökas, med tillbörlig hänsyn till miljöaspekter.

I riksdagens svar på regeringens proposition (RSv 98/2022) ingick också ett uttalande av riksdagen där det förutsattes att statsrådet lämnar en utredning om skjutbanor till riksdagen under 2022. Ansvar för beredningen av utredningen inom statsrådet föll på försvarsministeriet, som lämnade en utredning till riksdagen i december 2022. I utredningen konstaterades att antalet skjutbanor har minskat under åren och att det för närvarande finns cirka 670 skjutbanor i privat ägo och 36 inom Försvarsmakten. Av de civila banorna har endast cirka hälften ett gällande miljötillstånd. I utredningen konstaterades att både skjutbanor i privat ägo och Försvarsmaktens skjutbanor har betydelse för upprätthållandet av den enskilda soldatens viktigaste personliga färdighet, det vill säga skjutskickligheten. Skjutbanorna påverkar således uppnåendet av Försvarsmaktens mål för truppproduktionen.

De centrala problemen när det gäller att öka antalet skjutbanor hänför sig till lagstiftningen om skadliga ämnen, bullerlagstiftningen och planeringen av områdeanvändningen. I utredningen konstaterades också att den gällande lagstiftningen inte på ett tillräckligt sätt svarar mot Försvarsmaktens behov under undantagsförhållanden. Vad gäller lagstiftningen om skadliga ämnen ansågs en komplettering av regleringen på lagnivå vara en fråga som bör utredas ytterligare. I fråga om planeringen av områdeanvändningen ansågs det nödvändigt att bedöma huruvida skjutbanorna ska ingå i de riksomfattande målen för områdeanvändningen och huruvida 4 a paragraf i markanvändnings- och bygglagen bör tillämpas aktivare med avseende på de banor som är viktiga för försvarets intressen. Det ansågs också att det behövs en fortsatt granskning av bullerlagstiftningen.

Timo Tuurihalme, äldre regeringssekreterare, försvarsministeriet

11 Kulturutskottet

Utövande konstnärers rättigheter i audiovisuella verk

RP 73/2013 rd – RSv 120/2013 rd

Riksdagen förutsatte den 5 november 2013 att regeringen ser till att utövande konstnärer som uppträder i audiovisuella verk bemöts jämbördigt med andra konstnärer.

Undervisnings- och kulturministeriet har börjat bereda en utredning om skydd för audiovisuella framträdanden inom Europeiska unionen. Utredningen ger en grund för att bedöma behovet av nationell lagstiftning i samband med att man inom Europeiska unionen bereder unionens och dess medlemsstaters anslutning till Pekingfördraget från 2012 om skydd för audiovisuella framträdanden. En delutredning färdigställdes 2016.

I rådets arbetsgrupp för upphovsrättsfrågor inleddes hösten 2014 diskussioner om processen för ikraftsättande av Pekingfördraget.

Förberedelserna inför Europeiska unionens och dess medlemsstaters anslutning till Pekingfördraget har pågått under ledning av kommissionen och har ännu inte slutförts. Tidtabellerna för de nationella förberedelserna och utredningsarbetet i Finland har av ändamålsenlighets skull samordnats med förberedelserna inom Europeiska unionen.

Utredningen om skyddet för audiovisuella framträdanden i Pekingfördraget och i lagstiftningen i Europeiska unionen och i vissa medlemsstater i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har offentliggjorts. ([Survey on the Protection of Audiovisual Performances](#). Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2018:43).

I samband med beredningen av det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (DSM-direktivet) har upphovsrättslagen också granskats med fokus på skådespelarnas rättigheter.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av upphovsrättslagen och lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ([riksdagen.fi](#)) (RP 43/2022 rd), som lämnades till riksdagen den 13 april 2022, ingår ett förslag om utvidgning av närstående rättigheter för skådespelare och dansare i fråga om framföranden som har tagits upp som bildupptagningar. Enligt motiveringen är syftet med förslaget att uppnå balans mellan olika innehavare av närstående rättigheter och att Finlands lagstiftning om

utövande konstnärer ska motsvara lagstiftningen i de övriga nordiska länderna. Riksdagens behandling av regeringens proposition pågår.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Revidering av lagstiftningen om studiestöd

RP 210/2014 rd – RSv 360/2014 rd

Riksdagen förutsätter att det under nästa valperiod görs en totalrevidering av lagstiftningen om studiestöd. Revideringen ska säkerställa de ekonomiska möjligheterna för heltidsstudier och även beakta aspekter som gör systemet tydligare, genomskinligare, smidigare och mer sporrande samt förbättrar likabehandlingen av de studerande.

Studiestödet har utvecklats i den riktning som riksdagen förutsätter.

På grund av de besparingar som Juha Sipiläs regeringsprogram förutsatte utvecklades studiestödet under valperioden 2015–2018 med större betoning på lån från och med höstterminen 2017. Samtidigt förkortade man stödtiden för högskolestuderande och införde en försörjarförhöjning och ett läromedelstillägg, och den studerandes egna inkomstgränser kopplades till index. Dessutom slopades den minskande effekten av föräldrarnas inkomster på studiepenningen för studerande på andra stadiet som är 18–19 år eller yngre än 18 år och bor självständigt.

Den 1 augusti 2017 började också de studerande i regel omfattas av det allmänna bostadsbidraget, vilket förbättrade den ekonomiska situationen i synnerhet för ensamboende studerande med höga boendeutgifter och lägst inkomster. Det gick inte att förutse förändringarna i de studerandes beteende, och därför ledde bostadsbidragsreformen ändå till betydande oförutsedda utgifter. Även studielånskompensationen orsakade oförutsedda utgifter eftersom låntagningen ökade mer än väntat. Enligt en utvärderingsrapport av Statens revisionsverk om effekterna av studiestödsreformerna på 2010-talet uppfylldes ändå målen för reformen, eftersom det blev klart vanligare att studiestödet utnyttjades fullt ut, examina avlades på kortare tider och studiestödstagarnas genomsnittliga inkomster ökade betydligt till följd av att studielånet, bostadsbidraget och förvärvsinkomsterna ökade.

I enlighet med Antti Rinnes regeringsprogram höjdes studiepenningens försörjarförhöjning från och med den 1 januari 2020 med 25 euro och studiepenningens belopp indexbands. Under den gångna regeringsperioden har de studerandes försörjning förbättrats genom indexhöjningar av studiepenningarna och även genom att måltidsstödet och inkomstgränserna för studiestödet har höjts. Rätten till skolresestöd utvidgades som en

del av avgiftsfriheten på andra stadiet. Studiepenningens försörjarförhöjning höjs också temporärt under 2023 med 10 euro per månad. I villkoren för studielånkompensationen och studielånsavdraget beaktas fördröjningar i studierna och hinder för att inleda studierna till följd av coronaviruspandemin för att inte personer med studielånsskulder ska drabbas.

Behovet av att utveckla studiestödet kommer att tas upp i samband med den utbildningspolitiska redogörelsen och totalreformen av den sociala tryggheten.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Svenskan som valfritt läroämne på alla utbildningsstadier

Ö 2/2014 rd – RSk 54/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande kartläggning av den allmänna politiken för språkstudier i Finland och av hur den bör utvecklas inför kommande utmaningar i fråga om språkkunskaper och med beaktande av det allt större och mångsidigare behovet av kunskaper i främmande språk i samhället och inom näringslivet.

Ministerarbetsgruppen för kunnande, bildning och innovationer fastställde riktlinjer för att utveckla och stärka undervisningen och lärandet i det andra inhemska språket inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet 2022–2023. Åtgärderna i [Programmet för utveckling av det andra inhemska språket](#) främjar målet i statsminister Sanna Marins regeringsprogram om att stärka undervisningen i det andra inhemska språket. Programmet stöder också den nationalspråksstrategi som antogs som statsrådets principbeslut i december 2021. Som ett led i genomförandet av utvecklingsprogrammet görs en omfattande utredning av läget för och möjligheterna att utveckla språkundervisningen samt den modersmålsinriktade undervisningen inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet. Utredningen gäller alla språk som undervisas i skolorna, och då det gäller det andra inhemska språket är målet särskilt att betrakta språkundervisningen utifrån lärokursernas synvinkel samt att hitta sätt att utveckla kontinuitet för studier i det andra inhemska språket från gymnasiet och yrkesutbildningen till fortsatta studier och arbetslivet. Utbildningsstyrelsen konkurrensutsätter utredningen, och den genomförs under 2023.

På beslut av ministerarbetsgruppen utreder undervisnings- och kulturministeriet också vilken betydelse det har haft för språkkunskaperna i Finland att det obligatoriska andra inhemska språket i studentexamen slopades. Utredningen ska ta ställning till i vilket skede det minskande antalet finskspråkiga studerande som avlägger provet i svenska som en del av studentexamen kan påverka de svenskspråkigas grundlagsenliga rätt att få

service på sitt eget språk. Dessutom utarbetas en färdplan för hur man kan främja att allt fler gymnasie studerande avlägger provet i det andra inhemska språket i studentexamen. Undervisnings- och kulturministeriet för också en dialog med högskolorna om att stärka det andra inhemska språkets roll i högskolornas studerandeantagning.

Ett mål i [nationalspråksstrategin](#) är att stärka det finska språkets livskraft. Som en del av det här arbetet har justitieministeriet tillsatt en utredare för mandatperioden 1.11.2022–30.4.2024 för att göra en utredning om finska språkets samhälleliga ställning och utmaningar och föreslå språkpolitiska mål. Nationalspråksstrategin har också utmynnat i ett pågående VN-TEAS-projekt om engelskans inflytande på Finlands nationalspråk. Projektets syfte är att utreda hur omfattande och systematiskt engelska används i Finland i dag och vilka konsekvenser användningen av engelska har för den språkpolitiska situationen och tillgången till tjänster på de inhemska språken samt för de inhemska språkens livskraft. Utredningen ger en samlad bild av engelskans ställning, som kan utnyttjas mer allmänt till exempel för att stärka nationalspråkens livskraft och säkerställa att andra främmande språk studeras på olika utbildningsstadiet. Det är också viktigt att få systematiskt insamlad information om i vilken mån kunskaper i engelska är en grundläggande förutsättning på arbetsmarknaden och vilka åtgärder som behövs för att göra språkreserven mångsidigare.

Undervisnings- och kulturministeriet har inlett ett projekt i syfte att utreda finska och svenska språkets ställning i universitetsutbildningen och den vetenskapliga forskningen. I utredningen granskas undervisningsspråken, språket i lärdomsproven, rekryteringsförfarandena, publiceringspraxis och användningen av språken i universitetsförvaltningen och i vardagen i universitetens kandidat-, magister- och doktorsprogram. Projektet resulterar i en slutrapport, och utifrån resultaten i den kan utbildnings- och språkpolitiska rekommendationer läggas fram. Utredningen utgör ett stöd för de ovannämnda utredningarna om språkets ställning. Utredningsrapporten lämnas till ministeriet senast den 31 mars 2023.

Regeringens första [språkpolitiska program](#) antogs den 16 juni 2022 som statsrådets principbeslut. Programmet beskriver statsrådets vision om minoritetsspråkens framtid samt mål och åtgärder för att revitalisera Finlands inhemska språk och stärka deras ställning. En av åtgärderna i det språkpolitiska programmet är en utredning om vad grundlagens bestämmelse om rätten att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur i praktiken innebär för olika språkgrupper. Även ställningen och utmaningarna för andra språk än de inhemska behandlas kort i programmet.

I [ministeriernas framtidsöversikt](#) (på finska) sätter undervisnings- och kulturministeriet som mål att utarbeta en strategi med mål och åtgärder för att utöka finländarnas språkreserv och åtgärder för att eleverna ska kunna utveckla mångsidiga språkkunskaper

oberoende av boendekommun och boendeort. I den första fasen säkerställs större möjligheter för alla elever inom den grundläggande utbildningen att studera A2- och B2-språk.

Anna Kiiskinen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Reformen av yrkesutbildningen, verkställighet och uppföljning av konsekvenserna

RP 39/2017 rd – RSv 86/2017 rd

4. Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet stöder och följer upp och utifrån det bedömer hur reformen av yrkesutbildningen har utfallit. Ministeriet ska bland annat bedöma konsekvenserna för tillgången till utbildning i regionalt och språkligt hänseende, för en nedgång i antalet studerande som avbryter studierna, för utbildningsgarantin och för en ökning av antalet läroavtals- och utbildningsavtalsplatser inom respektive branscher i överensstämmelse med målen för reformen. Om det kommer fram ändringsbehov som kräver att bestämmelserna preciseras eller ändras, ska regeringen skyndsamt vidta åtgärder, bereda behövliga ändringar och lägga fram dem för riksdagen. Regeringen bör noga följa vilka faktiska konsekvenser bestämmelserna får för de grundlagsfästa kulturella rättigheterna.

4. År 2017–2020 genomförde undervisnings- och kulturministeriet ett omfattande stödprogram för genomförandet av reformen av yrkesutbildningen. Finansieringen av programmet uppgick till totalt cirka 60 miljoner euro. Genom stödprogrammets utvecklingsprojekt förnyas yrkesutbildningens kärnprocesser och verksamhetsmodeller omfattande för att säkerställa att målen för reformen uppnås. Stödprogrammets åtgärder genomfördes till stora delar inom ramen för det omfattande utvecklingsprogrammet Bästa. I programmet utvecklades särskilt handlingsmodeller och en serviceprocess för utbildning och handledning på arbetsplatsen, handlingsmodeller och stödmaterial för lärarnas och handledningspersonalens kompetensutveckling, handlingsmodeller och digitala verktyg för individanpassning, kundorienterat arbete och individuella studievägar samt ledningsmodeller för kompetensinriktning, kundrelationer och partnerskap. Dessutom bereddes ett förslag till kvalitetsstrategi för yrkesutbildningen 2030.

Statistikföringen, uppföljningsindikatorerna och datainsamlingen om yrkesutbildningen upprätthålls och utvecklas kontinuerligt för att utbildningen enligt den nya lagstiftning som trädde i kraft 2018 och konsekvenserna av reformen ska kunna följas och bedömas så nära realtid som möjligt. Statistiken publiceras i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen. Viktiga informationskällor är Utbildningsstyrelsens riksomfattande studie- och examensregister (Koski), som infördes 2018, tjänsten ePUK som innehåller uppgifter om

den personliga utvecklingsplanen för kunnandet, den förnyade insamlingen av kostnadsuppgifter samt systemen för studerande- och arbetslivsrespons och Statistikcentralens uppgifter om bland annat sysselsättningsgraden och fortsatta studier bland dem som avlagt examen.

Undervisnings- och kulturministeriet ändrade 2021 genom förordningen om finansieringsgrunder de kostnadskoefficienter och kostnadsgruppers innehåll som ligger till grund för finansieringen så att de motsvarar de nyaste kostnadsuppgifterna. De uppdaterade koefficienterna tillämpas för första gången i finansieringen 2022 och 2023. Undervisnings- och kulturministeriet justerade 2020 minimiantalet studerande i utbildningsanordnarnas tillstånd att ordna utbildning utifrån utfallet 2018 och 2019. I det sammanhanget bedömdes också bland annat den regionala tillgången till utbildning. Ändringarna i tillstånden att anordna utbildning trädde i kraft vid ingången av 2021. En motsvarande justering kommer att göras utifrån de senaste uppgifterna hösten 2023. De första genomströmnings- och avbrottsrapporterna som baseras på uppgifter i Koski samt utbildnings- och läroavtalsrapporterna som baseras på uppgifter i ePUK har publicerats i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen. Nya indikatorer och statistik tas fram i takt med att de uppgifter som behövs samlas i Koski-systemet och kunskapsunderlaget växer. I början av juli 2021 inleddes datainsamlingen om arbetslivsrespons. De första resultaten publicerades våren 2022. Arbetslivsresponsen påverkar finansieringen från och med budgetåret 2023. Responsenkäterna till arbetsplatshandledare och arbetsplatser omfattar arbetsplatsperioder för studerande som deltagit i utbildning med utbildningsavtal eller läroavtal, vilket man hoppas att ska främja en ökning av utbildnings- och läroavtalen. Genom responsfrågorna uppmuntras ett gott samarbete mellan utbildningsanordnarna och arbetsplatserna. Såväl arbetsplatsperiodernas antal och längd som svaren på frågorna påverkar utbildningsanordnarnas finansiering. Under det pågående året kan reformens effekter bedömas utifrån uppgifter för 2018–2023. Tillsammans med Statistikcentralen har förberedelser inletts för att för finansieringen och uppföljningen av genomslaget få mer aktuella och mångsidiga uppgifter om sysselsättning och fortsatta studier bland dem som avlagt examina och examensdelar. Uppgifterna i det nationella inkomstregistret ger möjligheter till detta.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Kari Korhonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Den nya lagen om småbarnspedagogik

RP 40/ 2018 rd – RSv 67/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar och bedömer vilka konsekvenser den nya lagen om småbarnspedagogik har för säkerställandet av tillräcklig och jämlik småbarnspedagogisk service och för beaktandet av barnets bästa överallt i landet och i alla befolkningsgrupper och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att uppfylla målen för lagen om småbarnspedagogik.

1. Till lagen om småbarnspedagogik fogades år 2021 paragraferna 57 a och 57 b, där det föreskrivs om skyldigheten för personal i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande inom småbarnspedagogiken att anmäla om de upptäcker ett missförhållande eller en risk för ett missförhållande vid genomförandet av småbarnspedagogiken för ett barn. Anmälan görs till den som ansvarar för verksamheten vid verksamhetsstället för småbarnspedagogik. Lagen trädde i kraft den 1 augusti 2021. Med missförhållande avses en lagstridig situation eller ett lagstridigt förfarande, och med risk för missförhållande en situation som till exempel blir lagstridig om den fortsätter. Undervisnings- och kulturministeriet utredde hösten 2022 genomförandet av anmälningsförfarandet i kommunerna med en enkät riktad till de högsta tjänsteinnehavarna inom småbarnspedagogiken. Svar inkom från 277 (95 procent) av kommunerna på det finländska fastlandet. Av de svarande uppgav 56 procent att anmälningar hade gjorts i kommunen, medan 44 procent uppgav att inga anmälningar hade gjorts. Det totala antalet anmälningar var 1 488. De vanligaste missförhållandena som anmäldes gällde personaldimensioneringen (119 omnämmanden), hur stödet till barnet genomförts (41 omnämmanden), hur barnet behandlades (39 omnämmanden) samt den pedagogiska personalens verksamhet (38 omnämmanden). Anmälningar gjordes också om lokalernas säkerhet och sundhet inne och ute, genomförandet av småbarnspedagogiken samt personalens behörighet. Enligt dem som svarade på enkäten kunde man i så gott som alla dessa fall ingripa i missförhållandena på verksamhetsstället.

Undervisnings- och kulturministeriet beredde en ändring av lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1365/2022), som träder i kraft den 1 mars 2023. Klientavgifterna inom småbarnspedagogiken sänks genom att vårdnadshavarnas inkomstgränser, som avgifterna grundar sig på, höjs med 33 procent. Småbarnspedagogiken blir då avgiftsfri för uppskattningsvis 30 000 familjer. Lagändringens syfte är att förbättra barnfamiljernas köpkraft och stödja barnfamiljer på grund av de ökade levnadskostnaderna och de kraftigt stigande elpriserna. Genom att sänka avgifterna strävar man också efter att öka barnens deltagande i småbarnspedagogiken.

Avsikten är att i enlighet med statsminister Marins regeringsprogram göra jämställdhets- och likabehandlingsplanerna på de olika utbildningsstadierna förpliktande och även föreskriva om dem i småbarnspedagogiken. Den ändring av diskrimineringslagen

(1325/2014) som beretts vid justitieministeriet (RP 148/2022 rd, 1192/2022) har antagits och träder i kraft den 1 augusti 2023. Riksdagen har antagit den ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) som bereddes vid social- och hälsovårdsministeriet och som gäller jämställdhetsplaner inom småbarnspedagogiken. Även den lagen träder i kraft den 1 augusti 2023.

Genomförandet av utvecklingsprogrammet Utbildning för alla fortsatte under 2022 och ett avslutningsseminarium ordnades i november 2022. Ett försök med tvåårig förskoleundervisning för två olika ålderskohorter inleddes 2021 och fortsätter fram till 2024 inom ramen för programmet Utbildning för alla. En uppföljningsstudie i samband med försöket inleddes i augusti 2021 och fortsätter till 2025. En mellanrapport publiceras 2023 och en slutrapport 2025. Inom ramen för utvecklingsprogrammet delade man under 2022 också ut understöd för att utveckla småbarnspedagogikens kvalitet och öka jämlikheten i utbildningen. Understödet kan användas för att anställa mer personal i småbarnspedagogiken eller minska antalet barn i grupperna. Under 2022 beviljades anordnarna av småbarnspedagogik också specialunderstöd för att minska de negativa effekterna av coronaviruspandemin.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken utarbetade tillsammans ett riksomfattande tillsynsprogram för att förenhetliga styrningen av och tillsynen över småbarnspedagogiken. För tillsynsprogrammet fastställs ett antal fokusområden som tillsynsmyndigheterna särskilt bevakar eller utvecklar under programperioden. Fokusområdena för tillsynsprogrammet 2021 var personaldimensioneringen och barngruppernas storlek. Regionförvaltningsverken genomförde tillsynsprogrammet 2021 genom att skicka en skriftlig begäran om utredning till kommunerna om personaldimensioneringen och gruppstorlekarna på daghemmen. Resultaten av tillsynsprogrammet för småbarnspedagogiken 2021 publicerades på finska i [regionförvaltningsverkens publikation](#). Enligt rapporten visar resultaten av tillsynen att anordnarna av småbarnspedagogik följer lagen om småbarnspedagogik, som reglerar personaldimensioneringen och gruppstorlekarna, och att personaldimensioneringen och gruppstorlekarna på daghemmen i regel uppfyller kraven. Den maximala tillåtna gruppstorleken överskreds bland annat i situationer då barn som deltog i småbarnspedagogiken en del av veckan hade bytt dagar, eller daghemmet överraskande hade tagit emot barn på grund av att deras familjedagvårdare varit frånvarande. Den föreskrivna personaldimensioneringen uppfylldes inte om det inte gick att få tag på vikarier för frånvarande personal. Under 2022 fortsatte regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården att övervaka personaldimensioneringen och gruppstorlekarna, och tillsynen inriktades särskilt på de kommuner där brister tidigare uppdagats i samband med tillsynen. Tillsynsrapporten för 2022 publiceras i början av 2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tarja Kahiluoto, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att säkerställa rätten för teckenspråkiga att delta i småbarnspedagogisk verksamhet på sitt modersmål, antingen på finskt eller finlandssvenskt teckenspråk.

4. I 3 paragraf i förordningen om småbarnspedagogik (753/2018, som trädde i kraft den 1 september 2018) förtydligas behörigheten hos kommunikations- och teckenspråkshandledare och hos teckenspråkshandledare att utföra uppgifter inom småbarnspedagogik.

Enligt Marins regeringsprogram kommer det att göras en utredning av behovet av att uppdatera lagstiftningen om småbarnspedagogik och grundläggande utbildning i enlighet med teckenspråkslagen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Programmet för revitalisering av det finlandssvenska teckenspråket fortsätter bland annat genom tilldelningen av forskningsansvar för språket.

Som bakgrund för åtgärden i regeringsprogrammet och ett led i utvärderingen av basserVICEN 2019 utredde regionförvaltningsverken i vilken omfattning teckenspråkiga samt hörande barn till döva föräldrar (så kallade coda-barn) deltar i småbarnspedagogik och förskoleundervisning och hur mycket teckenspråkskunnig personal som finns inom småbarnspedagogiken. Rapporten publicerades i juni 2020 i regionförvaltningsverkens system Patio. (Länk till den finskspråkiga rapporten: <https://www.patio.fi/web/pepa-2019-valtakunnallinen/varhaiskasvatus-ja-esiopetus>).

Enligt regionförvaltningsverkets rapport finns det få barn på det finländska fastlandet som använder teckenspråk. I småbarnspedagogiken deltar 30 och i förskoleundervisningen 15 barn som använder teckenspråk. De motsvarande siffrorna för coda-barn är 31 och 8. I Finland arbetar emellertid 221 teckenspråkskunniga personer inom pedagogik, undervisning och omsorg eller i biträdande uppgifter inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

Det finns inget nytt att rapportera i ärendet.

5. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar och bedömer hur den till reformen anknyttande stora förändringen av personalstrukturen framskrider, hur väl utbildningsplatserna räcker till och hur många som fullgör sina studier under den långa övergångsperioden samt hur förändringen påverkar småbarnspedagogiken.

5. År 2021 beviljade undervisnings- och kulturministeriet 5,3 miljoner euro i behovsprövad finansiering enligt universitetslagen (558/2009) för 350 nybörjarplatser inom lärarutbildningen i småbarnspedagogik för åren 2022–2026.

I juni 2021 publicerade en expertgrupp en genomförandeplan för de utvecklingsförslag som presenterades i slutrapporten från Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken. Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken tillsattes för sin andra mandatperiod 1.11.2021–31.12.2023. Uppgiften för det nya Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken är bland annat att främja genomförandeplanens tillämpning och uppföljning.

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) har i sin plan för 2020–2023 inkluderat en utvärdering av utbildningarna inom småbarnspedagogiken. Utvärderingen kommer att ge information om utvecklingsbehoven när det gäller innehållet i utbildningar som ger behörighet att arbeta med pedagogik, undervisning, ledning och omsorg inom småbarnspedagogiken. Utvärderingen kommer dessutom att utreda om utbildningen av lärare och övrig personal inom småbarnspedagogiken håller jämn kvalitet i olika regioner. Utvärderingen granskar universitetens, yrkeshögskolornas och yrkesläroanstalternas utbildningar inom småbarnspedagogiken.

Riksdagen har i budgetbehandlingen förutsatt att de nya nybörjarplatserna inom lärarutbildningen inom den tidiga fostran som ingår i budgetpropositionen för 2023 anvisas där bristen på lärare inom småbarnspedagogik är störst. UKM gör en utredning om utbildningssituationen inom småbarnspedagogiken. När utredningen färdigställts fattar UKM beslut om hur det anslag på cirka 6,3 miljoner euro som ingår i tilläggsbudgeten för 2023 ska användas för nya nybörjarplatser inom lärarutbildningen för småbarnspedagogiken.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

6. Riksdagen förutsätter att statsrådet sörjer för att utbildningsutbudet för lärare inom småbarnspedagogik är tillräckligt och håller jämn kvalitet och att fördelningen av platserna är regionalt och språkligt balanserad i alla delar av landet.

6. Tillgången till lärarutbildning inom småbarnspedagogik är för närvarande god ur ett regionalt perspektiv, eftersom utbildning på finska erbjuds vid sex universitet och på svenska vid två universitet. År 2018 inleddes en fyraårig ökning med 1 000 utbildningsplatser (2018–2021, 28 miljoner euro) vid alla sju universitet som utbildar lärare inom småbarnspedagogik. Utöver de avtalade platserna enligt resultatavtalen har antalet utbildningsplatser utökats gradvis: fem miljoner euro 2018 och 2019 och nio miljoner euro 2020 och 2021. Genom fler utbildningsplatser bemöts bristen på lärare inom småbarnspedagogiken på olika håll i Finland. Såväl 2018 som 2019 ökade antalet nybörjarplatser med tvåhundra. Både 2020 och 2021 ökade antalet nybörjarplatser med trehundra. En utbildning riktad till Steinerdaghempersonal inleddes med särskild finansiering hösten 2019 för att ge personalen den behörighet som lagen om småbarnspedagogik kräver. Cirka hundra personer sökte sig till utbildningen. Utbildningen avslutades sommaren 2022.

Undervisnings- och kulturministeriet stödde 2019 också universitetens gemensamma, riksomfattande och flerformiga planeringsprojekt för lärarutbildning inom småbarnspedagogiken (1 000+ -projektet, 154 900 euro) där man tagit fram läromedel samt planerat och utvecklat flerformiga studier och studiemiljöer för utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Cirka tre miljoner euro beviljades till projektet för att genomföra flerformig utbildning som ger lärarbehörighet inom småbarnspedagogik och som riktas specifikt till vuxna i arbetsför ålder. Projektet leder till 180 kandidatexamina i småbarnspedagogik och antagningen gjordes 2021.

Undervisnings- och kulturministeriet har förhandlat med yrkeshögskolorna och universiteten om examensmålen inom småbarnspedagogiken och social- och hälsovården i avtalsförhandlingarna för 2021–2024. Flera universitet inledde tilläggsantagningar hösten 2020 och ökade antalet nybörjarplatser på engångsbasis hösten 2020 i lärarutbildningen inom småbarnspedagogiken (cirka 60 extra platser).

Undervisnings- och kulturministeriet stödde utvecklingen av den praktik som ingår i studierna i småbarnspedagogik genom att bevilja de sju universitet som ordnar lärarutbildning inom småbarnspedagogik totalt 1,2 miljoner euro för utveckling av övningsdaghem-sverksamhet. Målet var att 2019–2020 genomföra innovativa försök och modeller för att utveckla den praktik som ingår i lärarutbildningen inom småbarnspedagogik och stärka den handledningskompetens och expertis som behövs vid universiteten och övningsdaghemmen för att handleda praktikanterna. Utvecklingsprojekten för praktik beviljades tilläggstid för rapporteringen till hösten 2022 på grund av de förseningar som coronaviruspandemin förorsakade.

Utbildning av lärare inom småbarnspedagogik på samiska ordnas inte regelbundet. Lärarutbildning inom småbarnspedagogik där samiska språkets och kulturens särskilda behov tas upp har ordnats på projektbasis. Uleåborgs universitet genomförde 2016–2019 med särskild finansiering från undervisnings- och kulturministeriet och i samarbete med Sameområdets utbildningscentral ett projekt för utbildning av lärare inom småbarnspedagogik där samiska språket, kulturen och den traditionella kunskapen beaktades. Det finns en plats kvoterad för en samiskspråkig studerande i utbildningen i småbarnspedagogik vid Uleåborgs universitet. Studierna har ändå ordnats på finska. Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 2021 Uleåborgs universitet behovsprövat statsunderstöd för samiskspråkig lärarutbildning inom småbarnspedagogik (kandidat) och specialsmåbarnspedagogik (magister) under 2022–2024. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 6 februari 2020 en arbetsgrupp för utvecklingen av de samiska språken samt undervisningen i och på samiska med uppgift att bland annat granska den samiskspråkiga småbarnspedagogikens och undervisningens tillstånd. Arbetsgruppens mandatperiod förlängdes till den 31 mars 2021. Arbetsgruppen lät utreda bland annat tillgången på samiskspråkig undervisningspersonal och personal inom småbarnspedagogiken (Laura

Arola, Utredning av tillgången på och utbildningsvägarna för samiskspråkig undervisningspersonal och samiskspråkig personal inom småbarnspedagogiken). Arbetsgruppen lade fram förslag bland annat för att utveckla de samiska språken, undervisningen i och på samt utbildningen på samiska, stärka tillgången på dessa i hela landet samt stärka tillgången på samiskspråkig undervisningspersonal, utveckla småbarnspedagogiken på samiska och samernas kultur- och språkboversamhet samt stärka tillgången på samiskspråkig personal inom småbarnspedagogiken. Rapporten från arbetsgruppen för utvecklingen av de samiska språken samt undervisningen i och på samiska blev klar april 2021.

En utredning om den svenskspråkiga utbildningen publicerades den 11 mars 2021. Åtgärderna i utredningen indelas i följande sex helheter: 1) effektivare samordning och styrning, 2) starkare kunskapsbas, 3) tillgång till yrkesutbildad personal, 4) läromedel och lärmiljöer, 5) modersmål och undervisningsspråk samt 6) stärkt nordiskt samarbete på alla utbildningsstadier. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte en utredare för mandatperioden 1.1.2020–28.2.2021 för att utreda särdragen, utmaningarna och utvecklingsbehoven i den svenskspråkiga småbarnspedagogiken och utbildningen och utarbeta ett åtgärdsprogram utifrån de utvecklingsbehov som framkommer i utredningen. Utredningen omfattar hela utbildningsfältet från småbarnspedagogiken till utbildningen på högskolenivå.

I samband med lärarutbildningsforumet har universiteten samordnat utvecklingsprojekt som används för att utveckla fortbildning för personalen inom småbarnspedagogiken.

Undervisnings- och kulturministeriet utlyste hösten 2020 specialunderstöd för högskolorna för utveckling av kompetensen hos personalen inom småbarnspedagogiken och undervisningsväsendet och för nätverksbaserad utveckling av högskoleutbildningen. Finansieringen syftar till att öka högskolornas utbildningsutbud för personalen inom småbarnspedagogiken och undervisningsväsendet. Finansiering beviljades för både studier som leder till lärarexamen inom småbarnspedagogik och fristående studier som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom småbarnspedagogik och förskoleundervisning (lagen om småbarnspedagogik 540/2018, 26 §). De sökande uppmanades också beakta behovet av svenskspråkiga och samiskspråkiga lärare inom småbarnspedagogik. Fem universitet beviljades specialunderstöd till ett sammanlagt belopp av 2 819 324 euro. Finansieringen används för att utbilda över 200 lärare inom småbarnspedagogik på både finska och svenska under de kommande tre–fyra åren. Dessutom beviljades Åbo universitet 495 000 euro för att utveckla den forskningsbaserade kompetensen hos personal som utbildar lärare inom småbarnspedagogik.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte Utvecklingsforumet för utbildningar inom småbarnspedagogiken för mandatperioden 14.2.2019–31.12.2020. Utvecklingsforumets program för utveckling av utbildningarna innehåller sammanlagt 22 utvecklingsförslag

kopplade till den starka yrkeskompetens som den snabbt föränderliga omvärlden förutsätter, framförhållning och flexibla utbildningsvägar för att tillgodose behovet av arbetskraft, utveckling av samarbetet mellan utbildningarna samt stärkande av småbarnspedagogikens attraktions- och kvarhållningskraft genom utveckling av utbildningarnas och arbetsmiljöernas standard och samarbete. Utvecklingsforumet har tagit fram kvantitativ prognostiseringsinformation och förslag till regionala och nationella utbildningsbehov inom sektorn. Ett utvecklingsförslag är att fortsätta forumets arbete genom att upprätta en separat långsiktig plan för utbildningen av svenskspråkiga och samiskspråkiga personer och personer med invandrarbakgrund. I juni 2021 publicerade en expertgrupp en genomförandeplan för de utvecklingsförslag som presenterades i slutrapporten från Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken. Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken tillsattes för sin andra mandatperiod 1.11.2021–31.12.2023. Uppgiften för det nya Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken är bland annat att främja genomförandeplanens tillämpning och uppföljning.

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) har i sin plan för 2020–2023 inkluderat en utvärdering av utbildningarna inom småbarnspedagogiken. Utvärderingen kommer att ge information om utvecklingsbehoven när det gäller innehållet i utbildningar som ger behörighet att arbeta med pedagogik, undervisning, ledning och omsorg inom småbarnspedagogiken. Utvärderingen kommer dessutom att utreda om utbildningen av lärare och övrig personal inom småbarnspedagogiken håller jämn kvalitet i olika regioner. Utvärderingen granskar universitetens, yrkeshögskolornas och yrkesläroanstalternas utbildningar inom småbarnspedagogiken. Den genomförs 2022–2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

7. Riksdagen förutsätter att det utvecklingsforum för utbildningen inom småbarnspedagogik som ska inrättas av statsrådet kommer att samordna den framtida yrkesutbildningen, yrkeshögskoleutbildningen och universitetsutbildningen inom småbarnspedagogik på såväl finska som svenska. Målet är att utveckla nya utbildningar och karriärvägar som grundar sig på målen för den nya lagen om småbarnspedagogik och en helhetsbedömning av barnets bästa och som upptäcker och erkänner varje utbildnings särskilda kompetensområden och styrkor. Under ändringsprocessens gång och därefter ska det också säkerställas att personalen inom småbarnspedagogiken har möjlighet till avancemang med stöd av omfattande och tidsmässigt effektiv fortbildning och vidareutbildning.

7. I juni 2021 publicerade en expertgrupp en genomförandeplan för de utvecklingsförslag som presenterades i slutrapporten från Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken. Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken

tillsattes för sin andra mandatperiod 1.11.2021–31.12.2023. Uppgiften för det nya Utvecklingsforumet för utbildningarna inom småbarnspedagogiken är bland annat att främja genomförandeplanens tillämpning och uppföljning.

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) har i sin plan för 2020–2023 inkluderat en utvärdering av utbildningarna inom småbarnspedagogiken. Utvärderingen kommer att ge information om utvecklingsbehoven när det gäller innehållet i utbildningar som ger behörighet att arbeta med pedagogik, undervisning, ledning och omsorg inom småbarnspedagogiken. Utvärderingen kommer dessutom att utreda om utbildningen av lärare och övrig personal inom småbarnspedagogiken håller jämn kvalitet i olika regioner. Utvärderingen granskar universitetens, yrkeshögskolornas och yrkesläroanstalternas utbildningar inom småbarnspedagogiken. Den genomförs 2022–2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tarja Kahiluoto, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Aija Töytäri, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets redogörelse om idrottspolitiken

SRR 6/2018 rd – RSk 52/2018 rd

Riksdagen förutsätter att

3. regeringen främjar en ökning och förbättring av kompetens och medvetenhet om den fysiska aktivitetens betydande hälsoeffekter och ökad fysisk aktivitet inom social- och hälso- och sjukvårdens tjänster på alla nivåer av tillhandahållande av tjänster från rådgivning till äldreomsorgen,
7. regeringen främjar aktivt klubb- och fritidsverksamhet som ordnas efter skoldagen i samarbete med skolor, idrottsföreningar med flera och andra aktörer inom tredje sektorn och genomförandet av hobbygarantin för alla barn och unga oavsett familjens ekonomiska situation,
9. regeringen efterlyser metoder för att utveckla och förbättra idrottarnas och de professionella och frivilliga tränarnas ekonomiska ställning,
10. regeringen klargör momspraxis för idrottstjänster genom att utöver de hälso- och välfärdstjänster som hör till nollskatteklassen sammanföra alla idrottstjänster i en bred momssats vars nivå motiverar till att motionera och idrotta,
11. regeringen vidtar åtgärder för att trygga Veikkaus Ab:s verksamhet genom att aktivt ingripa i utländska spelbolags olagliga verksamhet på det finländska fastlandet och på så sätt effektivare minska skadeverkningarna av penningospel,

och genom lagstiftning och på andra sätt tillförsäkra Veikkaus Ab en stabil verksamhetsmiljö där spelandet bättre än förr kanaliseras till bolagets spelverksamhet, och

12. regeringen säkerställer en tillräcklig finansiering för det omfattande arbetet för att främja motion och idrott och finansierar det så långt möjligt i fortsättningen utöver med avkastning från penningspel också med medel ur den egentliga budgetekonomin och genom att rekapisera Olympiafonden.

1–12. Riksdagens uttalanden har beaktats i regeringsprogrammet i den utsträckning som statsfinanserna tillåter. Det förvaltningsövergripande idrottspolitiska samarbetsorganet har arbetat under hela regeringsperioden och haft företrädare för nästan alla ministerier samt i egenskap av sakkunniga många av civilsamhällets organisationer, forskare och experter. Samarbetsorganet har behandlat de frågor i samband med redogörelsen som krävt samarbete mellan förvaltningsområdena. Samarbetsorganet har i synnerhet satt sig in i de riksomfattande motionsprogrammen, motionsrekommendationerna för olika befolkningsgrupper, idrottarnas sociala trygghet och utvecklingen av förvaltningsövergripande handlingsätt samt tillsatt särskilda sektioner som behandlar kontaktytor och bedömning av konsekvenserna för motion och fysisk aktivitet. Samarbetsorganet har också tillsatt en arbetsgrupp för att behandla frågor med anknytning till den sociala tryggheten för idrottare och tränare. Samarbetsorganet har för varje ministerium gått igenom de över 100 åtgärderna i sin handlingsplan om hur förvaltningsområdena kan främja en aktiv livsstil. Dessutom har samarbetsorganet gett rekommendationer bland annat om arbetet med kontaktytor i samband med social- och hälsovårdsreformen. År 2022 behandlade samordningsorganet utifrån finansministeriets rapportering beskattningsfrågor med anknytning till idrott och motion, men finansministeriet har inte inlett några konkreta reformprojekt, och det förefaller inte heller i övrigt finnas några förutsättningar för sådana just nu. De regionala idrottsorganisationernas roll har förtydligats och ett målstyrningsdokument har utarbetats i samarbete med dem. Utfallet följs regelbundet. Flera program för att främja idrott och motion i olika livsskeden pågår för närvarande (småbarnspedagogiken i rörelse, skolan i rörelse, studier i rörelse, vuxna i rörelse och ett motionsprojekt för äldre) och har anvisats resurser i statsbudgeten. I den här helheten har målet varit att till alla delar ta hänsyn till olika befolkningsgruppers lika möjligheter att motionera och idrotta. Kriterierna för statsunderstöd för idrottsorganisationer har förnyats och de nya kriterierna som lägger stor vikt vid etiska aspekter och jämlikhet infördes i samband med beslutet om statsunderstöd 2021. Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i anslutning till skoldagen tillämpas för närvarande och över 200 kommuner deltar i modellen. Finlandsmodellen för hobbyverksamhet togs också in i den reviderade ungdomslagen, som riksdagen antog 2022. En utredning om behovet av en elitidrottslag blev klar 2020 och visade att det inte behövs någon separat elitidrottslag i Finland. Reformen av lotterilagen har genomförts och avsikten är att motionen och idrotten ska finansieras helt med budgetmedel från och med ingången av 2024. Staten har inte kunnat kapitalisera

Olympiafonden eftersom fondens egen medelanskaffning inte har gått som planerat och enligt vad riksdagen förutsätter.

Esko Ranto, överdirektör, undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets redogörelse om informationspolitiken och artificiell intelligens

SRR 7/2018 rd – RSk 53/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet i samarbete med olika förvaltningsområden och expertorganisationer fortsätter behandlingen av informationspolitikens och den artificiella intelligensens etiska aspekter för att konkretisera de principer som läggs fram i redogörelsen.

1. Undervisnings- och kulturministeriet främjar behandlingen av den artificiella intelligensens etiska aspekter och principer i arbetet för att utveckla en gemensam referensram för lärandeanalys för alla utbildningsstadier i [den nationella sektionen för lärandeanalys](#).

En expertgrupp tillsatt av undervisnings- och kulturministeriet har utarbetat en [referensram för lärandeanalys](#) (på finska, sammandrag på svenska), som strukturerar de viktigaste aspekterna inom lärandeanalys till stöd för analysarbetet i Finland. Referensramen publicerades den 10 juni 2021.

Forskningsetiska delegationen (TENK) har i samarbete med forskarsamhället i Finland utarbetat [forskningsetiska anvisningar om god vetenskaplig praxis](#).

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Jonna Korhonen, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

1. [Statsrådets principbeslut om utnyttjande och öppnande av information](#) beskriver de strategiska målen för informationspolitiken och ger anvisningar och riktlinjer för att förbereda myndighetsåtgärder för utnyttjande och öppnande av information inom statsförvaltningen. En del av målen kräver nationella lösningar medan andra faller under respektive organisations egen behörighet. Det pågår redan projekt för att uppnå vissa av målen, medan andra kräver särskild beredning. Finansministeriet inleder beredningen av en färdplan för genomförandet.

Statsrådet tillsatte den 2 september 2021 en ministerarbetsgrupp för utveckling av digitaliseringen, dataekonomin och den offentliga förvaltningen. Ministerarbetsgruppen har till uppgift att styra utvecklingen av digitaliseringen, informations- och teknologipolitiken

och dataekonomin samt att samordna åtgärderna och lägesbilden i anslutning till dessa. Digitaliseringsbyrån, som är ett samarbetsorgan för finansministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet, bereder de ärenden som tas upp i ministerarbetsgruppen. Alla ministerierna ingår i dess utvidgade sammansättning. Syftet med samarbetet är att förbättra samordningen och effektivisera bland annat ledningen av informationspolitiken i statsrådet. Ett resultat är den nationella digitala kompassen, som lämnades till riksdagen som statsrådets redogörelse (SRR 10/2022 rd) i november 2022.

Den riksomfattande expertgrupp för forskning om artificiell intelligens och digitalisering som tillsatts av finansministeriet granskade framtiden för forskningen kring intelligent teknik, i synnerhet artificiell intelligens, och bedömde teknikens konsekvenser inom olika samhällssektorer. Gruppen var multidisciplinär och universiteten var omfattande representerade i den både regionalt och enligt vetenskapsgren. Gruppens medlemmar har också publicerat gemensamma artiklar. Expertgruppens mandatperiod var 1.2.2020–31.12.2022.

Gruppen väckte och förde diskussioner om nationella och internationella forskningsrelaterade och etiska frågor med anknytning till användningen av intelligent teknik. För att uppnå målen ordnade expertgruppen flera seminarier och sammankomster. Gruppen har aktivt deltagit i både den nationella och den internationella debatten i synnerhet om EU:s nya ramprogram och gett ministerierna stöd i beredningen av ståndpunkter till EU:s lagstiftning om artificiell intelligens. På sitt avslutningsevenemang konstaterade gruppen att detta varit en unik möjlighet för medlemmarna att diskutera tvärvetenskapligt.

Finansministeriet har publicerat podcastserien [Tiedon äärellä](#). Temat har också tagits upp i nyhetsbrev och krönikor. Syftet är att upprätthålla och stärka samhällsdebatten. Även den parlamentariska gruppen tietopolitiikka.fi, med företrädare för alla riksdagspartier, har hållit diskussionen igång.

Olli-Pekka Rissanen, ledande sakkunnig, finansministeriet

Konsekvenserna av möjligheten att utan begränsning ta om prov för studentexamen

RP 41/2018 rd – RSv 57/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer konsekvenserna av möjligheten att utan begränsning ta om prov för studentexamen.

Enligt lagen om studentexamen (502/2019) kan examinanderna ta om godkända prov utan begränsningar och underkända prov tre gånger under de tre följande

examenstillfällena. Enligt den tidigare lagstiftningen kunde ett godkänt prov tas om en gång och ett underkänt prov två gånger under de tre följande examenstillfällena.

Antalet anmälningar till omtagning har ökat, men jämnat ut sig efter våren 2021. Även coronaläget och högskolornas antagningsreform har påverkat omtagningarna. Antalet första omtagningar av godkända prov, vilket var möjligt redan före lagreformen, har ökat mest.

Den nya lagstiftningen om studentexamen gör det möjligt för studerande att försöka höja vitsordet i ett godkänt prov ytterligare en eller flera gånger. Ökningen av sådana anmälningar har planat ut efter våren 2021. Läsåret 2021–2022 anmälde sig cirka 11 400 personer till en andra eller ytterligare omtagning av ett godkänt prov. Lagstiftningen gör det möjligt att ta om samma prov flera gånger, och den möjligheten utnyttjas i viss mån. Läsåret 2021–2022 anmälde sig cirka 80 personer till ett sjätte eller sjunde försök.

Även underkända prov tas oftare om. Två omtagningar, vilket också var tillåtet enligt den tidigare lagstiftningen, har ökat mest. Möjligheten till en tredje omtagning enligt den nya lagstiftningen utnyttjas varje läsår av cirka 450 anmälda.

I regeringens proposition 235/2018 uppskattades antalet omtagningar öka med 13 000 per år jämfört med utgångsläget. Under läsåret 2021–2022 gjordes sammanlagt cirka 11 800 omtagningar som möjliggjordes av den nya lagstiftningen.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Lyftande av studielån som en del av studiestödet

RP 171/2018 rd – RSv 141/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att det görs en utredning av kravet på att studerande på andra stadiet som kommer från familjer med låga inkomster är skyldiga att lyfta studielån innan de kan få utkomststöd. Ingen får råka ut för att studievägen bryts redan på andra stadiet på grund av penningbrist eller lyftande av lån.

1. Studielånet är en del av studiestödet. Utkomststödet är inte avsett för långvarig finansiering av studierna, varför studerande som fyllt 18 år i allmänhet förutsätts ansöka om studielån. Detta krävs dock inte av personer under 18 år. Både yrkesstuderande och gymnasiestuderande förutsätts ansöka om studielån. En myndig person förutsätts dock inte ansöka om studielån om det kan leda till en oskälig situation. Det kan vara fallet om en studerande till exempel omfattas av eftervården inom barnskyddet eller har en allvarlig sjukdom eller om utbildningen syftar till rehabilitering eller förebygger marginalisering.

Utkomststöd inom familjen kan beaktas. Gränssnitten mellan studiestöd och utkomststöd måste undersökas vid en eventuell totalreform av den sociala tryggheten.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

2. Riksdagen förutsätter att ministeriet följer hur bestämmelserna om läromaterialstillägget sammantaget fungerar och vilka konsekvenser de får och lämnar en utredning om detta och om behovet av en total översyn av lagen om studiestöd till kulturutskottet 2021.

2. Enligt FPA som betalar ut studiestödet har läromaterialstillägget fungerat som avsett och kunderna har inte gett någon respons på tillägget. Läromaterialstilläggets funktion och effekter har inte utretts eftersom de nya studerande som omfattas av avgiftsfri utbildning efter läropliktsreformen sedan den 1 augusti 2021 har fått läromaterialet gratis. De studerande som inte omfattas av avgiftsfri utbildning kommer dock fortsättningsvis att få läromaterialstillägg. Det innebär att läromaterialstilläggets betydelse minskar.

Enligt en revisionsrapport av Statens revisionsverk om resultaten av studiestödsreformerna på 2010-talet (Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 2/2022, på finska) har de tidigare studiestödsreformerna förbättrat de studerandes försörjning och studielånets användbarhet. Det förefaller också finnas en koppling mellan studielånkompensationen och kortare studietider.

Behoven av att utveckla studiestödet har granskats i samband med den utbildningspolitiska redogörelsen och reformen av den sociala tryggheten. Ett beslut om att inleda en totalreform av studiestödet kan eventuellt fattas i samband med nästa regeringsprogram.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Museilag och lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

RP 194/2018 rd – RSv 266/2018 rd

Riksdagen förutsätter, i fråga om museerna med riksansvar och museerna med regionalt ansvar, att regeringen som ett led i den bredare utvärderingen av reformen bedömer om finansieringen är tillräcklig i förhållande till de lagfästa uppgifterna och samtidigt bedömer antalet museer med regionalt ansvar i förhållande till landskapets eller landskapsdelens behov och särdrag. En utredning i ärendet ska lämnas till kulturutskottet före utgången av nästa valperiod.

Reformen av museilagen och museernas finansieringssystem trädde i kraft vid ingången av 2020. Hösten 2019 utsåg undervisnings- och kulturministeriet de museer som är berättigade till statsandel och de museer som har riksansvar och regionalt ansvar, och fattade beslut om finansieringen för perioden 2020–2023. Den första finansieringsperioden enligt övergångsbestämmelsen i museilagen omfattade för museerna med regionalt ansvar åren 2020–2022. Verksamhetsområdena för museerna med regionalt ansvar täcker hela landet i fråga om alla tre uppgiftsområdena (utvecklingen av den regionala museiverksamheten, kulturmiljöuppgiften och uppgiften som regionalt konstmuseum). Hösten 2022 fattade ministeriet beslut om finansieringen för museerna med regionalt ansvar 2023–2026. Antalet museer och tillgängliga årsverken förblev oförändrat. I enlighet med systemets fyraårscykel utlystes basstatsandelen för nya museer i januari 2023, och samtidigt inleddes kontrollen av de nuvarande museernas förutsättningar. På den grunden kommer ministeriet hösten 2023 att fatta beslut om finansieringsperioden 2024–2027. Ministeriet bevakar hur målen för reformen uppnås, hur systemet fungerar och hur resurserna räcker till särskilt utifrån finansierings- och rapporteringsuppgifterna för fyraårsperioden. För det ändamålet inledde ministeriet i december 2022 en utvärdering av reformen av museilagen. Mellanrapporten blir klar senast den 15 februari 2023 och slutrapporten senast den 30 april 2023. Utifrån mellanrapporten gör ministeriet en bedömning och ger utskottet en utredning om i synnerhet finansieringens tillräcklighet för museerna med riksansvar och regionalt ansvar i förhållande till deras uppgifter enligt lagen, och om antalet museer med regionalt ansvar i förhållande till behoven i landskapet eller landskapsdelen.

Eeva Teräsvirta, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Studentexamens nya struktur

RP 235/2018 rd – RSv 242/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp och bedömer hur studentexamens nya struktur inverkar på avläggande av gymnasiestudier och studentexamen, med speciell fokus på de som avlägger två examina samt på vuxenstuderande, och lämnar kulturutskottet en utredning när det finns tillräckligt med information om hur reformen verkställts.

1. Den nya examensstrukturen för studentexamen enligt lagen om studentexamen (502/2019), där examinanden ska avlägga fem prov, tillämpas på de examinander som börjar avlägga sin examen våren 2022. År 2022 avlade endast cirka 1 070 personer, mindre än 4 procent av alla examinander det året, sin studentexamen enligt den nya examensstrukturen.

Enligt den nya lagen om studentexamen kan examinanden innefatta godkända prov som har ingått i en underkänd examen i en ny examen under tre års tid efter det att det

tidigare avlagda provet godkändes. Syftet med reformen var att förebygga att examina inte alls avläggs och att påskynda avläggandet av examina. Cirka 110 studenter, det vill säga cirka 10 procent av de studenter som 2022 utexaminerades enligt den nya examensstrukturen, valde att ta in godkända prov från en tidigare underkänd examen. Det här har varit en möjlighet för dessa examinander att flexibelt ta studenten trots en underkänd examen. Mer uppföljningsinformation om verkställigheten av reformen kommer att finnas tillgänglig först när största delen av studenterna har tagit examen enligt den nya examensstrukturen.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen överväger att bereda en ny proposition för att möjliggöra anordnande och avläggande av studentexamen på engelska. Propositionen ska beakta nationalspråkens ställning och grundlagens krav.
2. Regeringen har inte berett någon proposition för riksdagen om anordnande av studentexamen på engelska. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Papperslösa och asylsökande barns rätt till småbarnspedagogik och rätten till skiftomsorg för barn i småbarnspedagogik

RP 34/2019 rd – RSv 43/2019 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet under denna valperiod utreder och förtydligar hur rätten till småbarnspedagogik kan tryggas på lika grunder för de barn som avses i 6 § 3 mom. i lagen om småbarnspedagogik, exempelvis asylsökande barn, samt vidtar behövliga åtgärder utifrån utredningen.
1. Inom ramen för genomförandet av regeringsprogrammet utredde undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen våren 2020 med en [enkät till kommunerna](#) (på finska) hur småbarnspedagogiken ordnas för papperslösa och asylsökande barn. Enligt enkäten ordnar 15 procent av kommunerna småbarnspedagogik för asylsökande barn. Dessutom uppgav 11 procent av kommunerna att de ordnar småbarnspedagogik för asylsökande barn om den genomförs som stödåtgärd inom barnskyddets öppenvård. Av de kommuner som svarade uppgav 2,5 procent att de ordnar småbarnspedagogik också för papperslösa barn. Dessutom var sex procent beredda att ordna småbarnspedagogik för papperslösa barn som stödåtgärd inom barnskyddet.

I den andra tilläggsbudgeten 2022 beviljades ett anslag på 63 500 000 euro för understöd för anordnande av småbarnspedagogik för barn som kommit från otrygga förhållanden. Anordnarna av småbarnspedagogik beviljades sammanlagt cirka 7 139 000 euro i understöd för kostnaderna 2022. Undervisnings- och kulturministeriet beredde en ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet så att en bestämmelse om specialunderstöd för småbarnspedagogik för barn som söker eller får tillfälligt skydd, söker internationellt skydd eller saknar uppehållsrätt togs in i lagen. Ändringen i finansieringslagen (884/2022, 46 §) trädde i kraft den 1 januari 2023. Enligt den nya bestämmelsen kan kommunen eller samkommunen inom ramen för det anslag som i statsbudgeten anvisats för ändamålet beviljas specialunderstöd för anordnande av småbarnspedagogik enligt lagen om småbarnspedagogik för sådana barn som söker eller får tillfälligt skydd, söker internationellt skydd eller saknar uppehållsrätt och som inte har hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). Kommunen eller samkommunen kan också inkludera privat småbarnspedagogik i ansökan. Specialunderstöd beviljas inte för öppen småbarnspedagogisk verksamhet.

Tarja Kahiluoto, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet under denna valperiod utreder behovet av skiftomsorg för barn i småbarnspedagogik och för små skolelever och hur den förverkligas samt utifrån utredningen vidtar behövliga åtgärder för att ändra lagstiftningen på ett sådant sätt att skiftomsorgen säkerställs.

2. Enligt 13 § i lagen om småbarnspedagogik har barn som behöver det på grund av en förälders eller en annan vårdnadshavares arbete eller studier rätt till skiftomsorg. Enligt 1 § i den lagen har också unga skolelever rätt till småbarnspedagogik om särskilda omständigheter kräver det. [Enligt uppgifter i informationsresursen inom småbarnspedagogiken Varda](#) fick 11 649 barn skiftomsorg 2021. Det är knappt fyra procent av alla barn inom småbarnspedagogiken. Av dessa barn var drygt 100 sju år eller äldre. En utvidgning av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik så att den även gäller skiftomsorg och unga skolelever skulle kräva betydande nya resurser.

Det finns inget nytt att rapportera i ärendet.

Tarja Kahiluoto, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Främjande av scenkonst

RP 132/2020 rd – RSv 164/2020 rd

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet följer genomförandet av lagändringen och dess konsekvenser med beaktande av de olika områdena inom den performativa konsten samt i synnerhet villkoren för aktörerna inom det

fria fältet och att ministeriet lämnar en utredning till kulturutskottet två år efter lagens ikraftträdande.

Det finns inget nytt att rapportera i ärendet.

Lagen om främjande av scenkonst trädde i kraft vid ingången av 2022. Under 2021 genomfördes åtgärder som förutsätts för verkställigheten av lagen, såsom ansökan om rätt till statsandel och tillsättande av statsandelsnämnden för scenkonst för bedömning av de sökande. Bland 114 sökande godkändes 100 aktörer som berättigade till statsandel. Av dessa representerade 31 sökande musik och 69 annan scenkonst. Beslutet fattades under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens proposition om statsbudgeten för 2022. Alla aktörer som tidigare erhållit statsandel behöll sin ställning och totalt 15 så kallade nya aktörer godkändes att omfattas av lagen. Bland de nya aktörerna fanns en kör och ett jazzband, två aktörer inom cirkuskonst och tre inom danskonst. Sju nya talteatrar godkändes. För genomförandet av reformen finns totalt 13 miljoner euro tillgängliga under 2022, varav fem miljoner riktas till att stärka verksamheten i de så kallade fria grupperna via Centret för konstfrämjande. Ministeriet förbereder sig för att lämna kulturutskottet en utredning över lagändringens konsekvenser två år efter lagens ikraftträdande.

Katri Santtila, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Utvidgad läroplikt

RP 173/2020 rd – RSv 218/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att man vid sidan av läropliktsreformen även fortsättningsvis ska vidta åtgärder som syftar till att förnya och stärka hela utbildningsvägen, eftersom åtgärderna också stöder och är en förutsättning för att målen för och genomförandet av läropliktsreformen ska lyckas.

1. De olika utbildningsformerna har haft egna och gemensamma utvecklingsprogram som stöder utvidgningen av läroplikten inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Utvecklingsprogrammet för kvalitet och jämlikhet inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen Utbildning för alla genomfördes 2020–2022. En del av de projekthelheter som inleddes i utvecklingsprogrammet fortsätter till utgången av 2024. Under denna regeringsperiod har totalt 395 miljoner euro satsats på kvaliteten och jämlikheten inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen inom ramen för programmet Utbildning för alla. Flera stora riksomfattande utvecklingsprojekt har genomförts med hjälp av programmet, bland annat för att minska skolfrånvaron, stärka den digitala kompetensen och utveckla sjukhusundervisningen. Lagstiftningen har utvecklats, det lokala och regionala utvecklingsarbetet har uppmuntrats

och stöttats, forsknings- och utredningsprojekt har inletts och framför allt har skolorna och läroanstalterna fått extra resurser i sin vardag.

Utvecklingsprogrammet för kvaliteten och jämlikheten inom yrkesutbildningen, Rätt att kunna, inleddes 2020 och fortsatte till utgången av 2022. Målet var att förbättra lärandet och studieresultaten bland yrkesstuderande, minska ojämlikheten och stärka de studerandes välbefinnande, samhörighet och delaktighet. Med hjälp av utvecklingsprogrammet har man gett stöd för verkställigheten av utvidgningen av läroplikten, bland annat genom undervisning och handledning av bättre kvalitet med stöd av tidsbestämd tilläggsfinansiering och genom att undervisningen och handledningen med hjälp av personlig tillämpning riktats i synnerhet till de studerande som behöver mest stöd. Åtgärderna i utvecklingsprogrammet har stärkt den personliga tillämpningen, de studerandes grundläggande färdigheter och färdigheter för fortsatta studier samt förutsättningarna för lärande genom utveckling av den pedagogiska ledningen. Åtgärderna i utvecklingsprogrammet har finansierats med sammanlagt drygt 270 miljoner euro under tre års tid. Dessutom riktades strategisk finansiering för yrkesutbildningen till att stödja utvecklingsprogrammets mål. En del av de projekt som finansierades i utvecklingsprogrammet fortsätter till utgången av 2024.

Åren 2021–2022 genomfördes ett program för kvaliteten på och tillgången till gymnasieutbildning. Åtgärderna i programmet har höjt kompetensnivån och kompetensens kvalitet, minskat skillnaderna i lärandet, främjat de studerandes välbefinnande och stärkt jämlikheten, likvärdigheten och tillgängligheten i utbildningen. Utvecklingsprogrammet har utgjort ett stöd för utvidgningen av läroplikten och verkställandet av gymnasielagen och läroplanerna. För åtgärderna i utvecklingsprogrammet anvisades 15 miljoner euro.

Som ett led i utvidgningen av läroplikten riktades tilläggsresurser till handledningen av läropliktiga i den grundläggande utbildningen, utbildningar i övergångsskedet, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Undervisnings- och kulturministeriet inledde 2020 ett gemensamt program för utveckling av studiehandledningen inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet för att säkerställa att tilläggsresurserna används effektivt och att kvaliteten är god. Studiehandledningen har stärkts med en bestående årlig finansiering på cirka 24,3 miljoner euro, varav cirka 20 miljoner euro är bestående finansiering reserverad för utvidgningen av läroplikten. Därtill har cirka 9,3 miljoner euro anvisats som projektfinansiering 2020–2022 för att utveckla och stärka handledningen. Åtgärderna i programmet för utveckling av studiehandledningen har stött och stärkt en systematisk studiehandledning i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet. Även kontinuiteten mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiet har stärkts.

Undervisningsministern tillsatte den 22 november 2021 ett projekt för utveckling av samarbetet och anordnarstrukturen i fråga om utbildning på andra stadiet. I projektet bereddades åtgärder för att säkerställa tillgången till utbildning och svara mot arbetslivets

och samhällets kompetensbehov. Målet var att förnya verksamhetsformerna på andra stadiet så att de motsvarar samhällets kommande utmaningar och säkerställer att de läropliktiga har god tillgång till utbildning av god kvalitet. Slutrapporten om utvecklingsprojektet publicerades den 27 september 2022 (Högklassig utbildning på andra stadiet för alla, Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2022:31.)

Tiina Silander, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med läropliktsreformen beaktar rätten till stöd på andra stadiet och i utbildningen i övergångsskedet för elever som fått intensifierat stöd, särskilt stöd och krävande särskilt stöd inom den grundläggande utbildningen.

2. När läroplikten utvidgas har de läropliktiga tillgång till stödåtgärder enligt den gällande lagstiftningen på samma sätt som i nuläget. I samband med läropliktsreformen utvidgas och förenhetligas också rätten till särskilt stöd och krävande särskilt stöd för studerande i övergångsskedet, det vill säga i den nya utbildningen som handleder för examensutbildning.

Enligt gymnasielagen har en studerande som på grund av särskilda språkliga svårigheter eller andra inlärningssvårigheter har svårt att klara av studierna rätt att få specialundervisning och annat stöd för lärandet enligt individuella behov. Enligt lagen om yrkesutbildning har en studerande rätt till särskilt stöd om han eller hon på grund av inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom eller av någon annan orsak behöver långvarigt eller regelbundet särskilt stöd i sitt lärande och sina studier för att uppfylla kraven på yrkeskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna. Med särskilt stöd avses planerligt pedagogiskt stöd enligt den studerandes mål och färdigheter samt särskilda undervisnings- och studiearrangemang. Studerande som har stora inlärningssvårigheter eller en svår funktionsnedsättning eller sjukdom som gör att de behöver individuellt, omfattande och mångsidigt särskilt stöd har rätt till krävande särskilt stöd.

I den nya lagen om utbildning som handleder för examensutbildning ingår motsvarande rätt att få särskilt stöd och krävande särskilt stöd som i lagstiftningen om yrkesutbildning. I den lagen finns också en ny bestämmelse enligt vilken utbildningsanordnaren ska utreda och bedöma en studerandes behov av särskilt stöd utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats för den läropliktige under den grundläggande utbildningen. Även i lagen om yrkesutbildning har det tagits in en bestämmelse om att behovet av särskilt stöd för en läropliktig som inleder sina studier ska bedömas utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats under den grundläggande utbildningen. Dessutom har den enligt läropliktslagen handlednings- och tillsynsansvariga boendekommunens tillgång till uppgifter om den läropliktiges behov av särskilt stöd utvidgats. Dessa ändringar i lagen om yrkesutbildning och i läropliktslagen trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Den studerandes behov av stödåtgärder bedöms när studierna inleds och uppdateras under studiernas gång. Behovet av stödåtgärder bedöms och utreds också under studiernas gång. I den nya läropliktslagen finns också en uttrycklig bestämmelse om att utbildningsanordnaren, om den läropliktiges studier framskrider bristfälligt eller om den läropliktige ämnar avbryta sina studier, ska bedöma behovet av de stödåtgärder som den studerande omfattas av och om åtgärderna är tillräckliga. I alla utbildningsformer utarbetas en individuell plan för den läropliktige, och i samband med detta utreds och antecknas i planen de stödåtgärder som den studerande behöver. Enligt gymnasielagen antecknas stödåtgärderna i den individuella studieplanen endast på den studerandes begäran.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar och säkerställer att unga som behöver särskilt stöd och unga med funktionsnedsättning garanteras stödverktyg som är relevanta med tanke på studierna.

3. Bestämmelser om rätt till behövliga hjälpmedel och assistenttjänster för studerande med funktionsnedsättning finns beroende på utbildningsformen antingen i utbildningslagstiftningen eller i annan lagstiftning. Enligt lagen om yrkesutbildning har studerande som får särskilt stöd rätt till sådana assistenttjänster och särskilda hjälpmedel som är en förutsättning för deras studier. Bestämmelser om service för personer med funktionsnedsättning finns i socialvårdslagen, lagen om service och stöd på grund av handikapp samt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Bestämmelser om tolkningstjänst finns i lagen om tolkningstjänst för handikappade personer.

I samband med beredningen av reformen har det framkommit att unga personer med funktionsnedsättning och deras vårdnadshavare ofta inte har tillräckligt med kunskap om rätten till olika tjänster och hur man ansöker om dem. Detta gäller speciellt vid övergången från den grundläggande utbildningen till andra stadiet. I riksdagsbehandlingen fogades till läropliktslagen en uttrycklig bestämmelse om att utbildningsanordnaren inom läropliktsutbildning på andra stadiet tillsammans med den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare ska utreda behovet av tjänster och stödåtgärder samt hänvisa den läropliktige att söka de tjänster och stödåtgärder som behövs. Undervisnings- och kulturministeriet publicerade den 1 oktober 2021 [en uppföljningsplan för genomförandet av utvidgningen av läroplikten 2021–2024](#) (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2021:46).

Enligt uppföljningsplanen inleder undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med SHM en utredning om tillgången till tjänster och stödåtgärder för studerande med funktionsnedsättning. Beredningen av utredningen inleddes under 2021 i samarbete med SHM. Avsikten var att samarbeta intensivt med viktiga intressentgrupper som Kommunförbundet, Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd medan utredningen pågick. Utredningsarbetet delades in i tre etapper: 1) beskrivning av nuläget, bland annat

gällande lagstiftning och hur den fungerar med hänsyn till kopplingarna till elevhälsan, 2) kartläggning av nuläget i fråga om tillgången till tjänster och stödåtgärder genom enkäter till utbildningsanordnarna och de studerande och 3) förslag till behövliga åtgärder, inklusive eventuella lagändringsbehov. Den första etappen inleddes hösten 2021, den andra genomfördes våren 2022 och den tredje inleddes hösten 2022. Utredningen blir klar våren 2023.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar kulturutskottet en utredning inklusive åtgärder om hur tillgången till stödtjänster för personer med funktionsnedsättning och studerande som behöver särskilt stöd förverkligas genom samarbete mellan olika organisationer så att tillgången till stödtjänster i rätt tid förtydligas och förbättras.

4. Enligt uppföljningsplanen för genomförandet av den utvidgade läroplikten inleder undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med SHM en utredning om tillgången till tjänster och stödåtgärder för studerande med funktionsnedsättning. Beredningen av utredningen inleddes under 2021 i samarbete med SHM. Avsikten var att samarbeta intensivt med viktiga intressentgrupper som Kommunförbundet, FPA och Institutet för hälsa och välfärd medan utredningen pågick. Utredningsarbetet delades in i tre etapper: 1) beskrivning av nuläget, bland annat gällande lagstiftning och hur den fungerar med hänsyn till kopplingarna till elevhälsan, 2) kartläggning av nuläget i tillgången till tjänster och stödåtgärder genom enkäter till utbildningsanordnarna och de studerande och 3) förslag till behövliga åtgärder, inklusive eventuella lagändringsbehov. Den första etappen inleddes hösten 2021, den andra genomfördes våren 2022 och den tredje inleddes hösten 2022. Utredningen blir klar våren 2023.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

5. Riksdagen förutsätter att tillräcklig regional tillgång till och tillräckligt många utbildningsplatser på andra stadiet för unga som behöver särskilt stöd och för unga med funktionsnedsättning säkerställs och bevakas.

5. Enligt uppföljningsplanen för genomförandet av den utvidgade läroplikten följer man årligen upp de läropliktigas ansökan och antagning till utbildning, med hänsyn till de tidpunkter under året som är kritiska för antagning till utbildning och handledning av läropliktiga. Avsikten är att årligen följa upp till exempel ansökan, antagning och mottagande av studieplats utifrån antagningsregistrets uppgifter om antalet sökande och antagningsresultatet i den gemensamma ansökan. I den nationella informationsresursen inom utbildning (Koski) kan man vid behov när som helst få uppgifter om läropliktiga studerandes inledande av studier, avbrott och avläggande av examen.

Särskilt stöd tillhandahålls vid alla yrkesläroanstalter och i den nya utbildningen som handleder för examensutbildning. Uppgiften att ordna utbildning för studerande med rätt till krävande särskilt stöd har tilldelats sammanlagt elva utbildningsanordnare, och utbildning som riktar sig till den aktuella målgruppen erbjuds i alla landskap. Den regionala tillgången till tillräckligt många utbildningsplatser för studerande som behöver krävande särskilt stöd följs separat upp årligen som en del av uppföljningen av de läropliktigas ansökan och antagning till utbildning. I uppföljningsplanen för genomförandet av den utvidgade läroplikten konstateras det att ifall alla läropliktiga som behöver särskilt stöd eller har en funktionsnedsättning inte i alla regioner får en studieplats, ska orsakerna till avvikelserna utredas och de eventuella problempunkterna avhjälpas.

I den gemensamma ansökan våren 2021 förekom det problem med tillgången till studieplatser för läropliktiga med rätt till krävande särskilt stöd, i synnerhet inom TELMA-utbildningen. Undervisnings- och kulturministeriet kartlade under våren och hösten 2021 situationen i samarbete med specialyrkesläroanstalterna och instruerade boendekommuner som enligt läropliktslagen är handlednings- och tillsynsansvariga i ärendet. Utbildningsanordnarna ökade under sommaren och hösten 2021 antalet studieplatser med krävande särskilt stöd. Undervisnings- och kulturministeriet beviljade i ett tilläggsprestationsbeslut den 2 december 2021 finansiering för 137 studerandeår för en ökning av antalet utbildningsplatser som omfattar krävande särskilt stöd för läropliktiga. Vid behov kan ministeriet också styra utbildningsutbudet genom tillstånden att ordna utbildning. Utbildning avsedd för dem som har rätt till krävande särskilt stöd ordnas förutom av specialyrkesläroanstalterna också av utbildningsanordnare med en begränsad uppgift att ordna krävande särskilt stöd. Ministeriet ändrade ett anordnartillstånd 2021 så att en utbildningsanordnare med begränsad uppgift fick fler studerandeår för krävande särskilt stöd utifrån de läropliktigas utbildningsbehov.

Inför våren 2022 har undervisnings- och kulturministeriet instruerat utbildningsanordnarna att i samarbete med de lokala utbildningsanordnarna inom den grundläggande utbildningen förutse behovet av studieplatser med krävande särskilt stöd och i den gemensamma ansökan reservera en tillräcklig mängd nybörjarplatser för att säkerställa studiemöjligheterna för läropliktiga som har rätt till krävande särskilt stöd. Antalet sökande som behövde krävande särskilt stöd ökade väsentligt i den gemensamma ansökan 2022, men trots det fick de studerande i högre grad än tidigare studieplatser. En bidragande orsak var den ändring av läropliktslagen som preciserade bestämmelserna om anvisande av studieplats så att en läropliktig som har rätt till krävande särskilt stöd med sitt eget eller vårdnadshavarens samtycke kan anvisas en studieplats redan innan den lagstadgade tidsfristen på två månader löpt ut. Den läropliktige ska efter att studieplatsen anvisats ha möjlighet att inleda studierna på den anvisade studieplatsen så snart som möjligt. Undervisnings- och kulturministeriet beviljade dessutom i ett tilläggsprestationsbeslut den 30 november 2022 finansiering för sammanlagt 337 målsatta studerandeår

för en ökning av antalet utbildningsplatser som omfattar krävande särskilt stöd för läropliktiga.

Avsikten är att följa upp studieplatsernas tillräcklighet också i fortsättningen och vid behov ingripa i eventuella problem genom anvisningar eller lagändringar. Undervisnings- och kulturministeriet började 2022 också bereda en ändring av förordningen om gemensam ansökan, så att antalet nybörjarplatser på en utbildning kan ändras i fråga om läropliktiga sökande till TELMA-utbildning så länge reservplatserna är i kraft. Ändringen är motiverad eftersom TELMA-sökande till följd av sitt behov av krävande särskilt stöd har betydligt färre utbildningsalternativ än andra sökande. Detta gör det möjligt att snabbare och flexiblare anta läropliktiga sökande till TELMA-utbildning när det är svårt att förutse antalet sökande i olika regioner.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

6. Riksdagen förutsätter att tillräckliga resurser för studiehandledning säkerställs och att tillgången till dem bevakas.

6. Enligt 11 a § i lagen om grundläggande utbildning har elever rätt att få elevhandledning enligt läroplanen. En elev som fullgör den grundläggande utbildningens lärokurs och som behöver stöd för att söka till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har rätt att utöver elevhandledning enligt läroplanen få personlig elevhandledning enligt sina behov (intensifierad personlig elevhandledning). Vid intensifierad personlig elevhandledning ges eleven personlig och annan elevhandledning samt utarbetas en individuell plan för fortsatta studier. Intensifierad personlig elevhandling ges i årskurs 8 och 9.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade totalt tre miljoner euro i statsunderstöd för 2021–2022 för utveckling av elevhandledningen inom den grundläggande utbildningen. Statsunderstödet var avsett att användas för att utveckla och förnya arbetsätten i elevhandledningen inom den grundläggande utbildningen och stärka den regionala samordningen och effekten. Ett syfte var att uppmuntra kommunerna att samarbeta kring utvecklingen av elevhandledningen inom den grundläggande utbildningen. Understödet har också använts för att planera de lokala förfarandena och genomförandet av den intensifierade personliga elevhandledning som infördes den 1 augusti 2021 när läroplikten utvidgades.

Understödet har finansierat 22 lokala utvecklingsnätverk där 96 utbildningsanordnare deltagit. Utbildnings- och kulturministeriet har stött utvecklingsnätverken med ett utbildnings- och samordningsprogram som genomförts av handledningsutbildningen vid Östra Finlands universitet. Studiehandledningen utvecklas också bland annat genom att kriterierna för god handledning uppdateras i samarbete med intressentgrupperna under ledning av Utbildningsstyrelsen och jämlikhets- och likabehandlingsaspekter i den praktiska arbetslivsorienteringen utreds inom den grundläggande utbildningen.

Handledningsutbildningen vid Östra Finlands universitet genomför 2023–2024 en undersökning som grundligt beskriver praxis för intensifierad personlig elevhandledning och handledningens effekter. Undersökningen producerar grundläggande information om det praktiska genomförandet av den intensifierade personliga handledningen i olika skolor. Syftet är att utveckla den intensifierade personliga elevhandledningen så att elevhandledningen ger resultat och är jämlik, generell och grundad på hela skolgemenskapens delade medvetenhet och handledningsverksamhet.

Inom yrkesutbildningen har studiehandledningen utvecklats som en del av programmet Rätt att kunna, i åtgärdshelhet för att utveckla studiehandledningen och förbättra handledningens kvalitet. I programmet har man utvecklat handledningen i ansökningsskedet, i synnerhet i övergångsskedena, handledningen under studierna och fortsatt handledning, bland annat karriärplanering under studietiden. Dessutom har riksomfattande handledningsmodeller för krävande särskilt stöd tagits fram och kriterier för god handledning utarbetats. Utbildningsstyrelsen har beviljat sammanlagt 5,6 miljoner euro i statsunderstöd till projekt som genomförs inom ramen för programmet.

Inom gymnasieutbildningen har ett projekt för utveckling av handledningen genomförts som en del av programmet för kvaliteten på och tillgången till gymnasieutbildning. Anordnarna av gymnasieutbildning beviljades 3,8 miljoner euro i understöd 2022 för utveckling av studiehandledningen. Hösten 2022 inrättades ett nätverk för studiehandledare i anslutning till Gymnasiernas utvecklingsnätverk (LUKE), som administreras av Utbildningsstyrelsen. Nätverket har som mål att stödja gymnasiernas studiehandledare när verksamhetskulturen förändras och pedagogiken och lärmiljöerna utvecklas. I nätverket sprids praxis och handlingsmodeller för gymnasiernas kvalitetsarbete, studiehandledning, högskole- och arbetslivssamarbete samt internationalitet. Genom gymnasiernas utvecklingsnätverk är det också möjligt att dela handledningsmaterial, utveckla kompetensen och ordna evenemang.

Heli Nederström, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Ulla-Jill Karlsson, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet
Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

7. Riksdagen förutsätter att det för en elev eller studerande som har inlärningssvårigheter, neuropsykologiska problem eller psykiska hälsoproblem ordnas ett tillräckligt och behövligt stöd längs hela utbildningsvägen, inklusive utbildning i övergångsskedet, och att tillgången till stöd bevakas.

7. När läroplikten utvidgas har de läropliktiga tillgång till stödåtgärder enligt den gällande lagstiftningen på samma sätt som i nuläget. I samband med läropliktsreformen utvidgas och förenhetligas också rätten till särskilt stöd och krävande särskilt stöd för studerande i övergångsskedet, det vill säga i den nya utbildningen som handleder för examensutbildning. Enligt gymnasielagen har en studerande som på grund av särskilda språkliga svårigheter eller andra inlärningssvårigheter har svårt att klara av studierna rätt att få

specialundervisning och annat stöd för lärandet enligt individuella behov. Enligt lagen om yrkesutbildning har en studerande rätt till särskilt stöd om han eller hon på grund av inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom eller av någon annan orsak behöver långvarigt eller regelbundet särskilt stöd i sitt lärande och sina studier för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna. Med särskilt stöd avses planerligt pedagogiskt stöd enligt den studerandes mål och färdigheter samt särskilda undervisnings- och studiearrangemang. Studerande som har stora inlärningssvårigheter eller en svår funktionsnedsättning eller sjukdom som gör att de behöver individuellt, omfattande och mångsidigt särskilt stöd har rätt till krävande särskilt stöd.

I den nya lagen om utbildning som handleder för examensutbildning ingår motsvarande rätt att få särskilt stöd och krävande särskilt stöd som i lagstiftningen om yrkesutbildning. I den lagen finns också en ny bestämmelse enligt vilken utbildningsanordnaren ska utreda och bedöma en studerandes behov av särskilt stöd utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats för den läropliktige under den grundläggande utbildningen.

Den studerandes behov av stödåtgärder bedöms när studierna inleds och uppdateras under studiernas gång. Behovet av stödåtgärder bedöms och utreds också under studiernas gång. I den nya läropliktslagen finns också en uttrycklig bestämmelse om att utbildningsanordnaren, om den läropliktiges studier framskrider bristfälligt eller om den läropliktige ämnar avbryta sina studier, ska bedöma behovet av de stödåtgärder som den studerande omfattas av och om åtgärderna är tillräckliga. I alla utbildningsformer utarbetas en individuell plan för den läropliktige, och i samband med detta utreds och antecknas i planen de stödåtgärder som den studerande behöver. Enligt gymnasielagen antecknas stödåtgärderna i den individuella studieplanen endast på den studerandes begäran.

Enligt uppföljningsplanen för genomförandet av den utvidgade läroplikten ska utredningar göras med anledning av uttalandet, varefter beslut fattas om behövliga åtgärder.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

8. Riksdagen förutsätter att tillräcklig och regional tillgång till såväl individuell som kollektiv elevhälsa säkerställs och bevakas.

8. Bestämmelser om elevhälsan finns i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (714/2018) och lagen om yrkesutbildning (531/2017). Dessutom finns bestämmelser om studerandehälsovården, som ingår i elevhälsan, i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 17 §) och i statsrådets förordning 338/2011. Elevvårdens syfte är att främja elevernas inlärning, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och att säkerställa tidigt stöd. Elevvården främjar välbefinnandet vid läroanstalten och i studiemiljön, en sund och trygg läroanstalt och studiemiljö samt samarbetet mellan hemmet och läroanstalten som sektorsövergripande samarbete.

Enligt lagen om elev- och studerandevård ska jämlik tillgång till och kvalitet på de elevhälsotjänster som eleverna och de studerande behöver säkerställas. Elevhälsoarbetet inbegriper generellt inriktat och individuellt inriktat arbete. Elevhälsopersonalen utför båda typerna av arbete. Det generellt inriktade arbetet utförs i samarbete med läroanstaltens personal.

Lagen om elev- och studerandevård ändrades från och med ingången av 2022 så att den nu innehåller personaldimensioneringar för psykologer och kuratorer. Antalet elever per kurator får vara högst 670 och antalet elever per psykolog högst 780. För psykologernas del träder dimensioneringen i kraft den 1 augusti 2023. I social- och hälsovårdsreformen tog välfärdsområdena över ordnandet av elevhälsotjänsterna, som fortfarande tillhandahålls som närservice i skolorna och läroanstalterna så att de är lättillgängliga för eleverna och de studerande.

För 2021–2022 delade undervisnings- och kulturministeriet ut sammanlagt 9,94 miljoner euro i statsunderstöd för åtgärder som krävs för att uppfylla personaldimensioneringen inom studerandevården, i synnerhet för att stärka den generellt inriktade elevhälsan inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, i gymnasierna och i yrkesutbildningen. För 2023 beviljades anordnarna av förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt huvudmännen för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet som ordnar utbildning för läropliktiga 11,6 miljoner euro för att utveckla den generellt inriktade elevhälsan.

Anne-Marie Brisson, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

9. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att säkerställa stödundervisning också för läropliktiga som studerar inom handledande utbildning, yrkesutbildning och gymnasieutbildning.

9. När läroplikten utvidgas har de läropliktiga tillgång till stödåtgärder enligt den gällande lagstiftningen på samma sätt som i nuläget. I samband med läropliktsreformen utvidgas och förenhetligas också rätten till särskilt stöd och krävande särskilt stöd för studerande i övergångsskedet, det vill säga i den nya utbildningen som handleder för examensutbildning.

Enligt gymnasielagen har en studerande som på grund av särskilda språkliga svårigheter eller andra inlärningssvårigheter har svårt att klara av studierna rätt att få specialundervisning och annat stöd för lärandet enligt individuella behov. Enligt lagen om yrkesutbildning har en studerande rätt till särskilt stöd om han eller hon på grund av inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom eller av någon annan orsak behöver långvarigt eller regelbundet särskilt stöd i sitt lärande och sina studier för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller

utbildningsgrunderna. Med särskilt stöd avses planenligt pedagogiskt stöd enligt den studerandes mål och färdigheter samt särskilda undervisnings- och studiearrangemang. Studerande som har stora inlärningssvårigheter eller en svår funktionsnedsättning eller sjukdom som gör att de behöver individuellt, omfattande och mångsidigt särskilt stöd har rätt till krävande särskilt stöd.

I den nya lagen om utbildning som handleder för examensutbildning ingår motsvarande rätt att få särskilt stöd och krävande särskilt stöd som i lagstiftningen om yrkesutbildning. I den lagen finns också en ny bestämmelse enligt vilken utbildningsanordnaren ska utreda och bedöma en studerandes behov av särskilt stöd utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats för den läropliktige under den grundläggande utbildningen. Även i lagen om yrkesutbildning har det tagits in en bestämmelse om att behovet av särskilt stöd för en läropliktig som inleder sina studier ska bedömas utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats under den grundläggande utbildningen. Dessutom har den enligt läropliktslagen handlednings- och tillsynsansvariga boendekommunens tillgång till uppgifter om den läropliktiges behov av särskilt stöd utvidgats. Dessa ändringar i lagen om yrkesutbildning och i läropliktslagen trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Den studerandes behov av stödåtgärder bedöms när studierna inleds och uppdateras under studiernas gång. Behovet av stödåtgärder bedöms och utreds också under studiernas gång. I den nya läropliktslagen finns också en uttrycklig bestämmelse om att utbildningsanordnaren, om den läropliktiges studier framskrider bristfälligt eller om den läropliktige ämnar avbryta sina studier, ska bedöma behovet av de stödåtgärder som den studerande omfattas av och om åtgärderna är tillräckliga. I alla utbildningsformer utarbetas en individuell plan för den läropliktige, och i samband med detta utreds och antecknas i planen de stödåtgärder som den studerande behöver. Enligt gymnasielagen antecknas stödåtgärderna i den individuella studieplanen endast på den studerandes begäran.

Många utredningar om yrkesutbildningen har gjorts, vilket har skapat en lägesbild av de studerandes välbefinnande samt ordnandet och genomförandet av särskilt stöd i enlighet med reformen av yrkesutbildningen. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) genomförde 2020–2021 [en utvärdering av det särskilda stödet inom yrkesutbildningen, Särskilt stöd som resurs – Utvärdering av det särskilda stödet inom yrkesutbildningen](#) (publikationer 17:2021 på finska, sammandrag på svenska). Utvärderingen gav information om arrangemangen för särskilt stöd och hur de fungerar: identifieringen av stödbehov, planeringen av stödet, former av stöd och handledning, tillgången till stöd och stödets tillgänglighet samt rutinerna för anpassning av bedömningen av kunnande och avvikelser från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet. NCU:s utvärdering innehåller tio utvecklingsrekommendationer. Undervisnings- och kulturministeriet stöder genomförandet av rekommendationerna i samarbete med olika aktörer.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

10. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att trygga rätten till specialundervisning för läropliktiga i yrkesutbildning och handledande utbildning.

10. När läroplikten utvidgas har de läropliktiga tillgång till stödåtgärder enligt den gällande lagstiftningen på samma sätt som i nuläget. I samband med läropliktsreformen utvidgas och förenhetligas också rätten till särskilt stöd och krävande särskilt stöd för studerande i övergångsskedet, det vill säga i den nya utbildningen som handleder för examensutbildning.

Enligt lagen om yrkesutbildning har en studerande rätt till särskilt stöd om han eller hon på grund av inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom eller av någon annan orsak behöver långvarigt eller regelbundet särskilt stöd i sitt lärande och sina studier för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna. Med särskilt stöd avses planerligt pedagogiskt stöd enligt den studerandes mål och färdigheter samt särskilda undervisnings- och studiearrangemang. Studerande som har stora inlärningssvårigheter eller en svår funktionsnedsättning eller sjukdom som gör att de behöver individuellt, omfattande och mångsidigt särskilt stöd har rätt till krävande särskilt stöd.

I den nya lagen om utbildning som handleder för examensutbildning ingår motsvarande rätt att få särskilt stöd och krävande särskilt stöd som i lagstiftningen om yrkesutbildning. I den lagen finns också en ny bestämmelse enligt vilken utbildningsanordnaren ska utreda och bedöma en studerandes behov av särskilt stöd utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats för den läropliktige under den grundläggande utbildningen. Även i lagen om yrkesutbildning har det tagits in en bestämmelse om att behovet av särskilt stöd för en läropliktig som inleder sina studier ska bedömas utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats under den grundläggande utbildningen. Dessutom har den enligt läropliktslagen handlednings- och tillsynsansvariga boendekommunens tillgång till uppgifter om den läropliktiges behov av särskilt stöd utvidgats. Dessa ändringar i lagen om yrkesutbildning och i läropliktslagen trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Den studerandes behov av stödåtgärder bedöms när studierna inleds och uppdateras under studiernas gång. Behovet av stödåtgärder bedöms och utreds. Också i läropliktslagen finns en uttrycklig bestämmelse om att utbildningsanordnaren, om den läropliktiges studier framskrider bristfälligt eller om den läropliktige ämnar avbryta sina studier, ska bedöma behovet av de stödåtgärder som den studerande omfattas av och om åtgärderna är tillräckliga. I alla utbildningsformer utarbetas en individuell plan för den läropliktige, och i samband med detta utreds och antecknas i planen de stödåtgärder som den studerande behöver.

Många utredningar om yrkesutbildningen har gjorts, vilket har skapat en lägesbild av de studerandes välbefinnande samt ordnandet och genomförandet av särskilt stöd i enlighet med reformen av yrkesutbildningen. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) genomförde 2020–2021 [en utvärdering av det särskilda stödet inom yrkesutbildningen, Särskilt stöd som resurs – Utvärdering av det särskilda stödet inom yrkesutbildningen](#) (publikationer 17:2021 på finska, sammandrag på svenska). Utvärderingen gav information om arrangemangen för särskilt stöd och hur de fungerar: identifieringen av stödbehov, planeringen av stödet, former av stöd och handledning, tillgången till stöd och stödets tillgänglighet samt rutinerna för anpassning av bedömningen av kunnande och avvikelser från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet. NCU:s utvärdering innehåller tio utvecklingsrekommendationer. Undervisnings- och kulturministeriet stöder genomförandet av rekommendationerna i samarbete med olika aktörer.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

11. Riksdagen förutsätter att den studerandes rätt att få närundervisning stärks i yrkesutbildningen. Närmare bestämmelser om de principer som ska tillämpas vid bedömningen av mängden undervisning och handledning ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Omfattningen av den faktiska närundervisningen ska bevakas.

11. I samband med läropliktsreformen fogades till 48 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning en bestämmelse om att utbildningsanordnaren i utbildningen för grundexamen har till uppgift att bedöma behovet av och mängden undervisning och handledning som genomförs vid läroanstalten och i andra lärmiljöer. Närmare bestämmelser om bedömningen av mängden undervisning och handledning utfärdas genom förordning av statsrådet. Statsrådet utfärdade den 23 juni 2021 en förordning om bedömning av mängden undervisning och handledning inom yrkesutbildningen (583/2021), och förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2022. Enligt förordningen är mängden undervisning och handledning som behövs för avläggande av en examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel inom utbildningen för yrkesinriktade grundexamina minst 12 timmar per kompetenspoäng. Timantalet kan dock vara mer eller mindre än detta beroende på den studerandes inlärningsfärdigheter och individuella val.

Uppföljningen av mängden undervisning och handledning inom yrkesutbildningen utvecklas genom att man utnyttjar olika informationskällor och register. Uppföljningen av antalet undervisningstimmar integrerades i uppföljningen av yrkesutbildningens kostnadsdata från och med 2022. Uppföljningen av kostnadsdata ger information om antalet undervisningstimmar för utbildningsanordnarens undervisningspersonal, men inte om mängden undervisning och handledning per studerande. För att samla in denna information har en bestämmelse tagits in i 9 § 3 mom. i lagen om nationella studie- och examensregister. Enligt den införs i en grundexamensstuderandes ePUK dessutom mängden undervisning och handledning vid läroanstalten och i andra lärmiljöer separat

för varje examensdel eller separat för varje delområde som ingår i de gemensamma examensdelarna.

Slutrapporten om NCU:s utvärdering av förverkligandet av individuella studievägar inom yrkesutbildningen publicerades i oktober 2022. I samband med utvärderingen producerade NCU information om hur praxis för personlig tillämpning, identifiering och erkännande av kompetens samt handledning fungerar och hur de studerandes valmöjligheter förverkligas. I samband med utvärderingen samlade NCU också in information om undervisningens och handledningens tillräcklighet och omfattning. Resultaten visar att mängden undervisning och handledning i grundexamensutbildningens yrkesinriktade examensdelar enligt utbildningsanordnarna var i genomsnitt 14 timmar per kompetenspoäng i närundervisning och i genomsnitt 10 timmar per kompetenspoäng i lärande på arbetsplatsen. I de gemensamma examensdelarna var mängden undervisning och handledning i närundervisning i genomsnitt 15 timmar per kompetenspoäng och i andra miljöer, till exempel på nätet, i genomsnitt 10 timmar per kompetenspoäng.

Informationsbehovet har beaktats i utvärderingens projektplan och planer som gäller informationsinsamlingen. Dessutom samlar NCU sedan 2022 in examensspecifik information om undervisningens och handledningens mängd och tillräcklighet i samband med utvärderingarna av inlärningsresultaten inom yrkesutbildningen. Undervisningens tillräcklighet analyseras genom de studerandes, utbildningsanordnarnas och lärarnas bedömningar. När de studerandes erfarenheter utreds är det möjligt att utnyttja bland annat studeranderesponsen Arvo och Amisbarometern.

Tiina Silander, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

12. Riksdagen förutsätter att regeringen följer reformens konsekvenser för nätverket av läroanstalter och tillgången till studieplatser med tanke på den regionala jämlikheten både i stora stadsregioner och i glesbygden.

12. Undervisnings- och kulturministeriet har genomfört ett omfattande projekt om utveckling av andra stadiet. Som en del av projektet gjordes en ingående analys av tillgången till yrkesutbildning och gymnasieutbildning i olika delar av landet samt utbildningens attraktionskraft. I det sammanhanget bedömdes de kommande demografiska förändringarnas inverkan på tillgången till läropliktsutbildning under 2030-talet. Slutsatsen var att förutsättningarna för ett högkvalitativt utbud av yrkesutbildning och gymnasieutbildning i alla delar av landet kommer att försämrats väsentligt under de kommande tio åren. I en del ekonomiska regioner är läget redan nu problematiskt.

Ville Heinonen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

13. Riksdagen förutsätter att det utarbetas kvalitetskriterier för gymnasieutbildningen för att de läropliktigas rätt till högklassig gymnasieutbildning ska kunna garanteras på lika villkor i hela landet.

13. Undervisnings- och kulturministeriet inledde våren 2021 ett kvalitets- och tillgänglighetsprogram för gymnasieutbildningen. Som en del av kvalitets- och tillgänglighetsprogrammet utarbetades en kvalitetsstrategi för gymnasieutbildningen i ett brett samarbete med intressentgrupper. Kvalitetsstrategin blev klar i slutet av 2022. Kvalitetsstrategin för gymnasieutbildningen 2030 fastställer riksomfattande och enhetliga principer och riktlinjer för kvalitetsledningen inom gymnasieutbildningen och styrningen av kvalitetsledningen. Målet är att stärka gymnasieutbildningens höga och jämna kvalitet och att styra utbildningsanordnarna till kontinuerlig kvalitetsledning och utveckling av verksamheten. Kvalitetsstrategin är avsedd som ett verktyg för utbildningsanordnarna och deras personal när det gäller långsiktig kvalitetsutveckling samt för samarbete med intressentgrupper inom gymnasieutbildningen.

Utbildningsanordnarna har behörighet att tillämpa lagstiftningen och fatta beslut om undervisningsmässiga prioriteringar och om resursallokeringen till utbildningen. Såväl kvalitativa som kvantitativa kriterier som beskriver verksamheten kan användas som verktyg för kvalitetsledningen och utvecklingen. Målet med de kvalitetskriterier för gymnasieutbildningen som upprättas lokalt är att tjäna den lokala utvecklingen av utbildningen och den verksamhet som den inbegriper. På så sätt är det möjligt att på bästa sätt beakta omständigheter som anknyter till lokala processer på ett sätt som är ändamålsenligt för utbildningsanordnarna.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

14. Riksdagen förutsätter att stödet och handledningen för dem som deltar i S2/R2-undervisningen utvecklas och att den språkliga undervisningen också inkluderas i den övriga undervisningen. Vid läroanstalterna ska man också följa de faktiska undervisningstimmarerna och resursfördelningen för S2/R2.

14. Undervisnings- och kulturministeriet genomförde en utredning om hur undervisningen i finska/svenska som andraspråk (S2) genomförs från småbarnspedagogik till högskolenivå och hur den behöver utvecklas. Utredningen visar att vidareutvecklingen av S2-undervisningen förutsätter samarbete mellan anordnarna av småbarnspedagogik och utbildningsanordnarna och dessutom nationell styrning. Centrala utmaningar för utvecklingen av S2-undervisningen är de knappa resurserna och behovet av fortbildning samt handledningen av elever med invandrarbakgrund för att säkerställa kontinuitet i utbildningen. Ur hela utbildningssystemets synvinkel finns det ett behov av att granska utbildningsvägarna hos dem som invandrat sent, så att utbildningssystemet gör det möjligt att utveckla tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket. Undervisnings- och kulturministeriet preciserar åtgärderna utifrån utredningen.

Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen har inlett ett åtgärdsprogram för 2022–2026 till stöd för inlärnings- och skolgångsfärdigheterna hos elever med invandrarbakgrund inom den grundläggande utbildningen. För 2021–2024 har 13

miljoner euro reserverats för åtgärdsprogrammet. Åtgärdsprogrammet säkerställer att de grundläggande färdigheterna hos elever med invandrabakgrund utvecklas långsiktigt och faktabaserat.

I programmet stärks undervisningen inom den grundläggande utbildningen, i det egna modersmålet och i finska/svenska som andraspråk (S2/R2). Åtgärder utvecklas för att stärka språkkunskaperna, studie- och skolgångsfärdigheterna och de grundläggande färdigheterna särskilt hos elever med invandrabakgrund i årskurserna 7–9 inom den grundläggande utbildningen. Dessutom säkerställs smidiga övergångar till andra stadiet och från den förberedande utbildningen till den grundläggande utbildningen.

Anna Mikander, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Ulla-Jill Karlsson, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

15. Riksdagen förutsätter att de språkliga rättigheterna beaktas i läropliktsreformen och att särskild vikt fästs vid att få kompetenta experter på båda nationalspråken samt vid flexibilitet i genomförandet av den svenskspråkiga utbildning som handleder för examen.

15. I [nationalspråksstrategin](#) konstateras det att tillgången på arbetskraft som behärskar svenska är viktig för att säkerställa lika tillgång till service på svenska och finska. I många branscher råder det brist på svenskkunnig arbetskraft, men det finns ingen övergripande lägesbild. Därför innehåller strategin en åtgärd för arbets- och näringsministeriet att regelbundet bedöma tillgången på svenskspråkig personal genom en arbetsgivarenkät som tar upp utmaningarna kring tillgången på och rekryteringen av svenskspråkig arbetskraft, och att samla in även andra prognostiseringsuppgifter. I strategin ges undervisnings- och kulturministeriet ansvaret att använda dessa prognostiseringsuppgifter för planeringen av den svenskspråkiga utbildningen. Undervisnings- och kulturministeriet ska dessutom skapa en lägesbild och granska högskolornas utbildningsansvar i tvåspråkiga regioner, samt säkerställa att det finns språkkunnig personal inom de sektorer där behovet redan identifierats. Den branschvisa, regionala och språkliga tillgången beaktas vid fördelning av utbildningen.

Enligt den [helhetsrapport om den svenskspråkiga utbildningen](#) som publicerades 2021 ska den svenskspråkiga utbildningen utvecklas målinriktat enligt framtidens krav, parallellt med den finskspråkiga utbildningen. Utgångspunkten är att den svenskspråkiga utbildningen ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig på lika villkor under hela utbildningsvägen från småbarnspedagogiken till högskoleutbildningen. I utredningen uppmärksammas också utbildningsutbudet. Det finns inte tillräckligt med svenskspråkig utbildning i alla branscher där det råder brist på behörig personal.

Slutsatserna i helhetsrapporten om den svenskspråkiga utbildningen syns också i [den utbildningspolitiska redogörelsen](#), där det bland annat konstateras att

högskoleutbildningen och utbildningen på andra stadiet garanterar att det finns ett tillräckligt antal svenskspråkiga sakkunniga och yrkespersoner i de mest centrala uppgifterna i samhället. Högskolorna ska tillhandahålla mångsidig utbildning och möjligheter att forska på båda nationalspråken. Målen och åtgärderna i den utbildningspolitiska redogörelsen gäller utbildning och forskning på båda nationalspråken. Särskilda åtgärder som nämns i redogörelsen för att säkerställa tillgången på svenskspråkig yrkespersonal och flexibla studievägar är att utveckla högklassiga och flexibla svenskspråkiga studievägar från småbarnspedagogik till högskoleutbildning och att skapa samarbetsmodeller och nätverksliknande strukturer för genomförandet av utbildning.

Den 17 maj 2022 ordnade undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen en konferens där cirka 150 deltagare som arbetade med svenskspråkig undervisning och utbildning diskuterade frågor med anknytning till den svenskspråkiga utbildningsvägen. Konferensprogrammet var uppbyggt kring de teman som tas upp i helhetsrapporten om den svenskspråkiga utbildningen. Budskapet från konferensen var att det finns ett uppenbart behov av att samlas regelbundet för att diskutera uppföljningen av rapporten och andra aktuella frågor med anknytning till den svenskspråkiga utbildningen som helhet. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen förbereder för närvarande en ny konferens om den svenskspråkiga utbildningen, som kommer att ordnas 2023.

Ett viktigt åtgärdsförslag i såväl den utbildningspolitiska redogörelsen som helhetsrapporten om den svenskspråkiga utbildningen är att stärka den nationella samordningen av den svenskspråkiga utbildningen. I april 2022 utsåg undervisnings- och kulturministeriet en tjänsteman för denna uppgift. Tjänstemannen har bland annat i uppgift att säkerställa att särdragen i den svenskspråkiga utbildningen beaktas när utbildningen utvecklas. Vid undervisnings- och kulturministeriet har det också inrättats ett samarbetsnätverk för svenskspråkiga tjänster, som har som huvudsaklig uppgift att stödja ministeriet i utvecklingen och stärkandet av svenskspråkiga tjänster.

Anna Kiiskinen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

16. Riksdagen förutsätter att det säkerställs att det finns tillräckligt många studieplatser som omfattas av läroplikten på långa linjer vid folkhögskolorna.

16. I enlighet med regeringens proposition (s. 279) följs utvecklingen av antalet sökande till och studerande i folkhögskolornas läropliktsutbildning i samband med verkställigheten av reformen. Om behovet av folkhögskolornas läropliktsutbildning i samband med reformen visar sig vara större än vad som uppskattats, höjs antalet studerande i fortsättningen. En översyn kommer att göras regelbundet, första gången våren 2023. Enligt Utbildningsstyrelsens statistik från den 20 september 2021 studerade 521 personer i folkhögskolornas utbildningar för läropliktiga, då finansiering hade reserverats för cirka 650 studerande i denna utbildning.

Enligt Utbildningsstyrelsens statistik från den 20 september 2022 studerade 705 personer i folkhögskolornas utbildningar för läropliktiga. Eftersom antalet studerande var mindre under vårterminen räckte budgetanslaget till för att finansiera alla studerandeveckor som låg till grund för finansieringen 2022.

Annika Bussman, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

17. Riksdagen förutsätter att man vid läropliktsreformen även i fortsättningen säkerställer verksamhetsförutsättningarna för tillämpade specialkurser och studieperioder samt gymnasier med en särskild utbildningsuppgift och särskilda linjer.

17. Den lagstadgade finansieringen för gymnasieutbildningen tryggas enligt de anslag som riksdagen anvisar för gymnasieutbildningen. Finansieringen för gymnasieutbildningen är allmän finansiering och utbildningsanordnarna avgör hur den riktas. Det finns ingen separat anvisad lagstadgad finansiering för specialkurser och studieavsnitt. Specialanslag kan årligen anvisas för utförandet av särskilda utbildningsuppgifter till det belopp som föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Enligt uppföljningsplanen för genomförandet av utvidgningen av läroplikten utreds den utvidgade läropliktens eventuella effekter på undervisningsutbudet i gymnasieutbildningen under läsåret 2023–2024.

Heikki Blom, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

18. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den finansiering som reserverats för läropliktsreformen räcker till och vidtar åtgärder om det konstateras att finansieringen är otillräcklig.

18. Undervisnings- och kulturministeriet följer i enlighet med uppföljningsplanen för genomförandet av utvidgningen av läroplikten systematiskt upp kostnadseffekterna av utvidgningen av läroplikten. Målet med uppföljningen är att säkerställa att anordnarna av olika utbildningsformer som anknyter till läropliktsuppgiften ersätts till fullt belopp för kostnaderna för uppgiften, i enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet. Genom uppföljningen av kostnadseffekterna ska man dessutom se till att undervisnings- och utbildningsanordnarna tillsammans med kommunerna kan säkerställa smidiga övergångar från den grundläggande utbildningen till andra stadiet, tillhandahålla kvalitativ läropliktsutbildning och säkerställa att de läropliktiga får de läromedel och arbetsredskap samt de handlednings- och stödtjänster som de behöver. Uppföljningen genomförs årligen utgående från data från kostnadsuppföljningen inom de olika utbildningsformerna och med hänsyn till ändringarna i föremålen för uppföljning till följd av den utvidgade läroplikten.

Kostnadsuppgifterna för yrkesutbildning och privata utbildningsanordnare samlas in i samband med Utbildningsstyrelsens insamling av kostnadsuppgifter. För närvarande finns

det kostnadsuppgifter att tillgå för den första terminen efter läropliktsreformen, då antalet läropliktiga var begränsat och processerna i anslutning till verkställigheten av läroplikten, till exempel för anskaffning av läromedel och arbetsredskap, genomfördes för första gången. De tillgängliga kostnadsuppgifterna kan betraktas som riktgivande, och inga långtgående slutsatser kan dras utifrån dem.

Enligt vad som föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet baseras finansieringen för gymnasieutbildningen på de faktiska kostnaderna. De faktiska kostnaderna för budgetåret 2022 kommer till exempel att utgöra grunden när det genomsnittliga priset per enhet inom gymnasieutbildningen fastställs för budgetåret 2025. År 2023 fås de ekonomiska uppgifterna för kommunala anordnare av gymnasieutbildning från och med 2022 via Statskontorets datainsamling. Kostnadsuppgifterna för privata utbildningsanordnare finns att tillgå om den första terminen, och dataunderlaget om gymnasieutbildningen är alltså även till den delen fortfarande bristfälligt.

Läromedelstillägget infördes i finansieringen av folkhögskolornas utbildning för läropliktiga, och bestämmelser om beviljandet av tillägget finns i lagen om fritt bildningsarbete. Läromedelstillägget är ett tillägg i euro per studerandevecka som beviljas en huvudman för en folkhögskola utöver priset per enhet och som används för att täcka kostnaderna för avgiftsfria läromedel. Läromedelstillägget beviljas för folkhögskolornas läropliktsutbildning inom ramen för de tilläggsanslag som uppskattades i samband med utvidgningen av läroplikten. Ändringen trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Tiina Silander, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

19. Riksdagen förutsätter att kommunerna och utbildningsanordnarna stöds och styrs tillräckligt och i rätt tid vid verkställandet av lagstiftningen. För fullgörandet av dessa uppgifter ska det reserveras tillräckliga resurser för Utbildningsstyrelsen.

19. Undervisnings- och kulturministeriet har stött kommuner och utbildningsanordnare i genomförandet av läropliktsreformen i nära samarbete med Utbildningsstyrelsen och andra aktörer, såsom Kommunförbundet. På undervisnings- och kulturministeriets webbplats finns aktuell information (material och inspelningar från webinarier) som är till för alla parter. På ministeriets webbplats har man också samlat svar på de vanligaste frågorna om tolkningen av lagen. Dessutom har undervisnings- och kulturministeriet fortsatt ge anvisningar och rådgivning om hur lagen ska tolkas. Ministeriet har också varje halvår ordnat ett webinarium i enlighet med uppföljningsplanen för genomförandet av utvidgningen av läroplikten (2020–2024).

Även Utbildningsstyrelsen har producerat en stor mängd stödmaterial om genomförandet av läroplikten på sin webbplats. Dessutom har Utbildningsstyrelsen ordnat många webinarier och möten med intressentgrupper. Utbildningsstyrelsen har ordnat introduktionsutbildningar och e-poststöd för införandet av uppföljnings- och tillsynstjänsten för

läroplikten (VALPAS). Utbildningsstyrelsen har också en allmän e-postadress för examensutbildning som riktar sig till kommuner och utbildningsanordnare och betjäna på båda nationalspråken.

Tiina Silander, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

20. Riksdagen förutsätter att effekterna av den utvidgade läroplikten och förverkligandet av avgiftsfriheten på andra stadiet följs genom vetenskaplig forskning. Målet för den långvariga uppföljningen ska vara att följa hur de centrala målen för reformen uppnås. Till dessa hör bland annat att utbildnings- och sysselsättningsgraden stiger samt att barns och ungas välbefinnande ökar och utslagningen minskar, vilket har nära kopplingar till utvecklingen av jämlikheten i utbildningen.

20. Enligt regeringens proposition är det nödvändigt att också låta göra oberoende utomstående bedömningar av reformens konsekvenser. Reformen behöver också beaktas i Nationella centret för utbildningsutvärderings utvärderingsplaner.

Läropliktsreformens måluppfyllelse och effekter följs upp och utvärderas inom alla tematiska uppföljningsmoment under hela uppföljningsperioden i enlighet med uppföljningsplanen för genomförandet av utvidgningen av läroplikten (2020–2024) på det sätt som närmare beskrivs i den.

Utvärderingen av måluppfyllelsen, genomförandet och effekterna av hela läropliktsreformen genomförs som en omfattande vetenskaplig undersökning, till exempel som ett TEAS-projekt. Den samlande oberoende undersökningen utgår från data från uppföljningarna, utredningarna och utvärderingarna av de olika tematiska momenten. Fokus ligger på utfallet av de centrala målen för reformen, framför allt på andelen avlagda examina på andra stadiet, ökningen av jämlikheten och likabehandlingen i utbildningen, förebyggandet av marginalisering, ökningen av barns och ungas välbefinnande samt övergången till arbetslivet och fortsatta studier. Jämlikheten och likabehandlingen i utbildningen granskas också utifrån tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. När det gäller andelen avlagda examina på andra stadiet och övergången till arbetslivet och fortsatta studier kommer undersökningen att ge endast preliminär information om måluppfyllelsen, eftersom de första läropliktiga med några undantag avslutar sin utbildning först 2024. En heltäckande utvärdering av hur dessa mål uppnåtts kräver ett längre tidsspann än uppföljningsperioden. Effekterna på sysselsättningen kan i praktiken följas upp tidigast från och med 2025. Denna tidsplan förutsätter att det nationella inkomstregistret Katre har tagits i bruk. Om endast Statistikcentralens sysselsättningsdata finns till förfogande får man uppgifterna senare.

Tiina Silander, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

21. Riksdagen förutsätter att man vid läropliktsreformen också ser till att samiskspråkiga har möjlighet att få undervisning på sitt modersmål och främjar en tillräcklig tillgång till undervisningspersonal på samiska.

21. Den arbetsgrupp för utveckling av undervisningen i och på samiska som undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 6 februari 2020 publicerade sin slutrapport 4/2021. Arbetsgruppen hade till uppgift att undersöka läget för småbarnspedagogiken på samiska, samernas kultur- och språkboverksamhet och undervisningen och utbildningen på samiska samt att lägga fram behövliga förslag. Dessutom utredde arbetsgruppen tillgången på samiskspråkig undervisningspersonal och läromedel i och på samiska. Sedan 2018 har Utsjoki kommun lett ett pilotprojekt med distansundervisning i samiska språk. Projektet har samordnats av Sametinget. Genom den distansundervisning som tillhandahållits i projektet strävar man efter att nå samiskspråkiga barn och unga utanför kommunerna i sameområdet. Projektets mål är att inkludera allt fler elever med samisk bakgrund i undervisningen på samiska och att skapa förutsättningar för en permanent distansundervisning i samiska språk på riksnivå utifrån resultaten och erfarenheterna av projektet. Pilotprojektet pågår under perioden 1.8.2018–31.8.2023.

I slutrapporten (2021) från arbetsgruppen för utveckling av undervisningen i och på de samiska språken, som tillsattes av undervisnings- och kulturministeriet, föreslogs det att undervisning i samiska språk på distans ska fortsätta som projektverksamhet utan avbrott tills verksamheten kan göras permanent genom ändringar i bestämmelserna om verksamheten och finansieringen. Nationella centret för utbildningsutvärdering, NCU, gjorde 2022 en [utvärdering av pilotförsöket med distansundervisning i samiska språk \(nordsamiska, enaresamiska, skoltsamiska\)](#). I utvärderingen utredde NCU hur det pilotförsök som inleddes i augusti 2018 fungerade ur utbildningsanordnarens, skolornas, lärarnas och elevernas synvinkel. Pilotförsöket finansieras av undervisnings- och kulturministeriet och samordnas av Sametinget. Utvärderingen offentliggjordes den 18 januari 2023.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 2021 Uleåborgs universitet behovsprövat statsunderstöd för samiskspråkig lärarutbildning inom småbarnspedagogik (kandidat) och specialsmåbarnspedagogik (magister) under 2022–2024. Ketterä koulu är ett av de projekt för utveckling av lärarutbildningen som undervisnings- och kulturministeriet har finansierat. Projektet avslutades den 31 december 2022. I projektet har studier som ingår i lärarbehörigheten erbjudits för dem som vill undervisa i eller på samiska språk. Under 2022 låg fokus särskilt på att utarbeta en utbildningsplan för samiska språk och samiskspråkiga lärare och ordna fortbildningskurser för lärarstuderande och lärare.

För att utveckla det nordiska samarbetet inom samisk utbildning ordnade undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med Sametinget ett nordiskt forum om samisk utbildning 2021.

Anna Mikander, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Marjo Vesalainen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

22. Riksdagen förutsätter att regeringen följer och utvärderar genomförandet och konsekvenserna av läropliktsreformen på bred front och vidtar behövliga åtgärder för att avhjälpa eventuella missförhållanden.

22. Genomförandet och effekterna av utvidgningen av läroplikten följs enligt den uppföljningsplan för 2020–2024 som utarbetats i samarbete med intressentgrupperna. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen ansvarar för planeringen och genomförandet av uppföljningen. Om missförhållanden upptäcks ingriper man med anvisningar, justering av tillstånden att ordna utbildning eller lagändringar.

Uppföljningen av utvidgningen av läroplikten är indelad i följande tematiska moment i enlighet med regeringens proposition:

1. De läropliktigas ansökan och antagning till utbildning
2. Studiehundledning och engagemang i utbildningen
3. Undervisning och handledning
4. Särskilt stöd och andra stödformer
5. Elevers och studerandes välbefinnande
6. Kostnadseffekterna av reformen
7. Utfall och verkningar av reformens mål

Uppföljningen av läropliktsreformen i enlighet med uppföljningsplanen utförs primärt med hjälp av befintliga register och andra informationskällor och de huvudsakligen kvantitativa data som finns i dessa. Vid behov görs separata enkäter, utredningar, studier eller utvärderingar. Uppföljningen fokuserar på de aktörer som i praktiken genomför läropliktsreformen, det vill säga undervisnings- och utbildningsanordnarna och kommunerna, samt hur dessa sett över verksamheten i enlighet med regeringens proposition om utvidgning av läroplikten och i överensstämmelse med reformens mål. Undersökningar och utvärderingar som ingår i uppföljningsplanen inriktas också på undervisnings- och kulturministeriets och Utbildningsstyrelsens verksamhet i samband med reformen, till exempel beredning, kommunikation, styrning och vägledning. Utöver de uppföljningar, utredningar, studier och utvärderingar som läggs fram i uppföljningsplanen uppmuntrar undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen genom informationsstyrning, samt eventuellt även via resurstilldelning, forskningsteam och forskare att analysera

genomförandet av den utvidgade läroplikten och dess konsekvenser med hänsyn till olika vetenskapsgrenar.

Tiina Silander, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Stödet till barn inom småbarnspedagogiken

RP 148/2021 rd – RSv 195/2021

1. Riksdagen förutsätter att genomförandet av och resurserna för stödet till barn inom småbarnspedagogiken följs upp och att det utifrån det till kulturutskottet före utgången av 2024 lämnas en utredning om behoven att ändra bestämmelserna om stöd till barn, att utvecklandet av bestämmelserna om stöd till barn fortsätter utifrån de ändringsbehov som framkommit i utredningen genom att bland annat definitionen av och kriterierna för stödnivåerna förtydligas och en noggrannare definition och genomförandet av inkluderingen klargöras.

1. I fråga om uppföljningen av genomförandet av stödet började undervisnings- och kulturministeriet 2022 delfinansiera två forskningsprojekt vid Östra Finlands universitet. Om vidareutvecklingen av stödbestämmelserna publicerades i november 2022 [slutrapporten från den arbetsgrupp som beredde åtgärder för att främja stödet för lärande, stödet till barnet och inkludering enligt programmet Utbildning för alla](#) (på finska, sammandrag på svenska). Förslagen till vidareutveckling av stödbestämmelserna samt resultaten från uppföljande studier rapporteras till kulturutskottet i en utredning som lämnas före utgången av 2024.

Kirsi Alila, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen genomför en totalreform av systemet för stöd för lärande på hela utbildningsvägen från småbarnspedagogik till högskola för att alla som upplever inlärningssvårigheter och behöver stöd i sina studier ska få det stöd de behöver så tidigt som möjligt.

2. Arbetsgruppen som bereder åtgärder för att främja stödet för lärande, stödet till barnet och inkludering inom småbarnspedagogiken som en del av programmet Utbildning för alla genomförde under 2021 två omfattande nationella utredningar om nuläget för stödet inom småbarnspedagogiken (UKM 2021:13) samt stödet för lärande och skolgång inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. [Utredningen om småbarnspedagogiken](#) (på finska, sammandrag på svenska) gav aktuell information om stödet för utveckling och lärande samt inkludering inom de kommunala och privata tjänsterna för småbarnspedagogik. Dessutom gav utredningen upphov till förslag om en modell för stödet för utveckling och lärande samt om behoven av att utveckla lagstiftningen. [Utredningen om förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen](#) (på finska,

sammandrag på svenska) gav aktuell information om principerna för att erbjuda stöd för lärande, praxis för att genomföra stödet i kommunerna samt behoven av att förtydliga bestämmelser och anvisningar. Utredningen publicerades i januari 2022 (UKM 2022:6).

En ändring av lagen om småbarnspedagogik (540/2018) om stödet till barnet (1183/2021) trädde i kraft den 1 augusti 2022. Ett nytt 3 a kap. om stöd fogades till lagen.

[Slutrapporten från den arbetsgrupp som beredde åtgärder för att främja stödet för lärande, stödet till barnet och inkludering](#) som en del av programmet Utbildning för alla publicerades i november 2022. I slutrapporten finns förslag till fortsatt utveckling av stödet enligt lagstiftningen om småbarnspedagogik och annan utveckling av stödet samt ändringar i lagen om grundläggande utbildning och genomförandet av stödet inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen med tanke på en totalreform av stödet för lärande och skolgång. I de åtgärdsförslag som gäller stödet beaktas kontinuiteten mellan småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. I fråga om uppföljningen av genomförandet av stödet började undervisnings- och kulturministeriet 2022 delfinansiera två forskningsprojekt vid Östra Finlands universitet. Om vidareutvecklingen av stödbestämmelserna publicerades i november 2022 [slutrapporten från den arbetsgrupp som beredde åtgärder för att främja stödet för lärande, stödet till barnet och inkludering enligt programmet Utbildning för alla](#) (på finska, sammandrag på svenska). Förslagen till vidareutveckling av stödbestämmelserna samt resultaten från uppföljande studier rapporteras till kulturutskottet i en utredning som lämnas före utgången av 2024.

En plan för en tillgängligare högskoleutbildning publicerades 2021, och den innehåller sammanlagt 38 mål för att främja tillgängligheten. I planen anges mål för både högskolorna (bland annat i fråga om handledning och stöd till studerande) och undervisnings- och kulturministeriet. I enlighet med de föreslagna målen beslutade ministeriet att integrera högskolornas tillgänglighetsplaner i styrprocessen mellan ministeriet och högskolorna. I februari 2022 gav undervisnings- och kulturministeriet i ett styrbrev högskolorna anvisningar om att utarbeta egna tillgänglighetsplaner under 2022 utifrån de allmänna riktlinjerna i tillgänglighetsplanen för högskoleundervisningen och engagera hela högskolegemenskapen i arbetet. Ministeriet bad högskolorna att fästa särskild vikt vid studerandeantagningen och ordnandet av undervisningen (inklusive rimliga anpassningar, individuella studiearrangemang och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), studie- och karriärvägledningen (inklusive behovsprövat stöd) samt förebyggandet och avhjälpan av alla former av trakasserier och diskriminering i högskolegemenskapen. I fortsättningen kommer högskolorna att rapportera till ministeriet om hur målen i deras tillgänglighetsplaner uppnås, och planerna kommer att bevakas i styrprocessen mellan högskolorna och undervisnings- och kulturministeriet.

Kirsi Alila, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Katri Tervaspalo, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets utbildningspolitiska redogörelse

SRR 1/2021 rd – RSk 15/2022 rd

Riksdagen förutsätter att

1. regeringen före utgången av vårsessionen 2022 lämnar kulturutskottet en utredning om planen för verkställighet av redogörelsen; planen ska beredas med beaktande av kulturutskottets ställningstaganden och övriga anmärkningar i betänkandet,

1. Undervisnings- och kulturministeriet lämnade den 17 juni 2022 en utredning till riksdagen om planen för verkställighet av den utbildningspolitiska redogörelsen (VN/1972/2020-OKM-359). I utredningen konstateras det att undervisnings- och kulturministeriet har bedömt att de politiska åtgärder som riksdagen förutsätter i sitt uttalande inte kan beredas och genomföras under den pågående regeringsperioden.

Aleksi Kalenius, undervisnings- och kulturministeriet (kanslichefens stab)

2. kostnadseffekterna av planen för verkställighet av den utbildningspolitiska redogörelsen bedöms som en del av planen och att dessa finansieringsbehov beaktas i planerna för de offentliga finanserna och budgetpropositionerna,

2. I enlighet med den utredning om verkställighetsplanen som lämnades till riksdagen den 17 juni 2022 bereds åtgärdsalternativ och kostnadskalkyler för dem så att de huvudsakliga riktlinjerna för verkställandet kan slås fast under de kommande regeringsförhandlingarna.

Aleksi Kalenius, undervisnings- och kulturministeriet (kanslichefens stab)

3. prioriteringarna i verkställighetsplanen är förbättring av de grundläggande färdigheterna, framtidsfärdigheter och höjning av utbildnings- och kompetensnivån samt elevernas och de studerandes välbefinnande, förebyggande av mobbning, minskning av segregationen samt utbildningens kvalitet och jämlikhet på alla utbildningsstadier, med beaktande av nationalspråkens och språkminoriteternas särskilda behov,

3. Undervisnings- och kulturministeriet stöder utvecklingen av högskoleutbildningen och kvaliteten på lärandet med forskningsdata och utvärderingar.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

4. det i verkställighetsplanen fästs särskild uppmärksamhet vid livslångt lärande och uppmuntran till livslångt lärande inom hela utbildningssystemet samt vid skapandet av en helhetsbild av det utbildningssystem som behövs i framtiden,

4. Strategin för kontinuerligt lärande vid högskolorna har blivit klar och innehåller följande delområden:

1. En tydlig stig för behörighet som expert:
 - En process för att utreda och testa specificering och införande av mikromeriter som motsvarar nationella behov genomförs i samarbete med högskolorna och intressentgrupperna.
 - Beredningen och samordningen av specialiseringsutbildningar utvecklas.
 - Bestämmelser om handledande utbildning för invandrare bereds för universitetslagen och bestämmelserna om sådan utbildning preciseras i yrkeshögskolelagen.
2. Högskoleutbildningen gör kontinuerligt lärande mer tillgängligt:
 - Inkluderande kontinuerligt lärande för alla förutsätter att högskolorna i högre grad än nu tillhandahåller utveckling av inlärningsfärdigheter och stöd för lärandet samt utbildning som handleder för högskoleutbildning för personer vars bristande färdigheter utgör ett hinder eller en betydande nackdel för deltagande i examensstudier eller kontinuerligt lärande.
 - Högskolorna gör det kontinuerliga lärandet tillgängligare med hjälp av information och handledning, undervisningsarrangemang och öppna lärresurser och lärmiljöer. På dessa sätt främjas ansökningen och antagningen till högskolestudier samt studieframgången för personer med olika egenskaper, utbildningsbakgrunder och livssituationer.
 - Vägen från öppen högskoleundervisning till examensstudier utvecklas så att den är tydlig och rättvis för den studerande och främjar likabehandling.
3. FoUI-lösningar för att förnya lärande arbetsplatser:
 - Högskolorna utvecklar, marknadsför och genomför lösningar som förenar kontinuerligt lärande och FoUI-verksamhet på arbetsplatserna.
 - Offentliga FoUI-finansiärers programfinansiering ska identifiera och stödja lösningar som har ett starkt koncept och som kombinerar kontinuerligt lärande och FoUI-verksamhet. Åtgärder som stöder lärandet i företags/organisationens personal ska i fortsättningen betraktas som godtagbara kostnader i FoUI-projektfinansieringen.
 - För att stärka genomslaget av lösningar på arbetsplatsen som integrerar FoUI-verksamhet och utbildning utnyttjar högskolorna den kompetens som uppstått i samband med dessa och producerar till exempel utbildningsmaterial och läromedel till stöd för utvecklingen av fortbildningen, examensutbildningen och den öppna högskoleutbildningen.
 - Målet är att starta globalt attraktiva utbildningar i anslutning till spetsforskningen.
 - För att verkställa strategin sammanställs utbildningsutbudet, efterfrågan på utbildning (individer), efterfrågan på kompetens (arbetsgivare) och ett

faktaunderlag om finansieringen av utbildningen på en digital plattform som förvaltningsområdena utvecklar tillsammans. Målet är en digital servicemiljö för individerna, arbetslivet och förvaltningen.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

5. regeringen i verkställighetsplanen förbinder sig till konkreta, långsiktiga och jämlikhetsfrämjande åtgärder för att förbättra inlärningsresultaten, såsom höjning av graden av deltagande i småbarnspedagogik och utveckling av dess kvalitet, höjning av undervisningsmängden inom den grundläggande utbildningen, utredning av dimensioneringen av lärar- och chefspersonal samt stärkande av stödet för lärande,

5. Bestämmelser om handledande utbildning för invandrare bereds för universitetslagen och bestämmelserna om sådan utbildning preciseras i yrkeshögskolelagen.

Integrationen främjas genom ansvarshögskolornas verksamhet i invandrarfrågor (SIMHE), där högskolorna erbjuder stöd och rådgivning till dem som behöver det.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

6. regeringen genomför en totalreform av systemet för stöd för lärande i all utbildning från småbarnspedagogik till högre utbildning, så att alla som upplever inlärningssvårigheter eller andra inlärningsutmaningar och behöver stöd i sina studier får det stöd de behöver redan i ett tidigt skede, och att det utarbetas ett nationellt åtgärdsprogram för att förbättra identifieringen av behovet av stöd vid inlärningssvårigheter och tillgången till effektivt stöd i rätt tid,

6. Ett förslag utarbetas för nästa regeringsperiod för att stärka handledningen och stödet för lärandet för högskolestuderande.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

7. regeringen som en del av reformen av lagstiftningen om småbarnspedagogik och lagstiftningen om grundläggande utbildning beaktar avgiftsfri småbarnspedagogik, permanent tvåårig förskoleundervisning, en flexibel övergång och samarbete mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt en enhetlig kontinuitet i stödet för all utbildning från småbarnspedagogiken till andra stadiet; vid utvecklingen av lagstiftningen bör regeringen dessutom beakta korrigeringen av relationstalet för småbarnspedagogik på deltid, tillgängligheten till skiftomsorg inom småbarnspedagogiken, utvecklingen av kvaliteten samt ordnandet av skiftomsorg för små skolelever,

8. regeringen bereder ett övergripande och målinriktat åtgärdsprogram genom vilket det säkerställs att varje elev får de grundläggande färdigheter (läsa, skriva och räkna) som krävs under den grundläggande utbildningen,
9. regeringen fortsätter åtgärderna för att förbättra jämlikheten i utbildningen och minska segregationen samt för att stärka invandrares möjligheter till utbildning; syftet med åtgärderna är att minska den kraftiga könsuppdelningen av inlärningsresultat och utbildningsval och att minska den inverkan som barnens bakgrund har på inlärningsresultaten,

5–9. I den utredning som lämnades till riksdagen redogörs det för de åtgärder som vidtagits under denna regeringsperiod med anknytning till förslagen i den utbildningspolitiska redogörelsen. Under denna regeringsperiod har åtgärderna främjats inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen främst inom ramen för utvecklingsprogrammet Utbildning för alla. Två bredbasiga arbetsgrupper har arbetat med Utbildning för alla. Den arbetsgrupp som beredde åtgärder för att främja jämlikhet och positiv särbehandling inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen etablerade behovsprövad finansiering inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, lade fram förslag för att stärka principen om närskolor och närdaghem och förslag för att minska jämlikhetskONSEKVENSERNA av coronaviruspandemin. Den arbetsgrupp som beredde åtgärder för att främja stödet för lärande, stödet till barnet och inkluderingen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen lade fram förslag exempelvis för att stärka principen om närskolor och förnya stödet för lärande. Arbetsgruppernas slutrapporter publicerades hösten 2022.

Tommi Karjalainen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

7–9. Bestämmelser om handledande utbildning för invandrare bereds för universitetslagen och bestämmelserna om sådan utbildning preciseras i yrkeshögskolelagen.

Integrationen främjas genom ansvarshögskolornas verksamhet i invandrarfrågor (SIMHE), där högskolorna erbjuder stöd och rådgivning till dem som behöver det.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

10. gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen även i framtiden har separata lagstiftningar om finansiering, styrning och organisering, och att lagstiftningen beaktar utbildningsformernas olika mål och uppgifter; lagstiftningen och finansieringen ska möjliggöra och uppmuntra till samarbete mellan de olika utbildningsformerna, och utbildningsformerna kan samarbeta när det är ändamålsenligt för att svara på kompetensbehoven i arbetslivet och i övrigt och förbättra den studerandes valmöjligheter på båda nationalspråken,

10. Lagstiftningen, finansieringen och målen för yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen utvecklas som separata helheter. Samarbete mellan utbildningsformerna bedrivs bland annat på lokal nivå mellan utbildningsanordnarna med hänsyn till lokala mål och omständigheter.

Ville Heinonen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

11. regeringen skyndsamt bereder åtgärder (inkl. nybörjarplatser, förbättrad genomströmning, öppen högskoleutbildning och tillgänglighet) för att säkerställa att minst hälften av varje åldersklass avlägger examen på högskolenivå,

11. Som en del av högskolornas riktlinjer för hållbar tillväxt har modeller tagits fram för att utöka antalet nybörjarplatser inom högskoleutbildningen samt antalet nya utländska studerande och den tilläggsfinansiering detta förutsätter för yrkeshögskolorna och universiteten. Undervisnings- och kulturministeriet uppskattar att antalet studerande som inleder sin första högskoleutbildning måste ökas med cirka 10 000 per år för att målet på 50 procent ska kunna uppnås före 2035. Målet är att höja antalet nya utländska examensstuderande till 15 000 år 2030.

Höjningen av utbildningsnivån förutsätter att verksamheten effektiviseras. I enlighet med riksdagens ställningstaganden måste tillräckliga resurser tilldelas för höjningen av utbildningsnivån parallellt med att verksamheten effektiviseras. År 2021 använde högskolorna cirka 1,55 miljarder euro för att utbilda cirka 302 000 studerande, det vill säga cirka 5 125 euro per studerandeår. Om man antar att 3 000 av antalet nya studerande som årligen behövs kan uppnås genom att man höjer kvoten för förstagsstuderande redan 2023, kostar den ökning som behövs från och med 2023 det första året 36–87 miljoner euro, och från den nivån stiger kostnaderna till 180–436 miljoner euro 2027. Ökningen gäller studerande som inleder studier för lägre och högre högskoleexamen.

De totala kostnaderna för utbildningsutbudet för utländska studerande beror på terminsavgifternas belopp, och cirka 256 miljoner euro per år kan betraktas som den övre kostnadsgränsen om utvidgningen genomförs uteslutande med offentliga resurser. Utgiftsbehovet bedöms stiga till den nivån under de första åren av 2030-talet.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

12. regeringen ser till att utbildningen är tillgänglig och att det överallt i Finland finns tillräckligt med personal för att lösa matchningsproblemet, med beaktande av båda nationalspråken,

12. Högskolorna utarbetade under 2022 egna tillgänglighetsplaner. Planerna skulle innehålla en utredning om läget för högskolornas tillgänglighet samt mätbara mål och planerade åtgärder för att främja tillgängligheten 2022–2024. Särskild uppmärksamhet

skulle ägnas åt studerandeantagningen och ordnandet av undervisningen (inklusive rimliga anpassningar, individuella studiearrangemang och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), studie- och karriärvägledningen (inklusive behovsprövat stöd) samt förebyggandet och avhjälpan av alla former av trakasserier och diskriminering i högskolegemenskapen. Högskolorna rapporterar till ministeriet om hur målen i deras tillgänglighetsplaner uppnås, och planerna kommer att bevakas i styrprocessen mellan högskolorna och undervisnings- och kulturministeriet.

Ministeriet stöder uppnåendet av målen i högskolornas digitala vision och säkerställer att visionen är förenlig med andra projekt för utveckling av digitala offentliga tjänster (bland annat den digitala servicehelheten för kontinuerligt lärande). Högskolornas utbud sammanställs på en gemensam digital plattform för kontinuerligt lärande.

Under denna regeringsperiod har högskolornas nybörjarplatser utökats flera gånger. Den sammanlagda ökningen är över 12 000 nybörjarplatser. Dessutom har högskolorna ökat sin antagning i och med att det målsatta antalet examina har ökat. Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat finansiering för att öka högskolornas nybörjarplatser och trygga högskoleutbildningens tillgänglighet i olika delar av landet och inom olika utbildningsområden. Med finansieringen har högskolorna ökat studieplatserna i synnerhet i branscher med arbetskraftsbrist. En betydande del av universitetens extra platser har anvisats till det tekniska området, databehandling och datakommunikation samt handel och administration. Cirka hälften av de extra nybörjarplatserna vid yrkeshögskolorna har anvisats till hälso- och välfärdsområdet, cirka en femtedel till databehandling och datakommunikation och en femtedel till det tekniska området. De extra nybörjarplatserna har riktats till högskolornas finsk- och svenskspråkiga utbildningar. Högskolorna avgör vilket antagningssätt de tillämpar för att fylla platserna.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

12. Undervisnings- och kulturministeriet bevakar kontinuerligt matchningen på riksnivå och regionalt. Förutsättningarna för att ordna utbildning kommer att förändras väsentligt under de kommande tio åren när de unga åldersklasserna krymper och även befolkningen i arbetsför ålder krymper i vissa landskap. Den demografiska förändringens hastighet och omfattning varierar i olika delar av landet. Undervisnings- och kulturministeriet följer ansökningen till yrkesutbildning och gymnasieutbildning. Under nästa regeringsperiod utarbetas en plan för att trygga anordnarnas högklassiga verksamhet och tillgänglighet.

Ville Heinonen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

13. regeringen inleder en totalreform av lagstiftningen om studiestöd med syfte att ge de studerande tillräcklig försörjning under studietiden och att göra det möjligt för dem att framskrida målinriktat i studierna; studiestödet ska också granskas som en del av det övergripande sociala trygghetssystemet,

13. Regeringen har förbättrat studiestödets tillräcklighet i enlighet med förslagen i den utbildningspolitiska redogörelsen genom indexhöjningar av studiepenningen och genom en höjning av studiepenningens försörjarförhöjning (10 euro/månad) för ett år den 1 januari 2023 som en del av stödpaketet till barnfamiljer. År 2022 höjdes den studerandes egna inkomstgränser, som tillämpas på studiestödet, med 25 procent för att underlätta arbete under studietiden. Från ingången av 2023 höjs gränserna permanent med 50 procent jämfört med nivån 2021. Behoven av att utveckla studiestödet har behandlats i samband med reformen av den sociala tryggheten. Avsikten är att närmare ställningstaganden om innehållet i totalreformen av studiestödslagstiftningen ska ingå i verkställighetsplanen och eventuellt i regeringsprogrammet för följande regering.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

14. regeringen stärker fostrings- och undervisningssektorns attraktionskraft, ser till att den grundläggande utbildningen och fortbildningen utvecklas, att behörighetsvillkoren bibehålls på minst nuvarande nivå enligt riksdagens skrivelse RSk 15/2022 rd 3 och att personalen har möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling och fortbildning överallt i Finland, med beaktande av båda nationalspråken,

14. Aktörerna i Lärarutbildningsforumet samarbetar för att fortsätta utveckla och förnya lärarutbildningen. Lärarutbildningsforumets mandattid har förlängts till utgången av 2023. Under 2023 övervägs/avgörs vilken typ av struktur och samarbetsforum som ska tillämpas som stöd för stärkandet av fostrings- och undervisningssektorns utvecklings-samarbete i fortsättningen.

Genomförandet av utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen, som publicerades i maj 2022, främjas i enlighet med den genomförandeplan som lärarutbildningsforumet utarbetade för utvecklingsprogrammet 2022.

Utifrån en utredning om inrättandet av ett lärarregister har man beslutat att gå vidare med beredningen av ett lärarregister. Ministeriet har börjat bereda specificeringen av de mål som satts upp för lärarregistret och en arkitekturbedömning i enlighet med den. Beredningen av lärarregistret görs i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Nästa regering fattar det slutliga beslutet om att inrätta lärarregistret.

Arbetet med att utöka antalet nybörjarplatser inom lärarutbildningen och utbildningen av lärare inom småbarnspedagogik fortsatte 2022. Ökningarna finansieras med medel från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens och med högskolornas statliga finansiering.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

15. regeringen genomför en parlamentariskt uppgjord plan som säkerställer att finansieringen av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet höjs till fyra procent av bruttonationalprodukten och att detta beaktas i planerna för de offentliga finanserna och budgetpropositionerna,

15. I enlighet med den parlamentariska FoUI-arbetsgruppens slutrapport genomför UKM tillsammans med de övriga ministerierna processer som tryggar en höjning av nivån på FoU-finansieringen. För att höja och trygga den statliga FoU-finansieringen stiftades en finansieringslag som trädde i kraft vid ingången av 2023. Parallellt med lagen utarbetas en lagstadgad plan för forsknings- och utvecklingsfinansiering som sträcker sig längre än en ramperiod. En lag om tilläggsavdrag baserade på utgifter för forsknings- och utvecklingsverksamhet i beskattningen i enlighet med den parlamentariska FoUI-arbetsgruppens rekommendationer behandlades som en lagmotion av riksdagen och trädde i kraft vid ingången av 2023. Tilläggsavdraget är ett sätt att uppmuntra företag och andra privata näringsidkare att öka sin forsknings- och utvecklingsverksamhet.

UKM deltar i utarbetandet och genomförandet av planen tillsammans med statsrådets ministerier och intressentgrupperna. UKM stöder arbetet med att utforma effektivare samordning- och ledningsrutiner för FoU-verksamheten och deltar i genomförandet. UKM ser över styrningen av högskolorna och resultatstyrningen av de vetenskapliga institutionerna med hänsyn till de skyldigheter och möjligheter som FoUI-finansieringslagen och den långsiktiga planen för användningen av FoUI-finansieringen medför. Till full nytta för det finländska forsknings- och innovationssystemet deltar man i nationella, europeiska och internationella nätverk.

Nivån på den statliga finansieringen stiger kumulativt med 260 miljoner euro per år. UKM:s sektor har fått cirka 60 procent av den totala statliga FoU-finansieringen. UKM har beaktat höjningen av finansieringsandelen i beredningen av planen för de offentliga finanserna, där förvaltningsområdets andel av finansieringsökningen är 151 miljoner euro som kumuleras varje år.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

16. regeringen strävar efter en långsiktig finansiering av utbildningspolitiken, efter tillräcklig basfinansiering i stället för projektfinansiering och efter behovsstyrd basfinansiering för att minska segregationen och öka jämlikheten i utbildningen överallt i Finland,

16. Högskoleutbildningens och forskningens mål är starkt kopplade till varandra. För att målen ska kunna uppnås behöver högskoleutbildningen och forskningen större resurser. Vid behov måste man också överväga en prioritering av utbildningssektorns tillgängliga resurser och vilka interna resursöverföringar detta förutsätter inom utbildningssystemet för att finländarnas utbildningsnivå ska kunna höjas.

För att uppnå målen krävs förutom resursökningar också en förbättrad operativ effektivitet och kostnadseffektivitet i utbildningssystemet.

Jämsides med en tillräcklig basfinansiering måste finansieringen för upprätthållande och utveckling, till exempel för långsiktigt utnyttjande av digitaliseringen, bevaras på en tillräcklig nivå.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

17. regeringen säkerställer samarbetet mellan utbildningsväsendet och social- och hälsovården för att trygga tillgången till elev- och studerandevård i rätt tid.

17. Bestämmelser om elevhälsan finns i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (714/2018) och lagen om yrkesutbildning (531/2017). Dessutom finns bestämmelser om studerandehälsovården, som ingår i elevhälsan, i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 17 §) och i statsrådets förordning 338/2011.

Elevvårdens syfte är att främja elevernas inläring, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och att säkerställa tidigt stöd. Elevvården främjar välbefinnandet vid läroanstalten och i studiemiljön, en sund och trygg läroanstalt och studiemiljö samt samarbetet mellan hemmet och läroanstalten som sektorsövergripande samarbete. Enligt lagen om elev- och studerandevård ska jämlik tillgång till och kvalitet på de elevhälsotjänster som eleverna och de studerande behöver säkerställas. Elevhälsoarbetet inbegriper generellt inriktat och individuellt inriktat arbete. Elevhälsopersonalen utför båda typerna av arbete.

Lagen om elev- och studerandevård ändrades från och med ingången av 2022 så att den nu innehåller personaldimensioneringar för psykologer och kuratorer. Antalet elever per kurator får vara högst 670 och antalet elever per psykolog högst 780. För psykologernas del träder dimensioneringen i kraft den 1 augusti 2023. Personaldimensioneringen för psykologer och kuratorer tryggar tjänsterna för alla elever på lika villkor i olika delar av landet. I social- och hälsovårdsreformen tog välfärdsområdena över ordnandet av elevhälsotjänsterna så att de fortfarande tillhandahålls som närservice i skolorna och läroanstalterna där de är lättillgängliga för eleverna och de studerande.

För 2023 delade undervisnings- och kulturministeriet ut 11,6 miljoner euro för utveckling av den generellt inriktade elevhälsan till anordnare av förskoleundervisning och grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt huvudmän för läroanstalter inom det fria utbildningsarbetet som ordnar utbildning för läropliktiga. Syftet med understödet är att alla elever och studerande ska ha tillgång till den generellt inriktade elevhälsans förebyggande stöd och den individuellt inriktade elevhälsans tidiga stöd

på lika villkor och enligt sina individuella behov. I budgeten för 2023 har 12 miljoner euro reserverats för samma ändamål.

Anne-Marie Brisson, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

För psykoterapi – Medborgarinitiativ om att göra utbildningen i psykoterapi avgiftsfri

MI 3/2021 rd – RSk 19/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet fortsätter utreda olika alternativ för att ordna och finansiera psykoterapeututbildning och utifrån utredningarna snabbt vidtar behövliga åtgärder för att trygga tillräcklig tillgång till psykoterapeuter och andra personer inom mentalvårdsarbetet samt tillgången till tjänster på båda nationalspråken.

Social- och hälsovårdsministeriet lät 2022 göra en utredning om de största utmaningarna inom psykoterapeututbildningen. Utifrån utredningen har psykoterapeututbildningen behandlats även i SHM:s och UKM:s gemensamma projekt för utveckling av högskoleutbildningen inom social- och hälsovårdsbranschen.

Utredningen aktualiserade fortsatta utvecklingsåtgärder som kommer att analyseras som en del av helheten av mentalvårdstjänster. Det är viktigt att psykoterapeututbildningen utvecklas så att kostnaderna kan sänkas och utbildningen bättre motsvarar servicesystemets behov.

SHM har också som tjänsteuppdrag genomfört en mer omfattande utvärdering av mentalvårdstjänsterna. Enligt utvärderingen är det med tanke på tjänsternas tillräcklighet viktigt att primärvården i första hand ansvarar för den förebyggande hälso- och sjukvården och behandlingen av de psykiatriska tillstånd som inte på grund av svårighetsgrad eller komplicerande faktorer behöver behandlas inom den specialiserade sjukvården. När det gäller tillgången på personal har SHM också bedömt behovet av att utbilda mer personal i alla yrkesgrupper inom social- och hälsovården som en del av programmet för social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet och tillgänglighet.

Juha Luomala, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenserna av ändringarna i disciplinbestämmelserna för utbildningsanordnarnas verksamhet och elevvårdstjänsterna

RP 127/2021 rd – RSv 9/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur ändringarna i disciplinbestämmelserna påverkar verksamheten hos utbildningsanordnarna och hur elevvårdstjänsterna fungerar i en situation där en elev eller studerande har förvägrats rätt till undervisning och lämnar en utredning om detta till kulturutskottet före utgången av 2022.

Den 23 februari 2022 antog riksdagen regeringens proposition RP 127/2021 rd med förslag till lagar om ändring av lagen om grundläggande utbildning, lagen om yrkesutbildning, gymnasielagen och lagen om utbildning som handleder för examensutbildning. Syftet med lagändringarna var att förebygga mobbning, trakasserier och våld i skolor och läroanstalter samt att säkerställa en trygg studiemiljö. Genom ändringarna preciserades bland annat bestämmelserna om förvägrande av undervisning. Lagändringarna 163–166/2022 trädde i kraft den 1 augusti 2022.

För att bedöma konsekvenserna av de ovannämnda ändringarna genomförde undervisnings- och kulturministeriet en webbenkät som riktades till anordnarna av grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Svarstiden var 27.10–25.11.2022. I enkäten bad ministeriet utbildningsanordnarna att bedöma hur samarbetet mellan undervisnings- och utbildningsanordnarna och elev- och studerandevårdstjänsterna hade fungerat i situationer där undervisning förvägrats. Utifrån enkäten utarbetade undervisnings- och kulturministeriet en utredning (VN/28492/2022) för kulturutskottet.

Av svaren framgår det att lagändringarnas konsekvenser och deras omfattning ännu inte gick att verifiera fullt ut. Efter att lagändringarna trädde i kraft hade anordnarna endast i enstaka fall förvägrat undervisning. Som slutsats av enkäten kan man dock konstatera att förutsättningar finns för åtgärder och samarbete i situationer där undervisning förvägras, även om en del av aktörerna var oroade över elevhälsoresursernas tillräcklighet. Tillgången till tjänster inom elev- och studerandevården upplevdes som ett problem eftersom alla läroanstalter inte dagligen har tillgång till kurators- eller psykologtjänster.

Jenni Nuutinen, regeringssekreterare, undervisnings- och kulturministeriet
Akseli Holm, sakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

Ändring av läropliktslagen

RP 54/2022 rd – RSv 95/2022 rd

Riksdagen förutsätter att de som fyllt 17 år ska ha möjlighet att stanna kvar på den grundläggande utbildningen för barn fram till 18 års ålder, om det anses vara den bästa lösningen för barnet, att konsekvenserna av den föreslagna regleringen för läropliktiga som fyllt 17 år följs noggrant och att eventuella ytterligare behövliga åtgärder vidtas för att säkerställa att barnets bästa kommer i första hand.

I och med riksdagens svar 95/2022 rd trädde en ändring i 5 § i läropliktslagen i kraft den 1 augusti 2022 (lag 715/2022). Enligt den nya paragrafen kan en läropliktig som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs vid utgången av läsåret det kalenderår då han eller hon fyller 17 år fullgöra läroplikten genom att delta i grundläggande utbildning eller i sådan annan utbildning som avses i 4 §. Vid antagning av studerande tillämpas då vad som föreskrivs om grunderna för antagning av studerande i de lagar som gäller utbildningen i fråga.

Genom denna ändring av läropliktslagen utvidgades möjligheterna för läropliktiga som fyllt 17 år att fullgöra läroplikten inom den grundläggande utbildningen för barn.

Det är frivilligt för kommunerna att ordna grundläggande utbildning för barn för 17-åringar, och de får ingen statsandelsfinansiering för sådan utbildning. Därför har det enligt ministeriets uppfattning saknats incitament för kommunerna att ordna undervisningen. Om man vill föreskriva om rätt till sådan utbildning handlar det om en bestående utgiftsökning som det bör reserveras finansiering för.

Undervisnings- och kulturministeriet följer genomförandet av den utvidgade läroplikten 2021–2024 bland annat i fråga om läropliktigas ansökan och antagning till utbildning. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen ansvarar tillsammans för genomförandet av uppföljningen.

Den aktuella ändringen av läropliktslagen trädde i kraft den 1 augusti 2022. Det finns ännu ingen statistik om detta, men bestämmelsernas konsekvenser för läropliktiga som fyllt 17 år bevakas noggrant.

Enligt uppgifter från utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen var antalet 17-åriga barn i årskurs 9 i den grundläggande utbildningen sammanlagt 285 elever 2022 (Vipunen, 20.9.2022).

Marjaana Larpa, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet
Maria Soininen, regeringssekreterare, undervisnings- och kulturministeriet

Ändring av ungdomslagen

RP 107/2022 rd – RSv 109/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utifrån evidensbaserad kunskap bedömer hur Finlandsmodellen för hobbyverksamhet fungerar med avseende på både unga och dem som ordnar hobbyer och att den vidtar lämpliga åtgärder för att bereda behövliga lagändringar.

1. När undervisnings- och kulturministeriet i början av 2020 inledde beredningen av en lag om ändring av ungdomslagen bedömde ministeriet som en del av beredningsprocessen att lagen som helhet hade visat sig vara tydlig och fungera bra i praktiken, med undantag för vissa bestämmelser om sammanslutningars rätt till statsbidrag och om understödsprocessen, som behövde ses över. Dessutom ansåg man att nya bestämmelser om Finlandsmodellen för hobbyverksamhet behövde beredas. De bestämmelser som ändrats i och fogats till ungdomslagen trädde i kraft vid ingången av 2023. Statsunderstöd för 2023 till exempelvis riksomfattande organisationer på ungdomsområdet samt ungdomscentraler beviljas dock fortfarande i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen. Det är möjligt och ändamålsenligt att utvärdera hur de nya bestämmelserna fungerar när erfarenheter av tillämpningen har samlats under en tillräckligt lång tid, i praktiken några år.

Henni Axelin, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt bedömer hur ungdomslagen fungerar och att den lämnar kulturutskottet en utredning om saken.

2. Verkställigheten av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som lagstadgad verksamhet inleddes den 1 januari 2023, när bestämmelserna om modellen fogades till ungdomslagen. De första statsunderstöden för genomförande av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet enligt den ändrade ungdomslagen beviljas i april 2023, och den hobbyverksamhet som får understöd inleds i augusti 2023. En utvärderingsstudie om verksamheten enligt Finlandsmodellen pågår. Bedömningen av behovet av eventuella lagändringar som gäller modellen förutsätter att erfarenheter av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som en lagstadgad uppgift samlas från en tillräckligt lång tid, uppskattningsvis cirka två år.

Henni Axelin, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Ändring av 26 paragraf i lagen om grundläggande utbildning

RP 162/2022 rd – RSv 128/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer och utvärderar hur elevvårds- och elevhälsotjänsterna fungerar, särskilt med tanke på det sektorsövergripande samarbetet efter överföringen av ansvaret till välfärdsområdena.

Ändringen av 26 paragraf i lagen om grundläggande utbildning är kopplad till verksamheten för att utveckla det engagerande arbetet i skolgemenskapen, som är en del av programmet Utbildning för alla. Den aktuella lagändringen stadfästes den 25 november 2022 och träder i kraft den 1 augusti 2023. Eftersom välfärdsområdena tog över ansvaret för elevhälsotjänsterna först den 1 januari 2023 har man inte kunnat följa hur tjänsterna fungerade ur det sektorsövergripande samarbetets perspektiv under 2022.

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat specialunderstöd för Helsingfors universitets och Jyväskylä universitets forskningsprojekt om frånvaro inom den grundläggande utbildningen och de relaterade stödåtgärdernas effekt på skolgången. I projektet utreds bland annat hur multiprofessionella förfaranden och pedagogiska åtgärder fungerar och påverkar elevernas frånvaro. En forskningsrapport om projektet publiceras i slutet av 2023.

Marja Penttilä, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Ändringsbehov i upphovsrättslagen

RP 313/2022 rd – RSv 312/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer hur upphovsrättslagen fungerar och vilka konsekvenser den har ur olika aktörers synvinkel. Vid bedömningen bör man dessutom beakta avvägningen av konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna i förhållande till tolknings- och tillämpningspraxis och definitionsbehoven i synnerhet när det gäller ursprunglig sändning och vidareändring. Eventuella missförhållanden som upptäckts vid utvärderingen bör åtgärdas genom att nödvändiga lagändringar bereds inom ramen för EU-rätten och det nationella handlingsutrymmet.
2. Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet följer och utvärderar hur den föreslagna regleringen fungerar i undervisnings- och forskningspraxis samt ur rättsinnehavarnas, lärarnas och läroanstalternas synvinkel och utifrån den bereder behövliga förslag till författningsändringar.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer behovet av en totalreform av upphovsrättslagstiftningen för att göra upphovsrättssystemet mer transparent samt för att göra lagstiftningen tydligare och mer begriplig med beaktande av det nationella handlingsutrymmet.

1–3. Statsrådet beslutade den 2 mars 2023 att vidta åtgärder som föranleds av uttalandena.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

12 Social- och hälsovårdsutskottet

Ersättning för dosdispensering av läkemedel

RP 134/2008 rd – RSv 106/2008 rd

Riksdagen förutsatte den 4 november 2008 att den utredning som gäller regleringen av dosdispenseringen av läkemedel innefattar en utvärdering av hur ändamålsenliga och totalt sett lönsamma de begränsningar är som gäller ersättningen för dosdispensering, såsom kravet på minst sex ersättningsgilla läkemedel, och att behövliga förslag för ändring av lagstiftningen läggs fram.

Det är lämpligt att utvärdera frågorna om dosdispensering i samband med att social- och hälsovårdssystemet förnyas och som ett led i den samlade utvecklingen av läkemedelsfrågorna enligt riktlinjerna i färdplanen för läkemedelsförsörjningen i social- och hälsovårdsministeriets rapport (2019:5). Enligt statsminister Marins regeringsprogram ska läkemedelsförsörjningen reformeras på ett långsiktigt sätt i enlighet med de riktlinjer som ingår i färdplanen i social- och hälsovårdsministeriets (SHM) rapport (2019:5). Målet är att förbättra kostnadseffektiviteten inom läkemedelsförsörjningen på ett sådant sätt att läkemedelssäkerheten och rådgivningen samt smidigheten, tillgången och tillgängligheten i fråga om tjänsterna stärks. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 21 september 2020 en samordningsgrupp för mandatperioden 1.10.2020–30.4.2023 med uppgift att bereda en färdplan för läkemedelsärenden. Den förvaltningsövergripande samordningsgruppen följer och stöder genomförandet av färdplanen för läkemedelsärenden och den nationella beredningen av utvecklingsåtgärderna.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet har utrett nuläget och utvecklingsbehoven inom maskinell dosdispensering av läkemedel i sin rapport Nuläget och utvecklingsbehoven för maskinell dosdispensering av läkemedel (Publikationsserien Fimea utvecklar, utvärderar och informerar 7/2022; www.julkari.fi). Apotekssektionen som är underställd den förvaltningsövergripande samordningsgruppen för färdplanen för läkemedelsärenden har berett en utredning om utvecklingen av apotekssystemet som ett led i genomförandet av läkemedelsreformen. Utredningen gör även en bedömning av dosdispenseringen av läkemedel och lägger fram utvecklingsförslag för nästa regeringsperiod. I det sammanhanget är det även möjligt att se över och bedöma hur ändamålsenliga och totalt sett lönsamma de begränsningar som gäller ersättningen för dosdispensering är.

Kirsi Päiväsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Servicesedlar

RP 20/2009 rd – RSv 67/2009 rd

2. Riksdagen förutsätter att det i samband med en reform av avgiftstaket utreds på vilket sätt självriskerna för servicesedlar beaktas i avgiftstaket.

2. Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) har delvis reviderats under innevarande regeringsperiod. Ändringarna som gällde avgiftstaket trädde i kraft den 1 januari 2022. Den delvis reviderade lagen innehöll inga ändringar som avsåg beaktandet av självriskerna för servicesedlar i avgiftstaket. Utgångspunkten är fortfarande att endast kundavgifter som anges i kundavgiftslagen räknas in i avgiftstaket. Bestämmelser om servicesedlar finns i lagen om servicesedlar, och servicesedlarnas självrisk räknas inte med i avgiftstaket enligt kundavgiftslagen.

Det är inte ändamålsenligt att genomföra den eventuella ändringen inom det nuvarande systemet, utan den förutsätter en mer omfattande revidering av regleringen om kundavgifter och servicesedlar och som en del därav att självriskerna och grunderna för och nivån på avgiftstaket definieras om. Vid en framtida revidering av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården och lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården kan man samtidigt bedöma om det är möjligt och ändamålsenligt att också beakta servicesedlarnas självrisk i avgiftstaket.

Marjo Kekki, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet Pirjo Kainulainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Totalreform av biobankslagstiftningen

RP 86/2011 rd – RSv 78/2012 rd

Riksdagen förutsatte den 2 oktober 2012 att regeringen följer upp och utvärderar hur biobankslagstiftningen fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

I regeringsprogrammet konstateras att en lag om biobanker ska utfärdas. Den styrgrupp som fungerat som stöd för tjänstemannaberedningen av lagen om biobanker under flera på varandra följande mandatperioder avslutade sin sista period den 31 december 2022. Med grund i svaren från remissbehandlingarna om lagförslaget avstod man från att bereda en totalreform.

I stället för en totalreform beslutade man att i lagen göra de ändringar som den allmänna dataskyddsförordningen kräver samt de ändringar av teknisk karaktär som följer av att

personuppgiftslagen (523/1999) upphävdes och att lagen om ordnande av social- och hälsovård (621/2021) och ändrade bestämmelser i anslutning till den trädde i kraft.

Lagförslaget behandlas för närvarande i riksdagen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Sini Tervo, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

RP 96/2015 rd – RSv 57/2016 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur utvecklingsstördas rättigheter påverkas av lagstiftningen och fortsätter att förbättra regleringen av självbestämmanderätten.

I regeringsprogrammet finns inskrivet att självbestämmanderätten för personer som anlitar social- och hälsovårdstjänster ska stärkas genom lagstiftning. Det var inte möjligt att aktivt arbeta på beredningen under 2020–2021 på grund av den stora anhopningen av coronavirusrelaterade lagar. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte dock den 7 oktober 2021 en grupp för att följa upp stärkandet av självbestämmanderätten för klienter och patienter. Den brett sammansatta gruppen har i uppgift att stödja beredningen av lagstiftningen om klienters och patienters rättigheter, ta fram expertiskunskap samt delta i bedömningen av alternativ och förslag samt deras konsekvenser. Uppföljningsgruppen sammanträdde totalt sju gånger under åren 2021 och 2022. Uppföljningsgruppens första mandatperiod löper ut den 31 december 2023. Juridiskt bakgrundsmaterial för att starta den nödvändiga författningsberedningen har tagits fram inom projektet om självbestämmanderätt (avsaknad reglering om begränsningsåtgärder).

Propositionen med förslag till ny lag om funktionshindersservice lämnades till riksdagen hösten 2022. Riksdagen fortsätter att behandla propositionen i början av 2023. Det föreslås att bestämmelserna om service i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda huvudsakligen flyttas till den nya lagen om funktionshindersservice. De behövliga ändringarna i bestämmelserna om specialomsorg som är oberoende av en persons vilja och om begränsningsåtgärderna i specialomsorgen har beretts samtidigt, men kvarstår i det här skedet i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. De avses träda i kraft samtidigt som den nya lagen om funktionshindersservice. På grund av dröjsmålet med behandlingen av propositionen med förslag till lag om funktionshindersservice har de behövliga ändringarna i lagen angående specialomsorger om

utvecklingsstörda beretts för att genomförandet av specialomsorgen ska kunna fortsätta. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023.

Maija Miettinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet
Sirkka Sivula, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

Skyldigheten för yrkesutbildade personer från andra EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper

RP 107/2015 rd – RSv 103/2015 rd

Riksdagen förutsätter att det vid verkställigheten av lagen följs upp hur kravet på språkkunskaper fungerar och om det finns ett behov av att utvidga skyldigheten för yrkesutbildade personer från EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper. Samtidigt bör det utredas hur direktivet genomförs i andra medlemsstater.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Henna Vidén, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Avbytar-service för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare

RP 112/2015 rd – RSv 108/2015 rd

2. Riksdagen förutsätter att det följs upp vilka konsekvenser avgiftsbeläggningen av beredskap har för hur avbytar-service anlitas och tillämpas och att behovet av ändringar behandlas i den genomgripande reformen av avbytar-service.
3. Riksdagen förutsätter att det följs upp hur timantalet för subventionerad avgiftsbelagd avbytar-service räcker till och vilka konsekvenser inskränkningen har för lantbruksföretagarnas möjligheter att orka med sitt arbete och att behovet av ändringar behandlas i den genomgripande reformen av avbytar-service.

2.-3. Vid social- och hälsovårdsministeriet bereddes 2022 en totalreform av avbytarlagstiftningen. Avsikten var att genomföra den med två regeringspropositioner.

Den senare propositionen avsåg att behandla bland annat beredskap och understödd avgiftsbelagd avbytarhjälp. Beredningen av propositionerna avbröts emellertid hösten 2022 och i ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Mikko Rissanen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Effekter av lagen om smittsamma sjukdomar på benägenheten att söka vård

RP 13/2016 rd – RSv 168/2016 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen senast under 2018 utreder hur lagen påverkar utlänningars benägenhet att söka sig till Finland för behandling av smittsamma sjukdomar och vilka kostnader detta medför samt hur den regionala enhetligheten i fråga om behandling av smittsamma sjukdomar utfallit. Utifrån uppföljningen ska regeringen vid behov utan dröjsmål lämna riksdagen en proposition om ändring av lagstiftningen.
1. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.
 2. Riksdagen förutsätter att regeringen senast under 2018 utreder behovet av att mer heltäckande än i dag registrera utlänningar som behandlats för smittsamma sjukdomar.
 2. Regeringens proposition för att genomföra målen för reformen av personbeteckningen, RP 132/2022 rd, med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och till vissa lagar som har samband med den lades fram vid statsrådets allmänna sammanträde den 15 september 2022. Propositionen behandlas för närvarande av förvaltningsutskottet och hörandena inleds den 27 januari 2023. Propositionen inväntar dessutom grundlagsutskottets yttrande som avses bli klart inom januari. Ambitionen är fortfarande att den nuvarande riksdagen ska hinna slutföra behandlingen av propositionen. Det föreslagna och målsatta huvudsakliga datum då lagarna ska träda i kraft är fortfarande den 1 september 2023.

Liisa Katajamäki, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Effekter av ändringen gällande specialersättningsklassen för diabetesläkemedel

RP 184/2016 rd – RSv 187/2016 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen direkt när lagstiftningen har trätt i kraft följer upp hur användningen av diabetesläkemedel och utkomststöd påverkas av ändringen i ersättningsklassen för diabetesläkemedel och vidtar de åtgärder som uppföljningen eventuellt ger anledning till.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Kirsi Päiväsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Förtäring av alkoholdrycker på allmänna platser och begränsning av distansförsäljning av alkoholdrycker

RP 100/2017 rd – RSv 186/2017 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen klarlägger bestämmelserna om distansförsäljning med beaktande av kraven enligt EU-rätten och högsta domstolens kommande avgörande i fallet *Visnapuu*. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för beredningen och i den ska de EU-rättsliga villkoren beaktas och särskilt också att lösningarna i fråga om distansförsäljning inte får utgöra en risk för att detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker med en alkoholhalt över den föreskrivna gränsen försvinner eller för att det finländska näringslivet inte längre kan fungera på lika villkor som sina utländska konkurrenter. Beredningen ska också beakta de krav som ställs på flexibelt uttag av punktskatter.

2. Efter att uttalandet godkändes har högsta domstolen gett ett förhandsbeslut HD:2018:49 som behandlar straffbarheten av gränsöverskridande försäljning av alkoholdrycker på internet och hemtransport i ljuset av strafflagens bestämmelser.

Senast i november 2022 förhandlade finländska myndigheter med Europeiska kommissionen i ett Pilot-förfarande om hur riksdagens uttalande ska genomföras med beaktande av unionsrättens krav. Dialogen fortsätter under våren 2023.

Utifrån rättspraxis och framlagda synpunkter är unionsrätten inget hinder för att bevara ensamrätten till detaljhandel med alkoholdrycker där den styrka som lagen anger överskrids och att det finländska näringslivet garanteras samma behandling som utländska konkurrenter. Förslaget till förtydligande bestämmelser om distansförsäljning för genomförandet av riksdagens uttalande torde kunna lämnas till riksdagen redan under detta år.

Ismo Tuominen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Medborgarinitiativet Eutanasi för en god död

MI 2/2017 rd – RSk 9/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet tillsätter en brett sammansatt expertgrupp för att utreda behovet av lagstiftning om god vård i livets slutskede, självbestämmanderätten

samt vård i livets slutskede och eutanasi och att statsrådet vid behov och utifrån utredningen lämnar förslag till lagstiftningsändringar till riksdagen.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Maija Miettinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Åtgärdande av missförhållandena i systemet med försäkringsläkare Ändring av 41 d paragraf i lagen om olycksfallsförsäkring så att godtyckligheten avskaffas

MI 4/2018 rd – RSk 39/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en proposition för att åtgärda missförhållandena i systemet med försäkringsläkare och lämnar riksdagen förslag till ändringar i lagstiftningen under vårsessionen 2020. Samtidigt ska det utredas om formkraven på utlåtanden från försäkringsläkare ska tas in i lagstiftningen.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

Kirsi Terhema, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Totalreform av lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål

RP 54/2018 rd – RSv 201/2018 rd

Riksdagen godkände den 15 januari 2019 ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen börjar bereda en totalreform av lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål.

Europeiska kommissionen lade den 14 juli 2022 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor och om upphävande av direktiven 2002/98/EG och 2004/23/EG (COM(2022) 338 final). Statsrådets U-skrivelse 93/2022 rd om förslaget till förordning behandlas för närvarande av riksdagen.

När förordningen antas har den betydande konsekvenser för lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål. Social- och

hälsovårdsministeriet kände till att Europeiska kommissionen bereder en författning redan innan förslaget till förordning lades fram, varför totalreformen av den nationella lagen har blivit fördröjd i väntan på förslaget till förordning och tills det har behandlats.

Sini Tervo, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Reform av barnskyddslagstiftningen

RP 237/2018 rd – RSv 317/2018 rd

Riksdagen förutsätter att rätten till balanserad utveckling och välfärd i fråga om barn som är placerade i vård utom hemmet samt användningen av begränsningar enligt barnskyddslagen utvärderas och förtydligas som ett led i beredningen av lagstiftning om klienters och patienters självbestämmanderätt.

Slutrapporten från arbetsgruppen för barnskyddets krävande vård utom hemmet med förslag till regeringens proposition till lagstiftning om barnskyddets krävande vård utom hemmet (SHM:s rapporter och promemorior 2020:28) innehåller förslag för att förtydliga hur begränsningarna i 11 kap. i barnskyddslagen förhåller sig till målen i 4 a paragraf i samma lag. Lagens 4 a paragraf handlar om barnets rätt till en balanserad utveckling och välfärd. Med arbetsgruppens förslag som grund bereddes vid social- och hälsovårdsministeriet en proposition där även tillämpningen av begränsningar och deras förhållande till barnets rätt till en balanserad utveckling och välfärd bedömdes. Avsikten var att regeringens proposition med förslag till lag om ändring av barnskyddslagen och till lagar som har samband med den skulle lämnas till riksdagen i september 2022. Den lämnades emellertid inte, utan i stället beslutade social- och hälsovårdsministeriet våren 2022 att inleda ett beredningsarbete med sikte på en totalreform av lagstiftningen om barnskyddet under nästa regeringsperiod. Ärendet kommer att bedömas inom den eventuella totalreformen eller någon annan lagberedning om barnskyddet under nästa regeringsperiod.

I regeringsprogrammet finns inskrivet att självbestämmanderätten för personer som anlitar social- och hälsovårdstjänster ska stärkas genom lagstiftning. Det var inte möjligt att aktivt arbeta på beredningen under 2020–2021 på grund av den stora anhopningen av coronavirusrelaterade lagar. Trots det tillsatte social- och hälsovårdsministeriet den 7 oktober 2021 en bredbasig uppföljningsgrupp för att stärka klienternas och patienternas självbestämmanderätt. Den brett sammansatta gruppen har i uppgift att stödja beredningen av lagstiftningen om klienters och patienters rättigheter, ta fram expertiskunskap samt delta i bedömningen av alternativ och förslag samt deras konsekvenser. Uppföljningsgruppen sammanträdde totalt sju gånger under åren 2021 och 2022. Uppföljningsgruppens första mandatperiod löper ut den 31 december 2023. Inom projektet om självbestämmanderätt har det tagits fram juridiskt bakgrundsmaterial för att starta den nödvändiga författningsberedningen (saknad reglering om begränsningsåtgärder).

Under 2022 gjordes det inom ramen för projektet om självbestämmerätt en barnrättslig utredning där social- och hälsovårdens reglering om barnens inkludering och självbestämmanderätt ses över. Utredningen publiceras i början av 2023.

Tiina Muinonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Bedömning av behovet av en reform av systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet

RP 71/2019 rd – RSv 80/2019 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en bedömning av behovet av en reform av systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet och vidtar behövliga lagstiftningsåtgärder.

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en bedömning av behovet av en reform av systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet och vidtar behövliga lagstiftningsåtgärder.

Om totalreformen av barnskyddslagstiftningen inleds under nästa regeringsperiod kommer besluts- och ändringssökningssystemet inom barnskyddet att utvärderas som en del av det arbetet. Om totalreformen inte inleds kommer behovet av att revidera systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet att bedömas som en separat helhet.

Tiina Muinonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av socialtrygghets- och försäkringslagstiftningen med anledning av EU:s allmänna dataskyddsförordning

RP 87/2019 rd – RSv 12/2020 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt bereder de ändringar som det automatiserade beslutsfattandet kräver i den allmänna lagstiftningen så att författningsändringarna när det gäller det automatiserade beslutsfattandet kan göras inom de olika förvaltningsområdena på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt.

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om automatiserat beslutsfattande inom den offentliga förvaltningen (RP 145/2022 rd) lämnades till riksdagen i september

2022. Behandlingen av ärendet pågår i riksdagen. I riksdagen sändes ärendet till förvaltningsutskottet, som grundlagsutskottet ska ge ett utlåtande till. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Kirsi Päiväsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Ändringen av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, 3 paragraf i lagen om servicesedlar och 5 paragraf i lagen om domstolsavgifter

RP 129/2020 rd – RSv 197/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder möjligheten att överföra ansvaret för att följa upp avgiftstaket för klientavgifter från klienten till en myndighet.

1. Efter att riksdagen lämnat sitt uttalande inledde social- och hälsovårdsministeriet en utredning av en överföring av ansvaret för att följa upp avgiftstaket för klientavgifter, där utgångspunkten var målet i riksdagens uttalande. Utredningen gjordes under hösten 2021 och våren 2022 och fokuserade särskilt på behoven och möjligheterna att utveckla informationssystemen med anknytning till överföringen av uppföljningsansvaret. Överföringen av ansvaret för att följa upp avgiftstaket och administrationen av uppföljningen är centralt kopplade till frågor om informationssystemen, eftersom det för närvarande inte finns interoperabla informationshanteringsmodeller eller informationssystem för att hantera klientavgifterna eller avgiftstaket.

Resultaten från utredningen kan utnyttjas när regleringen om avgiftstaket revideras samt i det fortsatta arbetet med att utveckla informationssystem. Enligt utredningen är en gemensam nationell informationsresurs och en centraliserad informationshantering det mest ändamålsenliga sättet att hantera avgiftstaket. I modellen integreras välfärdsområdenas system för hantering av klientavgifter i den gemensamma nationella informationsresursen. Inom detta alternativ identifierades möjligheten att införliva det tekniska genomförandet även i Kanta-tjänsterna. Med hjälp av den gemensamma informationsresursen är kundens uppgifter hela tiden uppdaterade oberoende av var kunden utträttade sitt ärende. Som en följd av utredningen beaktas arbetet med att utveckla informationssystemen när utvecklingsbehoven inom social- och hälsovårdens informationshantering prioriteras. Arbetet stöder förändringen. Ändringen förutsätter även ändringar i lagstiftningen.

Marjo Kekki, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

RP 212/2020 rd – RSv 71/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar beredningen av en totalreform av bestämmelserna om informationshanteringen inom social- och hälsovården.

Beredningen har påskyndats i linje med uttalandet och statsrådet lämnade den 27 oktober 2022 ett propositionspaket till riksdagen med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och lagar som har samband med den.

Joni Komulainen, förvaltningsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse

RP 241/2020 rd – RSv 111/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer och bedömer genomförandet av reformen och dess konsekvenser för kommunernas finansiering och balansen i kommunernas ekonomi samt för den regionala utvecklingen och utjämningen av välfärdsskillnaderna.

1. Reformen av social- och hälsovården samt räddningsväsendet har genomförts tillsammans med de centrala ministerierna och välfärdsområdena under bildning. Arbetet har organiserats via olika beredningsgrupper och utgår från en färdplan för genomförandet som har upprättats tillsammans med områdena. Som en del av genomförandet har det varje månad tagits fram en lägesbild. Lägesbilden visar hur det regionala genomförandet går vidare i enlighet med färdplanen samt mer allmänt social- och hälsovårdens och räddningsväsendets läge i området. Lägesbilden tas fram i samarbete mellan välfärdsområdena, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet samt övriga samarbetsparter (bl.a. Institutet för hälsa och välfärd, Kommunförbundet, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT).

Lägesbilden är en del av den samlade bedömningen av hur reformen genomförs och dess uppgift är att ge stöd för hanteringen och förutseendet av risker i genomförandet.

En viktig uppgift för lägesbilden är dessutom att vara till stöd och nytta för välfärdsområdena för att genomföra uppgifterna och identifiera riskerna. Det centrala målet i arbetet är att säkerställa att samtliga välfärdsområden kan ordna social- och hälsovårdens och räddningsväsendets tjänster i området med början den 1 januari 2023.

Antti Kuopila, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

1. I samband med reformen gjordes endast de nödvändiga ändringarna i kommunernas statsandelssystem. Efter reformen bedöms behovet av att utveckla statsandelssystemet i förhållande till de uppgifter som blir kvar i kommunerna och förändringarna i omvärlden. I budgetförhandlingarna hösten 2020 kom regeringen överens om en helhetsbedömning av kommunernas finansiering som ett tjänstemannaarbete, inklusive kommunernas statsandelssystem, kommunernas uppgifter, samarbetet mellan kommunerna och dess struktur samt vilken roll kommuner av olika storlek har i framtiden. Syftet är att utveckla finansieringssystemet så att det främjar kommunekonomin hållbarhet och stabilitet samt tryggar bland annat tillväxtkommunernas investeringsförmåga.

Genom att ändringen begränsas till +/- 60 euro per invånare i utjämningen av systemändringen betyder det att reformen inte medför tryck på att ändra inkomstskattesatsen mer än 0,6 procentenheter under fem år. Intäkterna från kommunernas skattesats förblir oförändrad eller stärks till och med något när avdrag i kommunalskatten flyttas till statsbeskattningen. Kommunernas relativa skuldsättning ökar. Samtidigt ändrar kommunernas interna finansiering (årsbidrag), som används för kostnader för främmande kapital, i praktiken inte.

Syftet med reformen är inte att åtgärda en ekonomisk obalans som eventuellt råder i den kommunala ekonomin, utan avsikten är att det läge som gällde den interna finansieringen i kommunen före reformen ska kvarstå så oförändrat som möjligt. Inom de nämnda ramarna varken förbättrar eller försämrar reformen således kommunernas finansiella ställning. Kommunernas ekonomiska utveckling och livskraft bestäms således även i framtiden mest av den ekonomiska tillväxten, sysselsättnings- och arbetslöshetsutvecklingen, förändringarna i åldersstrukturen och flyttningsrörelsen.

I samband med vårdreformen görs det kalkyler för att bedöma förändringarna i balansläget i kommunernas ekonomi när uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs från kommunerna till välfärdsområdena. De slutliga beräkningarna utifrån boksluten 2022 blir klara under 2023. Permanent bedöms förändringarna i kommunernas ekonomi i planen för de offentliga finanserna och kommunekonomiprogrammet i samband med ram- och budgetberedningen. Utöver detta har det under utskottsbehandlingen framförts önskemål om att kommunernas ekonomiska utveckling ska bedömas på längre sikt. De här beräkningarna har uppdaterats under beredningen. Avsikten är att framöver ta fram motsvarande beräkningar regelbundet, i synnerhet efter att de första utfallsuppgifterna om kommunernas ekonomi fås 2023.

Arbetsgruppen för beredning av åtgärdsalternativ för den framtida kommunpolitiken, tillsatt av finansministeriet, publicerade sin slutrapport *Står kommunalpolitiken inför en vändpunkt? : Bättre verksamhetsbetingelser för kommunerna och kommunalpolitikens framtidsscenarioer i början av februari 2022* (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-908-5>). Syftet med arbetet var att ta fram åtgärdsförslag för det politiska beslutsfattande som inbegriper kommunalpolitiken i dess helhet. Rapporten går igenom balansen och hållbarheten i kommunernas finansieringsbas och uppgifter, deras roll och självstyre, arbetssätt, samarbete och struktur samt statens olika former av styrning av kommunerna i sin helhet.

Markku Nissinen, finansråd, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer de växande städernas investeringsförmåga genom att följa upp reformens konsekvenser för städernas kapacitet att investera i hållbar tillväxt och fullgöra sina MBT-förpliktelser samt genom att vidta åtgärder om någon växande stads verksamhets- och investeringskapacitet försämras till följd av reformen.

2. I och med social- och hälsovårdsreformen överförs från kommunerna lika mycket inkomster som utgifterna för social- och hälsovården och räddningsväsendet är, det vill säga överföringen av utgifter och inkomster på riksomfattande nivå är kostnadsneutral. I praktiken begränsas stora kommunvisa förändringar i överföringen av utgifter och inkomster med det utjämningsmoment som ingår i statsandelssystemet permanent till högst +/- 60 euro per invånare. Den nämnda högsta ändringen gäller efter överföringsperioden på fem år, det vill säga från början av 2027. Det år reformen träder i kraft begränsas ändringarna till noll och därefter till stegvisa årliga ändringar på högst +/- 15 euro per invånare till det permanenta +/- 60 euro per invånare. Här är det viktigt att beakta att endast utjämningsmomentet binds permanent utifrån det föregående årets genomsnittliga situation och övriga inkomster och utgifter (dvs. merparten) utvecklas och förändras som vanligt.

De nämnda ändringarna och begränsningarna av dem gäller alltså alla kommuner, även växande städer. Kommunerna finansierar slutligen alltid sina investeringar med interna medel, som komprimeras i årsbidraget som visar skillnaden i driftsinkomsterna och driftsutgifterna. Med årsbidraget täcker kommunerna både direkta investeringsutgifter och lån som har tagits för investeringsutgifter. Som det konstateras ovan begränsas nettoförändringen av inkomster och utgifter, det vill säga årsbidraget efter avskrivningar, så att det blir skäligt, varför även de direkta förändringarna i investeringsförmågan blir skäliga.

Statsrådet för regelbundet samtal om läget med olika kommuner. Enligt diskussioner med de sex största städerna (C6-städerna) är reformens konsekvenser för deras investeringsförmåga relativt skäliga i en genomsnittssituation i enlighet med det ovan beskrivna. Som utmaning och eventuell risk upplever städerna emellertid förskjutningen av tyngdpunkten i den interna finansieringen från skatteinkomster till statsandelar och således hur

inkomstökningen i euro utvecklas på längre sikt. Oklart är om statsandelarna ökar i den utsträckning som de överförda skatteintäkterna skulle ha gjort. En eventuell försvagad inkomstbas har för sin del en försämrande inverkan på investeringsförmågan och förmågan att sköta lån.

De mycket avsevärda investeringsbehoven i sjukvårdsdistriktens städer överförs också till välfärdsområdena, men i övrigt minskar reformen egentligen inte de stora städernas investeringsbehov och investeringsplaner. Investeringsbehov uppkommer såväl av projekt för grundläggande renovering och reparation som nybyggnation. Även om nivån på den interna finansieringen i C6-städerna förblir nära nog oförändrad och stark i relation till mindre kommuner, ökar också de stora städernas skulder avsevärt under de närmaste åren. Det här beror i huvudsak på att investeringsnivån är mycket hög och klart överskrider avdragens belopp. Samtidigt kan nya projekt finansieras på ett ekonomiskt hållbart sätt även med lån eller andra motsvarande långfristiga avtal, förutsatt att årsbidraget i genomsnitt täcker avdragsnivån på lång sikt. Nya projekt kan antas tillföra tilläggsinkomster i städernas ekonomi (bland annat värdeökning på mark och skatteintäkter) samt ökar städernas livs- och attraktionskraft, även om det inte är enkelt att observera och urskilja en hög investeringsnivå och de kommande intäkter den kan tänkas medföra i bokslutet.

För växande städer, liksom för alla kommuner, är det med tanke på den ekonomiska risktoleransen viktigt att utarbeta och planera investeringsprogrammet med hänsyn till hållbarhet och faktiska behov. Processen för investeringsbeslut bör även inkludera högklassiga långsiktiga kostnads-nyttokalkyler och riskkartläggningar. Utvecklingen inom kommunernas ekonomi kommer att följas bland annat inom kommunekonomiprogrammet som ingår i planen för de offentliga finanserna samt inom det normala tjänstearbetet vid finansministeriet och med vidtagande av korrigerande åtgärder när så behövs. Vid finansministeriet diskuteras även allmänt en utveckling av kommunpolitiken, kommunernas uppgifter och finansiering, i den omgivning de verkar i efter social- och hälsovårdsreformen. Denna översyn av utvecklingen har även en koppling till välfärdsområdenas uppgifter och finansiering.

Ville Salonen, finansråd, finansministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bedömer bestämmelserna om underleveranser i förhållande till de olika formerna av organisering av företagsverksamheten inom social- och hälsovården.

3. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att utreda bestämmelserna om underleveranser i enlighet med riksdagens uttalande. Projektets mandatperiod var 3.1.2022–31.8.2022. Arbetsgruppen observerade i sitt arbete att bestämmelsen om underleveranser i 17 § i den gällande lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) behöver breddas och en ny bestämmelse 17 a § som i vissa fall tillåter en kedja

av underleverantörer fogas till. Arbetsgruppen utarbetade preliminära ändringsförslag till dessa bestämmelser.

I arbetsgruppens förslag till 17 paragraf och motiveringen till den binds underleveranser inte till kompletterande verksamhet eller procentuella gränser, utan det förutsätts att underleveransen gäller endast en del av åliggandena i avtalet om köpta tjänster. Dessutom ska producenten av köpta tjänster ha tillräckligt med eget kunnande och personal samt andra tillräckliga verksamhetsförutsättningar och producenten ska kunna styra och övervaka underleveransverksamheten som sin egen produktion. I bestämmelsen betonas tjänsteproducentens faktiska förmåga och möjlighet att styra och övervaka verksamheten i stället för att underleveranserna begränsas genom procentuella andelar.

Det föreslås att det till lagen fogas en ny bestämmelse om privata tjänsteleverantörers kedjebildning av leveranser. Den gällande lagstiftningen möjliggör inte att en underleverantör skaffar tjänster denne producerar för en producent av köpta tjänster hos ytterligare en underleverantör. Förbudet mot underleverantörskedjor leder emellertid till att i synnerhet små företags och enskilda yrkesutövares möjligheter att erbjuda tjänster är små. Därför föreslås det att en underleverantör till en producent av köpta tjänster ska kunna skaffa tjänster i form av underleveranser tillfälligt på grund av sjukdom, föräldradighet eller någon motsvarande orsak.

Minnamari Pigg, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar en tillräcklig standard på tjänsterna vid sjukhusen i Kemi och Nyslott och vid behov vidtar åtgärder för att garantera standarden.

4. Regeringen lämnade sin proposition RP 319/2022 rd till riksdagen den 20 december 2022. I propositionen föreslås att det föreskrivs om en tillsvidare gällande möjlighet att Lapplands och Södra Savolax välfärdsområden kan upprätthålla två samjournheter med heldygnsomsorg vid sina sjukhus. Dessutom var ett utkast till komplettering av propositionen ute på remiss i början av 2023 där det föreslås att Lapplands och Södra Savolax välfärdsområden kan ersättas för extra kostnader som upprätthållandet av de två samjournhetererna orsakar.

Merituuli Mähkä, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

5. Riksdagen förutsätter att behovskoefficienterna utarbetade av Institutet för hälsa och välfärd preciseras i det fortsatta arbetet med beaktande av de faktiska kostnadsfaktorerna, såsom kostnaderna för socialvården och de regionala kostnadsfaktorerna.

5. Finansieringen av välfärdsområdena bestäms i huvudsak enligt servicebehovet. Servicebehovet baserar sig på en omfattande undersökning från 2020 om behovsstandardiseringen av finansieringen till social- och hälsovården gjord med Institutet för hälsa och välfärds material på individnivå, där det utreddes hur tjänsterna användes och vilka faktorer som förklarar kostnaderna. I institutet för hälsa och välfärds undersökning har det utformats en statistisk modell över kostnaderna per enhet för social- och hälsovårdstjänsterna i hela landet. Kostnaderna beskrivs med regionala servicebehovsfaktorer. Centrala faktorer i modellen är olika sjukdomar, såsom cancer, minnessjukdomar och psykisk ohälsa. Samtidigt beaktar modellen även åldersstrukturen och olika socioekonomiska faktorer samt faktorer som beskriver skador och funktionsnedsättningar och som förklarar behovet av socialvård. Behovsmodellen är indelad i tre delar: hälsovårdens behovsfaktorer, äldreomsorgens behovsfaktorer och socialvårdens behovsfaktorer. I socialvårdens servicegrupp ingår bland annat barnskyddet, tjänsterna för personer med funktionsnedsättningar och missbrukarvården. Socialvården ingår således redan i behovsmodellen till den del som forskningsmaterialen har gjort det möjligt med en översyn.

De koefficienter som utgör grund för behovsbedömningen sågs över sommaren 2022 med grund i det senaste materialet. Lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) har bestämmelser om de nya koefficienter som beskriver servicebehovet. Lagändringen stadfästes i juli 2022. Välfärdsområdenas finansiering för räkenskapsåret 2023 baserar sig således på regionala viktkoefficienter som beräknats enligt Institutet för hälsa och välfärds senaste material och behovskoefficienter som härletts ur viktkoefficienterna. År 2023 tillämpas medelvärdet av behovsfaktorerna 2019 och 2020 för att beakta effekterna av covid-19-pandemin (38 § i finansieringslagen).

Att undersöka servicebehovet är ett fortlöpande utvecklingsarbete. När materialen blir bättre är det möjligt att få bättre och mer exakta modeller och även utveckla socialvårdens modell. Det har till exempel inte funnits sådana uppgifter om anlitaandet av öppenvårdstjänsterna inom socialvården som täcker hela befolkningen. Det påverkar för sin del Institutet för hälsa och välfärds undersökningsupplägg. Enligt 14 § i samma lag utfärdas framöver bestämmelser om de faktorer och deras viktkoefficienter som beskriver servicebehovet med högst fyra års mellanrum och med utgångspunkt i undersökningar som utförs av Institutet för hälsa och välfärd. På längre sikt kunde man eventuellt även överväga att tillämpa nyare statistiska metoder när det regionala servicebehovet bedöms. Den aktuella modellen är en vanlig lineär modell med cirka 200 faktorer som beskriver servicebehovet. Statistisk modellering inkluderar alltid osäkerhet. En svaghet är till exempel modellens relativt låga förklaringsgrad.

Institutet för hälsa och välfärd genomförde 2022 tillsammans med Statens ekonomiska forskningscentral en fortsatt undersökning om regionala omgivnings- och kostnadsfaktorer till stöd för den ovan beskrivna serviceundersökningen. Strävan var

att undersökningen mer omfattande än tidigare ska beakta hur till exempel löneskillnader, fastighetskostnader och priserna på andra insatsvaror varierar regionalt. Utifrån undersökningen lade statsrådet för riksdagen fram en ny bestämningsfaktor i finansieringsmodellen som baserar sig på statusen som universitetssjukhus. Regeringens proposition om en ändring av finansieringslagen överlämnades till riksdagen i januari 2023.

Jussi Lindgren, ledande specialsakkunnig, finansministeriet

6. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar och utvärderar kvaliteten på elev- och studerandevårdstjänsterna samt hur ordnandet av kurators- och psykologtjänsterna som närservice i skolornas och läroanstalternas lokaler har utfallit. Regeringen ska utan dröjsmål vidta behövliga åtgärder, om de mål för lagen som riksdagen har godkänt inte uppnås.

6. Institutet för hälsa och välfärd samt Utbildningsstyrelsen följer genom regelbundna uppföljningsundersökningar kvaliteten på elevhälsans tjänster och hur de genomförs. I ärendet finns i övrigt inget nytt att rapportera till riksdagen.

Arja Ruponen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

6. Enligt gällande lagstiftning har personalen inom småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning och högskoleutbildning samt personer som sköter uppgifter enligt lagen om grundläggande konstundervisning, lagen om fritt bildningsarbete eller ungdomslagen trots sekretessbestämmelserna rätt att till polisen anmäla om de vid fullgörandet av sina uppgifter har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Riksdagen förutsatte att det görs en bedömning om en ändring av lagstiftningen om utlämnande av uppgifter så att myndigheterna inom social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde i stället för att ha anmälningrätt åläggs att lämna polisen åtminstone de i övrigt sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hot mot liv eller hälsa eller förhindra en hotande gärning.

Tjänstemän vid undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet har preliminärt diskuterat frågan om anmälningsskyldighet och bedömningen av den. Inrättandet av en arbetsgrupp och eventuellt en styrgrupp betraktades som det bästa och det rätta sättet att gå vidare, eftersom riksdagen också har förutsatt att en proposition med förslag till lagändringar eventuellt bereds utifrån bedömningen. Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en arbetsgrupp som i början av 2023 påbörjar arbetet med att bereda bedömningen och lagändringarna.

Marja Penttilä, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

7. Riksdagen förutsätter att regeringen som en del av uppföljningen av verkstäderna bedömer behovet av att revidera lagstiftningen om verkstadsverksamheten med hänsyn till samordningen av lagstiftningen inom olika förvaltningsområden, så att verkstadsverksamheten kan genomföras och utvecklas tväradministrativt på ett flexibelt och kundorienterat sätt.

7. Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) tillsatte en verkstadsarbetsgrupp för att utreda hur de lagstiftningsändringar som gjorts och ska göras påverkar verkstadsverksamheten. Arbetsgruppens mandatperiod var 1.8–31.12.2022. Arbetsgruppens uppgift var att utreda vilka ändringar och konsekvenser lagstiftningen om social- och hälsovården, reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024 och utbildningslagreformerna innebär för verkstadsverksamheten och att lägga fram rekommendationer till åtgärder som minskar de negativa konsekvenserna av lagändringarna. Arbetsgruppens arbete fokuserade särskilt på ordnandet av verkstadsverksamhet för unga.

Arbetsgruppen beslutade att inte föreslå en enda lösningsmodell, utan fokuserade på att hitta olika möjliga alternativ att utgå ifrån. I verkstädernas omvärld pågår flera förändringar både inom social- och hälsovårdstjänsterna och arbetskraftstjänsterna, vilka alla behöver beaktas i den fortsatta beredningen. Också verkstädernas ställning inom utbildningsverksamheten i dess helhet behöver utredas vidare.

Elina Palola, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

7. Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) tillsatte en verkstadsarbetsgrupp för att utreda hur de lagstiftningsändringar som gjorts och ska göras påverkar verkstadsverksamheten. Arbetsgruppen bestod av företrädare för ministerierna (UKM, SHM och ANM), Kommunförbundet och Into. Samråd ordnades med finansministeriet, Konkurrens- och konsumentverket samt verkstadsaktörerna.

Verkstadsverksamheten har genomförts som sektorsövergripande stödtjänst för kommunernas, samkommunernas och arbetsförvaltningens socialservice, sysselsättningstjänster och utbildningstjänster, och därför inverkar flera olika lagar på verkstadsverksamheten. Arbetsgruppens uppgift var att utreda vilka ändringar och konsekvenser lagstiftningen om social- och hälsovården, reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024 och utbildningslagreformerna innebär för verkstadsverksamheten och att lägga fram rekommendationer till åtgärder som minskar de negativa konsekvenserna av lagändringarna.

Arbetsgruppens utredningsarbete inriktades i synnerhet på ordnandet av verkstadsverksamhet för unga, eftersom det finns bestämmelser om verkstadsverksamhet för unga i ungdomslagen, men annars inga bestämmelser om ordnande av verkstadsverksamhet i allmänhet. Eftersom sådana bestämmelser saknas finns det ingen egen åtgärd eller tillhörande förmån för verkstadsträning. Ändringar i bestämmelserna om ordnande av service och utbildning, arbetskraftspolitiska åtgärder som lönesubvention, arbetsprövning och

arbetskraftsutbildning samt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändrar möjligheterna för unga och vuxna med svag arbetsmarknadsposition att delta i verkstadsverksamheten. Dessa lagändringar som redan genomförts eller är under beredning kan gälla exempelvis ordnandet av verksamheten, verksamhetens syfte eller mål, en verkstadsåtgärds innehåll eller varaktighet eller deltagarnas utbildningsbakgrund eller ålder. Lagändringarna kan innebära sådana nya villkor för verksamheten att det blir besvärligare att ordna den.

Arbetsgruppen har beslutat att inte föreslå en enda lösningsmodell, utan har i sitt arbete fokuserat på att hitta olika möjliga alternativ att utgå ifrån.

Arbetsgruppen föreslog att verkstadsverksamheten betraktas som sektorsövergripande service när det föreskrivs om ordnandet och finansieringen av den, och att mångfalden av anordnare bevaras. Ungdomslagens bestämmelser är inte tillräckliga. Det behövs en ny åtgärd för att bättre svara på behovet av stöd och handledning hos unga och vuxna som har varit arbetslösa länge eller som behöver sektorsövergripande stöd. Åtgärden kan tillhandahållas av de aktörer som hänvisar till verkstadsverksamhet och den kan genomföras i verkstäderna. Syftet med åtgärden är att socialt stärka deltagaren, det vill säga att stärka självkännedomen, vardagshandlingen, de sociala färdigheterna, livshandlingen och studie- och arbetslivsfärdigheterna, och den föreslås innehålla träning, övergripande stöd för vardagshandlingen och social stärkning för att förbättra deltagarens förutsättningar att antas till en utbildning, slutföra en utbildning och få tillträde till den öppna arbetsmarknaden eller någon annan tjänst som personen behöver. Åtgärdens varaktighet föreslås vara flexibel, individorienterad och tillräckligt lång, och den ska lämpa sig för både personer utan yrkesexamen och sådana som avlagt examen, både unga och vuxna, och deltagarna föreslås få en förmån.

Flerkanalsfinansieringen inom verkstadsverksamheten bör utvecklas så att verkstaden kan få en ersättning för den träning den ger. Dessutom bör verkstadsträningen utredas som tjänst och förmån inom ramen för totalreformen av den sociala tryggheten.

För att verkstadsverksamheten ska kunna utvecklas som en sektorsövergripande tjänst krävs det att grunderna för samarbetet klargörs till exempel med anvisningar, att man utreder finansieringen för metoder och verktyg för att identifiera och verifiera kunnande i verkstäderna, och att man inrättar ett bredare kompetens- och utvecklingsnätverk mellan ministerierna, kommunerna, verkstadsanordnarna och läroanstalterna för förfaranden för att tillgodoräkna kunnandet i studierna.

Verkstadsarbetsgruppen granskade de kommunala verkstädernas möjligheter att producera arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

1. Om en kommunal verkstad skulle producera arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för välfärdsområdet som verkstadsträningstjänst

mot betalning skulle det vara fråga om ekonomisk verksamhet. Då ska verksamheten bolagiseras och verkstaden delta i konkurrensutsättning. Möjligheterna att avvika från bolagiseringsskyldigheten ska alltid bedömas från fall till fall.

2. Om det är fråga om horisontellt samarbete mellan kommunens verkstad och välfärdsområdet, och samarbetet är verkligt så att både den kommunala verkstaden och välfärdsområdet även utan samarbete genomför arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som ingår i samarbetet (verkstad som verkstadsträning), har samarbetet mellan kommunens verkstad och välfärdsområdet ett allmänintresse och avtalet gäller främst parterna, upphandlingslagen tillämpas inte och det är möjligt att avtala om ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som verkstadsträning.

Frågan kan avgöras slutligt i samband med reformen av arbetskraftstjänsterna 2025 så att kommunerna har tillgång till ett tillräckligt urval av olika åtgärder och man till dess tillämpar någon typ av övergångslagstiftning. I verkstädernas omvärld pågår flera förändringar både inom social- och hälsovårdstjänsterna och arbetskraftstjänsterna, vilka alla behöver beaktas i den fortsatta beredningen. Också verkstädernas ställning inom utbildningsverksamheten i dess helhet behöver utredas vidare

Merja Hilpinen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

8. Riksdagen förutsätter att utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom social- och hälsovården och speciallagstiftningen om finansieringen av den föreläggs riksdagen för behandling så att den träder i kraft senast innan social- och hälsovårdsreformen genomförs. Regeringen måste garantera universitetssjukhusens möjlighet att fortsätta bedriva vetenskaplig forskning och producera grund- och specialiseringsutbildning inom branschen.

8. Social- och hälsovårdsministeriet har delvis svarat på riksdagens uttalande genom regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård och 60 § i hälso- och sjukvårdslagen samt om upphävande av 28 och 29 § i lagen om specialiserad sjukvård. De föreslagna lagarna trädde i kraft den 1 januari 2023. Genom förslaget fogades det till lagen om ordnande av social- och hälsovård bestämmelser om universitetssjukhusens huvudsakliga uppgifter som preciserar och befäster universitetssjukhusens nuvarande uppgifter och ansvar inom den specialiserade sjukvårdens tjänster samt uppgifterna inom utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten. Till lagen fogades även bestämmelserna om bitjänster och bisysslor vid universitetssjukhus i lagen om specialiserad sjukvård, varför motsvarande bestämmelser i lagen om specialiserad sjukvård upphävdes. Genom de godkända ändringarna av bestämmelserna säkerställdes universitetssjukhusens möjlighet att fortsättningsvis bedriva vetenskaplig forskning och producera grund- och

specialiseringsutbildning i branschen samt stärktes utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom hälso- och sjukvården.

Henna Vidén, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

9. Riksdagen förutsätter att nivån på forskningsfinansieringen inom socialvården tryggas och att det inom socialvården skapas verksamhetsstrukturer som motsvarar universitetssjukhusen och som stöder utvecklingen av tjänster, forskningen och utbildningen.

9. Social- och hälsovårdsministeriets beredning baserad på uttalandet fokuserade på att säkerställa välfärdsområdenas möjlighet att uppfylla skyldigheterna i lagen om ordnande av social- och hälsovården, och ministeriet beredde utifrån dem riksomfattande strategiska mål för utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten för social- och hälsovårdens del. Ett av målen i den riksomfattande strategin för välfärdsområdena är att stärka forsknings- och utvecklingsverksamheten i anslutning till servicesystemet och primär- och socialvårdstjänsterna och därigenom skapa en struktur inom socialvården i enlighet med uttalandet.

Kompetenscentrumen inom det sociala området har redan länge varit de centrala aktörerna inom socialvårdens FUIK-verksamhet. För att garantera denna starka innehållsliga kompetens och plattform lät ministeriet 2022 göra en utredning om kompetenscentrumen inom det sociala området i och med att välfärdsområdena inleder sin verksamhet. I samband med det så kallade SOTE100-lagpaketet ändrades lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området så att välfärdsområdena blev ansvariga för organiseringen och styrningen av kompetenscentrumverksamheten inom det sociala området. Välfärdsområdenas roll som ansvarig aktör gör det möjligt att integrera forsknings- och utvecklingskompetensen inom socialvården även i kommande utvecklingsstrukturer på samarbetsområdesnivå. För att säkerställa detta har ministeriet berett en förordning om samarbetsområdena med stöd av 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården som mer precist kommer att ålägga att verksamheten och den innehållsliga kompetensen vid kompetenscentrumen inom det sociala området tryggas som plattform för skapande av utvecklingsstrukturer för socialvården på välfärdsområdes- och samarbetsområdesnivå enligt enhetliga mål och principer. Genom regleringen eftersträvas strukturer som motsvarar social- och hälsovårdstjänsternas behov och som sammanför praxis, utveckling, utbildning, forskning och system för att producera forskningsbaserade arbetsmetoder.

Finansieringen av forskningen inom socialt arbete har tryggats väl och 2023 fick den tilläggsfinansiering och uppgår till 5 miljoner euro.

Juha Luomala, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

10. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer kommunernas möjligheter och bärkraft att ordna tjänster som tryggar de grundläggande kulturella rättigheterna och vidtar behövliga åtgärder för detta.

10. Social- och hälsovårdsreformen har betydande inverkan på kommunernas verksamhet och ekonomi. Uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet flyttades från kommunerna till välfärdsområdena.

Kommunernas lagstadgade uppgifter, det vill säga statsandelsåligganden, gäller undervisnings- och kultursektorn (småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, bibliotek, den allmänna kulturverksamheten och grundläggande konstundervisning). Dessutom har kommunerna andra uppgifter som tidigare.

Social- och hälsovårdsreformen genomfördes genom att beräkningsmässigt garantera kommunerna samma balans som före reformen och genom att begränsa den totala ändringen till +/- 60 euro per invånare. På detta sätt leder reformen inte till något tryck att ändra inkomstskattesatsen med mer än 0,6 procent under fem år. Det här understryker betydelsen av kommunens ekonomiska situation före reformen. I princip varken förbättrar eller försämrar reformen således kommunernas finansiella ställning. Förhållandet mellan de kostnader och inkomster som överfördes till välfärdsområdet och som blev kvar i kommunerna kan i någon mån leda till förändringar i kommunernas ekonomiska handlingsutrymme inom de närmaste åren jämfört med tiden före social- och hälsovårdsreformen. Att sanera ekonomin i en skuldsatt kommun med högt skatteuttag är utmanande även efter reformen. Det ekonomiska handlingsutrymmet beror i hög grad även på hurdana strukturella anpassningsmöjligheter kommunerna har i de kvarvarande uppgifterna och kostnaderna för dem.

Intäkterna från kommunernas skattesats förblir oförändrad eller stärks till och med något när avdrag i kommunalskatten flyttades till statsbeskattningen. Det här innebär att kommunerna efter reformen behöver finansiera en mer än hälften mindre budget med de nuvarande intäkterna från skattesatsen. Med andra ord, en eventuell skattehöjning ger mer intäkter i relation till budgetomslutningen än tidigare. Det ger handlingsutrymme i kommunernas ekonomiskötsel. Dessutom föll ansvaret för de mest ökande social- och hälsovårdskostnaderna och i synnerhet de svårast förutsebara och mest ökande kostnaderna för den specialiserade sjukvården bort från kommunerna.

Ändringarna i inkomststrukturen medför ett anpassningstryck hos enskilda kommuner under de kommande åren. Kommunens inkomster överförs till finansieringen av välfärdsområdena så att de motsvarar kostnaderna. Kommunernas kommunal- och samfundsskatter skärs ner med cirka 14 miljarder euro på 2022 års nivå. Utöver detta gäller för till exempel statsandelen för kommunal basservice en nedskärning på 70 procent på hela landets nivå. I enskilda kommuner kan inkomststrukturen ändras betydligt jämfört med

läget före social- och hälsovårdsreformen. Det kan bli svårt för i synnerhet kommuner där inkomsterna har varit beroende av statsandelarna. I och med minskade statsandelar ska dessa kommuner i större utsträckning klara sig med sina egna skatteinkomster. I de här kommunerna kan skatteinkomstökningen bli liten, vilket kan leda till tryck på att bland annat höja skattesatsen.

Allmänt taget innebär den relativt strikta begränsningen av ändringen att kommunens ekonomiska utveckling och livskraft även i framtiden främst bestäms av den ekonomiska tillväxten, sysselsättnings- och arbetslöshetsutvecklingen, förändringarna i demografin och av flyttningsrörelsen. En anpassning till dessa förändringsfaktorer i omvärlden skulle i vilket fall som helst vara aktuell även utan reformen.

I samband med reformen gjordes endast de nödvändiga ändringarna i kommunernas statsandelssystem. Efter reformen bedöms behovet av att utveckla statsandelssystemet i förhållande till de uppgifter som blir kvar i kommunerna och förändringarna i omvärlden. Regeringen avtalade i budgetförhandlingarna hösten 2020 om en helhetsgranskning av kommunernas finansiering som ett tjänstemannaarbete inklusive kommunernas statsandelssystem, som utvecklas så att man främjar kommunekonomins hållbarhet och stabilitet och tryggar bland annat de växande kommunernas investeringsförmåga.

Arbetsgruppen för beredning av åtgärdsalternativ för den framtida kommunpolitiken, tillsatt av finansministeriet, publicerade sin slutrapport *Står kommunalpolitiken inför en vändpunkt? Bättre verksamhetsbetingelser för kommunerna och kommunalpolitikens framtidsscenarioer* i början av februari 2022. Syftet med arbetet var att ta fram åtgärdsförslag för det politiska beslutsfattande som inbegriper kommunalpolitiken i dess helhet. Rapporten går igenom balansen och hållbarheten i kommunernas finansieringsbas och uppgifter, deras roll och självstyre, arbetssätt, samarbete och struktur samt statens olika former av styrning av kommunerna i sin helhet.

Markku Nissinen, finansråd, finansministeriet

11. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart inleder en samlad bedömning av bestämmelserna om tjänstebrott i 40 kap. i strafflagen och bestämmelserna om tjänsteansvar i andra lagar samt bereder behövliga lagstiftningsändringar utifrån bedömningen.

11. Justitieministeriet har inlett ett projekt för att bedöma aktualiteten i bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. I ärendet upprättas som tjänsteuppdrag en bedömningspromemoria som ska vara klar våren 2023. Efter det fattas beslut om fortsatta åtgärder.

Sampo Brander, lagstiftningsråd, justitieministeriet

12. Riksdagen förutsätter att regeringen genast inleder en bedömning av behovet av en reform gällande överlåtelseskatt och lämnar en proposition med behövliga ändringsförslag till riksdagen på så sätt att ändringarna kan sättas i kraft under övergångsperioden. Vid beredningen av ändringsförslagen ska EU:s regler om statligt stöd beaktas.

12. Beredningen inleddes 2022 i samarbete med Kommunförbundet och avsikten är att regeringens proposition i ärendet ska lämnas 2023. Under beredningen preciseras vilka arrangemang som särskilt behövs och vilka undantag från överlåtelsebeskattningen EU:s bestämmelser om statligt stöd möjliggör.

Jukka Vanhanen, lagstiftningsråd, finansministeriet

13. Riksdagen förutsätter att regeringen utvecklar barnbudgeteringen och bedömningen av konsekvenserna för barn så att den kan tas i bruk i välfärdsområdena i den årliga budgeten så snart som möjligt efter det att välfärdsområdenas verksamhet har inletts.

13. Genom åtgärder i den nationella barnstrategin har barnkonsekvensbedömningen och barnbudgeteringen främjats såväl inom statsförvaltningen som kommunerna och välfärdsområdena. Inom ramen för barnstrategin har det tagits fram anvisningar om barnkonsekvensbedömningen för både kommunerna och välfärdsområdena. Dessutom innehåller barnstrategins samlade webbutbildningar om barns rättigheter en modul om barnkonsekvensbedömning och barnbudgetering i den digitala lärmiljön eOppiva. Utbildningen har utvecklats i samarbete med kommunala aktörer varvid det har tagits hänsyn även till välfärdsområdenas behov. Inom en åtgärd (nr 25) i genomförandeplanen för den nationella barnstrategin som finansministeriet har vidtagit genomfördes ett utredningsprojekt för utveckling av uppföljningen och rapporteringen av kommunernas och välfärdsområdenas utfallssiffror samt för att stärka deras eget barnbudgeteringsarbete.

För den nationella barnstrategin anvisades välfärdsområdena 340 000 euro av riksdagen som så kallade julklappspengar för att främja barnbudgeteringen. Ett pilotprojekt om barnbudgetering i välfärdsområdena och dess kommuner kommer att starta i minst tre välfärdsområden. Pilotprojektet har som mål att 2023 upprätta "ett bokslut över barns, ungas och familjers välfärd" som en del av kommunernas välfärdsberättelser. Dessutom inleds beredningen av en fenomenorienterad budgetering för förebyggande av marginalisering av barn och unga. Välfärdsområdena och kommunerna erbjuds utbildning och annat stöd för att ta i bruk barnbudgetering. En central uppgift för barnstrategienheten är att främja barnkonsekvensbedömning och barnbudgetering på förvaltningens olika nivåer.

Kirsi Pollari, specialsakkunnig, nationella barnstrategin
Johanna Laisaari, generalsekreterare för nationella barnstrategin

13. Enligt statsminister Marins regeringsprogram förbinder sig regeringen att bedöma konsekvenserna för barn av beslut, främja barnbudgetering, stärka faktaunderlaget för barnens välbefinnande samt barnens och ungdomarnas delaktighet. [Planen för genomförande av den nationella barnstrategin: Statsrådets principbeslut](#) godkändes den 7 oktober 2021. Statsrådet beställde en expertutredning om kommunernas och välfärdsområdenas barnbudgetering och uppföljning samt rapportering av utfallsinformationen.

I sin rapport föreslår utredarna en gemensam modell för kommunernas och välfärdsområdenas barnbudgetering som baserar sig på en trafikljusklassificering. Genomförandet och den fortsatta utvecklingen startar med pilotförsök. Barnbudgeteringen gäller i regel alla under 18 år med några undantag. De gröna tjänsterna i trafikljusklassificeringen är universella förebyggande tjänster (t.ex. skolhälsovården), de gula tjänsterna är tjänster där det krävs tillfälligt stöd (t.ex. öppenvården inom barnskyddet) och de röda tjänster där det krävs heltidsstöd (t.ex. institutionsvård för personer med funktionsnedsättning).

Riksdagen anvisade i december 2022 finansiering på 340 000 euro för åtgärder inom den nationella barnstrategin för att inleda ett pilotprojekt om barnbudgetering i några välfärdsområden (mom. 33.60.01). För att genomföra pilotprojektet krävs konkret nätverksbaserad utveckling av försöksmodellen varvid även ekonomiförvaltningen utöver den berörda förvaltningen inkluderas. Pilotprojektet kräver att många avgränsningar, riktlinjer och preciseringar övervägs och att pilotprojektets tidsschema planeras med beaktande av när utfallsuppgifter efter reformen av social- och hälsovården finns tillgängliga. Pilotprojektet om barnbudgetering i välfärdsområdena fortsätter under ledning av nationella barnstrategin.

Heidi Järvenpää, specialsakkunnig, finansministeriet

14. Riksdagen förutsätter att situationen för den svenskspråkiga specialomsorgen följs upp för att den svenskspråkiga sakkunskapen och servicen för personer med utvecklingsstörning ska tryggas också i den nya omvärlden och för att resurserna för verksamheten ska vara tillräcklig.

14. Hittills har inga åtgärder vidtagits i ärendet eftersom genomförandet av social- och hälsovårdsreformen och bland annat överföringen av verksamheten vid Kårkulla till välfärdsområdena endast hade påbörjats 2022.

Erkki Papunen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

15. Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar en utredning om offentligt ägda bolag.

15. Den 7 juni 2022 publicerades en utredning om offentligt ägda bolags verksamhetsförutsättningar. I finansministeriets, social- och hälsovårdsministeriets, arbets- och

näringsministeriets och justitieministeriets gemensamma projekt utreddes vilka offentligt ägda bolag som är verksamma i Finland, om dessa bolags fortsatta verksamhet förutsätter ändringar i den gällande lagstiftningen och om offentligt ägda bolags produktion kan räknas med i välfärdsområdenas egen produktion. Dessutom utreddes det om det behövs en separat reglering om offentligt ägda bolags ställning och verksamheter. Under projektets gång hördes ett stort antal för utredningen centrala intressentgrupper. I utredningen framkom inga motiveringar som skulle tala för en reglering som enbart avser offentligt ägda bolag, vilken samtidigt skulle överlappa eller vara parallell med aktiebolagslagen. De bestämmelser som behövs kan fogas till speciallagstiftningen om respektive sektor i stället för till den allmänna lagstiftningen eller ramlagstiftningen om offentligt ägda bolag. Hänsyn ska tas även till de begränsningar och villkor för bolagisering av myndighetsuppgifter och offentligt ägda bolags verksamhet som följer av grundlagen samt unions- och konkurrensrätten. Frågan om huruvida skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter ska anförtros bolag ska alltid bedömas från fall till fall, liksom även angivandet av verksamhetens art med tanke på unionsrätten. Det är svårt att föreskriva om bedömning av detta slag i allmänna lagar eller ramlagar.

Avsikten är att säkerställa tillgången till tjänster i alla situationer genom de krav på tillräcklig egen produktion som gäller välfärdsområdena. Bedömningen av tillräcklig egen produktion förutsätter granskning från fall till fall, där även välfärdsområdenas självstyrelse ska beaktas. Genom stark ägarstyrning kan det säkerställas att bolagens verksamhet är förenlig med de beslut de offentliga ägarna fattar.

Minna-Marja Jokinen, regeringsråd, finansministeriet

Konsekvenser av personaldimensioneringen inom barnskyddet

RP 170/2021 – RSv 200/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp och utvärderar konsekvenserna av personaldimensioneringen inom barnskyddet, dels för tillgången till och tillhandahållandet av barnskyddstjänster och andra socialvårdstjänster, dels för tillgodoseendet av barnets bästa samt att det utifrån utvärderingen i förekommande fall vidtas åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har gett Institutet för hälsa och välfärd (THL) i uppdrag att genomföra en kvalitativ och kvantitativ uppföljning och utvärdering av konsekvenserna av personaldimensioneringen inom barnskyddet (särskild finansiering för 2022–2023). Institutet för hälsa och välfärd har genomfört en första kommunenkät och publicerat den första statistikrapporten över personaldimensioneringen.

Institutet för hälsa och välfärds nya uppföljningsregister för socialvården tas i bruk 2023 och möjliggör en uppföljning av antalet klienter inom barnskyddets tjänster för klienter och barnfamiljer fyra gånger om året. Det nya uppföljningsregistret kommer att komplettera och ge betydelsefulla bakgrundsfakta om personaldimensioneringen inom barnskyddet i det sociala arbetet. Uppföljningsregistret för socialvården kommer under 2023–2025 att kompletteras även med uppgiften om klientens socialarbetare när klientdatasystemen ansluter sig till Kanta-tjänsterna.

Susanna Hoikkala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Intyg som beviljas vid inresa och som kan jämföras med covidintyg

RP 226/2021 rd – RSv 229/2021 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bereder och lämnar en proposition till riksdagen med förslag till bestämmelser med stöd av vilka det i samband med inresa utfärdas intyg som kan jämföras med covidintyg för personer som anländer till Finland med ett intyg enligt 16 a § 1 mom. 1 och 3 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar.

Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bereder och lämnar en proposition till riksdagen med förslag till bestämmelser med stöd av vilka det i samband med inresa utfärdas intyg som kan jämföras med covidintyg för personer som anländer till Finland med ett intyg enligt 16 a § 1 mom. 1 och 3 punkten i lagen om smittsamma sjukdomar.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Liisa Katajamäki, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Hemservice för barnfamiljer och tillgång till hemvård och helsevårdsomsorg för äldre

RP 231/2021 rd – RSv 96/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur hemservicen för barnfamiljer genomförs i välfärdsområdena och vid behov vidtar åtgärder för att trygga tillgången till service.

1. Institutet för hälsa och välfärd samlar in kvantitativ information om hemservice för barnfamiljer från och med 2023 på två sätt. Kommunerna har meddelat antalet familjer som har erhållit hemservice för barnfamiljer till statistiken över verksamheten inom socialvårdstjänsterna sedan 2015. På riksnivå har andelen familjer som erhållit hemservice legat på samma nivå sedan reformen av socialvårdslagen 2015. Förutsättningen är att välfärdsområdena lämnar uppgifter specificerade enligt hemkommun även framöver.

Dessutom tar Institutet för hälsa och välfärd 2023 i bruk ett nytt uppföljningsregister för socialvården som utnyttjar registeruppgifter som lämnas av välfärdsområdena och uppgifter i Kanta-tjänsterna. Registret införs stegvis och till en början ska data om klienterna inom serviceuppgifterna lämnas. Önskan är att data om socialvårdstjänsterna (som barnfamiljernas hemservice) ska meddelas till registret i så stor omfattning som möjligt. Institutet för hälsa och välfärd publicerar de första mer exakta uppgifterna om hemservice för barnfamiljer för områdenas del i slutet av 2023.

Julia Rosberg, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagförslagets konsekvenser för tillgången till och kvaliteten på hemvård och heldygnsomsorg för äldre.

2. Systemet för att följa tjänsterna för äldre har utvecklats sedan 2013 då lagen om stöd- och hjälp av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre trädde i kraft. De ändringar som trädde i kraft den 1 januari 2023 i den ovan nämnda lagen omfattar även en bestämmelse om uppföljning av tjänster genom vilken Institutet för hälsa och välfärd åläggs att följa tillgången till och kvaliteten på tjänsterna för äldre. Också bedömningsverktyget RAI som tas i bruk senast den 1 april 2023 i alla verksamhetsenheter stärker likvärdig tillgång till tjänster och därigenom fås riksomfattande jämförbar information för kvalitetsuppföljningen av kundernas servicebehov och funktionsförmåga.

Satu Karppanen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder god praxis för att stärka den äldre befolkningens hälsa och välfärd och etablerar bästa praxis i hela landet exempelvis som rådgivningsverksamhet för äldre.

3. Allt sedan 2001 har ansvariga tjänsteansvariga fått vägledning i arbetet med att genomföra nationellt god praxis med hjälp av kvalitetsrekommendationerna om tjänster för äldre. Åtgärder för att stödja hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga har utgjort en central del av innehållet i alla kvalitetsrekommendationer. För närvarande bereds kvalitetsrekommendationerna för 2024–2027. Beredningen är sektorsövergripande, varvid god praxis inom olika tematiska helheter övergripande kan sammanföras. Ett av de mest centrala temaområdena i beredningen är rekommendationen om goda handlingsmodeller

för att främja hälsa, välfärd och funktionsförmåga och att etablera dem som permanenta verksamhetsrutiner.

Satu Karppanen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Utveckling av sysselsättningen bland personer som fyllt 55 år

RP 62/2022 rd – RSv 97/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur den stegvisa avvecklingen av rätten till tilläggsdagar och höjningen av den nedre åldersgränsen samt ändringarna i omställningsskyddet påverkar sysselsättningen bland personer över 55 år och lämnar en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om detta före utgången av 2024.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och vissa andra lagar ändrades genom lagarna 669–673/2022 som stadfästes den 8 juli 2022 och huvudsakligen trädde i kraft den 1 januari 2023. Syftet med ändringarna är att höja sysselsättningsgraden bland personer som fyllt 55 år samt förbättra deras ställning på arbetsmarknaden och deras arbetsmotivation. I detta syfte höjdes åldersgränsen för utkomstskyddet för arbetslösa så kallade rätt till tilläggsdagar för personer födda 1963 och 1964, och personer födda 1965 och därefter har inte längre rätt till tilläggsdagar med arbetslöshetsdagpenning. Den nya modellen för omställningsskydd som gäller löntagare som fyllt 55 år som har varit anställda minst fem år hos samma arbetsgivare och som sagts upp av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker syftar till att stödja sysselsättningen och främja kortare arbetslöshetsperioder bland personer som fyllt 55 år genom omställningsutbildning och omställningspenning samt den omställningsskyddspremie som tas ut av uppsägande arbetsgivare för finansiering av dem. Samtidigt förlängdes rätten till sysselsättningsledighet för dem som är berättigade till den nya omställningsskyddshelheten.

Regeringen följer i den första fasen ändringarnas effekt utifrån statistik. Uppgifter som följs 2023 är till exempel när den maximala betalningstiden för arbetslöshetspenningen börjar för personer födda 1963 eftersom personer födda det året enligt de bestämmelser som gällde före ändringen hade kunnat få rätt till tilläggsdagar utifrån maximal betalningstid för arbetslöshetspenning som inleds 2023 och som i den åldersgruppen ofta är 500 dagar. Likaså följer man 2023 med hjälp av statistik beslut om betalning av omställningspenning och avgöranden om omställningsutbildning. Också omställningsskyddspremierna som åläggs uppsägande arbetsgivare att betala följs upp. Utifrån de uppgifter som samlas in

under 2023 avgörs hur projektet om en utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet senast före utgången av 2024 ska genomföras.

Marjaana Maisonlahti, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om elev- och studerandevård

RP 19/2022 rd – RSv 46/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar behövliga åtgärder för att utarbeta praktiska tillämpningsanvisningar som säkerställer att informationsgången fungerar och att personuppgifter behandlas på behörigt sätt inom elev- och studerandevården samt för att säkerställa att personalen får den utbildning som behövs om korrekt behandling av personuppgifter.

1. Inom skol- och studerandehälsovården och elevhälsans psykologtjänster behandlas patientuppgifterna enligt bestämmelserna om behandlingen av patientuppgifter och på motsvarande sätt behandlas kuratorns klientuppgifter enligt bestämmelserna om behandlingen av klientuppgifterna inom socialvården. Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för den elektroniska behandlingen av kunduppgifterna inom social- och hälsovården och handledningen och uppföljningen av relaterad informationshantering. Institutet för hälsa och välfärd producerar bland annat specifikationerna och datastrukturerna enligt vilka klient- och patienthandlingarna upprättas samt handlingsmodeller, guider och anvisningar till stöd för registreringen och behandlingen av dessa uppgifter. Inom till exempel socialvårdens projekt Kansa-koulu har det tagits fram en digital lärmiljö. Institutet för hälsa och välfärd har sedan hösten 2021 arbetat med strukturerna för informationshanteringen för registrering av elevhälsans kurators- och psykologtjänster och anslutningen till Kanta. Det bereds utbildningar i ämnet för elevhälsans personal våren 2023.

Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för anvisningar om undervisningsväsendets informationshantering. Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd medverkat i det dataarkitekturarbete inom elevhälsan som undervisnings- och kulturministeriet har inlett. Arbetet syftar till att specificera de registeröverskridande databehov som yrkesgrupperna inom elevhälsan har och grunderna för databehandlingen som utgångsfakta för de praktiska tillämpningsanvisningarna och ordnandet av undervisningen. Social- och hälsovårdsministeriet och Utbildningsstyrelsen har dessutom berett anvisningar om elevhälsans informationshantering som offentliggjordes i slutet av 2022. Anvisningarna finns på soteuudistus.fi och Utbildningsstyrelsens webbplats.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Riina-Maria Leskelä, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Arja Ruponen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

1. För att man ska kunna utarbeta praktiska tillämpningsanvisningar och ordna den utbildning som behövs måste man kartlägga olika yrkesgruppers behov av att bland annat få varandras uppgifter över registergränserna. Samtidigt kan man identifiera bland annat vilket sätt att lämna ut uppgifter som bäst tjänar ordnandet av elevhälsan och det multiprofessionella samarbetet inom elev- och studerandevården. För att personuppgifter ska kunna behandlas på behörigt sätt inom elev- och studerandevården förutsätts också att grunden för behandlingen av de behövliga uppgifterna identifieras. Utifrån den grunden kan respektive utbildningsanordnare besluta om bland annat beviljande av användarrättigheter och utformning av visningsvyer.

Undervisnings- och kulturministeriet har inlett ett arkitekturarbete i samarbete med Utbildningsstyrelsen, social- och hälsovårdsministeriet samt Institutet för hälsa och välfärd. Det här arkitekturarbetet är nödvändigt för att de ovannämnda målen ska kunna uppnås.

Marja Penttilä, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att säkerställa tillräckliga resurser för elev- och studerandevården, med särskild uppmärksamhet på att eleverna och de studerande erbjuds tillräckliga mentalvårdstjänster i rätt tid och att förebyggande lågtröskeltjänster finns tillgängliga i hela landet.

2. Regeringen har beviljat tilläggsfinansiering och föreskrivit om bindande dimensionering av kurators- och psykologtjänsterna, som för kuratorernas del trädde i kraft 2022 och för psykologernas del 2023. Institutets för hälsa och välfärds rekommendationer om personaldimensioneringen inom skolhälsovården blir klara i början av 2023. Syftet med personaldimensioneringen är att se till ett tillräckligt och jämlikt stöd för elever och studerande i ett tidigt skede i deras egen vardagsmiljö.

Mentalvårdstjänsterna för barn och unga utvecklas bland annat som ett led i genomförandet av den nationella barnstrategin. Med dess åtgärd 13 ökas bland annat genomslaget för arbetet för att främja barns och ungas psykiska hälsa genom en kartläggning av utvecklingsbehoven och stöd för god praxis och kompetens. Målet är att förtydliga den helhet mentalvårdstjänsterna utgör och identifiera utvecklingsbehov i lagstiftning, befattningsbeskrivningar, handlingssätt och resurstilldelning inom social- och hälsovården och erbjuda lösningar på dem. Inom ramen för den nationella strategin för psykisk hälsa och genomförandet av programmet för utveckling av barn- och familjetjänster har kompetensen inom elevhälsan stärkts genom förbättrad tillgång till psykosociala metoder samt

förbättrat samarbete mellan elevhälsans tjänster och andra social- och hälsovårdstjänster för barnfamiljer.

Riina-Maria Leskelä, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Arja Ruponen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

2. Lagen om elev- och studerandevård ändrades från ingången av 2022 så att den nu innehåller personaldimensioneringar för psykologer och kuratorer. Antalet studerande per kurator får vara högst 670 och antalet studerande per psykolog högst 780. Dimensioneringen för psykologer träder i kraft den 1 augusti 2023. Med dimensioneringarna kan tillgången till elevvårdstjänster och tjänsternas kvalitet tryggas i hela landet på lika villkor.

För 2023 delade undervisnings- och kulturministeriet ut 11,6 miljoner euro för utveckling av den generellt inriktade elevhälsan till anordnare av förskoleundervisning och grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt huvudmän för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet som ordnar utbildning för läropliktiga. Specialunderstödet är avsett för utveckling av den generellt inriktade elevhälsan och det förebyggande arbetet, stöd för elevernas och de studerandes psykiska hälsa samt utveckling av verksamhetsmodeller och metoder inom den generellt inriktade elevhälsan.

Anne-Marie Brisson, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

EgenVilja2020 – Vi uppdaterar Finlands abortlagstiftning till 2020-talet!

MI 8/2020 rd – RSk 46/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet omedelbart inleder beredningen av en mer omfattande totalreform av lagen om avbrytande av havandeskap på ett sätt som ytterligare stärker den gravidas självbestämmanderätt.

Hittills har det inte vidtagits några konkreta åtgärder i ärendet, med vid social- och hälsovårdsministeriet bedömer man om det går att främja beredningen av totalreformen fortfarande under denna regeringsperiod. Att inleda totalreformen blir emellertid något nästa regering beslutar om.

Merituuli Mähkä, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Husläkar- och egenvårdarmodellen inom den öppna sjukvården samt psykosociala metoder som vårdform

RP 74/2022 rd – RSv 150/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att stärka kontinuiteten i vårdrelationen inom primärvårdens öppna sjukvård genom att införa eller utvidga användningen av en modell med husläkare och egenvårdare eller en modell med familjeläkare.

1. Utredningen (Modell för kontinuiteten i vården: Slutrapport om utredningen Husläkare 2.0), beställd av social- och hälsovårdsministeriet, publicerades i augusti 2022 och utgör en bra grund för välfärdsområdena att ta avstamp från när de utvecklar sin verksamhet inom primärvårdens öppna sjukvård. Rapporten beskriver hur modellen med husläkare och egenvårdare kan genomföras tillsammans med strängare vårdgaranti inom primärvården samt för att främja tillgången till vård och dess kontinuitet. I samband med en eventuell revidering av innehållet i lagstiftningen om servicesystemet inom social- och hälsovården under nästa regeringsperiod kan det göras en bedömning av behovet av ändringar i lagstiftningen för att stärka kontinuiteten i patientens personliga vård på det sätt som det föreslås i utredningen.

Enligt de riksomfattande strategiska målen för social- och hälsovården stärks funktions-säkerheten för i synnerhet basservicen och integrationen ökas. Genom integrering av social- och hälsojämnsterna eftersträvas även bättre kontinuitet i tjänsterna. De riksomfattande målen främjas i ett interaktivt styr- och förhandlingsförfarande tillsammans med välfärdsområdena. Med hjälp av de utvecklingsprojekt som ingår i programmet för Framtidens social- och hälsocentral och Finlands program för hållbar tillväxt stärks kontinuiteten i vårdrelationen.

Tapio Hämläinen, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder behoven att precisera definitionerna av olika psykosociala metoder och korttidspsykoterapi, bedömer användningen och genomförandet av dessa behandlingsformer och vid behov vidtar åtgärder för att trygga tillgången till dem.

2. Social- och hälsovårdsministeriet har inlett en utredning om behovet av precisering av begrepp inom psykosociala metoder, om användningen och genomförandet av behandlingsformer som ingår i dem samt åtgärder för att trygga tillgången till dem. Avsikten är att utredningen ska vara klar början av 2023.

Helena Vormaa, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

Behoven att utveckla företagarnas arbetspensionsskydd

RP 102/2022 rd – RSv 212/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder om systemet för pension och social trygghet för företagare behöver ses över i större omfattning och att utvecklingen av systemet fortsätter.

Statsrådet beslutade den 20 december 2022 att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens svar.

En arbetsgrupp tillsatt av social- och hälsovårdsministeriet utredde 2017–2019 behoven av att utveckla företagarnas arbetspensionsskydd (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2019:23). Arbetsgruppens mål var att utreda hur försäkringen ska göras enklare och mer flexibelt för personer som sysselsätter sig själva och för andra som bedriver småskalig eller sporadisk företagsverksamhet. Ett annat mål var att utreda behoven av utveckling när det kommer till underförsäkring och fastställande av arbetsinkomst. I regeringens proposition RP 102/2022 ligger ändringsförslagets fokus på de två senare målen. Social- och hälsovårdsministeriet bedömer för närvarande det mest ändamålsenliga sättet för att fortsatt utveckla företagarnas arbetspensionsskydd och övriga sociala trygghet.

Kirsi Terhema, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Revideringen av lagen om utkomststöd

RP 127/2022 rd – RSv 179/2022 rd

Riksdagen förutsätter att den slopade sänkningen av utkomststödet och eventuella ändringsbehov när det gäller grunderna för sänkningen granskas som ett led i totalreformen av den sociala tryggheten.

Vid revideringen av lagen om utkomststöd (RP 127/2022 rd, 1023/2022) föreskrevs mer ingående om samarbetet mellan socialvården och Folkpensionsanstalten. Bestämmelserna om samarbete preciserades även i fråga om situationer där grunddelen sänks. Till utkomststödet karaktär av sistahandslösning hör att kunden ska se till sin egen försörjning. Därför förutsätts det i lagen att kunden ska främja sin sysselsättning. Att helt slopa sänkningen av grunddelen skulle ändra grunderna för stödet som sistahandsstöd. Social- och hälsovårdsministeriet bedömer eventuella behov av ändring när totalreformen av den sociala tryggheten går vidare.

Susanna Rahkonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Säkerställande av nödvändig hälso- och sjukvård och hemvård under en arbetskonflikt

RP 130/2022 rd – RSv 105/2022

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder utvecklingsbehoven i fråga om skyddsarbete och vid behov bereder lagstiftningsförslag genom vilka organiseringen av skyddsarbete tryggas i konfliktsituationer.

Arbets- och näringsministeriet kommer att ta itu med att utreda behovet att genom lagstiftning säkerställa sådant skyddsarbete under stridsåtgärder som är nödvändigt för att skydda människors liv och hälsa eller förhindra allvarlig skada på egendom eller miljö. Utredningen kommer att beakta omständigheter som på ett balanserat sätt tryggar arbetstagarnas rätt till stridsåtgärder.

Tarja Kröger, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet
Pirjo Kainulainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Utvecklingen av flerkanalsfinansiering

RP 237/2022 rd – RSv 214/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet i den fortsatta utvecklingen av flerkanalsfinansieringen exempelvis genom att rikta ersättningarna beaktar hur sjukvårdsförsäkringens medel på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt stöder de social- och hälsovårdspolitiska målen.

Ministerarbetsgruppen för social- och hälsovården beslutade om riktlinjerna för flerkanalsfinansieringen våren 2022 i fråga om ersättningar för privat sjukvård, reseersättningar, ersättningar för rehabilitering och ersättningar för läkemedel. Den fortsatta utvecklingen av flerkanalsfinansieringen och lagberedningen sker i enlighet med vad den nya regeringen beslutar under nästa regeringsperiod. Social- och hälsovårdsministeriet fortsätter att utveckla sjukvårdsförsäkringens ersättningar med beaktande av de rådande social- och hälsovårdspolitiska målen.

Emmi Vettenranta, sakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Förbättrad kostnadseffektivitet inom läkemedelsförsörjningen

RP 245/2022 rd – RSv 213/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer reformens konsekvenser för apoteksnätet och konsekvenserna av byte av läkemedelspreparat för en lyckad vård och patientsäkerheten.

Statsrådet godkände den 20 december 2022 vid sitt allmänna sammanträde ett förslag enligt vilken riksdagens utlåtande ovan protokollförs och de åtgärder som föranleds av uttalandet vidtas. Social- och hälsovårdsministeriet utreder under början av 2023 hur uppföljningen kommer att genomföras, vilka uppgifter och indikatorer som behövs som stöd för uppföljningen och huruvida man i uppföljningen kan utnyttja redan befintliga handlingsätt. Avsikten är att uppföljningsåtgärderna ska inledas under 2023.

Tuija Metsävainio, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av hälso- och sjukvårdslagen, socialvårdslagen och 52 paragraf i socialvårdslagen

RP 178/2022 rd – RSv 144/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur stor andel av organisationerna som är berättigade till ersättning och vid behov vidtar åtgärder för att utveckla lagstiftningen.

Regeringen bevakar inom ramen för genomförandet av de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2023 hur stor andel av organisationerna som är berättigade till ersättning och vidtar vid behov åtgärder för att utveckla lagstiftningen.

Päivi Nygren, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Ändringar i lagstiftningen som behövs vid könsfastställelsen

RP 189/2022 rd – RSv 259/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer och bereder de ändringar i lagstiftningen som behövs för att främja transbarns och transungas självbestämmanderätt vid könsfastställelse.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer vilka konsekvenser lagen om könsfastställelse har för idrotten och vid behov vidtar åtgärder för att stödja idrottsorganisationernas verksamhet i samband med ändringen samt vid behov vidtar lagstiftningsåtgärder.

1.–2. Statsrådet beslutade den 2 mars 2023 att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse.

Sonja Jantunen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av läkemedelslagen och sjukförsäkringslagen

RP 314/2022 rd – RSv 289/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vid behov vidtar åtgärder med vilka man effektiviserar anvisningarna och rådgivningen för utbyte av läkemedel för långtidssjuka, särskilt i fråga om användningen av dosdispensrar och injiceringsredskap, i syfte att säkerställa att terapivaren och patientsäkerheten inte äventyras.

De ändringar i läkemedelslagen och sjukförsäkringslagen (339/2023 och 340/2023) som baserar sig på regeringens proposition (RP 314/2022 rd) träder i kraft den 1 januari 2024.

Social- och hälsovårdsministeriet utreder under 2023 hur behovet av att effektivisera anvisningarna och rådgivningen vid utbyte av läkemedel för långtidssjuka kommer att identifieras och vilka åtgärder som vid behov kommer att vidtas i enlighet med riksdagens uttalande.

Tuija Metsävainio, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

13 Ekonomiutskottet

Lagstiftningen om upphandlingsförfarandet

RP 108/2016 rd – RSv 239/2016 rd

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att precisera lagstiftningen inom de olika sektorerna och då särskilt beaktar verksamhetsförutsättningarna för avfallshanteringsbranschen och social- och hälsovården.

3. I de lagstiftningsprojekt i de olika sektorerna som svaret på det första uttalandet hänvisar till beaktas också kvaliteten på de köpta tjänsterna och andra omständigheter i anslutning till upphandlingarnas innehåll. När det gäller avfallslagen är miljöministeriet det ansvariga ministeriet. I lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) finns omfattande bestämmelser om upphandling av tjänster från privata tjänsteprocenter som är mer bindande än den gällande upphandlingslagens bestämmelser. I fråga om lagen om välfärdsområden bär finansministeriet ansvaret och i fråga om lagen om ordnande av social- och hälsovård bär social- och hälsovårdsministeriet ansvaret. I och med ändringen av lagen om offentlig upphandling och koncession, som trädde i kraft den 1 juli 2021, kommer ändringen i fråga om ramavtal att underlätta tjänsteupphandling i form av omfattande samordnade upphandlingar.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Riikka Hietanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

3. Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021), som trädde i kraft vid ingången av 2023, ansvarar välfärdsområdena för ordnandet av social- och hälsovården. Välfärdsområdena är större aktörer än kommunerna och har bättre möjligheter att se till att kunderna får tillräckliga tjänster på lika villkor. På samma sätt som kommunerna kan välfärdsområdena själva eller i samarbete med andra välfärdsområden producera de tjänster som omfattas av deras organiseringsansvar, eller också kan de enligt avtal skaffa tjänsterna av andra tjänsteprocenter. Dessutom kan välfärdsområdet införa servicesedlar för bestämda tjänster i enlighet med lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009). Välfärdsområdena övertog från ingången av 2023 ansvaret för kommunernas gällande avtal om köpta tjänster och förbindelser som gäller servicesedlar. Lagen om ordnande av social- och hälsovård innehåller bestämmelser om anskaffning av social- och hälsovårdstjänster från privata tjänsteprocenter. Bestämmelserna i den lagen tillämpas utöver bestämmelserna i upphandlingslagen. I lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs om förutsättningarna för anskaffning av tjänster och arbetskraft inom social- och hälsovården och om kraven på producenterna av köpta tjänster när de producerar tjänster för välfärdsområdena.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pirjo Kainulainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

3. Regeringen lämnade i oktober 2022 en proposition till riksdagen (RP 209/2022 rd), där det föreslogs att 145 a § i avfallslagen ska ändras i enlighet med skrivningen i Sanna Marins regeringsprogram så att gränsen för försäljning till utomstående för kommunala avfallshanteringsaktörer hålls kvar på 10 procent också efter den 1 januari 2030. Utan lagändringen skulle gränsen för försäljning till utomstående ha skärpts till 5 procent från och med 2030. Riksdagen godkände lagförslaget utan ändringar (RSv 215/2022 rd) och lagändringen (1148/2022) trädde i kraft den 1 januari 2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Sirkku Jaakkola, regeringssekreterare, miljöministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i lagstiftningen om social- och hälsotjänster ser till att boendeservice för äldre och för personer med funktionsnedsättning ordnas på ett mänskligt och kundorienterat sätt.

4. Bestämmelserna för att säkerställa kvaliteten i social- och hälsotjänsterna har bedömts i samband med reformerna av servicen för personer med funktionsnedsättning och äldre. Det centrala målet med den nya lagen om funktionshinderservice är att trygga ändamålsenliga och högklassiga tjänster för personer med funktionsnedsättning. Social- och hälsovårdsministeriet var det ansvariga ministeriet i ärendet. Regeringens proposition med förslag till ny lag om funktionshinderservice lämnades till riksdagen hösten 2022. Social- och hälsovårdsutskottet fortsätter behandlingen av den i början av 2023.

Riikka Hietanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

4. Socialvårdslagstiftningen innehåller ett flertal lagar som betonar en tjänsteprocess där kundens individuella behov beaktas, det vill säga en ändamålsenlig utredning och bedömning av behovet av tjänster, upprättande av en tjänsteplan utgående från denna bedömning samt ordnande och praktisk produktion av tjänster enligt det beslut som fattats utgående från bedömningen. Även tjänsternas varaktighet ska beaktas när servicehelheter byggs upp. Denna skyldighet gäller också beslut och avgöranden om upphandlingen av boendeservicen för personer med funktionsnedsättning och äldre, inklusive beslut om längden på upphandlingsavtalen. Enligt 108 § i upphandlingslagen ska upphandlingsenheten beakta lagstiftningen om den aktuella tjänsten vid upphandling av social- och hälsovårdstjänster. Bestämmelserna för att säkerställa kvaliteten i social- och hälsotjänsterna har bedömts i samband med reformerna av servicen för personer med funktionsnedsättning och äldre. Det centrala målet med den nya lagen om funktionshinderservice skulle ha varit att trygga ändamålsenliga och högklassiga tjänster för personer med funktionsnedsättning. En proposition om en ny lag om

funktionshindarservice lämnades till riksdagen i början av hösten 2022 och social- och hälsovårdsutskottet fortsätter behandlingen av den i början av 2023. Institutet för hälsa och välfärd lade i slutrapporten om projektet för personlig budget fram vissa förslag om hur den personliga budgeteringen ska genomföras i praktiken i synnerhet vid ordnandet av tjänster för personer med funktionsnedsättning. Med personlig budget avses ett system för ordnande av socialservice för personer med funktionsnedsättning, där personerna väljer och skaffar tjänster utifrån en personlig budget som de har beviljats. Målet med modellen är att främja ordnandet av socialservice för personer med funktionsnedsättning på ett individuellt sätt som beaktar olika livssituationer. De ändringar i socialvårdslagen och äldreomsorgslagen som gäller översynen av tjänster för äldre och förbättrandet av tjänsternas kvalitet trädde i kraft den 1 januari 2023.

Jaana Huhta, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet
Sirkka Sivula, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

Minska överskuldssättningen och relaterade problem

RP 230/2018 rd – RSv 284/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer hur regleringen av priserna på konsumentkrediter inverkar på utbudet och priserna på konsumentkrediter med oskäliga kostnader och vid behov vidtar omedelbara åtgärder.

1. En regeringsproposition om regleringen av priserna på konsumentkrediter lämnades till riksdagen hösten 2022 (RP 218/2022 rd). I propositionen föreslås det att räntetaket ska sänkas från nuvarande 20 procent till 15 procent, och dessutom ska det bindas till den referensränta som avses i 12 § i räntelagen (633/1982). Räntan på en kredit får dock inte överstiga 20 procent ens om referensräntan stiger till över 5 procent. Riksdagen godkände den 17 februari 2023 lagförslagen i regeringens proposition utan ändringar (EkUB 42/2022 rd; riksdagens svar är ännu inte tillgängligt). Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bedömer utvecklingsbehoven i fråga om det skyddade beloppet vid utsökning och nivån på de nödvändiga levnadskostnader för gäldenären som ska beaktas i bedömningen av gäldenärens betalningsförmåga vid skuldsanering för privatpersoner, och att statsrådet bereder de lagändringar som behövs.

2. En utredning i enlighet med regeringsprogrammet om en höjning av det skyddade beloppet vid utsökning och alternativa sätt att förbättra ställningen för gäldenärer med små inkomster genomfördes som ett projekt inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet. En rapport om utredningen ([Utsökningsskuld, socialskydd och arbetsutbud](#))

publicerades den 26 maj 2021. Utifrån utredningen bereddes en regeringsproposition genom vilken antalet fria månader för gäldenären utökades genom en lagändring som trädde i kraft den 1 maj 2023. Under höstsessionen 2022 lämnades dessutom en proposition till riksdagen med förslag om en temporär höjning av det skyddade beloppet vid utsökning till samma nivå som garantipensionen. Den temporära ändringen av utsökningsbalken som gäller höjning av det skyddade beloppet är i kraft mellan den 1 januari och 31 december 2023. Ett projekt pågår också för att samordna beräkningsreglerna för utmätning och de sociala förmånerna. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att genomföra projektet. Arbetsgruppen har till uppgift att beskriva nuläget för utmätningen av socialskyddsförmåner och presentera alternativ för reformen av systemet. Arbetsgruppens mandatperiod började den 1 maj 2022 och löper ut den 28 februari 2023. Utredningen skapar ett faktaunderlag för en mer omfattande reform av utmätningssystemet som inleds senare.

Det har gjorts en nivåhöjning i gäldenärens nödvändiga levnadskostnader som ska beaktas vid skuldsanering för privatpersoner. Höjningen trädde i kraft den 1 juli 2022.

Mari Aalto, lagstiftningsråd, justitieministeriet
Terhi Salmela, regeringsråd, justitieministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet snabbt vidtar behövliga legislativa och andra åtgärder för att effektivisera förebyggandet och minskandet av problemet med skuldsättning bland konsumenterna bland annat genom att bedöma om tiden för lagring av uppgifter om betalningsstörningar är lämplig, genom att utreda möjligheterna att begränsa reklam för konsumentkrediter utan säkerhet med höga räntor och genom att utreda möjligheterna att förbättra tillgången på social kreditgivning.

3. I början av 2022 lämnade regeringen en proposition om ett positivt kreditupplysningsregister (RP 22/2022 rd), och lagen om ett positivt kreditupplysningsregister trädde i kraft den 1 augusti 2022. Det positiva kreditupplysningsregistret är ett myndighetsregister där man samlar information såväl om fysiska personers krediter som om deras inkomster och således skapar en tillförlitlig källa för att verifiera en persons faktiska betalningsförmåga. Syftet med registret är att motverka överskuldsättning genom att skapa ett bättre kunskapsunderlag för såväl enskild kreditgivning som uppföljning och övervakning av den finansiella stabiliteten och kreditmarknaden.

I fråga om lagringstiderna för betalningsanmärkningar lämnade regeringen i juni 2021 en proposition till riksdagen (RP 109/2021 rd), och de nya bestämmelserna om lagringstiderna trädde i kraft den 1 december 2022. I och med reformen försvinner vissa av de vanligaste betalningsanmärkningarna ur privata kreditupplysningsregister inom en månad från det att kreditupplysningsföretagen har fått kännedom om betalningen.

När det gäller reklam för konsumentkrediter lämnade regeringen hösten 2022 en proposition (RP 218/2022 rd) till riksdagen med förslag till skärpningar av lagstiftningen om marknadsföring av krediter. Riksdagen godkände den 17 februari 2023 lagförslagen i regeringens proposition utan ändringar (EkUB 42/2022 rd; riksdagens svar är ännu inte tillgängligt).

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Virpi Koivu, lagstiftningsråd, justitieministeriet
Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt börjar utreda och bereda lagstiftning som möjliggör tillräckliga och effektiva befogenheter för Finansinspektionen att övervaka och sanktionera verksamheten hos de som erbjuder snabblån med höga räntor.
5. Riksdagen förutsätter att statsrådet utarbetar en grundlig utredning om huruvida systemet med snabblån överhuvudtaget är behövligt och lämpligt, och på grundval av utredningen vidtar de legislativa och andra åtgärder som ärendet kräver.

4. och 5. Regeringens proposition med förslag till lagstiftning som begränsar hushållens skuldsättning (RP 101/2022 rd) lämnades till riksdagen sommaren 2022. Lagförslagen i propositionen godkändes i början av 2023 med de ändringar som ekonomiutskottet föreslog. Regeringens proposition utgick delvis från de förslag till lagstiftningsåtgärder som ingick i betänkandet [Utredning av metoder för att förebygga överskuldsättning hos hushåll](#) från en arbetsgrupp som finansministeriet tillsatte i september 2019. I den lagstiftning som godkändes utifrån propositionen ingår en överföring av tillsynen över konsumentkreditföretag från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen samt ett förbud mot affärsmodeller som fokuserar på kreditgivning till konsumenter med oskäligt hög insolvensrisk. Finansministeriet har i samarbete med justitieministeriet dessutom inom ramen för statsrådets forsknings- och utredningsverksamhet inlett ett projekt för att utreda alternativen för att reglera krediter till små företag. Avsikten är att projektets slutrapport ska bli klar i början av 2023.

Jaakko Weuro, lagstiftningsråd, finansministeriet

Sluta konkurrensupphandla assistans och stöd som är nödvändiga för personer med funktionsnedsättning

MI 2/2018 rd – RSk 46/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utnämner en expertgrupp med företrädare för initiativtagarna till medborgarinitiativet och funktionshindersorganisationerna med uppdraget att så snart som möjligt bedöma och bereda behövliga lagstiftningsändringar för att säkerställa delaktighet och rättsmedel för personer med funktionsnedsättning vid beslut som gäller dem själva. Dessutom ska expertgruppen utreda behoven att ändra social- och hälsovårdstjänsterna och upphandlingslagstiftningen samt rådgivningen och anvisningarna om dem i syfte att förbättra upphandlingen av tjänster inom social- och hälsovården, inbegripet tjänster som Folkpensionsanstalten ska ordna. Behövliga lagstiftningsändringar ska lämnas till riksdagen så snart som möjligt.

1. Arbets- och näringsministeriet svarar för upphandlingslagstiftningen och ändringsbehoven i den, och för åtgärder som föranleds av regeringsprogrammets skrivningar om detta. I enlighet med regeringsprogrammet har eventuella behov av ändringar i den gällande upphandlingslagen utretts i samband med social- och hälsovårdsreformen, och arbets- och näringsministeriet har deltagit i beredningen av totalreformen av social- och hälsovården. Finansministeriet har för att främja upphandlingens samhällseffekter tillsatt ett åtgärdsprogram och samarbetsforum för offentlig upphandling där ministerierna är företrädare.

Regeringens proposition med förslag till ny lag om funktionshinderservice lämnades till riksdagen hösten 2022. Funktionshindersorganisationernas synpunkter har hörts omfattande i beredningen. I fråga om vårdreformen har lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård och om välfärdsområden trätt i kraft den 1 juli 2021, och den innehåller också detaljerade bestämmelser om upphandlingen av social- och hälsovårdstjänster.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Riikka Hietanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att delaktigheten och självbestämmanderätten för personer med funktionsnedsättning stärks när ny lagstiftning om klienters och patienters självbestämmanderätt bereds.

2. I regeringsprogrammet finns inskrivet att självbestämmanderätten för personer som anlitar social- och hälsovårdstjänster ska stärkas genom lagstiftning. Det var inte möjligt att aktivt arbeta på beredningen under 2020–2021 på grund av anhopningen av

coronavirusrelaterade lagar. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte dock den 7 oktober 2021 en grupp för att följa upp stärkandet av självbestämmanderätten för klienter och patienter. Den brett sammansatta gruppen har till uppgift att stödja beredningen av lagstiftningen om klienters och patienters rättigheter, ta fram expertiskunskap samt delta i bedömningen av alternativ och förslag samt deras konsekvenser. Uppföljningsgruppen sammanträdde totalt sju gånger under åren 2021 och 2022. Uppföljningsgruppens första mandatperiod löper ut den 31 december 2023. Juridiskt bakgrundsmaterial för att starta den nödvändiga författningsberedningen har tagits fram inom projektet om självbestämmanderätt (avsaknad reglering om begränsningsåtgärder).

Maija Miettinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder om, och samtidigt säkerställer, att lagstiftningen om förutsättningarna för att tillhandahålla service till personer med funktionsnedsättning, exempelvis kraven på verksamhetslokaler, är ändamålsenlig och att anknytande besluts- och tillsynspraxis är enhetlig för att alla tjänsteanvändare ska bemötas lika och tjänstetillhandahållarna ha likvärdiga konkurrensvillkor.

3. Enligt programmet för statsminister Sanna Marins regering ska funktionaliteten hos de tjänster som Folkpensionsanstalten ordnar utredas och variationen i praxis vid konkurrensutsättning av taxiresor ersatta av Folkpensionsanstalten ses över. Avvecklandet av flerkanalsfinansieringen bereds separat i samband med social- och hälsovårdsreformen. När det gäller rehabiliteringen och taxiresorna påverkas bedömningen av utvecklingsbehoven också av besluten om tidsplanen för avvecklingen av flerkanalsfinansieringen och de beslut som fattas under beredningen. Ministerarbetsgruppen för social- och hälsovård har beslutat om beredningen av en färdplan för avvecklingen av flerkanalsfinansieringen.

Åren 2021–2022 pågick vid Folkpensionsanstalten ett försök som går ut på att till viss del ersätta anbudsförfarandet med ett registreringsförfarande i fråga om rehabilitering. Målet med försöket är att utreda hur registreringsförfarande lämpar sig som system för att organisera rehabiliteringstjänster. Tills vidare har två rehabiliteringstjänster valts till försöket. Försöket producerar information som behövs för utvecklingen av upphandlingarna. Resultaten av försöket har ännu inte rapporterats.

Kaisu Harju-Kolkka, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Gruvlagen Nu – Initiativ till ändring av gruvlagen

MI 7/2019 rd – RSk 40/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i revideringen av gruvlagstiftningen beaktar synpunkterna i ekonomiutskottets betänkande om initiativet samt genomförandet av målen i regeringsprogrammet.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen tar hänsyn till att gruvmineraler är unika naturresurser för vars utvinning samhället bör få en skälig ersättning, och den förutsätter att en gruvskatteutredning enligt regeringsprogrammet görs noggrant och i rask takt på så sätt att riksdagen får tillräckligt med tid att behandla lagstiftningsreformerna om gruvbeskattning under innevarande regeringsperiod.

2. I november 2022 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om gruvmineralskatt (RP 281/2022 rd). Syftet med gruvmineralskatten är att beakta de gruvmineral som avses i gruvlagen och deras natur som icke-förnybara naturresurser och att i form av en skatt styra en skälig ersättning till samhället för användningen av dem. Det finns inga naturskyddsmål med skatten.

Lagförslagen om gruvmineralskatten godkändes i början av 2023 med de ändringar som ekonomiutskottet föreslog. Den nya skatten träder i kraft den 1 januari 2024. Enligt regeringens beslut från budgetförhandlingarna 2022 och 2023 är intäktsmålet för skatten 25 miljoner euro och 60 procent av intäkterna från skatten ska styras till de kommuner där gruvorna är belägna och 40 procent till staten. Skatteintäkterna inflyter för första gången 2025.

Ella Luikku, skattesakkunnig, finansministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen i syfte att garantera en tillståndsberedning av hög kvalitet avdelar tillräckliga resurser till de myndigheter som handlägger tillstånd för gruvor och att regeringen sörjer för öppen information om beredningen.

3. Regionförvaltningsverken är de ämbetsverk inom finansministeriets förvaltningsområde som handlägger tillståndsansökningar för gruvdrift i en tillståndsprocess enligt miljöskyddslagstiftningen. Tillstånden handläggs inom ansvarsområdena för miljötillstånd vid regionförvaltningsverken i Södra Finland, Östra Finland, Västra och Inre Finland och Norra Finland. Regionförvaltningsverket i Norra Finland som omfattar landskapen Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland får särskilt många tillståndsansökningar som gäller gruvdrift.

Resurserna för regionförvaltningsverkens ansvarsområden för miljötillstånd har ökat från 136 årsverken under det första verksamhetsåret (2010) till 147 årsverken 2022. Antalet

miljötillståndsärenden som inlets varierar rätt kraftigt, men under de två senaste åren har det kommit in drygt 800 ansökningar per år. När det gäller miljötillstånd för gruvdrift inleddes 55 ansökningar år 2019, 15 år 2020, 20 år 2021 och 43 år 2022. Över 80 procent av alla ansökningar om miljötillstånd för gruvdrift inleddes vid Regionförvaltningsverket i Norra Finland, vars verksamhetsområde omfattar landskapen Norra Österbotten, Kajana-land och Lappland.

Som en del av regionförvaltningsverkens resultatstyrning ansvarar finansministeriet också för anvisningen av resurser till ansvarsområdena för miljötillstånd i samarbete med miljöministeriet. Finansministeriet anser att det vid regionförvaltningsverken inte finns några särskilda resursrelaterade risker i tillståndsprocessen för gruvor vare sig när det gäller handläggningens kvalitet eller hastighet, utan uppgifterna och målen samt de anvisade resurserna i nuläget befinner sig i jämvikt. Finansministeriet följer kontinuerligt upp antalet ärenden som inleds och bedömer verkens verksamhet och resurser som en del av resultatstyrningen. Under de senaste åren har regionförvaltningsverken anvisats betydande tilläggsanslag för behandlingen av miljötillstånd. För 2021–2024 har regionförvaltningsverken anvisats sammanlagt 4,5 miljoner euro i finansiering från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) för tillståndsmyndigheternas utgifter. Dessutom har ämbetsverken anvisats sammanlagt 8,55 miljoner euro för 2022–2026 för att påskynda investeringar i grön omställning genom att under en begränsad tid ge dem företräde i handläggningen av tillstånd. Tilläggsresurserna för ansvarsområdena för miljötillstånd har också en positiv inverkan på behandlingen av tillstånd som gäller gruvor.

När det gäller gruvprojekt är det dessutom motiverat att lyfta fram att tillståndsprocesserna för dem inte kommer som en överraskning. I praktiken tar det i många fall mer än tio år från det att malmletningen inleddes tills ett miljötillstånd vinner laga kraft. Den egentliga handläggningstiden vid regionförvaltningsverket utgör endast en liten del av denna tid, i genomsnitt cirka 12 månader. Dessutom är ett särdrag för tillstånd som avser gruvdrift att det ofta ansöks om ändring av tillstånd för befintliga gruvor. Det är typiskt för branschen att man inte har exakta uppgifter om malm- och mineralreserverna när gruvdriften inleds och att man i början av verksamheten i allmänhet inte kan uppskatta gruvans verksamhetstid eller den ur företagets synvinkel mest optimala produktionskapaciteten. Detta leder ofta till behov av tillståndsändringar. Dessutom kan ny information om produktionsprocesser och stenmaterial under verksamhetens gång kräva att tillstånden ändras. I detta avseende avviker gruvbranschen från traditionell industri, där verksamheten efter att en fabrik tagits i drift kan fortsätta i enlighet med tillståndet under en mycket lång tid.

Regionförvaltningsverket i Norra Finland har en bra lägesbild av nya gruvprojekt som kommer att inledas och om kommande ändringsansökningar i anslutning till befintliga projekt. Erfarenheten har visat att handläggningen av tillstånd för gruvprojekt kräver mycket personalresurser och specialsak kunskap. Verkets personalplanering och

rekryteringar har gjorts och kommer att göras med särskild hänsyn till gruvprojekten. Dessutom ligger samarbetet mellan regionförvaltningsverken och NTM-centralerna på en hög nivå när det gäller tillståndsprjekt för gruvindustrin, vilket för sin del säkerställer tillståndsbeslut av hög kvalitet. Aktivt samarbete bedrivs också med Säkerhets- och kemikalieverket TUKES.

I regionförvaltningsverkens handläggning av miljö tillstånd säkerställs beredningsinformationens öppenhet främst med hjälp av [databasen över vatten- och miljö tillstånd \(https://ylupa.avi.fi/sv-FI\)](https://ylupa.avi.fi/sv-FI). Den elektroniska tjänsten är tillgänglig för alla utan inloggning. I databasen finns i elektronisk form alla ärenden som inletts vid regionförvaltningsverket, relaterade offentliga ansökningshandlingar och kungörelser samt regionförvaltningsverkets miljö- och vattentillståndsbeslut sedan 2014.

Enligt miljöskyddslagen ska tillståndsmyndigheten delge ansökan om miljö tillstånd genom offentlig kungörelse, och kungörelsen och ansökningshandlingarna ska finnas framlagda i minst 30 dagar. I hörandefasen har parterna, det vill säga de aktörer som kan påverkas av utsläppen, möjlighet att framföra skriftliga anmärkningar och alla andra intresserade parter kan framföra åsikter.

I samband med handläggningen av tillstånd för stora gruvprojekt hålls vanligen offentliga besiktningar, där de som framfört anmärkningar och åsikter kan precisera sina synpunkter skriftligen och bekanta sig med projektområdet. Under handlägningsprocessen besöker man också de närmaste bebyggda fastigheter som eventuellt lider skada av projektet. Dessutom kan det hållas inspektioner där tillståndsmyndigheten tillsammans med andra centrala myndigheter utreder ärendet närmare vid objektet och dess influensområde.

Regionförvaltningsverken ger under hela den tid som ett tillståndsärende är anhängigt såväl dem som ansöker om tillstånd som dem som eventuellt lider skada av projektet rådgivning och information om innehållet i ansökan och tillståndsprocessen samt hur den framskrider.

Alla parter underrättas per brev om att tillståndsansökan har kungjorts och de som har framfört en anmärkning underrättas om beslutet. Dessutom skickas det ut ett pressmeddelande som åtminstone gäller beslutet. På så sätt når informationen om beslutet och att besvärstiden börjat löpa effektivt alla som är intresserade av ärendet.

Mikko Saarinen, finansråd, finansministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen genom lagstiftning som styr gruvdriften dels tydligare säkerställer skyddet av områden som är viktiga för andra näringar eller boende eller som har oersättliga naturvärden, dels ser till att praxis för ersättningar till dem som orsakas olägenheter är rättvis.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen i tidsplanen för beredningen av gruvlagsreformen beaktar effekter av Ceta på målen för beredningen.

1., 4.–5. Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av gruvlagen (RP 126/2022 rd) behandlas i riksdagen. I beredningen av propositionen har man utöver regeringsprogrammet beaktat utredare Pekka Vihervuoris iakttagelser (Bedömning av hur lagstiftningen om gruvdrift fungerar, 2019) och riksdagens skrivelse om medborgarinitiativ MI7/2019.

I propositionen ingår ett förslag om tilläggsresurser för gruvmyndigheten, det vill säga Säkerhets- och kemikalieverket, eftersom de föreslagna ändringarna ökar myndighetens uppgifter.

Propositionen innehåller avgränsningar som tillsammans med RP 76/2022 rd, det vill säga regeringens proposition med förslag till naturvårdslag och till ändring av vissa lagar som har samband med den, bildar en helhet som begränsar verksamhet enligt gruvlagen inom skyddsområden. Under beredningen har det framkommit att intressentgrupperna inte har tillräcklig information om de förfaranden för ersättande av skador som ingår i gruvlagen. Kommunikationen om detta ska göras tydligare.

Regeringens proposition innehåller förslag för att förbättra tillgången till information. Dessutom har gruvlagens paragrafer om information ändrats under regeringsperioden till följd av ändringarna i den allmänna lagen (RP 8/2020 rd).

Riikka Aaltonen, gruvöverinspektör, arbets- och näringsministeriet

Ändring av 4 paragraf och temporär ändring av 8 paragraf i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet

RP 57/2020 rd – RSv 47/2020 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet aktivt och noggrant följer utvecklingen av statens specialfinansieringsbolags exponeringar och lämnar ekonomiutskottet en utredning samt vid behov bereder ändringar i lagstiftningen för att säkerställa en ändamålsenlig nivå på och utveckling av fullmakterna senast under höstsessionen 2022.

I maj 2020 ändrades 4 och 8 paragraf i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet genom riksdagens beslut. Lagändringen trädde i kraft den 1 juni 2020. Lagen reglerar Finnvera Abp:s (nedan Finnveras) så kallade

inhemska finansieringsverksamhet. Lagändringen förberedde och förbättrade Finnveras förutsättningar att bemöta eventuella utmaningar i företagsfinansieringen till följd av coronapandemin. Ändringen av 4 § effektiviserade behandlingen av garantier som beviljas stora företag under undantagsförhållanden genom att kravet på arbets- och näringsministeriets samtycke när kreditbeloppet överstiger 35 miljoner euro ströks ur lagen. Ändringen av 8 § höjde det maximala beloppet av Finnveras inhemska finansiering från 4,2 miljarder euro till 12 miljarder euro.

Arbets- och näringsministeriet har aktivt följt utvecklingen av Finnveras exponeringar. Finnvera rapporterar till ministeriet om finansieringsansökningarnas belopp, finansieringsbesluten och beslut om ändringar i gällande finansieringsbeslut. Efterfrågan på finansiering var störst i mars–april 2020 (särskilt på uppskov med amorteringar), varefter läget stabiliserats. Finnvera publicerar aktuell information om sin finansieringsverksamhet också på sin webbplats (<https://www.finnvera.fi/swe/finnvera/om-finnvera/finansieringsverksamhet>).

Höjningen av Finnveras låne- och borgensbefogenheter säkerställde att företagsfinansieringen fungerar i Finland under coronapandemin. Höjningarna utgjorde också en stark signal om att staten för sin del värnar om företagets finansiering under pandemin. Finlands banksystem har fungerat väl även under pandemin och Finnveras befogenheter har inte behövts fullt ut. Finnvera beviljade inom ramen för sin inhemska finansiering lån och borgen för 1,5 miljarder euro år 2021 och för 1,0 miljarder euro år 2022. Ansvarsstocken i fråga om kredit- och borgensförlostförbindelser var 2,7 miljarder euro den 31 december 2021 och 2,4 miljarder euro den 31 december 2022.

Arbets- och näringsministeriet har i sitt sakkunnigyttrande till riksdagens ekonomiutskott hösten 2022 konstaterat att det maximala ansvarsbeloppet på 4,2 miljarder euro för inhemska lån och borgensförbindelser som gällde före coronapandemin beräknas vara tillräckligt och att det därför vore ändamålsenligt att återställa det till den tidigare nivån på 4,2 miljarder euro. På grund av rådande geopolitiska och ekonomiska osäkerhetsfaktorer konstaterade dock arbets- och näringsministeriet i sitt utlåtande att man hösten 2022 ännu inte börjar bereda ändringar i lagstiftningen för att ändra Finnveras inhemska finansieringsfullmakter, utan en ny bedömning av vilken nivå som bör anses ändamålsenlig görs under höstsessionen 2023.

Jyrki Orpana, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Temporär ändring av 7 kap. i konsumentskyddslagen

RP 234/2020 rd – RSv 212/2020 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utifrån en heltäckande analys och en internationell jämförelse noggrant bedömer om bestämmelserna om konsumentkrediter bör ändras permanent. I denna bedömning ska man särskilt granska en effektiv påföljdsreglering och möjligheten att låta gamla krediter med hög ränta omfattas av bestämmelser som säkerställer en mer måttfull räntenivå.

Regeringen lämnade en proposition om regleringen av priserna på konsumentkrediter till riksdagen hösten 2022 (RP 218/2022 rd). I propositionen föreslås det att räntetaket ska sänkas från nuvarande 20 procent till 15 procent, och dessutom ska det bindas till den referensränta som avses i 12 § i räntelagen (633/1982). Räntan på en kredit får dock inte överstiga 20 procent ens om referensräntan stiger till över 5 procent. Det föreslagna räntetaket gäller utöver kreditavtal som ingås efter lagens ikraftträdande också avtal om fortlöpande kredit som ingåtts före lagens ikraftträdande till den del nya kreditutnyttjanden med stöd av dessa avtal görs efter lagens ikraftträdande. Riksdagen godkände den 17 februari 2023 lagförslagen i regeringens proposition utan ändringar (EkUB 42/2022 rd; riksdagens svar är ännu inte tillgängligt). Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av elmarknadslagen och 14 paragraf i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

RP 265/2020 rd – RSv 109/2021 rd

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet före valperiodens slut utifrån en beredning på bred bas och en heltäckande konsekvensbedömning utreder behoven av att ändra bestämmelserna om direktledningar för att möjliggöra energikooperativens verksamhet som en ändamålsenlig del av energisystemet.
3. Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet följer genomförandet av lagändringarna och deras genomslag och lämnar en utredning om detta till riksdagen under nästa valperiod.

2.-3. Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 14 september 2022 en arbetsgrupp för att utreda eventuella behov av att vidareutveckla lagstiftningen när det gäller utvidgning av definitionen av energikooperativ och utnyttjande av direktledningar. Arbetsgruppen har bland annat till uppgift att utreda och bedöma hur användbara direktledningar är för medborgarenergigemenskaper och komplettera det nuvarande regelverket.

Arbetsgruppen ska lämna sin slutrapport senast den 28 februari 2023. Ministeriet har dessutom beställt en separat konsultutredning som stöd för arbetsgruppsarbetet.

Arbets- och näringsministeriet fortsätter att följa upp genomförandet av lagändringarna och deras genomslag.

Arto Rajala, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Skriftligt bekräftelseförfarande vid bland annat telefonförsäljning och dess konsekvenser

RP 14/2022 rd – RSv 87/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder åtgärder för att säkerställa verksamhetsförutsättningarna och konkurrenskraften för ett oberoende pluralistiskt medieutbud i Finland och lika möjligheter för medborgarna att få tillförlitlig information och utbilda sig själva.

Beslutet fattades i samband med behandlingen av en proposition där det föreslogs att konsumentskyddslagen ska ändras bland annat så att det införs ett skriftligt bekräftelseförfarande vid telefonförsäljning. Regleringen gäller bland annat telefonförsäljning av tidningar. Bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 2023, och det finns ännu inga uppgifter om deras konsekvenser för mediernas eller medborgarnas ställning. I enlighet med vad som sägs i regeringens proposition ska det följas upp vilka konsekvenser bekräftelseförfarandet har för i synnerhet tidningsbranschen, och två år efter ikraftträdandet av bestämmelserna ska det bedömas hur det skriftliga bekräftelseförfarandet har påverkat försäljningen av tidningar och mångfalden i tidningsutbudet. Då bedöms också behovet av eventuella lagstiftningsändringar.

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Temporärt bränslestöd för transportföretag

RP 92/2022 rd – RSv 83/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt utarbetar en utredning och vid behov en proposition om huruvida det inom ramen för det reserverade anslaget är möjligt att stödja de aktörer som använder lätt brännolja och som för närvarande inte omfattas av transportstödet enligt propositionen och att statsrådet vid behov också lämnar en notifikation till kommissionen.

Arbets- och näringsministeriet beredde ett lagförslag RP 188/2022 (lag 869/2022, fördragning i statsrådet 22.9.2022) genom vilket lagen om bränslestöd ändrades så att även företag som använder brännolja omfattas av stödet. Liksom i fråga om bränslestödet var Statskontoret statsbidragsmyndighet. Sammanlagt 31,5 miljoner euro har beviljats i bränslestöd (läget 22.2.2023). Siffran innehåller diesel, brännolja och dessutom närmast marginellt vissa andra bränslen. Förslaget förutsatte ingen särskild notifikation.

Mikko Huuskonen, industriråd, arbets- och näringsministeriet

Lägesrummets/Datarummets fortsatta verksamhet

RP 39/2022 rd – RSv 56/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet snabbt vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa att verksamheten i Lägesrummet/Datarummet kan fortsätta redan under riksdagens vårsession 2022.

I samband med förhandlingarna om planen för de offentliga finanserna våren 2022 fattades beslut om att genomföra ett pilotförsök med datarumsverksamheten 2023–2025 och de anslagsbehov som hänför sig till pilotförsöket inkluderades i planen för de offentliga finanserna. Beredningen av pilotförsöket stöds och samordnas av en förvaltningsövergripande styrgrupp. Ansvarig organisation för pilotförsöket är den organisationsenhet som inrättats vid Statens ekonomiska forskningscentral (VATT), och dessutom bygger pilotförsöket på det kunnande som finns vid Statistikcentralen och Helsinki Graduate School of Economics (HGSE). År 2022 tryggades fortsättningen för Lägesrummet och beredningen av pilotförsöket med datarum stöddes genom forskningsprojekt som genomfördes i samarbete mellan VATT, HGSE och Statistikcentralen. Projekten samordnades av styrgruppen för pilotförsöket. I den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2022 riktades finansiering till VATT, HGSE och Statistikcentralen för denna verksamhet.

Olli Kärkkäinen, ledande specialsakkunnig, finansministeriet

Ändring av 5 d paragraf i lagen om temporärt kostnadsstöd för företag

RP 9/2022 rd – RSv 12/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet snabbt vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa att verksamheten i Lägesrummet/Datarummet omedelbart kan fortsätta.

1. I samband med förhandlingarna om planen för de offentliga finanserna våren 2022 fattades beslut om att genomföra ett pilotförsök med datarumsverksamheten 2023–2025 och de anslagsbehov som hänför sig till pilotförsöket inkluderades i planen för de offentliga finanserna. Beredningen av pilotförsöket stöds och samordnas av en förvaltningsövergripande styrgrupp. Ansvarig organisation för pilotförsöket är den organisationsenhet som inrättats vid Statens ekonomiska forskningscentral (VATT), och dessutom bygger pilotförsöket på det kunnande som finns vid Statistikcentralen och Helsinki Graduate School of Economics (HGSE). År 2022 tryggades fortsättningen för Lägesrummet och beredningen av pilotförsöket med datarum stöddes genom forskningsprojekt som genomfördes i samarbete mellan VATT, HGSE och Statistikcentralen. Projekten samordnades av styrgruppen för pilotförsöket. I den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2022 riktades finansiering till VATT, HGSE och Statistikcentralen för denna verksamhet.

Olli Kärkkäinen, ledande specialsakkunnig, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av mars 2022 lämnar ekonomiutskottet en förvaltningsövergripande rapport om de företagsstöd som beviljats under coronapandemin, inklusive en internationell sektorsvis jämförelse.

2. Arbets- och näringsministeriet lämnade den utredning om coronastöd som ekonomiutskottet förutsatte till utskottets sammanträde den 6 maj 2022.

Mikko Huuskonen, industriråd, arbets- och näringsministeriet

Initiativ till lagstiftning om begränsning av användningen av pyrotekniska artiklar i kategorierna F2 och F3

MI 11/2019 rd – RSk 45/2022 rd

Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet heltäckande utreder olika alternativ för att förbättra fyrverkeripjäders säkerhet och minska olägenheterna orsakade av fyrverkerier samt vidtar behövliga åtgärder med anledning av utredningarna och lämnar ekonomiutskottet en utredning om resultaten av granskningen.

Arbets- och näringsministeriet inledde i början av 2023 den utredning som förutsätts i riksdagens uttalande. Utredningen görs som tjänsteuppdrag. För att utreda de omständigheter som nämns i ekonomiutskottets betänkande har arbets- och näringsministeriet bitt Säkerhets- och kemikalieverket, som ansvarar för marknadskontrollen av pyrotekniska artiklar, att göra en utredning om fyrverkeripjäders säkerhet och de olägenheter som användningen av fyrverkeripjäser orsakar, om hur en begränsning av användningen av fyrverkeripjäser påverkar den olovliga importen och användningen av pyrotekniska

artiklar samt om förbättringen av den övergripande säkerheten i fråga om fyrverkeripjäser som används av konsumenter. Säkerhets- och kemikalieverket har ombetts ta fram närmare uppgifter om olyckor, olyckstyper och olycksfall som orsakats av fyrverkeripjäser, om utfärdande av lokala allmänna föreskrifter från räddningsverken och deras effekter, om kostnaderna för övervakningen, om import av olagliga fyrverkeripjäser, om restriktionerna i konsumenters användning av fyrverkeripjäser i andra EU-medlemsländer. Vidare ska Säkerhets- och kemikalieverket bedöma konsekvenserna av eventuella kompetenskrav vid användning av fyrverkeripjäser, hur den övergripande säkerheten vid konsumenters användning av fyrverkeripjäser kan förbättras och om hur effektiva och fungerande de regleringsmodeller som tillämpas i andra länder skulle vara i Finland. Dessutom ordnar arbets- och näringsministeriet ett samråd med allmänheten och intressentgrupper om fyrverkeripjäders säkerhet och de olägenheter som de medför.

Utifrån utredningen behandlas ärendet tillsammans med berörda myndigheter i slutet av våren 2023 för att ta fram åtgärdsförslag som förbättrar säkerheten hos och minskar olägenheterna av fyrverkeripjäser. Utredningen beräknas bli klar hösten 2023. Beroende på de omständigheter som kommer fram under utredningen bedöms konsekvenserna av eventuella förslag till ändring av lagstiftningen i förhållande till EU:s bestämmelser om den inre marknaden och vid behov konsulteras Europeiska kommissionen.

Europeiska kommissionen har preliminärt meddelat att en utredning om hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar fungerar ska vara klar under det andra kvartalet 2024. Därför kan man i utredningen ännu inte bedöma eventuella konsekvenser av EU-lagstiftningens utveckling.

Tarja Virkkunen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Hur elpriskompensationen och andra stödformer fungerar

RP 324/2022 – RSv 313/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer och utvärderar hur elpriskompensationen och andra stödformer fungerar samt att statsrådet skyndsamt vidtar behövliga åtgärder för att konsumenter med tidsbegränsade elavtal ska få skäligare villkor.
2. Riksdagen förutsätter att det bereds lagstiftningsverktyg för att kunna reagera på oskäligen höjningar av energipriserna för konsumenter och små och medelstora företag. Verktygen ska kunna riktas bättre än de nu framtagna stödmetoderna i ett exceptionellt marknadsläge. Beredningen måste främjas omedelbart under ledning av arbets- och näringsministeriet.

1.-2. Statsrådet beslutade den 2.3.2023 att vidta de åtgärder som föranleds av uttalandet.

Arto Rajala, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Ändring av gruvlagen

RP 126/2022 rd – RSv 295/2022

1. Riksdagen förutsätter att samordningen av gruvtillstånd och miljötillstånd främjas. Samordningen av tillståndsförfaranden ska trygga en process som är snabb, smidig och förutsägbar utan att den äventyrar miljömålen.

1. Arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet fortsätter med åtgärder som syftar till att främja samordningen av miljörelaterade tillstånd, inklusive tillstånd enligt gruvlagen och miljötillstånd. Den fortsatta utvecklingen av den elektroniska ärendehanteringens syftar till att göra förfarandena smidigare.

Riikka Aaltonen, gruvöverinspektör, arbets- och näringsministeriet
Tia Laine-Ylijoki-Laakso, lagstiftningsråd, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet i samarbete utreder om de åtgärder som ingår i avfallshanteringsplanen enligt förordningen om utvinningsavfall beaktas i tillräcklig grad i avfallssäkerheten samt hur avfallshanteringsplanen bättre kan beaktas i gruvtillståndsprocessen.

2. Arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet har beslutat att vidta de åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse. I februari 2023 inledde miljöministeriet ett lagberedningsprojekt för att utveckla bestämmelserna om utvinningsavfall och de säkerheter som enligt miljöskyddslagen krävs av gruvor. Utvecklingen av säkerheter för gruvdrift fortsätter i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet.

Riikka Aaltonen, gruvöverinspektör, arbets- och näringsministeriet
Sini Pietilä, regeringssekreterare, miljöministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp och utvärderar hur bestämmelserna om nationell säkerhet och försörjningsberedskap i gruvlagen och annan lagstiftning fungerar och om de fyller sitt syfte samt att statsrådet bereder förslag till ändringar för att se till att bestämmelserna är heltäckande.
4. Riksdagen förutsätter att det utvärderas hur reformen fungerar och vilken återverkning den har för att höja nivån på miljöskyddet, gruvornas verksamhetsbetingelser samt den lokala acceptansen och möjligheterna att påverka.

3.-4. Hur ändringarna i gruvlagen fungerar och vilka konsekvenserna är bedöms tre år efter att lagen trädde i kraft.

Riikka Aaltonen, gruvöverinspektör, arbets- och näringsministeriet

Lagstiftningen om konsumentkrediter

RP 218/2022 rd – RSv 294/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer vilka konsekvenser bestämmelserna om räntetak för konsumentkrediter har för tillgången till och priset på krediter och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att ytterligare sänka räntetaket.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet fortsätter att kartlägga metoder och alternativa lösningar som gör det möjligt att bättre än för närvarande samordna ett lågt räntetak på konsumentkrediter och konsumenternas möjligheter att få kredit.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet systematiskt bevakar hur konsumentskyddslagens bestämmelser om god kreditgivningssed fungerar och utan dröjsmål vidtar åtgärder för att effektivisera regleringen av och tillsynen över marknadsföringen av och reklamen för konsumentkrediter.
4. Riksdagen förutsätter att statsrådet ökar informationen om social kreditgivning och främjar välfärdsområdenas möjligheter att införa social kreditgivning.

1.-4. Statsrådet beslutade den 23 mars 2023 att vidta åtgärder som föranleds av skrivelsen.

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

14 Framtidsutskottet

Statsrådets framtidsredogörelse, del 2, Lösningar i förändringen av arbete

SRR 5/2018 rd – RSk 48/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

9. utvecklar framtidsredogörelsens genomslag så att beredningen av framtidsredogörelsen bättre kopplas till ministeriernas gemensamma och fortlöpande prognostisering; en publikation som samlar ministeriernas gemensamma och fortlöpande framtidsarbete kan tjäna som framtidsredogörelsens första del som bygger upp en samsyn; i framtidsredogörelsens andra del kan statsrådet enligt eget val bättre öppna upp något eller några av de fenomen som aktualiserats i utredningen; redogörelseförfarandet möjliggör samtidigt att också riksdagen kan ta ställning till både ministeriernas framtidsarbete och även statsrådets val av spetstema.

9. Framtidsredogörelsens första del har för första gången sammanställts som tjänsteuppdrag genom ett förvaltningsövergripande samarbete mellan alla ministerier. I scenarioarbetet har man lärt sig att analysera omvärlden som helhet, den osäkerhet som den präglas av samt diverse scenarier och deras effekter. I redogörelsen presenteras också åtgärder som är oberoende av scenarierna och som hjälper oss att bygga upp en beredskap inför framtiden. Redogörelsen skapar en grund för statsrådets prognostiseringsarbete och för ministeriernas gemensamma och fortlöpande prognostisering och uppföljning av omvärlden.

Framtidsredogörelsen har som process haft en betydande effekt när det gäller att etablera kompetens och gemensam praxis samt en positiv inverkan på utvecklingen av prognostiseringsförmågan på olika förvaltningsnivåer. Statens revisionsverk förde i sin revisionsberättelse fram att den nya modellen för beredning av framtidsredogörelsen har bidragit till att stärka prognostiseringsförmågan inom statsrådet, öka statsrådets samarbete och gemenskap, förenhetliga praxis på statsrådsnivå och inleda ett internt utvecklingsarbete inom ministerierna, stödja etableringen av en gemensam prognostiseringspraxis vid ministerierna, utveckla ministeriernas interna samarbete, engagera ett relativt stort antal beredningsansvariga tjänstemän vid ministerierna, vilket lett till att prognostisering har börjat utnyttjas i allt större utsträckning i det vardagliga arbetet, ett bra exempel på utveckling av prognostiseringsförmågan som sker i arbetet, samt förbättra de involverade personernas individuella lärande. Prognostiseringsförmågan observerades bygga på inbördes styrkor mellan organisationer, inre styrkor inom organisationen i fråga

och styrkor på individuell nivå. Likaså har det fördjupade samarbetet och utvecklingen av prognostiseringsberedskapen inom ministeriernas prognostiseringsarbetsgrupp skapat en beredskap att effektivt ta fram förvaltningsövergripande visioner exempelvis för prognostiseringsarbetet inom EU.

Den nya modellen för beredning av framtidsredogörelsen har bidragit till regeringens halvtidsöversyn samt ministeriernas egna strategiska planering och deras strategiarbete. Framtidsredogörelsens genomslag har stärkts också i förhållande till annan förvaltningsövergripande beredning. I utarbetandet av ministeriernas framtidsöversikter har man utnyttjat de analyser som finns i framtidsredogörelsen, i synnerhet när det gäller att identifiera och svara på utmaningar. Sammanfattningen av förändringsfaktorsarbetet i den första delen av redogörelsen har använts som en gemensam beskrivning av omvärlden i ministeriernas framtidsöversikter. Beredningen av redogörelsen har påverkat bland annat anvisningarna om konsekvensbedömning, som nu kraftigare än tidigare betonar vikten av att ge akt på prognostisering och långsiktiga effekter i konsekvensbedömningarna. Redogörelsearbetet har bidragit till utvecklingen av krisberedskapen och arbetet med att bygga upp en lägesbild, och det har lagt grunden för en övergripande (360 °) uppföljning av omvärlden.

I den första delen av framtidsredogörelsen identifieras viktiga frågor som gäller Finlands framtid och åtgärder som är oberoende av de scenarier som ingår i redogörelsen. En av frågorna är hur de kommande generationernas möjligheter att leva ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart liv ska tryggas. När det gäller åtgärder med koppling till framtidsberedskapen identifieras bland annat behovet av att stödja långsiktigheten och den generationsöverskridande aspekten i det politiska beslutsfattandet. Jämlikhet och likabehandling samt rättvisa i förvaltningen beaktas. Dessutom måste man se till att lagstiftningen föregriper samhälleliga förändringar och baseras på konsekvensbedömningar av hög kvalitet. I den andra delen av framtidsredogörelsen utreds det hur prognostisering bättre kan utnyttjas och kommande generationer och deras rättigheter bättre beaktas i lagberedningen. Den andra delen av framtidsredogörelsen bidrar till att infria det löfte om en förnyad politik som ingår i statsminister Sanna Marins regeringsprogram (SRM 2/2019 rd). Med förnyelse avses i det sammanhanget långsiktighet i beslutsfattandet, faktabaserad politik och rättvisa mellan generationerna. Redogörelsen har även andra kopplingar till regeringsprogrammet. Regeringsprogrammet innehåller bland annat åtgärder för att utveckla lagberedningen och dess kvalitet.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling: Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle

SRR 3/2020 rd – RSk 37/2021 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. framöver i redogörelsen om Agenda 2030 ger en mer detaljerad beskrivning av hur Finlands övriga politik för hållbar utveckling är kopplat till åtgärdsprogrammet Agenda 2030; säkerställer att det arbete som utförs i olika kommissioner, paneler, råd, rundabordssamtal samt forsknings- och arbetsgrupper inom ramen för åtgärdsprogrammet Agenda 2030 bildar en synergistisk helhet och beaktas genuint; säkerställer de resurser som krävs för samordning, utförande och utvärdering av det sektorsövergripande och tvärsektoriella arbetet i anslutning till åtgärdsprogrammet Agenda 2030 vid statsrådets kansli och vid ministerierna samt även i fråga om andra centrala intressentgrupper, såsom kommissionen för hållbar utveckling, utvecklingspolitiska kommissionen, vetenskapliga paneler och medborgarråd

1. Statsrådet lämnade en redogörelse om genomförande av Agenda2030 år 2020. I redogörelsen beskrivs vilka åtgärder regeringen vidtagit för att främja Agenda2030, hur genomförandet har organiserats samt vilka mekanismer som använts för uppföljning och utvärdering av genomförandet. Samordningssekreteriatet för hållbar utveckling, som finns vid statsrådets kansli, samordnar statsrådets arbete för att främja Agenda2030 och stöder det arbete som kommissionen för hållbar utveckling utför genom att samarbeta med Rundabordsforumet för klimatpolitik, Utvecklingspolitiska kommissionen, Hållbarhetspanelen och gruppen De ungas Agenda2030. De personalresurser som anvisats statsrådets kanslis generalsekretariat för hållbar utveckling har minskat under de två senaste åren: i början av 2021 hade 3,5 årsarbetsverken reserverats för generalsekretariatet och 2022 endast 2 årsarbetsverken. Statsrådets resurser för hållbar utveckling har emellertid utökats från början av 2023 genom att Hållbarhetspanelen, en oberoende vetenskapspanel bestående av femton experter, numera verkar i anslutning till statsrådets kansli, genom att panelen och dess vetenskapssamordning har tilldelats resurser samt genom att tjänsten för panelens generalsekreterare inrättats vid statsrådets kanslis strategiavdelning. I början av 2023 har också ett team för hållbarhetsöversyn tillsatts vid statsrådets kansli med uppgiften att producera hållbarhetsbedömningar till stöd för regeringens politiska beredning och planering av statsfinanserna. Tre personers arbetstid har allokerats för denna uppgift

Statsrådet utfärdade 2019 en förordning (2019/168) som fastställer Utvecklingspolitiska kommissionens särskilda ställning och uppgifter. I förordningen föreskrivs om

kommissionens ändamål, uppgifter, mandat, medlemmar, sekretariat och beslutsfattande. Utvecklingspolitiska kommissionens utgifter täcks med utrikesministeriets driftsanslag.

2. i politiken för hållbar utveckling betonar i synnerhet avkortningen av Finlands ekologiska skuld samt åtgärder som löser problemen med det strukturella underskottet i de offentliga finanserna, ökningen av den offentliga skulden, den försvagade försörjningskvoten samt problem i anknytning till den regionala koncentrationen och differentieringen av befolkningen, inklusive problem med ensamhet, psykiska problem och problem med bristande rörlighet

2. Regeringen offentliggjorde sin färdplan för hållbarhet den 29 april 2021 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-765-2>). När det gäller ekonomisk hållbarhet strävar regeringen enligt färdplanen för hållbarhet efter att sysselsättningsgraden ska vara 75 procent och att ökningen av skuldkvoten ska ha upphört och vänt nedåt i mitten av decenniet. Potentiella samlade åtgärder för att stärka de offentliga finanserna som nämns i färdplanen för hållbarhet är att öka sysselsättningen, stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt, öka den offentliga förvaltningens produktivitet och främja kostnadseffektiva lösningar. I oktober 2022 uppdaterades färdplanen för hållbarhet till att motsvara de uppdrag som regeringen gav vid föregående års ram- och budgetförhandlingar vad gäller fortsatt beredning och genomförande av uppföljningen av färdplanen. Färdplanen för hållbarhet innehåller analys av sammankoppling av de olika dimensionerna av hållbarhet.

En strategi för psykisk hälsa, som är förenlig med statsminister Sanna Marins regeringsprogram och som sträcker sig fram till 2030, publicerades i början av 2020. Åtgärder enligt målen för strategin för psykisk hälsa genomförs bland annat som en del av programmet Framtidens social- och hälsocentral, inom ramen för vilket metoder som lämpar sig för förebyggande och behandling av de vanligaste psykiska störningarna införs inom skol- och studerandehälsövården. I anslutning till strategin för psykisk hälsa genomförs också ett program för god psykisk hälsa i arbetslivet, som går ut på att förbättra arbetsplatsernas beredskap att stärka arbetstagarnas psykiska hälsa. Främjandet av psykisk hälsa är ett område som beaktas bland annat i handlingsplanen Hyvinvointia kaikille, genomförandeplanen för barnstrategin, regeringens proposition om vårdgaranti och programmet för utveckling av barn- och familjetjänster.

Att främja människornas hälsa och välbefinnande går hand i hand med att fästa vikt vid deras motionsvanor och kost. Förvaltningsövergripande åtgärder genomförs inom ramen för olika program och projekt. Folkhälsodelegationen, som sorterar under social- och hälsövsördsministeriet, samordnar genomförandet av statsrådets principbeslut Främjande av välfärd, hälsa och säkerhet 2030. I detta arbete läggs stor vikt vid att förebygga folksjukdomar bland annat med hjälp av rådgivning om levnadssätt och motion. Genom dessa åtgärder utökas inom olika förvaltningsområden vägledningen till hälsosamma

levnadsvanor, inklusive motionsvanor, i synnerhet bland grupper i utsatt ställning. Förutom expertstöd måste det också finnas tillgång till motionstjänster med låg tröskel.

3. stärker kommunernas och de offentliga upphandlingarnas roll som drivkraft för genomförandet av hållbar utveckling och förbättrar kopplingen mellan statsrådets kanslis arbete för hållbar utveckling och finansministeriets kommunpolitiska arbete,

3. Statens och kommunernas upphandlingskompetens utvecklas i enlighet med den nationella strategin för offentlig upphandling, som statsrådet meddelat i form av ett principbeslut. Strategin innehåller åtta strategiska utvecklingsteman, 25 konkreta mål för dessa och indikatorer för uppföljning av framstegen. Väsentliga utvecklingsområden inom strategin är strategisk ledning, informationsledning och främjande av upphandlingskompetens. Målen för strategin främjas inom åtta temagrupper som är öppna för alla. Inom temagruppen för upphandlingskompetens utvecklas olika färdigheter i anslutning till upphandling. Inom temagrupperna för ekologisk hållbarhet och social hållbarhet planeras åtgärder som stöder en hållbar utveckling av upphandlingen vid organisationer inom den offentliga sektorn. Temagruppen för strategisk ledning vidtar åtgärder för att inom upphandlingsorganisationerna främja ledningens förståelse för den offentliga upphandlingens potential när det gäller att främja hållbar utveckling. Helheten ingår i åtgärdsprogrammet för verkningsfull offentlig upphandling, som finansministeriet leder tillsammans med Kommunförbundet.

I framtidsarbetet inom kommunalpolitiken beaktades hållbar utveckling som en medtanke på kommunernas framtid viktig referensram, som kräver förvaltningsövergripande beredning och stöd även från statsrådets sida för att kommunernas hållbarhetsutmaningar ska kunna lösas. Fokus lades i synnerhet på kommunernas ekonomiska hållbarhet och ansvar, klimatförändringen samt på delaktighets- och segregationsfrågor. I beredningen har man utnyttjat material om hållbar utveckling som tagits fram av statsrådets kansli.

4. främjar en fenomenbaserad strategi i politiken för hållbar utveckling; identifierar och beaktar det ömsesidiga beroendet mellan målen och åtgärderna i åtgärdsprogrammet Agenda 2030 och de tekniska lösningar och de samverkande, korsvisa och externa effekter som anknyter till dem; utvecklar sättet att mäta och rapportera de gränsöverskridande konsekvenserna av den finländska konsumtionen; strävar efter att främja den övergripande hållbarheten i åtgärdsprogrammet Agenda 2030; utvecklar indikatorer som konkretiserar och utvärderar målen och åtgärderna och som gör det möjligt att på lång sikt följa hur hållbar utveckling framskrider över budgetperioder och valperioder; utnyttjar dessa indikatorer bland annat i redogörelsen om Agenda 2030 och i

budgeteringen av hållbar utveckling i samband med planerna för de offentliga finanserna och budgetarna; vid sidan av kvantitativa indikatorer behövs det också en kvalitativ analys av framstegen och hindren för den,

4. Statsminister Sanna Marins regeringsprogram bygger på en fenomenbaserad analys. Hållbarhetsutmaningarna kan inte lösas med fokus på att lösa enskilda problem eller genom åtgärder inom ett visst förvaltningsområde, utan lösningarna måste grunda sig på en förståelse på systemnivå och på åtgärder som påverkar över sektorsgränserna. Regeringen har som mål att Finland senast 2030 ska vara ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle. Regeringens färdplan för hållbarhet är ett stödverktyg för det arbete som utförs för att uppnå detta mål och som sträcker sig över flera valperioder. I oktober 2022 offentliggjordes en uppdatering av den färdplan för hållbarhet som regeringen offentliggjorde i april 2021. Den uppdaterade färdplanen för hållbarhet innehåller bland annat analyser av sammankoppling av de olika dimensionerna av hållbarhet. Arbetet omfattar pilotprojekt som gäller uppföljning och utvärdering av politisk konsekvens. Den uppdaterade färdplanen för hållbarhet innehåller också en internationell analys av alternativa metoder för att följa upp hållbarheten.

I enlighet med vad som föreslås i färdplanen kommer statsrådets kansli i början av 2023 att göra hållbarhetsanalysen till en etablerad del av beredningen av politikprogrammen och planeringen av statsfinanserna till stöd för regeringarnas strategiska beslutsfattande. Nyckelfenomen i samhället analyseras genom fem olika hållbarhetsbalanser. Resultaten av analyserna kommer att presenteras från och med hösten 2023 på webbplatsen kestavakehitys.fi.

Statsrådets politiska konsekvens när det gäller hållbar utveckling har stärkts från början av 2023 genom rundabordssamtal. Experter från alla ministerier har deltagit i diskussionerna, och diskussioner har också förts i brett samarbete med forskare. Målet är att hållbarheten ska beaktas i högre grad i politikplaneringen, budgeteringen samt beredningen och uppföljningen av lagstiftningen.

Finlands kommission för hållbar utveckling såg över sin strategi våren 2022 utifrån den Agenda2030-färdplan som kommissionsmedlemmarna utarbetade under 2021. Strategin bygger på sex förändringsområden, inom vilka förändringar behövs på systemnivå för att Finland ska uppnå målen i Agenda2030. Dessa förändringsområden är: Ekonomi och arbete som främjar välbefinnandet samt hållbar konsumtion, Bildning, inläring och hållbara levnadsvanor, Hälsa, välbefinnande och delaktighet i samhället, Ett hållbart energisystem, Ett livsmedelssystem som främjar välbefinnandet samt Användning av skogar, vatten och mark på ett sätt som stärker mångfald och klimatneutralitet. Därtill beskrivs det globala ansvaret i förändringsområdet Stöd för genomförandet av Agenda2030 på global nivå. För varje förändringsområde har fastställts en vision, dvs. en framtidsbild

som eftersträvas, samt ett antal mål via vilka denna vision blir verklighet. Inom varje förändringsområde anges konkreta åtgärder, som ska leda fram till målen. För att påskynda etableringen av praxis i fråga om förändringsområdena och ge kommissionen ett stabilare forskningsunderlag ordnades tre workshoppar hösten 2022.

Systemet för uppföljning av hållbar utveckling uppdateras under våren 2023 så att det motsvarar den nya strategin för hållbar utveckling. Uppföljningsuppgifterna enligt den nya strategin sammanställs under 2023 och våren 2024 på den öppna webbplatsen kesta-vakehitys.fi.

Budgeteringen av hållbar utveckling består för närvarande av två helheter. Motiveringen till huvudtiteln i budgetpropositionen innehåller information om viktiga projekt och anslag som påverkar den hållbara utvecklingen ur respektive förvaltningsområdes perspektiv. Dessa texter omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling. Därtill innehåller den allmänna motiveringen till budgetpropositionen och planen för de offentliga finanserna en särskild analys av anslag som främjar klimatneutraliteten och beskattning som påverkar klimatneutraliteten. I fråga om klimatneutralitet handlar det i hög grad om en uppföljning av anslag, som inte direkt redogör för finansieringens eller åtgärdernas genomslag men ändå ger en helhetsbild av finansieringen och de satsningar som görs inom detta område. Utöver detta innehåller budgetpropositionen också ett stort antal indikatorer för hållbar utveckling inom huvudtitlarna för de olika förvaltningsområdena. När det gäller bedömningen av genomslag har det konstaterats finnas ett behov av mer forskningsinformation, som gör det möjligt att övergå från en entydigt kvantitativ analys till en mer kvalitativ utvärdering.

5. utvecklar också utvärderingen som en del av det kunskapsbaserade beslutsfattandet och allokerar resurser till detta; utvärderingen ska göras både på förhand och i efterhand och resultaten av utvärderingen ska beaktas på ett genuint sätt i lagberedningen; det behövs i synnerhet bedömning av hållbar utveckling, bedömning av konsekvenserna för barn, bedömning av konsekvenserna för företag, bedömning av teknikens samhälleliga konsekvenser och bedömning av teknikens hälsoeffekter samt information om kostnaderna och de ekonomiska konsekvenserna av åtgärderna för att främja hållbar utveckling och koldioxidneutralitet, kostnaderna för alternativa handlingsvägar och det pris som vi måste betala om vi inte gör någonting alls,

5. Statsminister Sanna Marins regering har i sitt regeringsprogram förbundit sig till kunskapsbaserat beslutsfattande. Regeringens halvtidsöversyn visar att forskningsinformation har utnyttjats på ett mångsidigt sätt fram till mitten av regeringsperioden. Under covid-19-pandemin har forskningsinformation, inklusive många olika bedömningar,

utnyttjats på bred front och kontinuerligt inom beslutsfattandet och beredningen av beslut.

I konsekvensbedömningarna i regeringspropositionerna har man allt mer systematiskt utnyttjat omfattande datamaterial och analyser. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp, som för närvarande bereder nya anvisningar för konsekvensbedömning för lagberedningen. I de nya anvisningarna för konsekvensbedömning beaktas bland annat Finlands miljöcentrals nya anvisningar om bedömningen av klimatkonsekvenser i lagberedningen. Justitieministeriet har också tillsatt ett kompetensnätverk för konsekvensbedömning på statsrådsnivå. Syftet är att stärka samarbetet över ministeriegränserna och erbjuda konkret stöd vid beredningen av konsekvensbedömningar.

Efterhandsbedömningar av lagstiftningens konsekvenser har gjorts allt mer konsekvent. Statsrådet har inom ramen för sin utrednings- och forskningsverksamhet låtit utföra ett forskningsprojekt om utveckling av efterhandsbedömningarna av lagstiftningen. Forskningsrapporten har skickats på remiss till intressentgrupperna, och för närvarande pågår en fortsatt beredning av ärendet. Flera ministerier satsar dessutom på att utveckla konsekvensbedömningarna bland annat genom att förbättra den kompetens som behövs för bedömningen, stärka uppföljningen av de utlåtanden som rådet för bedömning av lagstiftningen ger samt främja dialogen mellan rådet och ministerierna.

Inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet produceras kontinuerligt och på bred bas bedömningsinformation som utnyttjas både som stöd för lagberedningen och överlag i beredningen och beslutsfattandet. Bland de senaste projekten inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet som tangerar de bedömningar som nämns i uttalandet finns undersökningar kring följande teman: barnorienterad budgetering, bedömning av de kostnader som följer av passivitet inför klimatförändringen, klimatförändringens helhetsekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna, koltullarna och deras effekter på Finlands ekonomi, klimatpolitikens inkomstfördelningseffekter, klimatpolitikens sysselsättningseffekter och eventuella diskriminerande konsekvenser av artificiell intelligens. Under 2022 undersöktes inom ramen för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet hur de kommande generationernas rättigheter bättre kunde beaktas i lagberedningen.

I februari 2023 offentliggjordes också en bedömning av genomförandet av och styrsystemet för Finlands nationella Agenda2030, som genomfördes som ett projekt inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet.

6. höjer satsningarna på forskning och utveckling till fyra procent av bnp; genom en rätt dimensionerad och riktad offentlig hävstång för hållbar tillväxt i tillräckligt stor skala kan även privata investeringar påskyndas och ökas,

6. Den parlamentariska FUI-arbetsgruppen publicerade sin slutrapport den 17 december 2021. I rapporten förbinder sig riksdagsgrupperna till att öka den statliga forsknings- och utvecklingsfinansieringen på det sätt som krävs för att forsknings- och utvecklingsutgifterna ska utgöra fyra procent av bruttonationalprodukten senast 2030. Arbetsgruppen föreslog i sin slutrapport att den höjning av den offentliga FoU-finansiering som krävs för att uppnå en fyra procents andel av bruttonationalprodukten ska genomföras bland annat med hjälp av en ny lag om FoU-finansiering. Lagen fastställer den årliga nivån för FoU-utgifterna på ett sätt som leder till att den offentliga sektorns FoU-utgifter utgör 1,33 procent av BNP före år 2030, förutsatt att ekonomin utvecklas enligt prognoserna. Parallellt med lagen utarbetas en lagstadgad plan för FoU-finansieringen som stärker engagemanget till att utveckla FoU-finansieringen och verksamheten och som preciserar finansieringens användning och innehåll. Planen följer de principer för FUI-politiken som arbetsgruppen tagit fram och omspannar en längre period än ramperioden. Det är nödvändigt att engagera även den privata sektorn i arbetet med att utöka FoU-investeringarna. Stor vikt ska läggas vid att åstadkomma och stärka den hävstångseffekt som krävs för att målet på fyra procent ska kunna uppnås. Arbetsgruppen föreslog också att ett permanent och mer omfattande skatteincitament för forsknings- och utvecklingsverksamhet ska införas. Skatteincitamentet kompletterar de direkta stöden för forsknings- och utvecklingsverksamhet, och en internationell jämförelse ger vid handen att skatteincitamentet sporrar särskilt små och medelstora företag till att utöka sin forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Statsrådet tillsatte den 7 april 2022 en parlamentarisk FUI-arbetsgrupp med uppgiften att fortsätta det arbete som den parlamentariska FUI-arbetsgruppen från 2021 utförde. Arbetsgruppen har haft till uppgift att utarbeta en plan för FoU-finansieringen som sträcker sig längre än en ramperiod, fungera som uppföljningsgrupp för beredningen av lagen om FoU-finansiering och som helhet följa genomförandet av de riktlinjer som 2021 års arbetsgrupp drog upp (inklusive skatteincitamentet för forsknings- och utvecklingsverksamhet, säkerställandet av tillgången på sakkunniga och eventuella lösningar av fondmodell som en del av arbetet med att öka och rikta FoU-finansieringen). FoU-finansieringsplanen som sträcker sig över en ramperiod håller på att färdigställas, och avsikten är att den ska offentliggöras i mars 2023.

Regeringen lämnade en proposition med förslag till lag om FoU-finansiering den 13 oktober 2022 (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024–2030, RP 211/2022 rd). Lagen trädde i kraft den 1 januari 2023. Ett förslag till lag om skatteincitament för forsknings- och utvecklingsverksamhet bereddes under 2022 vid finansministeriet. Regeringen lämnade dock inget lagförslag till riksdagen. Den parlamentariska arbetsgruppen beslutade på sitt möte den 23 november 2022 att lämna en lagmotion om skatteincitamentet. Lagmotionen undertecknades av 141 riksdagsledamöter. Republikens president stadfäste en lag utifrån lagmotionen den 29 december 2022, och lagen trädde i kraft den 1 januari 2023.

7. sörjer för lärarnas kompetens i hållbarhetsomställningen och den ekosociala bildningen; uppdaterar prognostiseringen av utbildningsbehoven inom olika sektorer och utbildningssystemens funktion med tanke på de kompetens- och arbetskraftsbehov som förändringarna i hållbarheten förutsätter; inriktar kontinuerlig inläring och omskolning med tanke på en rättvis omställning särskilt till de branscher och regioner som påverkas mest av hållbarhetsomställningen; tryggar resurserna för det fria bildningsarbetet och ökar den grundläggande konstundervisningen på alla undervisningsstadier; inför mer framtidsfostran i undervisningen och elevhandledningen, ända från utbildning av lärare och handledare samt fortbildning,

7. Utbildningsstyrelsen genomför ett utvecklingsprojekt för hållbarhetsfostran inom ramen för projektet Utbildning för alla (2021–2023). Hållbarhetsfostran är ett delområde av fostran som stöder processen för livslångt lärande så att individernas eller samhällernas värderingar, kunskaper, färdigheter och handlingssätt förändras enligt principerna för hållbar utveckling. Projektet för hållbarhetsfostran bygger på grunderna för planen för småbarnspedagogik, läroplanerna och examina, och målet är att erbjuda ett enhetligare stöd för det arbete som anordnarna av fostran, utbildning och undervisning utför. Projektet fokuserar särskilt på att stärka den ekologiska hållbarheten, och som en del av detta fokusområde stöds en förändring i verksamhetskulturen i grundskolorna och läroanstalterna på andra stadiet i riktning mot en ekologiskt mer hållbar livsstil samtidigt som kunnandet om klimatförändringen och hur den kan stävjas stärks. Statsunderstöd har reserverats till ett belopp av fyra miljoner euro för den grundläggande utbildningen och en miljon euro för utbildningen på andra stadiet.

Läro- och lärutbildningen utvecklas och lärarnas kompetens stärks under ledning av Läro- och lärutbildningsforumet, som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet. Forumets mandatperiod fortsätter fram till utgången av 2023. Läro- och lärutbildningsforumet har reviderat utvecklingsprogrammet för läro- och lärutbildningen så att det överensstämmer med behoven under 2020-talet. Utvecklingsprogrammet, som offentliggjordes i maj 2022, ställer upp tre mål för lärarnas grundläggande utbildning och introduktionsutbildning samt för kontinuerligt lärande under karriärens gång. Målet är att ge lärarna en bred grundkompetens, nyskapande expertis och förmågan att utveckla den egna kompetensen och läroanstalten. En bred grundkompetens innefattar lärarnas hållbarhetskunskap.

Utbildningsstyrelsen stöder personalutbildningsprojekt inom undervisningsväsendet och småbarnspedagogiken med cirka 15 miljoner euro per år. Till huvudtemana för finansieringsutlysningarna för 2020–2023 hör åtgärder för att stärka en hållbar livsstil samt hållbarhetskunskap.

Undervisnings- och kulturministeriet utarbetade under 2021 en nationell strategi för naturvetenskaper, matematik och teknik. År 2022 bereddes en åtgärdsplan för strategin

(publiceras under 2023). Åtgärdsplanen tar fasta på principen om hållbarhet och hållbar utveckling samt lärarnas kunskaper i hållbar utveckling.

Grunderna för de läroplaner för den grundläggande utbildningen som infördes 2016–2019 bygger på de krav på kunskap och färdigheter som råder i det moderna samhället och i framtiden. I värdegrunden nämns bland annat ekosocial bildning. Ett starkt fokusområde inom de allmänna målen i de grunder för gymnasiet läroplan som infördes 2021 var hållbar utveckling, som omfattade ansvaret för hållbart utnyttjande av naturresurserna, motarbetande av klimatförändringen och bevarande av naturens mångfald. I syfte att förankra läroplanen har Utbildningsstyrelsen ordnat webinarier för gymnasielärarna, "läroplanslabben", och ett av temana under 2022 var strukturen för de levande organismerna, hur den förändras och lärarens roll som sakkunnig inom föränderlig information.

Syftet med utvecklingsprogrammet för hållbar utveckling och en grön övergång inom yrkesutbildningen 2022–2023 är att stödja uppfyllandet av de globala Agenda2030-målen inom yrkesutbildningen. Inom yrkesutbildningen innebär den gröna omställningen en övergripande förändring, där åtgärderna för hållbar utveckling genomsyrar utbildningsanordnarens samtliga verksamhet.

I och med den nya lagstiftningen (RP 160/2022 rd) blev det möjligt att lagra uppgifter om studier inom grundläggande konstundervisning i den nationella informationsresursen inom utbildning Koski, som administreras av Utbildningsstyrelsen. Ändringen stöder reformen av det kontinuerliga lärandet. Under 2022 har referensarkitekturen för grundläggande konstundervisning färdigställts för utbildningsanordnarna, läroanstalterna, styrgrupperna och finansiärerna i syfte att stärka kunskapsbasen inom branschen och stödja den kunskapsbaserade ledningen och samarbetet. I dokumentet för grundläggande konstundervisning fastställs strategiska indikatorer, där hållbar utveckling ingår som en indikator i läroanstalternas verksamhet. Genom arbetet med att ta fram indikatorer för grundläggande konstundervisning, som bygger på referensarkitekturarbetet, utvecklas för närvarande centrala indikatorer i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen. I detta arbete betraktas grundläggande konstundervisning som en väsentlig del av hållbar utveckling.

Den 1 januari 2022 trädde en ändring av lagen om fritt bildningsarbete i kraft. Lagändringen gjorde det möjligt att anordna sådan avgiftsfri utbildning för invandrare som godkänts i integrationsplanen på lika villkor i olika delar av landet. Ändringen möjliggjordes av en tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro i planen för de offentliga finanserna från och med 2022. Den avgiftsfria utbildningen för invandrare inom ramen för fritt bildningsarbete har också under 2022 varit en central kanal för språkutbildning för dem som får tillfälligt skydd. Med tanke på denna målgrupp inkluderades i statens tilläggsbudgetar för 2022 för fritt bildningsarbete en tilläggsfinansiering på sammanlagt 5 miljoner euro för avgiftsfri språkutbildning som godkänts i integrationsplanen. Av detta belopp

kunde 3,3 miljoner euro beviljas i tilläggsfinansiering till läroanstalterna i enlighet med finansieringsprinciperna.

Undervisnings- och kulturministeriet har utarbetat ett antal åtgärder som ska vidtas inom ministeriets förvaltningsområde inom ramen för Finlands program för hållbar tillväxt (RRP), som Europeiska kommissionen godkände den 29 oktober 2021. Bland dessa åtgärder kan nämnas att grunda ett servicecenter för kontinuerligt lärande och sysselsättning, utveckla ett system för prognostisering av arbets- och utbildningsbehovet, utveckla kompetensidentifieringen och metoderna för dessa samt starta ett program för digitalisering av kontinuerligt lärande. Antalet nybörjarplatser vid högskolorna har utökats med hjälp av nationella medel och RRF-medel samt genom högskolornas egna beslut inom branscher som präglas av hållbarhetsomställningen och bristen på kompetent arbetskraft.

8. främjar konstens roll för att lösa komplicerade problem tillsammans med aktörer inom vetenskap, ekonomi och offentlig förvaltning genom att utarbeta en färdplan för kreativitet,

8. Nylands förbund samordnar det riksomfattande LuoTo-projektet, som strävar efter att skapa ett åtgärdsprogram för ekologisk hållbarhetsomställning inom de kreativa branscherna, dvs. en branschspecifik färdplan för de kreativa branscherna. Målet är både att påskynda hållbarhetsarbetet inom branschen och att identifiera den förändringskraft som konsten har i samhället. Projektet ska lyfta fram kunskap, kompetens och projekt inom temat hållbarhet som finns i branscherna så att de kan användas gemensamt samt skapa aktiva nätverk för att främja hållbarheten som en gemensam sak. På så sätt kan också den potential som finns i de kreativa branscherna när det gäller att stärka en mer omfattande förändring av kulturen och vårt levnadssätt användas som en resurs för hela samhället.

LuoTo-projektet går ut på att samla in information om nuläget, kartlägga vilka åtgärder hållbarhetsmålen kräver samt utarbeta ett åtgärdsprogram för den ekologiska hållbarhetsomställningen inom de kreativa branscherna i samarbete med branscherna. I hållbarhetsomställningen anpassar sig alla delområden i samhället snabbt sin verksamhet så att den hålls inom gränserna för miljöns bärkraft i syfte att bromsa upp klimatkrisen och utarmningen av naturen. LuoTo-projektet förmedlar en lägesbild över de åtgärder som behövs för att hållbarhetsmålen ska uppnås till ministerierna och andra betydande finansierare. Hållbarhetsarbetet inom de kreativa branscherna tar fart när medlen kan riktas till de objekt som mest gynnar hela fältet.

9. främjar den systemiska hållbarhetsomställningen i ekonomin genom att långsiktigt utveckla centrala omställningar, såsom reglering och incitament som stöder hållbar energi och cirkulär ekonomi,

9. Arbets- och näringsministeriet utredde 2021 bästa praxis för innovationsvänlig reglering samt specialvillkor för utveckling av nya handlingsmodeller för reglering (Praxis för innovationsvänlig reglering inom tillväxtbranscher. Arbets- och näringsministeriets publikationsserie 2022:1) (endast på finska). Utifrån denna utredning har det beretts ett förslag till handlingsmodell för regleringsförsök inom energibranschen, liksom även en begreppslig handlingsmodell för en regulatorisk sandlåda inom energibranschen. Genom lagförsök och andra metoder för innovationsvänlig reglering kan man i synnerhet utveckla regleringen av sådana nya branscher som tills vidare inte omfattas av någon lagstiftning (t.ex. vätgasekonomi och P2X-lösningar). Vidare beredde arbets- och näringsministeriet under 2022 en nationell klimat- och energistrategi.

För att kunna minska klimatutsläppen och trygga naturens mångfald måste vi ändra våra produktions- och konsumtionssätt. I början av 2021 färdigställdes det strategiska programmet för främjande av cirkulär ekonomi, utifrån vilket regeringen fattade ett principbeslut i april 2021. Regeringen satte upp mål för att minska konsumtionen av icke-förnybara naturresurser och för att fördubbla resursproduktiviteten och graden av cirkulär ekonomi. För att dessa mål ska uppnås har bland annat en avtalsprocess för koldioxidsnål cirkulär ekonomi inletts. De branscher, landskap och områden som engagerar sig i processen utifrån de scenarier som nu håller på att beredas sätter upp mål och definierar vilka åtgärder som effektivast främjar måluppfyllelsen. Viktiga teman i avtalet om koldioxidsnål cirkulär ekonomi är kollegialt stöd, gemensam utveckling och lösning av administrativa och tekniska utmaningar. Nätverket Cirkulär ekonomi Finland, som grundats som en del av det strategiska programmet för cirkulär ekonomi, hjälper företag, kommuner, läroanstalter, forskningsinstitut och aktörer som arbetar med cirkulär ekonomi att hitta en egen väg till cirkulär ekonomi. Vidare håller miljöministeriet på att bereda en utredning om utvidgningen och höjningen av avfallsskatten samt om styrmetoder som gör det möjligt att på ett hållbart sätt öka andelen återvinningsmaterial som används i nya produkter.

10. stöder regionalt samarbete mellan till exempel företag, organisationer och föreningar samt läroanstalter (från småbarnspedagogik till universitet och högskolor) så att det främjar de starka sidorna i regionerna; utvecklar planerings-, utvecklings-, forsknings- och affärskompetens på systemnivå kring hållbar tillväxt samt talangkluster med nya samarbetsformer; möjliggör försök med anknytning till hållbar tillväxt samt demonstrations- och pilotanläggningar och använder hävstång vid stora investeringar i hållbar tillväxt,

10. Ekosystemavtalen för innovationsverksamhet mellan staten och universitetsstäder och städer med universitetscenter (1.2.2021–31.12.2027) bildar en helhet av hållbar stadsutveckling som en del av Finlands EU-program för region- och strukturpolitik, Ett förnybart och kunnigt Finland 2021–2027. Avtalen innehåller centrala strategier och gemensamt

överenskomna prioriteringsområden i syfte att åstadkomma innovationsdriven tillväxt och reform. Ekosystemavtalen främjar byggandet av attraktiva kompetenscentrum och innovationsmiljöer samt finländska aktörers kopplingar till internationella FUI-nätverk och värdekedjor. Genom att företagens och andra FUI-aktörers partnerskap stöds kan samtidigt högklassiga forskningsmiljöer, kompetensspetsar, nätverk och ekosystem främjas.

Genom ekosystemavtalen och andra regionala finansieringsinstrument stärks den regionala specialiseringen och städernas roll som utvecklingsplattformar för innovationer samt uppbyggandet av innovationscentrum som bygger på internationella nätverk. Finansiärerna, landskapsförbunden, NTM-centralerna, andra regionala aktörer och städerna intensifierar sin dialog och sitt samarbete i syfte att öka synergien av FUI-åtgärderna. Genom EU-finansieringsinstrument främjas samarbetet mellan regionala aktörer och regionernas nätverksbildning på nationell och internationell nivå.

11. utarbetar ett innovativt och djärvt program för positivt handavtryck som utgår från nationellt kunnande och betonar den internationella genomslagskraften i samarbete med näringslivet för att utveckla hållbara tekniker och lösningar samt bättre lagstiftning på ett sektorsövergripande sätt och för att främja en hållbar och sysselsättande tillväxt,

11. Arbets- och näringsministeriet har som en koldioxidåtgärd inom programmet för export och internationell tillväxt tillsammans med centrala intressentgrupper inlett ett utredningsarbete som går ut på att använda koldioxidhandavtryck som verktyg för exporten. Begreppet handavtryck måste definieras i utredningsarbetet, eftersom det ännu inte används allmänt ute i världen och det inte finns en allmänt godkänd modell för beräkning av handavtrycket. Målet är att räkna ut den globala utsläppsminskningspotentialen i de finländska företagens tekniska koldioxidåtgärder och utnyttja resultaten i de finländska företagens exportarbete. Utöver enskilda lösningars handavtryckspotential är målet också att utveckla en modell som gör det möjligt att beräkna enskilda branschers handavtryckseffekt. Arbetet strävar efter konkreta resultat och utgår från beräkningen av koldioxidhandavtrycket. Business Finland har emellertid också finansierat ett forskningsprojekt som tar fram en modell för att beräkna även miljöhandavtrycket, som är ett mer omfattande begrepp.

12. bedömer hur konkurrensen mellan stormakterna påverkar den hållbara utvecklingen,

12. Konsekvenserna av konkurrensen mellan stormakterna följs regelbundet upp vid utrikesministeriet som en del av förändringen i den globala omvärlden. Under de senaste åren har bland annat flera projekt inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet och andra utredningar gjorts om konkurrensen mellan stormakterna och det geopolitiska läget. År 2021 genomfördes ett projekt för att kartlägga Finlands alternativ och

risker i den geoeconomiska konkurrensen ("Eurooppa suurvaltakamppailun myllerryksessä: Suomen vaihtoehtojen ja riskien kartoittaminen geotaloudellisessa kilpailussa") samt ett projekt om hur finländska företag påverkas av konkurrensen mellan stormakterna ("Suurvaltakilpailun vaikutukset suomalaisyrityksille"). Vilka konsekvenser konkurrensen mellan stormakterna får för multilateralt samarbete har identifierats och analyserats i utredningsarbetet "En tid för nytt samarbete – Utrikesministeriet stärker det multilaterala samarbetet", där det konstaterats att det internationella systemet behöver ses över. Reformbehovet gäller i synnerhet kärnan i hela systemet, FN, där samordningen av stormakternas, tillväxtländernas, utvecklingsländernas och de utvecklade ländernas intressen bromsar upp den hållbara förändringen. Statsrådet har inte systematiskt analyserat vilka effekter konkurrensen mellan stormakterna har på de enskilda målen för hållbar utveckling, utan analysen har snarare gjorts som en del av uppföljningen av utvecklingsländernas omvärld.

I egenskap av världens största biståndsgivare spelar Europeiska unionen en viktig roll när det gäller att bearbeta den globala utvecklingsagendan, bland annat att med ambitiösa mål utveckla utvecklingsfinansieringsarkitekturen och aktivt delta i utvecklingsländernas skuldsaneringar. Approachen Team Europe och finansieringsinstrumentet Global Europe, som Finland stöder starkt och som fått en allt större roll under 2021, erbjuder goda möjligheter att ytterligare stärka EU:s roll.

13. främjar acceptabilitet, rättvisa och jämlikhet i samband med hållbarhetsomställningen samt medborgarnas psykiska resiliens genom att göra det möjligt för intressentgrupper och medborgare att delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av lösningar; säkerställer att också de tysta i samhället, såsom barn, unga, invandrare, personer med funktionsnedsättning och äldre, involveras som aktiva aktörer i hållbarhetsomställningen,

13. Den strategi som kommissionen för hållbar utveckling tagit fram, och som uppdaterades våren 2022, är ett verktyg för att involvera hela samhället i genomförandet av hållbarhetsomställningen. Strategin skapar en genuin möjlighet att påverka och visa på konkreta åtgärder som de olika aktörerna kan engagera sig i. Att delta i förändringen gör livet betydelsefullt. Strategin bereddes som ett mycket omfattande samarbete, och dess innehåll berör och involverar också de tysta i samhället. Kommissionen för hållbar utveckling består av representanter för olika aktörer i det finländska samhället, och kommissionen styr genomförandet av strategin.

Rundabordsforumet för klimatpolitik bidrar till att klimatåtgärderna accepteras i större grad och främjar en rättvis övergång i hållbarhetsomställningen. Rundabordsforumet sammanför många olika aktörer i samhället och erbjuder intressentgrupperna en möjlighet att aktivare delta i den nationella beredningen av klimatåtgärderna. Forumet har behandlat flera klimatrelaterade initiativ i synnerhet ur olika perspektiv som utgår från

principen om rättvisa. Det har identifierats att omställningen i riktning mot ett hållbart, klimatneutralt samhälle bör analyseras som helhet (inte enbart inkomstfördelningen) och ett generationsöverskridande fenomen med beaktande av de utsatta grupperna, de regionala skillnaderna och kompenseringen av negativa effekter. Därtill bör klimatåtgärderna och åtgärderna för främjande av naturens mångfald samordnas.

I beredningen av klimatlagen har särskilt de unga och ursprungsfolket samerna intervjuats. Drygt 18 000 personer deltog i en medborgarenkät på medellång sikt, och dessutom ordnade Rundabordsforumet för klimatpolitik och miljöministeriet i samarbete med forskarsamhället ett medborgarråd om rättvisa och acceptabla klimatåtgärder. I klimatplanen på medellång sikt har man separat också intervjuat ungdomar, råd för personer med funktionsnedsättning, äldreråd och sametinget samt byastämman Kolttien kyläkokous.

14. använder hoppigivande språkbruk i redogörelsen om Agenda 2030 och andra motsvarande program som styr politiken för hållbar utveckling och i synnerhet de arbetsformer som engagerar medborgarna och intressentgrupperna i beslutsprocesserna; som underlag för beslutsfattandet behövs öppna data och värdediskussioner om både möjligheterna och hoten i samband med hållbarhetsomställningen, men positiva exempel från världen och hemlandet nära människors egen vardag är den bästa inspirationen till den förändring som behövs; en hållbar framtid bör ha ett mänskligt ansikte.

14. Åtgärdsprogrammet Agenda2030 är redan i sig en hoppigivande agenda – den stakar ut en väg till en bättre morgondag i samhället och en situation där människornas välfärd tryggas inom gränserna för naturens bärkraft. Den strategi som kommissionen för hållbar utveckling tagit fram kompletterar regeringens planer och utgör en övergripande plan som anger vad alla aktörer i samhället måste göra för att samtliga mål i Agenda2030 ska uppnås före utgången av decenniet. I strategin poängteras tydligt att uppgiften att skapa en positiv referensram och berättelse inte enbart hör till regeringen, utan alla bör engageras i arbetet: medborgarna, företagen, den offentliga förvaltningen, organisationerna och alla andra aktörer. Alla i vårt samhälle kan på ett meningsfullt sätt delta i arbetet.

I strategin konstateras att en förändrad värdegrund för samhället, hållbar utveckling, ekosocial bildning och en socialt rättvis grön omställning är nyckeln till en eftersträvsvärd och hoppigivande framtid. Detta hoppigivande budskap bör genomsyra särskilt de branscher där man arbetar med barn och unga. Det är i synnerhet viktigt att vara lyhörd för barnens och de ungas framtidsoro. Det gäller att visa prov på ansvarsbärande handlingar för de kommande generationerna. Ett hoppigivande budskap och konkreta åtgärder hjälper också den vuxna befolkningen att tro på en hållbar framtid och vidta åtgärder för att skapa denna framtid.

Hållbarhetspanelen, som sedan december 2022 verkar vid statsrådets kansli, har i juni 2022 gett ut en publikation om en positiv framtid för Finland Myönteinen tulevaisuus Suomelle.

Taru Savolainen, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

Statsrådets framtidsredogörelse, del 1 och 2 Utblick över kommande generationers Finland

SRR 16/2022 rd – RSk 82/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar följande åtgärder:

1. Utveckla ett framsynsarbete som stöder beslutsfattandet, beslutsfattarnas framtidsfärdigheter, gränssnitten i framtidsredogörelsen till statsrådets övriga framsynsverksamhet samt bedömningen av lagstiftningens framtidsverknningar så att kommande generationer och rättvisan mellan generationerna bättre kan beaktas i lagstiftningen.
2. Utarbeta framtidsredogörelsen i två delar även i fortsättningen så att åtminstone den första delen av redogörelsen förenas med ministeriernas gemensamma och kontinuerliga prognostisering. För att säkerställa att framsynen är tillförlitlig och för att öka beslutsfattarnas framtidsfärdigheter ska den första delen utarbetas som tjänsteuppdrag utan politisk styrning på ett kunskapsbaserat och inkluderande sätt så att den ger en delad förståelse för förändringsfaktorer och osäkerhetsfaktorer i omvärlden samt scenarier för alternativa utvecklingsförlopp. I den andra delen av framtidsredogörelsen kan regeringen dra upp politiska riktlinjer och lyfta fram de viktigaste framtidsfrågorna till fortsatt behandling.
3. Utvärdera utfallet av de förändringsfaktorer, osäkerhetsfaktorer och scenarier som presenteras i den första delen av framtidsredogörelsen i omvärldsanalysen i följande framtidsredogörelse.
4. Anlita en av statsrådets kansli koordinerad framsynslots för att utnyttja och vidareutveckla den nu avgivna framtidsredogörelsen i samarbete med till exempel Sitra.
5. Stärka det samhälleliga förtroendet, toleransen, framtidstron, demokratin och ägarskapet i fråga om den gemensamma framtiden genom att utveckla framtidsredogörelsens dialog och kommunikation så att det förs en öppen diskussion om de stora framtidsfrågor som identifierats i framtidsredogörelsen och som sträcker sig över flera valperioder och som engagerar civilsamhällets aktörer på bred front både när redogörelserna bereds och när de blivit klara.

6. Utveckla tillvägagångssätten för barn och unga under 18 år att ta ställning till framtidsfrågor och vara aktiva aktörer i det finländska beslutsfattandet och i byggandet av en gemensam hållbar framtid.
 7. Utveckla metoder för att bättre involvera äldre i byggandet av en gemensam hållbar framtid som aktiva aktörer, till exempel i samarbete med den tredje sektorn och med olika medborgarpaneler.
 8. Utveckla beslutsfattarnas framtidsfärdigheter till exempel i enlighet med OECD:s förslag till Finland samt öka en aktiv framtidsstyrning, framtidsfostran och framtidsläskunnighet som stöder en personlig relation till framtiden i skolornas läroplaner.
 9. Revidera den sektorsövergripande ledningen av informations- och teknologipolitiken och den fenomenbaserade politiska koherensen så att man säkerställer att den nya teknikens möjligheter utnyttjas för att öka arbetsproduktiviteten, främja den gröna omställningen och en hållbar tillväxt som den möjliggör samt utveckla människoorienterade teknologitjänster, såsom stödintelligens.
 10. Förebygga hälsoproblem och upprätthålla befolkningens fysiska och mentala funktionsförmåga och kulturella hållbarhet i barnfamiljernas vardag, de ungas psykiska hälsa och goda levnadsvanor för alla åldrar, såsom genom välfärdsinvesteringar och samhällsplanering som stöder motion och hobbyer och genom att se till att fostran och utbildning i sin helhet från småbarnspedagogik till högskoleutbildning är i sin ordning och att varje elev under den grundläggande utbildningen uppnår tillräckliga grundläggande färdigheter. För uppföljning och utvärdering av hur hållbar välfärd och välfärdsekonomi framskrider behövs också tillförlitliga kvantitativa och kvalitativa indikatorer för de kommande valperioderna.
- 1–10. Statsrådet beslutade att vidta de åtgärder som föranleds av skrivelsen.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

15 Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap

RP 195/2004 rd – RSv 24/2005 rd

1. Riksdagen förutsatte den 5 april 2005 att regeringen vidtar åtgärder för att arbetsgivarnas kostnader för föräldraskap ska fördelas mellan alla arbetsgivare enligt principen om solidariskt ansvar.

1. Arbetsgivarnas kostnader för familjeledigheter ersätts på olika sätt. Arbetsgivarens lönekostnader ersätts genom att föräldradagpenningen betalas till arbetsgivaren under avlönad graviditets- och föräldraledighet. Dessutom ersätts arbetsgivaren till fullt belopp för semesterlön inklusive bikostnader för lagstadgad semester som tjänats in under den lediga tiden. Efter riksdagens uttalande (RSv 24/2005 rd) har föräldradagpenningen höjts och beräkningen av semesterkostnadsersättningen ändrats så att dessa bättre än tidigare kompenserar för arbetsgivarens kostnader (RP 112/2006 rd). Dessutom ersätts arbetsgivarens kostnader för familjeledigheter med en familjeledighetsersättning på 2 500 euro, som infördes den 1 april 2017 (RP 163/2016 rd). Ersättningen är riktad till arbetsgivare som har arbetstagare som blir graviditetslediga. Indirekt har syftet med ersättningen varit att förbättra likabehandlingen av kvinnor på arbetsmarknaden och främja sysselsättningen.

Det centrala målet för familjeledighetsreformen, som trädde i kraft den 1 augusti 2022, är att familjeledigheterna ska fördelas jämnare mellan båda föräldrarna. Att familjeledigheterna fördelas jämnare mellan båda föräldrarna har ansetts vara ett viktigt led inte bara för att främja kvinnors ställning på arbetsmarknaden utan också för att fördela kostnaderna för ledigheterna jämnare mellan båda föräldrarnas arbetsgivare.

Föräldradagpenningen, semesterkostnadsersättningen och familjeledighetsersättningen finansieras via sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring. Arbetsinkomstförsäkringens finansieras med statens andel, arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter samt löntagarnas och företagarnas dagpenningspremier. Alla arbetsgivare och arbetstagare deltar alltså i finansieringen av arbetsinkomstförsäkringens och på så sätt deltar alla arbetsgivare i kostnaderna för systemet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Eva Ojala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Jämställdhetsredogörelse

SRR 7/2010 rd – RSk 51/2010 rd

1. riksdagen omfattar regeringens riktlinjer för att främja jämställdheten och förutsätter att
4. antalet platser på och den regionala omfattningen för skyddshemmen höjs till nivån enligt Europarådets rekommendationer och alla behövande får tillgång till tjänsterna, finansieringen fortsätter efter 2012

4. Enligt Istanbulkonventionen ska det finnas tillräckligt många lättillgängliga skyddshem. Enligt konventionen ska parterna *vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att tillhandahålla lämpliga och lättillgängliga skyddade boenden i tillräckligt antal så att brottsoffren ska vara trygga och för att aktivt vända sig till brottsoffer, särskilt kvinnor och deras barn* (artikel 23 i Istanbulkonventionen 2011). I ingressen till Istanbulkonventionen hänvisas också till Europarådets rapport från 2008 (EG-TFV 2008), enligt vilken det bör finnas en familjeplats per 10 000 invånare. Utifrån detta beräkningsätt skulle det i Finland behövas sammanlagt cirka 550 familjeplatser på skyddshemmen. I Istanbulkonventionen och ingressen till den anges dock att det ska finnas tillräckligt med familjeplatser på skyddshemmen och att antalet platser ska grunda sig på det verkliga behovet. Enligt en utredning från Institutet för hälsa och välfärd 2020 varierar det uppskattade totala antalet familjeplatser på skyddshemmen i Finland mellan 262 och 367. Det är viktigt att öka antalet skyddshemsplatser kontrollerat och stegvis samt att följa upp och bedöma behovet av skyddshemstjänster efter ökningen av antalet platser.

Lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster (1354/2014) trädde i kraft den 1 januari 2015. På skyddshemmen fanns det i slutet av 2022 sammanlagt 228 familjeplatser, det vill säga platser för en vuxen och medföljande minderåriga barn. I Finland finns det lediga skyddshemsplatser varje dag under året, men inte nödvändigtvis i alla regioner. Om det inte finns plats på ett visst skyddshem hänvisas personen till ett annat skyddshem.

Sedan 2015 har antalet skyddshem ökat från 19 till 29 och antalet familjeplatser på skyddshemmen har utökats från 114 till nuvarande 228. Finansieringen för skyddshemmen har ökat planmässigt. Finansieringen för skyddshemmen har ökat från 11,55 miljoner euro 2016 till nuvarande 24,55 miljoner euro. En tillräcklig finansiering för att upprätthålla och utveckla ett heltäckande skyddshemsnätverk bör tryggas även i fortsättningen.

Med hjälp av de så kallade julklappspengar som riksdagen beviljade 2020 och 2021 har skyddshemmens tillgänglighet förbättrats avsevärt under 2021–2022. Dessutom har man utfört renoveringar och öppnat extra platser i befintliga skyddshem. Under 2023 kommer det att öppnas ytterligare platser vid skyddshemmen i Uleåborg och Kuopio samt

eventuellt i Egentliga Finland. I och med dessa platser finns det 230–242 familjeplatser på skyddshemmen i Finland före ingången av 2024. En prioritet är dessutom att öppna skyddshemsplatser i sameområdet (t.ex. ett skyddshem med 2–3 platser i anslutning till någon annan social- och hälsovårdsservice med jour dygnet runt).

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Tvångsarbete som liknar människohandel

RP 69/2016 rd – RSv 124/2016 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp om det förekommer fall av sådant tvångsarbete eller motsvarande arbetsrelaterat utnyttjande som liknar människohandel och där offren inte får skydd, eftersom brotten inte uppfyller rekvisitet för människohandelsbrott i straffrättsligt hänseende, och vid behov vidtar åtgärder.

Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) ändrades genom en lagändring (1294/2022) som trädde i kraft den 1 januari 2023. I den nya 35 paragraf i lagen föreskrivs det om upptagning i hjälpsystemet och identifiering av offer för människohandel. Enligt bestämmelsen ska en person för vars del det har gjorts en framställning om upptagning i hjälpsystemet upptas i systemet och identifieras som offer för människohandel om personen med hänsyn till omständigheterna kan bedömas vara offer för människohandel och han eller hon är i behov av hjälpinsatser. En person som bistår vid utredningen av ett människohandelsbrott kan upptas i hjälpsystemet, om han eller hon är i behov av särskild hjälp. Vidare kan barn till nämnda personer upptas i hjälpsystemet, om barnet befinner sig i Finland och är i behov av hjälp.

Rätten till hjälpinsatser för en person som upptagits i hjälpsystemet fortgår tills ett separat beslut enligt lagens 38 f § om avförande från hjälpsystemet har fattats. Med stöd av lagens 38 f paragraf avförs ett offer för människohandel från hjälpsystemet när offret utifrån en helhetsbedömning av hans eller hennes personliga situation inte längre är i behov av hjälpinsatser, när offret avlägsnar sig eller avlägsnas ur landet eller när offret anmäler att han eller hon vill lämna hjälpsystemet eller har försvunnit. Därmed har den tidigare kopplingen mellan hjälpsystemet för offer för människohandel och uppfyllandet av rekvisitet för människohandelsbrott slopats i lagstiftningen.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Liisa Heinonen, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018

B 6/2018 rd – RSk 45/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. bedömer eventuella behov av att revidera lagstiftningen efter att forskningsprojektet i fråga om diskrimineringslagens funktion har avslutats,

1. Behovet av att ändra diskrimineringslagen har bedömts i projektet Delreform av diskrimineringslagen bland annat på basis av resultaten från forskningsprojektet. I september 2022 lämnade regeringen en proposition till riksdagen (RP 148/2022) med förslag till flera ändringar i diskrimineringslagen. Riksdagen godkände ett förslag till uttalande i betänkandet om delreformen av diskrimineringslagen, enligt vilket "Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2024 utreder diskriminerings- och jämställdhetsnämndens behörighet i ärenden som gäller arbetslivet inom diskrimineringslagens tillämpningsområde." Uttalandet medför ett behov av fortsatt beredning. Republikens president stadfäste den 20 december 2022 ändringen av diskrimineringslagen och övriga lagändringar som riksdagen godkänt. Ändringarna träder i kraft den 1 juni 2023.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder i fråga om det ursprungliga uttalandet.

Katri Leikas, specialsakkunnig, justitieministeriet

2. utarbetar de lagändringar som behövs för att möjliggöra att försörjningsförutsättningen inte tillämpas på ansökningar om familjeåterförening som lämnats av personer som beviljats flyktingstatus och personer som beviljats sekundärt skydd,

2. För att främja skyddet av familjelivet och barnets bästa tillsatte regeringen i juli 2020 ett projekt för att utvärdera lagstiftningen om familjeåterförening för personer med internationellt skydd (SMDno-2020-1659). Projektet bedömde effekterna av att slopa den försörjningsförutsättning som tillämpas på ansökningar om familjeåterförening som lämnats av personer som beviljats flyktingstatus respektive sekundärt skydd. Riksdagen godkände i december 2022 en ändring av utlänningslagen som träder i kraft den 1 februari 2023. Ändringen gäller slopandet av försörjningsförutsättningen för familjemedlemmar till minderåriga personer som beviljats flyktingstatus respektive sekundärt skydd. Syftet med ändringen är att det oftare än för närvarande ska bli möjligt för barn som beviljats internationellt skydd att leva med sina föräldrar. I och med ändringen motsvarar

lagstiftningen etablerad rättspraxis: avvikelser från försörjningsförutsättningen har gjorts också hittills om det har funnits exceptionellt vägande skäl eller om ett barns bästa har krävt det.

Tuuli Tuunanen, specialsakkunnig, inrikesministeriet

3. genomför de åtgärder som behövs för att myndigheterna ska ha enhetliga tolkningar av innehållet i den i grundlagen förutsatta oundgängliga försörjningen och omsorgen,

3. Riksdagen godkände ändringarna i lagen om utkomststöd (RP 127/2022 rd, 1023/2022) som trädde i kraft den 1 januari 2023. Reformen syftade till att förbättra i synnerhet utsatta personers ställning som sökande av utkomststöd. I lagen föreskrevs närmare om bland annat samarbetet mellan socialvården och Folkpensionsanstalten och lagen innehåller nu också en bestämmelse om personkrets som omfattas av tillämpningsområdet. Detta förtydligar i sin tur ansvarsfördelningen i fråga om den oundgängliga försörjningen och omsorgen.

Susanna Rahkonen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

4. genomför de åtgärder som behövs för att alla offer för människohandel ska bemötas jämlikt när det gäller att ordna hjälpinsatser,

4. Institutet för hälsa och välfärd förbereder i samarbete med hjälpsystemet för offer för människohandel utbildning om människohandel för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Utbildningen blir klar våren 2023 och genomförs som en webbkurs.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

5. utreder eventuella behov av lagändringar i fråga om att försvaga sambandet mellan hjälp till offren för människohandel och straffprocessen, fokusera hjälpinsatserna på offren och i fråga om grunderna för beviljande av uppehållstillstånd till offer för människohandel,

5. Inrikesministeriet beredde under 2022 ändringar i mottagningslagen som på det sätt som förutsätts i regeringsprogrammet minskade sambandet mellan hjälp till offer för människohandel och straffprocessen. Ändringarna främjade avslöjandet av människohandel och hänvisningen av offren till hjälpinsatser samt fokuserade hjälpinsatserna på offren, i synnerhet när det gäller fortsatta hjälpinsatser. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023.

Inrikesministeriet beställde tillsammans med arbets- och näringsministeriet en undersökning av praxisen för uppehållstillstånd för offer för människohandel. Utredningen gjordes av diskrimineringsombudsmannen och den offentliggjordes i september 2021. Utgående

från forskningsresultaten bedöms eventuella fortsatta åtgärder vid inrikesministeriet i början av 2023.

Roope Jokinen, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2018

B 22/2018 rd – RSk 49/2018 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. utreder om lagstiftningen om tidsbestämda anställningar och inhyrd arbetskraft eventuellt behöver ses över för att motverka diskriminering på grundval av graviditet och föräldraskap,

1. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering ska diskriminering på grund av graviditet förebyggas. Lagstiftningen ska preciseras så att graviditet och uttag av familjeledighet inte får ha någon inverkan på huruvida en visstidsanställning förlängs. Arbets- och näringsministeriet tillsatte hösten 2019 en trepartsarbetsgrupp som behandlade också detta ärende. Arbetsgruppen lämnade sin [utredning](#) till arbets- och näringsministeriet den 14 december 2021.

Arbetsgruppen behandlade en precisering av diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter i arbetsavtalslagen. Arbetsgruppen föreslog inga ändringar i lagstiftningen. I 8 § i jämställdhetslagen föreskrivs det om särskilda förbud mot diskriminering som gäller såväl anställning som anställningsvillkor. Visstidsanställda arbetstagares skydd mot diskriminering på grund av graviditet och deras anställningsvillkor har tryggats på lagstiftningsnivå genom bestämmelserna om förbjuden diskriminering i arbetslivet i 8 § i jämställdhetslagen. Som strukturell reform kommer familjeledighetsreformen, som trädde i kraft den 1 augusti 2022, enligt konsekvensbedömningarna att minska diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter i takt med att fäderna börjar ta ut längre familjeledigheter.

Målet att motarbeta diskriminering förutsätter en ändring av attityderna och praxisen i arbetslivet. Utredningen om eventuella behov av att revidera jämställdhetslagen hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Även tillsynsfrågorna hör till social- och hälsovårdsministeriet.

Seija Jalkanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

3. som ett led i arbetet för att backa upp jämställda löner strävar efter att ta fram en metod som gör det möjligt att jämföra kraven i arbetet mellan olika branscher,

3. På den könssegregerade arbetsmarknaden arbetar personer av olika kön inom olika branscher och med olika uppgifter samt omfattas i stor utsträckning av olika kollektivavtal och lönesystem. I arbetslivet förekommer också lönediskriminering särskilt i lika krävande uppgifter. Regeringen stärkte genomförandet av principen om lika lön för lika och likvärdigt arbete genom det omfattande tvååriga forsknings- och utvecklingsprojektet Likvärdigt arbete. Projektet genomfördes huvudsakligen av Mandatum Life Service Ab på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet. Projektet Likvärdigt arbete granskade bedömningen av kravnivån på arbetsuppgifter och likvärdigt arbete ur den nationella jämställdhetslagstiftningens och EU-rättens, arbets- och tjänstekollektivavtalens och lönesystemens perspektiv. Granskning och utvecklingsarbete utfördes också inom tre pilotorganisationer. Projektet utvecklade inte något nytt system för bedömning av kravnivån, utan bedömde de befintliga verktygen för bedömning av arbetets kravnivå och hur de fungerar med avseende på lönejämställdhet och likvärdigt arbete.

På många arbetsplatser följs flera olika kollektivavtal. Då gäller bestämmelserna om lön endast en del av personalen eller också är bestämningsgrunderna olika för olika personalgrupper. Detta skapar en spänning mellan jämställdhetslagen och kollektivavtalen: hur trygga att principen om lika lön följs?

Studien baserar sig på ett mångsidigt material. Projektet gick igenom rättspraxis kring likvärdigt arbete från nationella domstolar och särskilt Europeiska unionens domstol. Det gjordes en grundlig utredning av lönesystemen i tjänstekollektivavtalen och de allmänt bindande kollektivavtalen och de bedömningar av arbetets svårighetsgrad som låg till grund för dem. Enligt rekommendationen i rapporten kan genomförandet av principen om lika lön förutsätta en bedömning av behoven av att ändra lagen, bland annat genom att införa en definition av likvärdigt arbete och ge kollektivavtalen en tydligare roll. För att förbättra lönejämställdheten behövs också samarbete mellan arbetsmarknadsorganisationerna. Studien ger underlag för arbetsplats- och kollektivavtalsspecifika samt lagstiftningsmässiga utvecklingsåtgärder.

Enligt forskningsgruppens rekommendationer skulle likvärdigt arbete främjas också genom tillämpning av lönesystem och system för bedömning av kravnivån som täcker hela organisationen. Kollektivavtalen bör klart möjliggöra detta. På arbetsplatserna bör man satsa på jämställdhetsplaner och lönekartläggningar av hög kvalitet samt på transparens i lönesystemen och lönegrunderna.

Forskningsprojektets rekommendationer beaktas i de kommande likalönsprogrammen, genomförandet av lönetransparensdirektivet (COM 2021 93 final) och andra likalönsåtgärder. [Slutrapport för projektet Likvärdigt arbete \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Outi Viitamaa-Tervonen, projektchef, social- och hälsovårdsministeriet

4. ser till att praktiskt jämställdhetsarbete vidareutvecklas på alla utbildningsnivåer börjande från den småbarnspedagogiska verksamheten och så att det går att finna lösningar på de utmaningar i skolarbetet och studierna som beror på skillnader mellan könen, i inläring och andra typer av skillnader,

4. I regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering sägs det att det ska föreskrivas att jämställdhetsplanerna är förpliktande också inom småbarnspedagogiken. I enlighet med regeringsprogrammet bereddes en ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, nedan jämställdhetslagen) som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Lagändringen (101/2023) träder i kraft den 1 juni 2023. Den kompletterar den gällande lagstiftningen i och med att ett planmässigt jämställdhetsarbete ska inledas redan inom småbarnspedagogiken. En mer jämställd småbarnspedagogik, som också inbegriper jämställdhetsplanering, tryggar bättre möjligheter för barn av olika kön redan i den tidiga barndomen, bidrar till en trygg uppväxt och utveckling samt förebygger mobbning och diskriminering. Ändringarna bedöms också ha mer långtgående positiva konsekvenser för individer och samhällets framtid. På lång sikt kan denna ändring av jämställdhetslagen bidra till att minska könssegregationen inom utbildningen och på arbetsmarknaden.

I 3 § i jämställdhetslagen infördes en definition av anordnare av småbarnspedagogik, i 5 § infördes en skyldighet att främja jämställdhet även vid småbarnspedagogik, till lagen fogades en ny 5 b § (skyldighet att utarbeta en jämställdhetsplan inom småbarnspedagogiken) och bestämmelserna om förebyggande av diskriminering på grund av könsidentitet eller könsuttryck kommer att gälla även inom småbarnspedagogiken (6 c §). Dessutom utvidgades 18–21 § om tillsyn till att gälla också småbarnspedagogiken.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

5. utreder möjligheterna att inrätta ett oberoende organ med uppgift att följa upp och bedöma hur skyldigheterna i Istanbulkonventionen uppfylls och i förekommande fall bereder lagändringar och under nästa fyraårsperiod lämnar en utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om hur det nationella genomförandet av förpliktelsena i Istanbulkonventionen avancerar och hur samordningsorganets åtgärder omsätts i praktiken och vilka effekter de har,

5. Uppdraget som självständig och oberoende rapportör om våld mot kvinnor inrättades genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 2022. Diskrimineringsombudsmannen

fungerar som rapportör. Rapportören bevakar våld mot kvinnor och våld i hemmet, hur verkningsfull den nationella lagstiftningen är och hur internationella förpliktelser fullgörs. För att sköta uppdraget kan diskrimineringsombudsmannen ta initiativ, ge utlåtanden och råd och sammanställa och låta genomföra utredningar. Enligt justitieministeriet föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

Elina Vaara, konsultativ tjänsteman, justitieministeriet

5. Kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (NAPE) är en förvaltningsövergripande kommission som har funnits i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet sedan 2017 och som är det samordningsorgan som avses i artikel 10 i Istanbulkonventionen. NAPE ansvarar bland annat för samordningen, uppföljningen och utvärderingen av de åtgärder som genomförandet av Istanbulkonventionen förutsätter samt utarbetar en genomförandeplan för Istanbulkonventionen. Den nuvarande genomförandeplan omfattar åren 2022–2025 (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2022:11).

NAPE rapporterar årligen om sin verksamhet till statsrådet. En extern utvärdering av den första nationella genomförandeplanen för Istanbulkonventionen 2018–2021 publicerades 2022 (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2022/7).

Dessutom följer och utvärderar diskrimineringsombudsmannen, vid sidan av NAPE, på det sätt som avses i artikel 10 i Istanbulkonventionen sådana verksamhetsprinciper och åtgärder som är avsedda att förebygga och bekämpa alla former av våld som omfattas av Istanbulkonventionens tillämpningsområde.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

6. ser till att de resurser som genomförandet av jämställdhetslagstiftningen och tillsynen förutsätter föreligger och säkerställer att de frivilligorganisationer som bedriver jämställdhetsarbete har möjligheter att arbeta långsiktigt för jämställdheten.

6. Anslaget till jämställdhetsombudsmannen har ökats med 125 000 euro sedan 2018. Av detta anslag är 80 000 euro tilläggsfinansiering enligt regeringsprogrammet (rapportering om mänskliga rättigheter och ingripande i problem) och 45 000 euro är ett tillägg till följd av delreformen av jämställdhetslagen.

Elina Vaara, konsultativ tjänsteman, justitieministeriet

6. Jämställdhetsombudsmannen övervakar att lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) följs. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering ska problemen med identifieringen av problem med de mänskliga rättigheterna och rapporteringen åtgärdas målmedvetet så att bland annat de särskilda ombudsmännens verksamhet tryggas. Med hjälp av tilläggsanslaget var det 2022 möjligt att inrätta en ny

tjänst vid jämställdhetsombudsmannens byrå. Justitieministeriet följer hur resurserna vid jämställdhetsombudsmannens byrå räcker till. Uttalandet föranleder inga fortsatta åtgärder.

Jämställdhetsenheten vid social- och hälsovårdsministeriet bereder och utvecklar regeringens jämställdhetspolitik, jämställdhetslagstiftningen och främjar jämställdheten mellan könen. Enheten har cirka 15 anställda. Uttalandet föranleder inga fortsatta åtgärder.

Regeringen beslutade vid ramförhandlingarna våren 2021 att inom ramarna för statsfinanserna permanent höja anslaget för statsunderstöd enligt lagen om statsbidrag till vissa kvinnoorganisationer från 268 000 euro till 518 000 euro (mom. 29.10.51. Statsunderstöd för organisationer). Höjningen gällde understödsanslaget från och med budgeten för 2022. Inget nytt att rapportera.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Systemen med arbetstagarrepresentation i arbetstidslagen

RP 158/2018 rd – RSv 306/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att systemen med arbetstagarrepresentation och företrädarnas befogenheter förtydligas på ett sätt som garanterar arbetstagarnas rättigheter och påverkningsmöjligheter på arbetsplatsen.

1. Systemen med arbetstagarrepresentation och företrädarnas befogenheter har samband med frågor som gäller lokala avtal. Därför har frågan behandlats i en trepartsarbetsgrupp som har till uppgift att främja lokala avtal via kollektivavtalssystemet med målet att få en balanserad kombination av flexibilitet och trygghet och att utveckla samsättningen och konkurrenskraften. Arbetsgruppens mandatperiod är densamma som regeringsperioden. Arbetsgruppen har tills vidare inte lyckats hitta metoder för att utveckla systemen med arbetstagarrepresentation.

Nico Steiner, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp hur arbetstidslagen fungerar och lämnar en utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet under nästa valperiod.

2. Arbets- och näringsministeriet följer upp hur arbetstidslagen fungerar och lämnar en utredning om ärendet under innevarande valperiod.

Nico Steiner, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Ändring av 3 kap. 5 paragraf i arbetsavtalslagen och 4 kap. 5 paragraf i lagen om sjöarbetsavtal

RP 222/2020 rd – RSv 157/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en utredning om konsekvenserna av lagen till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2023.

Ett utredningsprojekt inleddes våren 2022 i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna. Utredningen blir klar först i april 2024 på grund av den tid det tar att samla in uppgifter.

Seija Jalkanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Uppföljning av effekterna av de ändringar som gjorts i utlänningslagen

RP 253/2020 rd – RSv 89/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur de ändringar som gjorts i utlänningslagen påverkar avslöjandet av utnyttjande av utländska arbetstagare och offrens rättsliga ställning och lämnar en utredning om detta till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2022.

Utredningen lämnades till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet den 20 december 2022.

Genom ändringen av utlänningslagen 554/2020 infördes bestämmelser om särskilt uppehållstillstånd för offer för arbetsrelaterat utnyttjande. Ändringen innebär att en utländsk person som arbetar med stöd av uppehållstillstånd kan beviljas rätt att arbeta utan begränsning av bransch eller någon annan begränsning eller att bedriva företagsverksamhet, om det finns grundat skäl att misstänka att personens arbetsgivare på ett betydande sätt har försummat sina skyldigheter som arbetsgivare eller på något annat sätt utnyttjat personen.

I synnerhet i de utlåtanden som lämnades för utredningen framfördes synpunkter på det fortsatta tillstånd som med stöd av 54 b § i utlänningslagen beviljas den utländska personen på grund av arbetsgivarens klandervärda förfarande. Det har beviljats få fortsatta tillstånd enligt den bestämmelsen under lagens giltighetstid. År 2022 meddelades sammanlagt elva beslut om fortsatt tillstånd på grund av arbetsgivarens klandervärda förfarande. År 2021 meddelades tre beslut. Orsaker till det låga antalet beviljade tillstånd bedömdes i utlåtandena vara bland annat brist på information, förhållandet mellan

fortsatt tillstånd och andra uppehållstillstånd som beviljas, den korta giltighetstiden för fortsatta tillstånd samt utmaningarna i processen för ansökan om tillstånd och osäkerheten när det gäller att få tillstånd för familjemedlemmar.

I och med lagändringen kan offer för utnyttjande och betydande försummelser under vissa förutsättningar ansöka om intyg över utvidgad rätt att arbeta och byta arbetsgivare. Fortsatt tillstånd beviljas för ett år för arbetsökning eller företagsverksamhet. Ett intyg över utvidgad rätt att arbeta gör det möjligt för sökanden att lättare frigöra sig från sin tidigare arbetsgivare och börja arbeta hos en ny arbetsgivare. I de utlåtanden som lämnades in för utredningen hade man endast enstaka erfarenheter av den utvidgade rätten att arbeta. Det är fortfarande oklart i vilken grad rätten gagnar offren för utnyttjande.

Vidare kan Migrationsverket i och med lagändringen avslå en ansökan om uppehållstillstånd, om det finns grundad anledning att misstänka att arbetsgivaren eller uppdragsgivaren kringgår bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet vid ansökan om uppehållstillstånd (36 § 4 mom. i den nya utlänningslagen). Migrationsverket fattade 2022 (fram till den 30 september 2022) 16 avslagsbeslut på denna grund, och dessutom uppgav verket att cirka 10 sådana beslut förväntades före utgången av 2022.

Genom ändringen preciserades dessutom bestämmelserna om beslut om vägran så att arbets- och näringsbyråns befogenhet att inte bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare i fråga om anställning hos en viss arbetsgivare begränsades till högst sex månader. I fråga om ett beslut om vägran lyfte man i ett utlåtande fram att längden på beslutets giltighetstid är otillräcklig. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 114/2022 rd) som för närvarande behandlas i riksdagen föreslås ändringar som gäller beslutet om vägran. I och med de föreslagna ändringarna kan beslut om vägran fattas för en viss tid på högst ett år, men dock alltid minst tre månader. Den föreslagna ändringen gäller beslut om vägran som fattas med stöd av både utlänningslagen och säsongsarbetslagen.

De ändringar i utlänningslagen som gäller i synnerhet avslöjandet av utnyttjande av utländska arbetstagare och förbättrandet av offrens rättsliga ställning har hittills tillämpats endast en kort tid. Det är svårt att tillförlitligt bedöma lagens verkningsfullhet eftersom det ännu inte finns tillräckligt med uppgifter att tillgå. Generellt sett har de ändringar i utlänningslagen som gjorts på grundval av utlåtandena varit välkomna och motiverade med tanke på förebyggandet av arbetskraftsexploatering och förbättrandet av offrens rättsliga ställning. Utifrån de utlåtanden som lämnats kan man för att öka utlänningslagens verkningsfullhet när det gäller avslöjandet av utnyttjande av utländska arbetstagare och offrens rättsliga ställning överväga ändringar åtminstone i lagens 54 paragraf.

Ariann Grandell, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Behovet av att revidera lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

RP 4/2021 rd – RSv 78/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt gör en övergripande utredning och utvärdering av lagstiftningen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn och anknytande revideringsbehov, i synnerhet av möjligheterna att utvidga skyldigheten att kontrollera brottslig bakgrund och påskynda utlämnande av straffregisterutdrag, och vid behov bereder förslag till ny lagstiftning.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet uppmärksammar barns säkerhet och tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna på behörigt sätt, när det är fråga om personers lämplighet att arbeta med barn, och i kommande lagstiftningsprojekt som gäller dessa frågor gör en bedömning av konsekvenserna för barn och inkluderar den i propositionerna till riksdagen.

1.-2. Arbets- och näringsministeriet utredde i början av 2022 möjligheten att få forskningsfinansiering för att utreda ärendet. På grund av andra mer brådskande projekt kunde man då inte anvisa finansiering för utredningen. I början av 2023 kunde forskningsfinansieringen tryggas. För att uttalandet ska drivas framåt måste arbets- och näringsministeriet samarbeta med justitieministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Avsikten är att inleda en fortsatt utredning av ärendet som tjänstemannaberedning våren 2023 och i samband med det inleda en utredning som stöder tjänsteuppdraget.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Ändring av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning

RP 31/2021 rd – RSv 29/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer effekten av de i 20 § 3 mom. avsedda besluten om att inte bevilja tillstånd och lämnar en rapport om saken till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2022.

Utredningen lämnades till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet den 20 december 2022.

Genom ändring 294/2021 av säsongsarbetslagen preciserades påföljderna för arbetsgivare som försummat sina skyldigheter. Till 20 § fogades bestämmelser om maximitiden för vägran att bevilja tillstånd för säsongsarbete (sex månader) och om uppmaning att rätta

till försummelser. Syftet med preciseringen är att förhindra att en person som allvarligt försummat skyldigheterna enligt säsongarbetslagen kringgår bestämmelsen genom att fortsätta anlita säsongarbetare enligt säsongarbetslagen via ett annat företag som personen äger eller kontrollerar. Syftet med ändringen är också att bekämpa utnyttjande av utländsk arbetskraft.

I utredningen konstateras att de ändringar i säsongarbetslagen som gäller beslut om vägran bara har tillämpats en kort tid. Det är svårt att tillförlitligt bedöma lagens verkningsfullhet eftersom det ännu inte finns tillräckligt med uppgifter att tillgå. Migrationsverket konstaterar i sitt utlåtande att det hittills inte har fattats några beslut om vägran och att en betydande orsak till detta är lagens krav på att försummelsen ska vara allvarlig. Generellt antas lagändringen och det beslut om vägran som ingår i den dock ha en positiv inverkan på bekämpningen av arbetskraftsexploatering och fungera som en effektiv sanktion. I en del av utlåtandena konstaterades att maximitiden sex månader för ett beslut om vägran är för kort för att ge önskad effekt, och själva processen för att fatta ett beslut om vägran ansågs vara tung ur den behöriga myndighetens synvinkel.

Arbets- och näringsministeriets avsikt är fortfarande att följa hur lagen fungerar. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 114/2022 rd) som för närvarande behandlas i riksdagen föreslås ändringar som gäller beslutet om vägran. I och med de föreslagna ändringarna kan beslut om vägran fattas för en viss tid på högst ett år, men dock alltid minst tre månader. Den föreslagna ändringen gäller beslut om vägran som fattas med stöd av både utlänningslagen och säsongarbetslagen. Utredningen visar att även bestämmelserna i säsongarbetslagen behöver utvecklas. Det har framkommit att processen för beslut om vägran bör förtydligas särskilt med avseende på olika myndigheters roller. Dessutom bör tidpunkten för när beslut om vägran fattas preciseras i förhållande till andra myndigheters åtgärder som gäller arbetsgivarens försummelse.

Ariann Grandell, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter samt ändring av 6 paragraf i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

RP 42/2021 rd – RSv 70/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer effekten av lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter och lämnar en rapport om saken till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2022.

Utredningen lämnades till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet den 20 december 2022.

Lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021) trädde i kraft den 14 juni 2021. Syftet med lagändringarna var att förbättra den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter, stödja bekämpningen av grå ekonomi, öka inkomstmöjligheterna och minska risken för utnyttjande samt jämna ut konkurrensvillkoren inom naturproduktbranschen.

I utredningen konstateras att lagen bara har tillämpats under två skördeperioder, 2021 och 2022. Därför är det än så länge svårt att tillförlitligt bedöma lagens verkningsfullhet. Lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter betraktas allmänt som en förbättring jämfört med det tidigare avsiktsförklaringsförfarandet. I flera av remissyttrandena konstateras det att förfarandena för tillämpningen av lagen ännu inte har etablerats eller att det finns utrymme för förbättringar i hur den tillämpas. Lagen har åtminstone hittills inte räckt till för att få bort alla missförhållanden inom branschen.

Hösten 2022 uppstod allvarliga misstankar om människohandel inom naturproduktbranschen. Förundersökningarna visar att plockningen av naturprodukter i nuläget är förenad med allvarliga risker. Efter att förundersökningarna har slutförts behövs en grundlig analys av hur plockning av naturprodukter ska arrangeras framöver så att förfarandena till alla delar är rättvisa och att man effektivt kan förhindra att plockarna utsätts för utnyttjande eller människohandel.

Dessutom bereder regeringen redan omedelbara åtgärder för att nästa skördeperiod ska gå till på ett ändamålsenligt sätt. Arbets- och näringsministeriet har berett ett utkast till ändring av förordningen om säsongsarbete. I och med ändringen av förordningen kommer de som plockar naturprodukter att omfattas av lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning, eller den så kallade säsongsarbetslagen. Detta innebär att det i fortsättningen krävs ett anställningsförhållande mellan plockaren och företaget för inresan.

Ariann Grandell, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Lagstiftning om en översyn av serviceprocessen för arbetssökande och av vissa förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån

RP 167/2021 rd – RSv 212/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer vilka konsekvenser reformen har för sysselsättningsutvecklingen och för hur servicen lyckas och hur kommunförsöken framskrider samt för hur resurserna räcker och hur de inriktas, och i det sammanhanget lägger särskild vikt vid hur den detaljerade regleringen fungerar, samt att regeringen lämnar en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om de ovannämnda omständigheterna före utgången av 2023. Riksdagen förutsätter att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

1. Arbets- och näringsministeriet kommer att följa upp konsekvenserna av reformen med hjälp av bland annat följande indikatorer: arbetslöshetens genomsnittliga längd, fullgörande av jobbsökningsskyldigheten, utveckling/ökning av mängden servicestyrning (aktiveringsgrad) samt antalet intervjuer (inledande intervjuer, samtal om jobbsökning, kompletterande samtal om jobbsökning) och uppgifter om utfallet. Utfallet av servicen utvärderas genom kundnöjdhetsundersökningar som utförs fyra gånger per år. Dessutom är det under planering att inleda en uppföljning av kundupplevelsorna i realtid.

Eero Janhonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att man noga följer om arbets- och näringsbyråernas och försökskommunernas anslag räcker för att ordna högkvalitativa tjänster samt om anslagen fördelas proportionerligt mellan kommunerna och arbets- och näringsbyråerna och att det vid behov anvisas mer anslag för verksamheten i tilläggsbudgetar eller i statsbudgeten för 2023. Vid bedömningen av om anslagen är tillräckliga bör man utöver de personalresurser som kundservicen kräver också beakta de anslag som krävs för att utveckla lokalerna och informationssystemen.

2. Arbets- och näringsministeriet kommer att noga följa upp om anslagen är tillräckliga, i fråga om såväl arbets- och näringsbyråernas omkostnader som anslagen under moment 32.30.51 Offentlig arbetskrafts- och företagservice (reservationsanslag 2 år). Bedömningen av om resurserna är tillräckliga och fördelas proportionerligt görs i synnerhet i förhållande till utfallsuppgifterna om intervjuerna och antalet eftersatta intervjuer i sysselsättningsplanerna. Arbetsbelastningen bedöms i förhållande till kundantalen, åläggandet av skyldigheten att söka jobb och bedömningen av servicebehovet. I det årliga anslag på 70 miljoner euro som anvisats för reformen ingår de anslag som krävs för lokalerna.

Ville Heinonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att göra bestämmelserna om arbetskraftsservice och utkomstskydd för arbetslösa mer förutsägbara och begripliga samt ger en rapport om detta till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2023.

3. Grundlagsutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ansåg att lagstiftningen om den så kallade nordiska modellen för arbetskraftsservice är komplicerad och svårbegriplig. Utgående från riksdagens uttalande anser arbets- och näringsministeriet det vara nödvändigt att låta göra en utredning av behoven av att utveckla lagstiftningen. Det är fråga om en juridisk bedömning där bland annat synpunkterna på bestämmelsernas systematik är centrala. Utredningsarbetet planeras så att utredningen kan lämnas till riksdagen inom utsatt tid.

Timo Meling, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022

B 1/2022 rd – RSk 40/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. utreder möjligheten att utvidga jämställdhetsombudsmannens behörighet till situationer med intersektionell diskriminering,

1. Jämställdhetslagen har varit i kraft ganska länge och den har kompletterats och reviderats flera gånger. I den jämställdhetspolitiska redogörelsen, som godkändes i juni 2022, konstateras att det på ett heltäckande sätt bör utredas och bedömas hur jämställdhetslagen som helhet fungerar. Utifrån bedömningen bör en totalreform av jämställdhetslagen beredas så att den täcker arbetet för jämställdhet samt diskriminering, rättssäkerhet och övervakning. Tidsspannet för den jämställdhetspolitiska redogörelsen sträcker sig till 2030.

2. i syfte att stärka rättssäkerheten för offer för diskriminering utreder a) möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet för gottgörelsen enligt jämställdhetslagen till att gälla diskriminering i myndigheternas verksamhet, diskriminering före anställningsbeslut samt sådant diskriminerande förfarande från användarföretags sida som inverkar på arbetstagarens möjligheter att fortsätta i sitt arbete, b) möjligheterna att ge jämställdhetsombudsmannen en självständig rätt att väcka talan i diskrimineringsärenden som grundar

sig på jämställdhetslagen, c) möjligheterna att utveckla diskriminerings- och jämställdhetsnämnden till ett rättsskyddsorgan med låg tröskel som kan bestämma om betalning av gottgörelse,

2. Jämställdhetslagen har varit i kraft ganska länge och den har kompletterats och reviderats flera gånger. I den jämställdhetspolitiska redogörelsen, som godkändes i juni 2022, konstateras att det på ett heltäckande sätt bör utredas och bedömas hur jämställdhetslagen som helhet fungerar. Utifrån bedömningen bör en totalreform av jämställdhetslagen beredas så att den täcker arbetet för jämställdhet samt diskriminering, rättssäkerhet och övervakning. Tidsspannet för den jämställdhetspolitiska redogörelsen sträcker sig till 2030.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

3. snarast möjligt utarbetar de preciseringar och tillägg som krävs i lagstiftningen för att förhindra diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter av dem som arbetar som inhyrd arbetskraft eller i visstidsanställningar eller som har avtal med varierande arbetstid,

3. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering ska diskriminering på grund av graviditet förebyggas. Lagstiftningen ska preciseras så att graviditet och uttag av familjeledighet inte får ha någon inverkan på huruvida en visstidsanställning förlängs. Arbets- och näringsministeriet tillsatte hösten 2019 en trepartsarbetsgrupp som behandlade också detta ärende. Arbetsgruppen lämnade sin [utredning](#) till arbets- och näringsministeriet den 14 december 2021 (arbets- och näringsministeriets publikationer 2021:63).

Arbetsgruppen behandlade en precisering av diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter i arbetsavtalslagen. Arbetsgruppen föreslog inga ändringar i lagstiftningen. I 8 § i jämställdhetslagen föreskrivs det om särskilda förbud mot diskriminering som gäller såväl anställning som anställningsvillkor. Visstidsanställda arbetstagares skydd mot diskriminering på grund av graviditet och deras anställningsvillkor har tryggats på lagstiftningsnivå genom bestämmelserna om förbjuden diskriminering i arbetslivet i 8 § i jämställdhetslagen. Som strukturell reform kommer familjeledighetsreformen, som trädde i kraft den 1 augusti 2022, enligt konsekvensbedömningarna att minska diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter i takt med att fäderna börjar ta ut längre familjeledigheter.

Målet att motarbeta diskriminering förutsätter en ändring av attityderna och praxisen i arbetslivet. Utredningen om eventuella behov av att revidera jämställdhetslagen hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Även tillsynsfrågorna hör till social- och hälsovårdsministeriet.

Seija Jalkanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

4. utarbetar en definition av likvärdigt arbete för att fogas till jämställdhetslagen,

4. Kommissionen lade den 5 mars 2021 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete tack vare insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (lönetransparensdirektivet). Syftet med förslaget är att komma till rätta med kvarstående brister i efterlevnaden av den grundläggande rätten till lika lön och säkerställa att denna rätt respekteras inom hela EU. Direktivet innehåller också en bestämmelse om kriterierna för likvärdigt arbete. Direktivtexten förhandlades fram under trepartsmöten och antogs av Ständiga representanternas kommitté den 21 december 2022, och torde antas av rådet och parlamentet våren 2023. Genomförandetiden är tre år.

Regeringen stärkte genomförandet av principen om lika lön för lika och likvärdigt arbete genom det omfattande tvååriga forsknings- och utvecklingsprojektet Likvärdigt arbete. Projektet granskade bedömningen av kravnivån på arbetsuppgifter och likvärdigt arbete ur den nationella jämställdhetslagstiftningens och EU-rättens, arbets- och tjänstekollektivavtalens och lönesystemens perspektiv. Granskning och utvecklingsarbete utfördes också inom tre pilotorganisationer. Projektet utvecklade inte något nytt system för bedömning av kravnivån, utan bedömde de befintliga verktygen för bedömning av arbetets kravnivå och hur de fungerar med avseende på lönejämställdhet och likvärdigt arbete. Forskningsprojektets rekommendationer beaktas vid genomförandet av lönetransparensdirektivet (COM 2021 93 final).

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

5. utarbetar en ny bestämmelse till 6 § i jämställdhetslagen, enligt vilken arbetsgivaren är skyldig att förebygga sexuella och könsrelaterade trakasserier,

5. Jämställdhetslagen har varit i kraft ganska länge och den har kompletterats och reviderats flera gånger. I den jämställdhetspolitiska redogörelsen, som godkändes i juni 2022, konstateras att det på ett heltäckande sätt bör utredas och bedömas hur jämställdhetslagen som helhet fungerar. Utifrån bedömningen bör en totalreform av jämställdhetslagen beredas så att den täcker arbetet för jämställdhet samt diskriminering, rättssäkerhet och övervakning. Tidsspannet för den jämställdhetspolitiska redogörelsen sträcker sig till 2030.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

6. ser till att det finns tillräckliga resurser för att genomföra och övervaka jämställdhetslagstiftningen.

6. Anslaget till jämställdhetsombudsmannen har ökat med 125 000 euro sedan 2018. Av detta anslag är 80 000 euro tilläggsfinansiering enligt regeringsprogrammet (rapportering om mänskliga rättigheter och ingripande i problem) och 45 000 euro är ett tillägg till följd av delreformen av jämställdhetslagen.

Enligt justitieministeriet föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

Elina Vaara, konsultativ tjänsteman, justitieministeriet

Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022

B 7/2022 rd – RSk 52/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. vidtar behövliga åtgärder för att förbättra och stärka likabehandlingsplaneringen och bedömningen av konsekvenserna för likabehandling inom den offentliga förvaltningen och lagberedningen,

1. Lagens 5 paragraf 1 punkt om myndigheternas skyldighet att främja likabehandling preciserades i samband med delreformen av diskrimineringslagen (RP 148/2022 rd) så att det i paragrafen infördes en skyldighet att bedöma hur myndigheternas verksamhet påverkar olika befolkningsgrupper. Syftet med preciseringen var att konkretisera innehållet i förpliktelsen och främja fullgörandet av den.

Effektiviseringen av likabehandlingsplaneringen främjades i det EU-finansierade projektet Drivkrafter bakom jämlikhet genom att man utvecklade och förnyade webbmaterial och ordnade utbildning om planeringsskyldigheten. Åtgärderna har riktats till den offentliga förvaltningen på stats- och kommunnivå.

I de nya anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning som publicerades i november 2022 har anvisningarna om bedömningen av konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna, konsekvenserna för människogrupper och konsekvenserna för likabehandling förbättrats. Justitieministeriet publicerade också en separat handbok om [Bedömning av konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna vid lagberedning](#), där vikten av konsekvensbedömning som gäller olika människogrupper betonas. Dessutom innehåller grundkursen i lagberedning ett avsnitt om bedömning av konsekvenserna för likabehandling.

Mia Luhtasaari, specialsakkunnig, justitieministeriet

2. vidtar behövliga åtgärder för att möjliggöra systematisk insamling av information om diskriminering och rasism och tryggar de resurser som behövs för arbetet,

2. Justitieministeriet samordnar det nationella systemet för uppföljning av diskriminering, vars expertgrupp består av forskare och andra experter inom datainsamling.

Expertgruppen samordnar och utvecklar insamlingen av information om diskriminering samt den nationella uppföljningen. I verksamheten ingår ett anslag för beställning av rapporter om diskrimineringsfrågor samt en nationell förankring av arbetet med att utveckla uppföljningen av diskriminering på EU-nivå. Justitieministeriet deltar kontinuerligt i diskussioner och utvecklingsarbete med de aktörer som ansvarar för datainsamlingen (t.ex. Statistikcentralen och Institutet för hälsa och välfärd) för att stärka faktaunderlaget om diskriminering och rasism.

Utvecklandet av datainsamlingen ingår också i mål 8 i [Handlingsprogrammet mot rasism och för goda relationer](#) och därtill hörande åtgärder som genomförs inom ramen för handlingsprogrammet.

Mia Luhtasaari, specialsakkunnig, justitieministeriet

3. säkerställer att myndighets- och nödvändighetstjänsterna digitaliseras så att tjänsterna är lätta att använda, nåbara och tillgängliga via flera kanaler,

3. Som en del av finansministeriets program för främjande av digitaliseringen har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tagit fram avgiftsfria [Suomi.fi-kvalitetsverktyg](#) som organisationer kan använda för att bedöma och följa kvaliteten på och användningen av sina e-tjänster med hjälp av en uppsättning kriterier. Lagstiftningsarbetsgruppen för programmet har följt genomförandet av lagen om digitala tjänster genom årliga enkäter och ordnade utbildningar för myndigheter i samarbete med [Enheten för tillgänglighetstillsyn vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland](#). Regionförvaltningsverket ansvarar för allmän rådgivning om tillgänglighetsfrågor till organisationer och även för tillgänglighetstillsynen.

Vid sidan av digitala tjänster ska det också finnas andra sätt att uträtta ärenden på, till exempel per telefon eller genom fysiska besök. Alternativ till digitala servicekanaler utvecklas inom projektet [Reformering av statens service – och lokalnät på 2020-talet](#). Kundbesök hos de statliga ämbetsverken koncentreras stegvis till den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen, vilka i stor omfattning också tillhandahåller kommunernas och Folkpensionsanstaltens service samt sådan välfärdsområdesservice som lämpar sig för ändamålet.

Marjukka Saarijärvi, konsultativ tjänsteman, finansministeriet
Tiina Lokka-Lepistö, specialsakkunnig, finansministeriet

4. vidtar behövliga åtgärder för att identifiera offer för människohandel och hänvisa dem till hjälp i välfärdsområdena,

4. En ändring i socialvårdslagens 11 paragraf trädde i kraft den 1 januari 2023. Syftet är att förbättra välfärdsområdenas förutsättningar att hjälpa offer för människohandel. Till 11 paragraf 5 punkten om stödbehov fogades "utnyttjande" som en av orsakerna till

stödbehov utöver närstående- och familjevåld samt annat våld eller annan illabehandling. Utnyttjande inbegriper bland annat människohandel.

Institutet för hälsa och välfärd förbereder i samarbete med hjälpsystemet för offer för människohandel utbildning om människohandel för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Utbildningen genomförs som en webbkurs och avses bli klar våren 2023.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

4. Polisstyrelsen och Polisyrkesskolan har i samarbete inlett ett projekt för att utveckla identifieringen av människohandelsbrott och förundersökningen. Till utbildningens målgrupp hör poliser som arbetar med brottsutredning och övervaknings- och utryckningsverksamhet. Utbildningen stöder genomförandet av handlingsplanen mot människohandel. I utbildningen ingår utbildning för aktörerna i modellen för samarbete mellan myndigheter (MOVI) samt utbildning i innehållet i och användningsmöjligheterna för mobilapplikationen Work Help Finland. Ett projekt för kommunikation om applikationen godkändes 2022. Dessutom omfattar utbildningen en kurs som gäller statsrådets utrednings- och forskningsverksamhets projekt Virvotieto, som fokuserar på informationsutbyte mellan myndigheterna. Ett projekt för att utarbeta en modell för förundersökning om människohandel inleddes vid Polisyrkeshögskolan under 2022. I modelleringen beaktas arbetsrelaterat utnyttjande, sexuellt utnyttjande som en form av människohandel och utnyttjande av barn som särskild målgrupp. Åtgärderna stöder realiserandet av straffansvaret och ett omfattande samarbete i bekämpningen av människohandel samt förbättrar identifieringen av människohandel och dess offer och hänvisningen av offren till hjälpinsatser.

Arto Hietanen, polisinspektör, inrikesministeriet

5. utreder och genomför ändringar i lagstiftning eller verksamhet som tryggar säkert stödboende för offer för människohandel,

5. Institutet för hälsa och välfärd utredde 2020–2021 förutsättningarna för ett finländskt servicesystem som svarar mot människohandelsoffers behov av tryggt boende med stöd. Utredningen publicerades i december 2021 (THL Diskussionsunderlag 27/2021). I utredningen framkom brister i boendeservicen, men dessa gällde inte enbart offer för människohandel. På basis av utredningen ansågs det inte vara ändamålsenligt att uttryckligen föreskriva om boendeservice för enbart offer för människohandel. Institutet för hälsa och välfärd bedömde att hela servicesystemet behövs eftersom offer för människohandel är en heterogen grupp människor med olika servicebehov. Utredningen resulterade i flera rekommendationer genom vilka servicesystemet och ställningen för offer för människohandel som mottagare av (boende)service kan utvecklas. I utredningen rekommenderades bland annat fortsatta utredningar av ändamålsenligheten med att utvidga målgruppen för skyddshemstjänsterna så att de omfattar också andra än dem som utsatts

för våld i nära relationer. Vidare rekommenderades att det utarbetas en anvisning om hur säkerhetsaspekterna ska beaktas vid ordnande av inkvartering och boendeservice inom både socialtjänsterna och mottagningstjänsterna.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

6. utreder ändringar i lagstiftningen genom vilka barnets rättigheter tryggas fullt ut när barnet eller någondera av föräldrarna är utlänning

6. Inrikesministeriet tillsatte i slutet av 2021 ett förstudieprojekt om totalreformen av utlänningslagen (SM024:00/2021), där behoven att ändra utlänningslagen och sättet att genomföra reformen utreds. Målet är att inleda själva totalreformen genom ett separat projekt under nästa regeringsperiod. Som en del av förstudieprojektet ordnades bland annat en workshop om de grundläggande och mänskliga rättigheterna, där det lyftes fram hur principen om barnets bästa i främsta rummet och skyddet av familjelivet kan tillgodoses effektivare. Huruvida barnets rättigheter tillgodoses fullt ut kommer att bedömas som en del av totalreformen.

Tuuli Tuunanen, specialsakkunnig, inrikesministeriet

Statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken

SRR 5/2022 rd – RSk 67/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. lämnar riksdagen nästa jämställdhetspolitiska redogörelse före utgången av 2031 och som halvtidsrapport en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om hur genomförandet av redogörelsen framskrider före utgången av 2027,
1. Social- och hälsovårdsministeriet lämnar halvtidsrapporten och nästa jämställdhetspolitiska redogörelse i enlighet med den tidtabell som riksdagen förutsätter.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

2. vidtar behövliga åtgärder för att förbättra och stärka jämställdhetsplaneringen och bedömningen av konsekvenserna för jämställdheten inom den offentliga förvaltningen och lagberedningen,
2. I jämställdhetslagen, den jämställdhetspolitiska redogörelsen och statsminister Marins regeringsprogram har krävande mål ställts upp för integreringen av jämställdhetsperspektivet. Under regeringsperioden uppnåddes en positiv förändring. I regeringens propositioner bedömdes konsekvenserna för jämställdheten oftare än någonsin tidigare (år 2022 i 26 %). Vid ministerierna har de förvaltningsområdesspecifika jämställdhetsmålen

preciserats och de följs oftare än tidigare upp som en del av resultatstyrningen. De bedömningar av budgetens konsekvenser för jämställdheten som genomfördes 2018 och 2023 ger en god grund för vidareutveckling av den genusmedvetna budgeteringen. Myndigheternas jämställdhetskompentens har stärkts bland annat i och med den digitala jämställdhets- och likabehandlingsutbildning som publicerades i början av regeringsperioden. Över 5 000 personer i olika myndighetsorganisationer har genomfört utbildningen (01/2023). Jämställdhetsintegreringen samordnas av operativa jämställdhetsarbetsgrupper vid ministerierna och åtgärderna har sammanställts i planer som följs upp och uppdateras. Centret för jämställdhetsinformation vid Institutet för hälsa och välfärd producerar och sprider information om jämställdhet och likabehandling samt sammanför aktörerna i nätverk.

Trots partiella framsteg och utvecklingen av strukturerna har främjandet av jämställdheten inte införlivats i all myndighetsverksamhet. Utvecklingen fortsätter i ett horisontellt samarbete som samordnas av social- och hälsovårdsministeriet. Målet är att öka myndigheternas jämställdhetskompentens och engagemang för att främja jämställdheten, förbättra genomförandet, metoderna, uppföljningen och genomslaget samt utveckla styrningen av integreringen av jämställdhetsperspektivet. Under regeringsperioden har det utarbetats en färdplan för integrering av jämställdhetsperspektivet och utifrån den planeras ett utvecklingsprojekt. Projektet kommer att stödja genomförandet av målen i den jämställdhetspolitiska redogörelsen och jämställdhetsarbetet under den kommande regeringsperioden.

Annamari Asikainen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

3. snarast vidtar åtgärder för att förebygga diskriminering i arbetslivet på grund av graviditet och föräldraskap och

3. I statsminister Sanna Marins regeringsprogram ingick ett mål om att precisera lagstiftningen så att graviditet och uttag av familjeledighet inte får ha någon inverkan på huruvida en visstidsanställning förlängs. Målet behandlades i en trepartsarbetsgrupp under ledning av arbets- och näringsministeriet. Arbetsgruppen föreslog inte några ändringar i lagstiftningen.

Familjeledighetsreformen, som trädde i kraft den 1 augusti 2022, stöder jämställdheten i arbetslivet och utvecklingen av lönejämställdheten, och den minskar på lång sikt avbrotten i arbetslivet i synnerhet för mammorna, diskrimineringen i anslutning till föräldraskap och familjeledigheter samt de negativa löneeffekterna av långa ledigheter. Familjeledighetsreformen följs upp på nationell nivå och EU-nivå (genom reformen genomfördes samtidigt det s.k. direktivet om balans i arbetslivet).

I fortsättningen utreds vilka olika möjligheter det finns att förebygga diskriminering i arbetslivet på grund av graviditet och föräldraskap på ett så verkningsfullt sätt som möjligt.

Seija Jalkanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet
Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

4. vidtar åtgärder för att etablera arbetet mot våld och utreda dess struktur.

4. I anslutning till social- och hälsovårdsministeriet finns en förvaltningsövergripande kommission för bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (NAPE), om vilken det föreskrivs genom statsrådets förordning (1008/2016). Kommissionen har en ordinarie generalsekreterare. Uppdraget är förlagt till Institutet för hälsa och välfärd. NAPE utarbetar en genomförandeplan för Istanbulkonventionen för fyraårsperioder (den nuvarande planen gäller 2022–2025).

Social- och hälsovårdsministeriet har föreslagit att man bör bedöma huruvida strukturerna för arbetet mot våld (bland annat samordning samt tväradministrativt och multiprofessionellt samarbete för att förebygga våld i nära relationer och skapa fungerande servicekedjor) bör stärkas genom lagstiftning som är förpliktande för kommunerna och välfärdsområdena.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Efterlevnad av diskrimineringslagen i ärenden som gäller arbetslivet

RP 148/2022 rd – RSv 189/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2024 utreder diskriminerings- och jämställdhetsnämndens behörighet i ärenden som gäller arbetslivet inom diskrimineringslagens tillämpningsområde.

Diskrimineringsombudsmannens behörighet att övervaka efterlevnaden av diskrimineringslagen utvidgas till att omfatta ärenden som gäller arbetslivet den 1 juni 2023. Justitieministeriet har för avsikt att följa konsekvenserna av ändringen och utifrån detta utreda en möjlig utvidgning av diskriminerings- och jämställdhetsnämndens behörighet på motsvarande sätt.

Corinna Tammenmaa, språkrättsråd, justitieministeriet

16 Miljöutskottet

Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser

RP 277/2009 rd – RSv 355/2010 rd

3. Riksdagen förutsatte att regeringen värnar om miljöförvaltningen genom att avsätta adekvata resurser för de uppgifter som ålagts myndigheten och vidtar åtgärder för att göra efterhandstillsynen av miljöskyddet effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen.

3. En utredning om avgifterna för tillsyn över vattenlagen blev klar i januari 2022. En mer omfattande tillämpning av avgifter för tillsynen över vattenlagen förutsätter att frågan utreds mer detaljerat. I sektorstyrningen har jord- och skogsbruksministeriet som resultatmål för 2023 avtalat om att Södra Österbottens och Norra Österbottens NTM-centraler tillsammans gör en vidareutredning av möjligheterna till och de praktiska effekterna av att avgiftsbelägga anmälningar i enlighet med vattenlagen.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av avfallslagen

RP 195/2017 rd – RSv 42/2018 rd

2. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet bevakar verkställandet av lagändringen och till utskottet före utgången av 2027 lämnar en bedömning av de samlade konsekvenserna, i synnerhet för prisutvecklingen när det gäller hushållens avfallsavgifter, för de kommunala tillsynsmyndigheternas arbetsmängd och för en eventuell ökning av olaglig avfallsbehandling i glesbygden.

2. Vid uppföljningen av konsekvenserna av ändringarna i avfallslagen (445/2018) om ansvarsfördelningen av hanteringen av kommunalt avfall och gränserna för försäljning till utomstående gällande verksamhet som bedrivs på marknadsvillkor av anknutna enheter och upphandlande enheter inom kommunens avfallshantering måste även andra ändringar i avfallslagstiftningen som görs under uppföljningsperioden beaktas, liksom deras konsekvenser för avfallshanterings verksamhetsfält. Regeringen överlämnade i oktober 2022 till riksdagen en proposition (RP 209/2022 rd), där det föreslås en ändring av 145 a paragraf i avfallslagen i enlighet med en skrivning i Sanna Marins regeringsprogram så att gränsen för försäljning till utomstående när det gäller kommunala

avfallshanteringsaktörer är fortsatt 10 procent även efter den 1 januari 2030. Utan lagändringen hade gränsen för försäljning till utomstående skärpts till 5 procent från 2030. Dessutom föreslogs att det i anslutning till social- och hälsovårdsreformen som trädde i kraft 2023 föreskrivs om en treårig övergångstid för överföringen av ansvaret för att ordna avfallshanteringen för det kommunala avfall som uppkommer inom social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunen till välfärdsområdet. Riksdagen godkände lagförslaget oförändrat (RSv 215/2022 rd). Lagändringen (1148/2022) trädde i kraft den 1 januari 2023.

De nämnda lagändringarna har väsentlig anknytning till det omfattande avfallslagstiftningspaket (714/2021, RP 40/2021 rd – RSv 112/2021 rd) som trädde i kraft 2021, och i praktiken är det omöjligt att skilja konsekvenserna av de olika lagändringarna från varandra på ett tillförlitligt sätt. Miljöministeriet inledde en efterhandsutvärdering av avfallslagen 2022 och i det sammanhanget är avsikten att bedöma verkställigheten och konsekvenserna av avfallslagstiftningspaketet i dess helhet så att en rapport över konsekvenserna kan lämnas till utskottet före utgången av 2025. Utvärderingen ska bland annat omfatta hur priserna för avfallstransporter och små och medelstora företags konkurrenssituation har utvecklats på kort och lång sikt. Den uppföljning och konsekvensbedömning av verkställigheten av lagändringen som avses i detta uttalande – till den del konsekvenserna av ändringen kan särskiljas från konsekvenserna av senare genomförda ändringar – genomförs således i samband med den utvärdering som förutsätts i riksdagens uttalande RSv 112/2021 rd.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Riitta Leinen, miljøråd, miljöministeriet

Ändring av avfallslagen och vissa lagar som har samband med den

RP 40/2021 rd – RSv 112/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen genomför en systematisk utvärdering av hur lagen fungerar med särskild fokus på hur materialåtervinningsgraden för kommunalt avfall, priserna på avfallstransporter samt små och medelstora företags konkurrenstillning utvecklas och att regeringen lägger fram resultaten av utvärderingen för utskottet före utgången av 2025.

1. Utvärderingen inleddes 2022 och fortgår till 2025. Utvärderingen genomförs av Finlands miljöcentral SYKE.

Jussi Kauppila, regeringssekreterare, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheterna att föreskriva ett enklare nytt förfarande, särskilt när det gäller upphörandet att klassificeras som avfall, där behörigheten koncentreras till en enda myndighet.

2. Det nya förfarandet utvecklas av en brett tillsatt arbetsgrupp (den s.k. UTU-arbetsgruppen för produktifiering av återvunnet material) som inledde sitt arbete i slutet av 2021 och lämnade en mellanrapport sommaren 2022. Rapporten presenterar målen för förfarandet och alternativa genomförandesätt samt föreslår ett alternativ som grund för det fortsatta arbetet med regleringen. Arbetsgruppen har fortsatt arbetet utifrån det föreslagna alternativet till reglering där beslutet om vad som inte längre ska betraktas som avfall och om biprodukter fattas inom ett nytt från miljöstillståndsförfarandet fristående förfarande och där beslutsfattandet koncentreras till en enda myndighet. Arbetsgruppens förslag blir klart under höstsessionen 2023.

Jussi Kauppila, regeringssekreterare, miljöministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer ett tillräckligt stöd för det genomförandeprojekt som nämns i propositionen och vars syfte är att främja konkurrensutsättningen av transporterna i enlighet med 36 paragraf i avfallslagen så att också mindre transportföretag kan delta i anbudsförfaranden och få transportentreprenader. Projektet ska genomföras i nära samarbete mellan miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet, transportföretagen, kommunerna och deras avfallsanläggningar.
4. Riksdagen förutsätter att regeringen stöder utvecklandet av upphandlingskompetensen och ett effektivt utbyte av bästa praxis som en del av det ovan nämnda genomförandeprojektet i syfte att säkerställa också små och medelstora företags konkurrensvillkor.

3–4. Miljöministeriet beredde tillsammans med aktörer i branschen och arbets- och näringsministeriet en guide om god praxis vid konkurrensutsättning av avfallstransporter. Guiden publicerades i december 2022 (Miljöministeriets publikationer 2022:29). I samband med att guiden togs fram ordnades ett antal sammankomster med intressentgrupper som transportföretag och kommunala avfallsverk på nätet och på vissa orter (Rovaniemi, Uleåborg, Åbo, Kuopio) där information om lagstiftningen gavs och god praxis vid konkurrensutsättningen av transporter diskuterades.

Jussi Kauppila, regeringssekreterare, miljöministeriet

Förebyggande och ersättning av skador orsakade av fridlysta djur

RP 154/2021 rd – RSv 193/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att de undantagsförfaranden som fågeldirektivet möjliggör tillämpas flexibelt för att förebygga skador orsakade av storskarvbeståndet.

1. Tillsynsmyndigheten beviljar undantagstillstånd från fridlysningsbestämmelserna i naturvårdslagen (1096/1996) på villkor som anges i lagen. Undantagstillstånd kan beviljas endast på grunder i enlighet med artikel 9 i fågeldirektivet. Undantagstillstånd beviljas närmast för att förhindra allvarliga skador på odlingar eller fiskevatten, för att trygga flygsäkerheten samt folkhälsan och den allmänna säkerheten. Ett villkor för beviljandet av undantagstillstånd är att det för den åtgärd som det ansöks om tillstånd för inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus hos artbeståndet.

Förfarandet för undantagstillstånd som gäller storskarven har gjorts mer flexibelt på många olika sätt. Innehållet på webbplatsen (miljo.fi) har förbättrats genom att lägga till anvisningar (Miljö > Tillstånd att skada, störa, fånga eller döda fridlysta arter (miljo.fi)), som har tagits fram för ansökan om undantagstillstånd, och utveckla [Tjänsten Vanliga frågor om miljön](#) ([Hitta information – Vanliga frågor om miljön \(miljo.fi\)](#)), där det finns svar på cirka 80 frågor om undantagstillstånd från artskydd, också storskarven. Det har gjorts en separat webbsida om uppföljningen av storskarv (publiceras i samband med att miljo.fi förnyas). Dessutom har samarbetet breddats via skarvarbetsgrupperna och förhandsöverläggningar med tillståndsansökarna förs.

Under 2023 kommer det att utvecklas ett elektroniskt tillståndssystem för ansökan och behandling av undantagslov. Systemet ska tas i bruk i början av 2024.

Hanne Lohilahti, specialsakkunnig, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet snarast möjligt utreder de skador som storskarven orsakar det kommersiella fisket och bereder en separat regeringsproposition om stödordningen, om utredningen visar att betydande skador orsakas. En rapport om hur beredningen framskrider ska ges före utgången av 2022, om en regeringsproposition inte har lämnats till riksdagen.

2. Miljöministeriet finansierar det tvååriga projektet "Direkta effekter av skarv på det kustnära yrkesfisket i Finland" som genomförs av Naturresursinstitutet, Åbo universitet och Novia YH. Projektet syftar till att utreda storleken på de skador storskarven orsakar fångstredskap och fiskodlingar. Projektet inleddes i april 2022 och pågår till slutet av 2023. Resultaten utnyttjas för att bedöma skarvens och gråhägerns konsekvenser

för fiskerinäringen och vattenodlingen samt för bedömning av behovet av att utfärda bestämmelser om ersättning av skador.

Hanne Lohilahti, specialsakkunnig, miljöministeriet

Komplettering av klimatlagen

RP 27/2022 rd – RSv 60/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet senast i november 2022 lämnar en proposition om komplettering av klimatlagen med bestämmelser om ändringssökande och klimatförpliktelser för kommunerna.

1. I slutet av 2022 kompletterades den nya klimatlagen med bestämmelser om kommunernas klimatplaner och ändringssökande. Statsrådet godkände regeringens proposition om komplettering av klimatlagen den 20 oktober 2022 (RP 239/2022 rd). Riksdagen godkände lagen den 9 december 2022. Genom ändringen av klimatlagen ålades kommunerna skyldigheten att upprätta klimatplaner. Framöver utfärdas i lagen även bestämmelser om ändringssökande i enlighet med klimatlagen.

Enligt den nya 14 a paragrafen ska kommunen utarbeta, eller uppdatera, en klimatplan minst en gång per fullmäktigeperiod. I bestämmelsen anges minimikrav på innehållet i kommunens klimatplan. Kommunen ska ställa upp ett utsläppsminskningssmål i planen och fastställa åtgärder för att minska utsläppen i kommunen. Planen godkänns av fullmäktige.

I fråga om ändringssökandet finns bestämmelser framöver i 21 b paragrafen i klimatlagen om vem som har rätt att söka ändring i klimatpolitiska planer i enlighet med klimatlagen. Besvär rätt har bland annat den, vars rätt, skyldighet eller intresse på ett särskilt sätt kan beröras av klimatförändringarnas effekter eller effekterna av begränsningen av klimatförändringarna eller anpassningen till klimatförändringarna. Ändring i statsrådets beslut om klimatpolitiska planer söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Lagen träder i kraft den 1 mars 2023.

Karin Cederlöf, regeringssekreterare, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet under 2022 inleder pilotprojekt i enlighet med regeringsprogrammet för att utveckla den frivilliga koldioxidmarknaden och skapar klara spelregler för koldioxidmarknaden för att garantera tillförlitligheten och insynen i systemet.

2. Statsrådet publicerade med finansiering från miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet den 1 februari 2023 så kallade "spelregler" för den frivilliga koldioxidmarknaden, det vill säga Vägledning till god praxis för frivilliga koldioxidmarknader – Främjandet av frivilliga klimatåtgärder med hjälp av koldioxidkrediter. Spelreglerna bidrar till tydlighet på marknaden och hjälper företag att definiera sitt eget klimatpåstående och hur till exempel företaget kan nå sitt klimatmål genom att utnyttja frivilliga koldioxidenheter.

Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet har också finansierat ett projekt om särskilda frågor kring utsläppskompensation, som att undvika dubbelräkning. Projektet har avslutats och en rapport publicerades i september 2022. Inom åtgärderna i programmet Fånga kolet arbetar man med att inom projektet KUNTANIELU ta fram egna spelregler för koldioxidkompensation för kommunerna, som även kommer att pilottesta olika frivilliga koldioxidåtgärder (2022–2024). Med finansieringen för Fånga kolet utreds även trender i koldioxidmarknadernas omvärld under 2023. Kommissionen har även lagt fram ett förslag till förordning om intyg över koldioxidupptag och kommer att publicera ett initiativ om gröna påståenden våren 2023.

Ville Laasonen, specialsakkunnig, miljöministeriet

Lag om samförvaltning i statligt stödda hyreshus

RP 182/2022 rd – RSv 152/2022

Riksdagen förutsätter att miljöministeriet från första början noggrant följer hur lagen verkställs, vilka konsekvenser den har för de boendes möjligheter att delta och hur lagen fungerar i sin helhet, och då särskilt bedömer hur hybriddeltagande fungerar samt möjligheterna att utveckla nya sätt att delta med hjälp av it-lösningar och lämnar en utredning om detta till utskottet före utgången av 2026.

Lagen om samförvaltning i statligt stödda hyreshus träder i kraft i början av 2024 och utredningen inleds när det finns tillräcklig praktisk erfarenhet av verkställigheten och tillämpningen.

Anu Karjalainen, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Översyn av skyddet av naturtyper i vattenlagen

RP 76/2022 rd – RSv 227/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att naturhistoriska centralmuseet har tillräckliga resurser för att kunna sköta sina uppgifter enligt naturvårdslagen.

1. Naturhistoriska centralmuseet verkar under Helsingfors universitet och finansieras därför i regel av undervisnings- och kulturministeriet.

Enligt 44 paragraf i naturvårdslagen (1096/1996) är Helsingfors universitets Naturhistoriska centralmuseum den vetenskapliga myndighet som avses i Rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (CITES-förordningen). Miljöministeriet finansierar uppdraget.

Enligt 10 § i den nya naturvårdslag (9/2023) som träder i kraft den 1 juni 2023 är Naturhistoriska centralmuseet fortfarande den vetenskapliga myndighet som avses i CITES-förordningen. Dessutom svarar centralmuseet för uppgifter som hänför sig till skydd, uppföljning och informationshantering som gäller arter. Det ansvarar för långtidsuppföljningarna av vissa arter, i synnerhet fåglar, vilket finansieras av miljöministeriet. För att se till att resurserna räcker till krävs det till vissa delar fortsatt beredning, bland annat av det artdatasystem som Naturhistoriska centralmuseet förvaltar och som utgör en del av det datasystem för naturvården som avses i 117 § i den lagen.

Esko Hyvärinen, miljöråd, miljöministeriet

2. Riksdagen upprepar uttalandet i riksdagens skrivelse RSk 42/2022 rd och förutsätter att utnyttjande av vitkindade gäss som skjutits med stöd av dispens tillåts och att regeringen omedelbart bereder en proposition om ändring av naturvårdslagen så att det med stöd av undantaget i artikel 9.1 c i fågeldirektivet blir möjligt att ta till vara och förnuftigt använda vitkindad gås som dödats med dispens.

2. Vitkindade gäss är en art fridlyst genom naturvårdslagen – inte en viltart. Hittills har det inte varit tillåtet att utnyttja arter fridlysta i naturvårdslagen som föda utan att undantag från naturvårdslagen beviljats. En betydande ändring av den nationella lagstiftningen på grund av en enskild art skulle bryta konsekvensen i den gällande lagstiftningen och skapa tryck på att behandla även andra fridlysta arter på samma sätt. Därför ska den ändring riksdagen förutsätter i naturvårdslagen och dess eventuella konsekvenser bedömas övergripande. Miljöministeriet inleder under 2023 de faktautredningar som behövs som grund för beredning av en proposition. Dessutom kontakter miljöministeriet EU-kommissionen och kartlägger hur en eventuell ändring förhåller sig till åliggandena i fågeldirektivet.

Nina Mikander, specialsakkunnig, miljöministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen genom pilotprojekt för ekologisk kompensation främjar inhämtande av bästa praxis för att utveckla det frivilliga införandet av systemet och systemets tillförlitlighet.

3. Finlands miljöcentral genomför 2023–2024 ett projekt som fortsättning på ett pilotförsök som miljöministeriet finansierade. I det fortsatta projektet utvecklas god, väl fungerande praxis som behövs vid kompensation.

I de fyra arbetspaketen i projektet (TP1–4) pilottestas följande delområden inom kompensationsförfarandet:

- beräkningsmetodens funktion
- incitament för produktion av kompensation
- tydligare roller och uppgifter för de olika parterna i kompensationen
- behovet av ytterligare anvisningar och säkerställandet av kompensationens kvalitet.

I arbetspaket 1 testas ett verktyg för beräkning eller bedömning av kompensation och försämring (Kujala [m.fl.](#) 2021) med hjälp av exempel i samarbete med det RSF-finansierade projektet BOOST. Verktuget har föreslagits av en expertarbetsgrupp och godkänts av projektgruppen. Den redan inledda specificeringen av utvärdering av den ekologiska statusen hos naturvärden i försämrade områden och kompensationsområden fortgår under 2023 i verkstäder som ordnas för naturtypsexperten.

I arbetspaket 2 går man igenom de olika faserna i kompensationsförfarandet tillsammans med centrala aktörer. I arbetet deltar till exempel kommuner som bland annat uppmuntras att fundera över ekologisk kompensation i planlägningsarbetet. Kompensationsmarknaden, produktion av kompensation samt bättre matchning mellan försämring och kompensation ses över i ett intressentgruppsarbete som sammanslutningar och företag inbjuds att delta i.

Arbetspaket 3 går igenom det extra arbete och kompetensbehov som ekologisk kompensation medför för NTM-centralerna. Projektet samlar information om NTM-centralernas behov av kompetens och resurser och sammanställer material till hjälp för NTM-centralernas arbete för ett smidigt kompenseringsförfarande.

I arbetspaket 4 utreds olika alternativ för att säkerställa kvaliteten på kompensationen bland annat genom att kartlägga behovet av ytterligare information och fortsatt utbildning för dem som arbetar med naturutredningar, planering och genomförande i praktiken. Samtidigt bedöms vilka metoder som skulle fungera bäst för att påvisa behörigheten hos dem som arbetar med kompensation.

Leila Suvantola, lagstiftningsråd, miljöministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om straffbestämmelserna om brott mot naturvårdslagen bedömer om bestämmelserna om tillräknande är konsekventa och lägger fram behövliga ändringsförslag.

4. Europeiska kommissionen lade i december 2021 fram ett förslag till nytt direktiv för att effektivisera utredningen av miljöbrott samt hithörande straffprocess och påförande av straffansvar överallt i EU. I detta sammanhang granskas också tillräknandet i straffbestämmelserna som avser brott mot naturskyddslagen när det nya miljöbrottsdirektivet genomförs nationellt. Justitieministeriet har huvudansvaret för beredningen, men också miljöministeriet deltar i den.

Leila Suvantola, lagstiftningsråd, miljöministeriet

5. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt börjar bereda en lagändring för att utvidga tillämpningsområdet för skyddade hotade typer av vattennatur till att omfatta de naturtyper som målen för skyddet av mångfalden hos vattennaturen förutsätter, samt att regeringen också utreder behovet av möjligheter till undantag i enskilda fall samt eventuella beslut om avgränsning jämte ersättningsförfaranden och hur de resurser som behövs för detta kan tryggas.

5. Bakom uttalandet finns de föreslagna bestämmelserna om en utvidgning av skyddet av naturtyper i vattenlagen som slopades i riksdagsbehandlingen av propositionen om naturvårdslagen. Regleringen har gränssytor mot naturvårdslagstiftningen och skogslagstiftningen varför ändringarna måste beredas tillsammans med miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet. Beslutet om att inreda beredningen fattas separat.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

RP 128/2022 rd – RSv 188/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet följer hur snabb och enhetlig tillämpningen av principen om att inte orsaka betydande skada (DNSH) enligt propositionen är och försäkras sig om att kravet inte fördröjer tillståndsförfarandet.

1. Miljöministeriet har som tjänstemannarbete och i samarbete med regionalförvaltningen berett regeringspropositioner med förslag till ändring av lagen om miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken och till temporär ändring av miljöskyddslagen. Utöver lagberedningen har det beretts ett fördelningsförslag om anvisning av resurser för Regionförvaltningsverkens och NTM-centralernas uppgifter för att påskynda investeringar i grön omställning och tillstånd för övriga projekt. Dessutom har det även tagits fram anvisningar om hur företräde för ansökningar om tillstånd för projekt inom grön omställning ska tillämpas inom regionförvaltningen. Anvisningen

finns tillgänglig för både myndigheterna och verksamhetsutövarna. Lagstiftningen trädde i kraft den 1 december 2023. Längden på och antalet processer i enlighet med företrädesförandet följs under de kommande åren inom regionförvaltningsverkens och NTM-centralernas resultatavtalsuppföljning.

Hanna Eronen-Jarva, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet ger akt på att propositionen inte fördröjer behandlingen av andra ärenden och även i övrigt bedömer hur lagstiftningen fungerar utifrån de erfarenheter som fås.

2. Till stöd för tillämpningen av bestämmelserna har regionförvaltningsverken och förvaltningsdomstolarna anvisats tilläggsresurser. På det sättet kan man säkerställa att de processer som hör till företrädesförandet behandlas raskt och att behandlingen av andra ärenden inte fördröjs. Ministeriet följer tillsammans med regionförvaltnings- ämbetsverk hur lagstiftningen fungerar och vilka erfarenheterna blir och utvecklar vid behov anvisningen om tillämpningen av företrädesförandet och DNSH-principen. Ansvarsområdena för miljö och naturresurser vid NTM-centralerna och ansvarsområdena för miljötillståndsärenden vid regionförvaltningsverken har etablerade tillvägagångssätt för samarbete och kontakt. Avsikten är att dessa ska utnyttjas även i det allmänna informationsutbytet mellan myndigheterna i projekt som handlar om grön omställning och på det sättet stödja processerna i företrädesförandet.

Hanna Eronen-Jarva, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

3. Riksdagen förutsätter att utvecklingen av miljörelaterade förfaranden fortsätter i syfte att göra förfarandena enhetliga och införa lagstiftning om ett enda serviceställe i miljötillståndsfrågor via en riksomfattande modell.

3. I anslutning till riksdagens uttalande avser miljöministeriet att starta ett EU-finansierat projekt (TSI-finansiering) för att granska en harmonisering av miljötillstånds-förfarandena enligt samserviceprincipen och nationell behörighet. Kommissionen har preliminärt godkänt projektet och reserverat finansiering på 450 000 euro för det. Dessutom föreslog miljöministeriet i sin framtidsöversikt (9/2022) att det inrättas en tillstånds-, styrnings- och tillsynsmyndighet med nationell behörighet och att NTM-centralernas och regionförvaltningsverkens uppgifter inom miljöansvarsområdet överförs till den.

Juho Korpi, utvecklingsdirektör, miljöministeriet

Lag om miljöskadefonden

RP 183/2022 rd – Rsv 199/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet vid uppföljningen av hur lagen fungerar bedömer i synnerhet om avgiftsintäkterna och avgiftsbelastningen på olika branscher och företag av olika storlek förverkligas på det sätt som presenteras i konsekvensbedömningen i propositionen och att ministeriet rapporterar resultaten av uppföljningen och utvärderingen till utskottet och i förekommande fall föreslår ändringar i avgiftssystemet före utgången av 2026.

1. Riksdagen godkände en ny lag om miljöskadefonden den 7 december 2022. Miljöskadefonden är en fond som står utanför statsbudgeten. Lagen om miljöskadefonden (1262/2022) träder i kraft den 1 januari 2025. Fondmedlen för betalning av ersättningarna samlas in hos verksamhetsutövare med verksamhet som medför risk för förorening genom miljöskadeavgifter som tas ut årligen eller som är av engångsnatur. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om miljöskadefonden och lagar som har samband med dem läggs det fram en bedömning av fondens kapitaltillväxt och avgiftsbördans inriktning branschvis (RP 183/2022 rd, avsnitt 4.2.2). Avgifter börjar tas ut efter att lagen trätt i kraft 2025.

Miljöministeriet har inlett verkställigheten av lagen om miljöskadefonden. Avgiftsuttaget och betalningsförfarandet kräver utveckling av miljövårdens datasystem för övervakning och belastning (datasystemet YLVA) och uppdatering av dess nuvarande uppgifter om verksamhetsutövarna. Miljöministeriet ser till bevakningen av genomförandet av lagen i enlighet med uttalandet.

Mari-Linda Harju-Oksanen, regeringssekreterare, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att det ses till att en god oljebekämpningsberedskap upprätthålls.

2. Den nya miljöskadefonden kompenserar inte för det finansieringsunderskott för att modernisera materielen för bekämpning av miljöskador som orsakas av att oljeskyddsfonden avskaffas. Miljöskadefonden ersätter inte anskaffning av bekämpningsmateriel till statens myndigheter. Även i fråga om räddningsväsendet är stödet från miljöskadefonden prövningsbaserat och nivån har ännu inte bestämts. Fonden inleder sin verksamhet först 2025 varför verksamheten de närmaste åren sker helt utan anskaffningsstöd.

I utlåtandet bör det skrivas in att man med dagens arrangemang ännu inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att garantera finansieringen av bekämpningen av miljöskador till havs. Den nationella delegationen för bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor har under ledning av inrikesministeriet berett en ny strategi för bekämpning

av miljöskador fram till 2035. I strategiutkastet har det skrivits in, och uppdaterats, en beskrivning av vår ständigt föränderliga omvärld med fokus på bekämpningen av miljöskador. Utöver att omvärlden beskrivs anges målen för bekämpningen av miljöskador och hur dessa mål ska uppnås. I strategiutkastet och remissyttrandena från ett flertal olika aktörer ansågs det vara mycket viktigt att trygga finansieringen av beredskapen att bekämpa miljöskador i synnerhet i havsområdet.

Jaakko Olli, enhetschef, staben för Gränsbevakningsväsendet, inrikesministeriet

Klimatårsberättelsen 2022

B 24/2022 rd – RSk 77/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. med anledning av den förändrade lägesbilden påskyndar uppdateringen av bakgrundskalkylerna för basscenariot och politikscenariot inom klimatpolitiken, samt betonar behovet av att i enlighet med klimatlagen säkerställa att sänkorna stärks och att det finns förutsättningar för att nå det nationella målet för klimatneutralitet 2035 genom att med tillräckliga tilläggsåtgärder minska utsläppen och/eller stärka kolsänkorna,
2. uppmuntrar till frivilliga åtgärder för att införa goda klimatvänliga konsumtionsvanor och på ett effektivare sätt använda marknadsbaserade instrument för att utveckla koldioxidmarknaden i syfte att effektivisera kolbindningen,
3. utreder hur klimatårsberättelsen kan utvecklas vidare så att den utöver en granskning av det innehåll som anges i lagen, det vill säga utsläppsutvecklingen och uppnåendet av målen, även skulle innefatta avsnitt som utifrån tillgången till information kompletteras till exempel vartannat år och som skulle gälla exempelvis ekonomiska och sociala effekter, rättvisa, konsumtionsbaserade utsläpp, koldioxidfotavtryck och koldioxidhandavtryck.

1.-3. Statsrådet beslutade att vidta åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse.

Riikka Siljander, specialsakkunnig, miljöministeriet

Utveckling av räntestödsmodellen

RP 248/2022 rd – RSv 283/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter utveckla räntestödsmodellen för att ytterligare öka dess sporrande effekt.

Miljöministeriet och Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet följer vilka behov det finns av att utveckla modellen för långa räntestöd och hur den fungerar. Det säkerställs att lagstiftningen om modellen för långa räntestöd för bostadsbyggande är aktuell och att modellen är attraktiv för aktörerna, för att förutsättningarna för statligt understödd bostadsproduktion ska hållas på en tillräcklig nivå. Miljöministeriet följer vilka konsekvenser de bestämmelser om modellen för långa räntestöd som träder i kraft i hösten 2023 har i synnerhet på modellens sporrande effekt och fortsätter att utveckla räntestödsmodellen.

Mikko Friipyöli, specialsakkunnig, miljöministeriet

SNELLMANSGATAN 1 A, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
valtioneuvosto.fi/sv/
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN: 978-952-383-886-4 PDF
ISBN: 978-952-383-870-3 tryckt
ISSN: 2490-0966 PDF
ISSN: 2490-0613 tryckt